"Coşkulu ve sürükleyici."
—Madeline Miller,
Ben, Kirke'nin yazarı

İOKASTE'NİN ÇOCUKLARI

Çeviren: Gamze Bulut

NATALIE HAYNES

İthaki

KAKTUSUN

LANETLİ EBEVEYNLERİN ÇOCUKLARI OLARAK LANETLİ BİR EVDE BÜYÜDÜK.

İokaste, evlenmesi için hiç tanımadığı yaşlı bir adam olan Thebai Kralı'na ailesi tarafından satıldığında henüz on beş yaşındaydı. Hiçbir zaman kendi hayatının sahibi olmamıştı ve hiç yanında bulunmayan yeni kocasından daha uzun yaşamadığı sürece olmayacaktı da.

Evi olarak gördüğü sarayında saldırıya uğradığında İsmene de İokaste gibi on beş yaşındaydı. On yıl önce anne babasının trajik ölümünden beri güvende hissetmek dışında hiçbir şey istemiyordu hayattan. Ne var ki bu saldırı onun hayatının tüm gidişatını değiştirecekti.

Bu iki olay, bir trajedinin başlangıcı olacaktı.

Natalie Haynes, *İokaste'nin Çocukları*'nda Oidipus ve Antigone'nin trajik öykülerini, daha önce kenara itilmiş kadın karakterlerin gözünden yeniden inşa ediyor ve bu öykülerin yepyeni yanlarını ortaya çıkarıyor.

"İki buçuk milenyumluk bir suskunluğun ardından artık İokaste ve İsmene'nin de bir sesi var."
—GUARDIAN

KAKTUSUN

www.ithaki.com.tr
ithaki
9 786258 401684
/ithakiyayinlari

BELONGS TO KAKTOS TEAM

Natalie Haynes bir yazar ve –Washington Post'un tanımıyla– rock yıldızı bir mitoloji uzmanıdır. İlk romanı *The Amber Fury* –Amerika'da The Furies ismiyle yayımlandı– hem Avrupa'da hem de Amerika'da büyük ilgiyle karşılandı. İkinci romanı, *İokaste'nin Çocukları* 2017 yılında, Truva Savaşı'nı yeniden yorumladığı üçüncü romanı *A Thousand Ships* 2019 yılında yayımlandı. En son kitabı, Yunan Mitolojisi'ndeki kadın karakterleri mercek altına aldığı *Pandora's Jar: Women in the Greek Myth* 2020 yılında yayımlandı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

İokaste'nin Çocukları
Natalie Haynes

Orijinal Adı: *The Children of Jocasta*

İthaki Yayınları - 2145

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Yayım Sorumlusu: *Emre Aygün*
Yayıma Hazırlayan: *Burcu Uluçay*
Düzelti: *Elif Kılıç & Emre Aygün*
Kapak Uygulama: *Hamdi Akçay*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Mayıs 2022, İstanbul

ISBN: 978-625-8401-68-4

Sertifika No: 46603

Türkçe Çeviri © Gamze Bulut, 2022
© İthaki, 2022
© Natalie Haynes, 2017

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

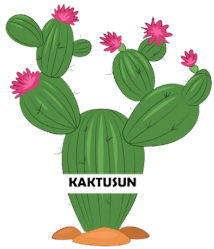
BELONGS TO KAKTÜS TEAM

NATALIE HAYNES

İOKASTE'NİN ÇOCUKLARI

Çeviren

Gamze Bulut

ithaki

BELONGS TO KAKTUS TEAM

BELONGS TO KAKTOS TEAM

GİRİŞ

Adam, odanın karşısındaki sert sedirde titreyerek yatan oğluna baktı. Titremesini yatıştırmak için oğlanı bir battaniyeyle sımsıkı sarmak üzere ona doğru bir adım attı. Ne var ki uzuvlarını önceki gün ve ondan önceki günkü hareketlerini tekrarlamaya ikna edemeyince durdu. Titreme nöbetine tutulduğunda karısını sıcak tutmuştu; incecik bedeni, tıpkı bir baltanın kalın bir karaçam ağacı gövdesine saplanmış bıçağı gibi tir tir titriyordu. Ardından, hastalığa yenik düşene dek kızını da sıcak tutmuştu. Çamaşırcı kadın ne demişti buna? Kefaret.

Çatlamış dudaklarının esneyerek yüzüne neşesiz bir tebessüm yaydığını hissetti. Thebaililer bunun ne türden bir kefaret olduğuna inanıyordu? Gerçek ya da farazi bir kabahat yüzünden tanrıların verdiği bir ceza mıydı? Tapınaklar her tanrının her ismine sunulan adakların ve dualarının sesleriyle yankılanıyordu. Çoğunlukla Apollon'a sesleniyorlardı. Onu gücendirdikleri düşüncesiyle birbiri ardına bütün isimlerini saydılar: Işık Saçan, Okçu, Piton, Leto'nun oğlu. Oklarının ölümsüz uçlarında veba taşıdığını da hedefini asla şaşırmadığını da bilmeyen yoktu. Ama Okçu'nun, bu adamın daha bebek yaştaki kızına karşı ne garezi olabilirdi ki? Ya da her mevsim dönümünde kurbanlarını eksik etmeyen dindar karısına karşı? Tanrı ona gücenmiş olamazdı ama karısı yine de ölmüştü. İki gün önce karısını kucaklayıp güç bela sokaklara taşımıştı; hastalığın harap ettiği bedeninin ağırlığından değil de –bir deri bir kemik kalmış, derisi pörsümüş,

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

kollarından sarkıyordu– hastalık yüzünden kendi dermansız kemiklerini taşıyamaz olduğundan.

Ertesi gün kızını taşımak daha kolay olmuştu.

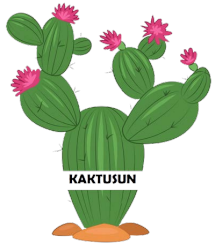
Dönüp bir kez daha Sophon'a bakınca on yaşındaki bedeninin titreme nöbetine tutulduğunu gördü. Gözünün altında bir ıslaklık hissetti ve bir an için ağladığını sandı. Ne var ki elini yüzünden çektiğinde parmak uçlarında taptaze, kıpkırmızı kan vardı. Kabarcıklar patlıyordu öyleyse. Görme yetisini kaybeden erkekler olduğunu duymuştu. Apollon'a içinden bir küfür savurduğu gibi usulca dua etmeye başladı. Beni kör etme. Kör bir adamın genç oğluna faydası olmaz. Oğlan kurtulursa, kör bir dilenciye bakamaz. İstekleri giderek azalmaya başladı: En azından bir gözüm kalsın. Bir gözüm sağlam kalsın. Bir de –kendisi farkına varmadan yeniden arttı istekleri– oğlan yaşasın.

Onu böyle tir tir titrerken bırakmalı mıydı peki? Bir gün önce kendisi titremekten helak olduğunda dişlerinin birbirine çarptığını hissetmişti. Dilini ısırıp koparıvereceğinden korkmuştu. Bunun pek de doğru olmadığını fark edince duraksadı; ateşten zangır zangır titrerken dilini düşündüğü bile olmamıştı. Ancak sonrasında, ateşi düşüp de bitap hâlde yerde yatarken, nasıl olup da bir yerini incitmediğine hayret etmişti. Karısını titreme alınca onu sarıp sarmaladığı gibi karısı da kızlarını sarıp sarmalamıştı. Ne var ki ikisi de kurtulamadı. Ne kadar battaniye varsa hepsini üzerlerine örtmüş, kendisi aynı acımasız musibete yakalandığında örtünecek bir şey kalmamıştı. Yine de –şimdilik– hâlâ hayattaydı. Ve işte Kefaret hakkında öğrendiği bir şey olabilirdi bu: Sıcakta palazlanıyordu. Soğukta bırakılırsa defedilebilirdi.

Oğlan öyle usulca inildiyordu ki gaipten sesler duyduğunu düşündü. Yine de ne ona yaklaştı ne de onu sıcak tuttu.

Okçu kimi seçerse onu alacaktı. Ama adam yine de belki gider de avını başka yerde arar diye içinde bir kuş gibi minicik, kırılgan bir umut besliyordu.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

1

Altmış yıl sonra

Geldiğini duymadım. Yıllardır, annemle babamın sağlığından beri kimsenin kullanmadığı, sarayın bir köşesindeki unutulmuş bir koridorun ucunda yer alan eski buzhanedeydim. Bu odada, durmaksızın üstüne vuran güneşten korunduğu kalın duvarlar arasında, ağır ağır eriyen bir kalıptan, demir bir murçla kazınmış buza bayılırdı babam. Nereden gelmişti ki buz buraya? Yalvarırdım söylesin diye. Buz buraya nereden geldi? Her seferinde farklı bir cevap verirdi: Kızgın bir tanrı bir gün şehrin bütün suyunu buza çevirmiş, kimse de bu son kocaman parçayı eritecek fırsat bulamamış. Donmuş muazzam bir kuşun bıraktığı yumurtaymış. Thebai'nin en büyük hazinesiymiş ve haydutlar sarayı işgal edip tıpkı Altın Post gibi bu hazineyi ele geçirmek için gemilerle okyanusları aşıp gelmiş. Bu sonuncusu yüzünden maskeli adamlarla dolu kâbuslar gördüm. Şehrin yedi kapısının birinden geçip yüksek hisara tırmanıyor, taş geçide oyulmuş, düşmanlarımızı defetmek için göz çukurlarına altın taşlar gömülü dağ aslanlarının altından korkusuzca ilerleyip revaklardan paldır küldür koşarak yaşadığımız saray avlusuna hücum ediyorlardı. Annem ona beni korkutmayı kesmesini söyledi. Böylece soruyu bir kez daha sorduğumda, anneme söylememem için ciddiyetle bana söz verdirdikten sonra, onu bir Titan'la girdiği bir iddiada kazandığını, Titan'ın da onu lanetlediğini anlattı. Ne var ki ondan

BELONGS TO KAKTUS TEAM

korkmamalıydım çünkü Titan göğün ağırlığını omuzlarında taşımakla meşguldü.

Annemle babam öldükten sonra dayım Kreon sarayı genişletip onarımdan geçirdi. Daha korunaklı olmalı demişti, daha heybetli olmalı. Zemin katın üzerine katlar çıkıp odalar ekletti, böylelikle evim şehirdeki bütün binaların üzerine yükseldi. Şehrin en yüksek tepesindeki saray şimdi şehrin en yüksek binası olmuştu. Kreon ayrıca, annemin sağlığında istediğinin aksine, kraliyet konutunun bundan böyle şehre ve vatandaşlarına her daim açık olmamasında ısrarcıydı. Onlarla aramızda mesafe olmalıydı, her akşam sürgüleri çekilecek kapılara ihtiyacımız vardı. Dersimizi almalıydık. Ve bütün bu işler neredeyse gıkı çıkmayan, eli çabuk kölelerden oluşan ekipler tarafından yürütülürken Kreon bu koridorun terk edilmesinden de zarar gelmeyeceğine kanaat getirdi. O, babam gibi sevmiyordu buzu. Böylece inşaat işleri bittiğinde bu oda artık hiçbir amaçla kullanılmıyordu; yeni mutfaklardan fazla uzak kaldığından artık elverişli değildi.

Ne var ki cayır cayır sıcak bir günde kitap okumak için kusursuz bir yerdi. Kuzeye ve doğuya bakan duvarların yukarısındaki iki küçük açıklıktan içeri ışık sızıyordu. Dışındaki yarım duvarlı koridora çıkılan kapı da açıkken, dün öğretmenimin çalışma odasından aldığım parşömen rulosunu kolaylıkla okuyabiliyordum. Her zamanki gibi okumayı bitirir bitirmez yerine bırakacaktım. Parşömeni tozlu rafların neresinden aldıysam tam oraya geri koyduğum sürece öğretmenim buna aldırmıyordu. Parmaklarımın ahşabın üzerinde bıraktığı izleri örtmek için rafların iki yanından üfleyerek toz kaldırmayı öğrenmiştim. Öğretmenimin gözleri eskisi kadar iyi görmüyordu. O daha metnin yerinde olmadığını fark edemeden parşömen geri dönecekti.

Bu odada zamanın nasıl geçtiğini anlamadığım çok olurdu ki pek çok avantajından biri de buydu. Uzun yaz günleri çok sıcak, aydınlık ve sıkıcıydı. Dayım sık sık şehrin dört bir yanında, bütün Hellas içinde ne kadar kız varsa hepsinin sarayımızda olmak

BELONGS TO KIKIOS TEAM

istediğini söylerdi. Ne var ki onlar hayatlarımızı olduğundan farklı hayal ediyor olmalıydılar; ne de olsa kimse bu boş günlerden tat almazdı. Yliki Gölü'ne inip kurbağalar ve balıklarla yüzmenin hasretini çekiyordum. Ama benimle gelecek kimse yoktu, hizmetçileri yanımda götürmemden de kız kardeşimin hoşlanmayacağını biliyordum. Ya kıyafetini değiştirmek veya saçlarını yeniden yapmak için onlara ihtiyacı olursa? Sarayda barbarlar gibi dolaşacak hâlimiz yok, derdi kaçıncı kez. Henüz yapmadığım bir şeye kızdığında uzattığı o aksi alt dudağı neredeyse gözümün önüne geliyordu.

Işık buzhaneye yalnızca incecik huzmeler hâlinde girdiğinden güneşin gökteki izini kaybetmek işten değildi. Genellikle okumayı bitirdiğimde ya da acıktığımda, bazen de Ani ya da Eteo'nun bana seslendiğini duyduğumda çıkardım odadan. Derste ya da avluda değilsem burada olacağımı bilirlerdi. Bugünse bana seslenen yoktu. Yazları saray hep sessiz olur, önemli bir etkinlik varsa binanın önündeki halk meydanında gerçekleşirdi. Ayağa kalkıp sızlayan omuzlarımı arkamdaki serin duvara yaslamamın sebebi buydu belki de. Etraf öyle sessizdi ki saray sakinlerinin kalanı neredeyse oraya gitmem gerek diye düşünmeye başlamış olmalıydım.

Sanki ayak seslerini duydum ama korkmadım. Bir şeyler saklayan biri gibi yürümüyordu. Topuklarının dengeli, sakin bir tempoyla zemine vuruşunu duyabiliyordum. Endişelenmek aklıma bile gelmedi. Yine de gelen öğretmenimse diye parşömeni koltuğumun altına sokup omuzlarıma attığım ince pelerini üstüne örttüm. Gerçi yürüyüşünden, gelenin o olmadığını biliyordum; öğretmenim ağırlığını sağ ayağına verip sol ayağını hafifçe sürüklerdi. Soracak olsanız, "Eski bir sakatlıktan," der, devamını getirmez. Gözleri düşük ve koyu renklidir, bir şeyin peşini bırakmanızı isterse de değişiverirler. Gözlerinin feri aniden söner, konu kapanır.

Koridora çıkınca sıcaklık acımasızca yükseldi. Üstümde en

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ince, soluk sarımtırak kahverengi ketenden pelerinimle bile çok sıcakladım. Keşke daha küçükken yaptığım gibi üstüme sade bir tunik geçirmiş olsaydım. Ama dayım beni öyle gayriresmi bir kıyafetle görecek olsa başım derde girerdi. Kulaklarımın arkası ile omurgamın kökünden terlemeye başladığımı hissedebiliyordum. Az kalsın doğruca buzhaneye dönecektim ki gidip kardeşlerimi bulmanın iyi olacağına kanaat getirdim ve yürümeye devam ettim.

Sıcaklığın artmasıyla saray dışındaki dünyaya ait başka şeyler de geldi aklıma: duvarları eşeleyen çekirgeler, yuvalarında ötüşen serçeler. Genellikle elinde uzun süpürgesiyle bir adam kuş yuvalarını duvarlardan süpürüp atar çünkü sabahları ötüşmeleri dayımın asabını bozuyor. Ama nedense bu yıl gözden kaçtılar ve cezadan kurtuldukları için neşeyle şakıdıkça şakıdılar. Dağ şahinleri seslerini duyduysa serçeler yavrularını kaybedecek.

Koridor önce sola sonra sağa doğru kıvrılıp aile avlusuna açılıyordu. Buzhanenin alacakaranlığından aydınlığa aniden çıkınca gözlerim sulanmaya başladı. Gözlerimi kırpıştırıp yaşları savuşturdum ve üst dudağıma dökülenleri yaladım. Susadığımı fark ettim; sessiz köşemden çıkmamın sebebi belki de buydu. Sesini işittiğim Eteo olmalı, diye düşündüm, koridordan beni bulmaya geliyordu. Gerçi kuşkusuz bu saatte danışmanlarıyla meşgul olurdu. Öte yandan adımlar Ani için fazla uzundu, ayrıca onun ayakkabılarında yürürken taşlara vuran o sert deri tabanlardan yoktu.

Koridordan sola doğru ilerleyince yerde bir adamın gölgesine rastladım. Demek ki gelen Eteo değildi çünkü bu adamın üzerinde uzun bir pelerin vardı ve Eteo böyle bir günde sade bir tunikten başka şey giymezdi. Tanır gibi olduğum tuhaf, metalik bir ses duydum. Ardından ikinci köşeyi döndüğümde ve adam beni gördüğünde sanki telaşını bastırır gibi kaskatı kesildi. Ben onu duymuştum ama benim ayaklarım çıplak olduğundan, belli ki o beni duymamıştı. Selam vereceğim sırada yüzünün tıpkı

BELONGS TO KAKIOS TEAM

kâbuslarımdaki haydutlar gibi neredeyse tamamen örtülü olduğunu fark ettim. Yalnızca gözleri görünüyordu, gerisini ince beyaz bir kumaşla örtmüştü.

Sophon'un parşömenini düşürmemek için kolumu bedenime iyice yapıştırdım. Örtülü adamın arkasındaki avluyu görebiliyordum ama tamamen boştu. Kardeşlerimden, kuzenimden, dayımdan eser yoktu. Bir nefes alıp yanından yürüyerek geçmek yerine koşarak geçmeye karar verdim. Ailemizde en hızlı koşan ikinci kişi benim; Ani'den çok daha uzunum, en büyük abim Polyn de asla kız kardeşiyle yarışa girmeye tenezzül etmeyeceğinden ona karşı da hükmen galip geliyordum. Yalnızca uzun ince fiziğiyle Eteo beni geçebilirdi, öte yandan rahatça koşmak için tuniğimi toplayıp bacaklarımı açtığımı görecek olsa dayımın yüreğine inerdi. Ve Eteo devlet işleriyle meşgulken, koşmak için yeterince geniş ve sessiz bir yere benimle gelmeye ikna edebileceğim kimse yoktu. O yüzden idmansız kalmıştım ama yine de hâlâ hızıma güveniyordum. Avluya vardığım an aile konutunda bir yabancı olduğuna dair uyarı verebilirdim. Hane köleleri kuşkusuz yakınlarda bir yerlerde olmalıydı.

Parmak uçlarımı ayağımın altındaki taşa bastım. Sandaletlerimi bu sabah odamda bırakmış olmalıydım; beni görecek olsa dayımın bıkkınlıkla bir kaşını kaldıracağı bir başka şeydi bu da. Hızla fırlayıp adamın yanından az kalsın kayarak geçiyordum ki adam aniden sağa doğru bir adım atınca ona çarptım. Kaburgalarımın altına bıçak gibi bir acı saplandı. Ona çarpınca parşömen rulosunun ahşap ucu yan tarafıma saplanmış olmalıydı. Yüzümü ekşittim ve boş bulunup, "Özür dilerim," dedim.

Tam olarak aynı boyda olduğumuzdan bir an için göz göze geldik. Soluk gri renkli gözlerinin sağ gözbebeğinde iki kahverengi benek vardı; kuş yumurtasını andırıyordu. Koşmaya devam edip avluya çıkmalıyım, diye düşündüm, sonra da karşıya geçip erkek kardeşlerim ve dayımı bulacağım öbür meydana gitmeliyim. Metni Sophon'a geri verip sormadan aldığım için özür

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

dileyebilirdim. Aldırış etmezdi. Ne var ki bunu düşünürken bile bacaklarımın beni ikinci avluya kadar taşıyamayabileceği düştü aklıma. Cayır cayır güneşin altında duruyordum ama üşümüştüm. Arkamda kimse olmadığı hâlde adam bir an için arkama doğru baktıktan sonra gözlerimiz buluştu. Tek kelime etmeden dönüp uzaklaştı. Birazcık yerde oturabilirim belki diye düşündüm.

Birkaç adım daha atıp tam avluya çıkıyordum ki dizlerimin bağı çözülüverdi. Tanımadığım bir kız –herhalde hane kölelerinden birinin kızıydı– elinde tepsiyle bir yatak odasından çıkıyordu. Düşerken kalın gümüş halhalımın yere çarpma sesiyle kız dönüp çığlık atarak elinde ne varsa hepsini yerlere saçtı. Kâse gibi çukur ahşap kap kacağın ılık gri zemin taşları üzerinde takır tukur yuvarlandığını duydum. Sessiz olsun diye kıza tısladıysam da çok uzaktaydı ve kendisi o kadar çok gürültü çıkarırken beni duyması imkânsızdı. Işık öyle parlaktı ki gözlerimi kapamak istedim. Meydanda uçuşan kuşların gölgelerini gördüysem de başımı kaldırıp kuşları göremedim.

Uzun bir süre sonra ya da belki hiç vakit geçmeden birtakım sesler duydum ama hepsi kulağıma tuhaf, sanki suyun altındaymışım gibi boğuk geliyordu. Gözlerimi kırpıştırdım ama odaklayamadım; muhafızlar, hizmetçiler, sonra da erkek kardeşlerim bana doğru koşuyordu. Kıpkırmızı kesilmiş yüzlerinden bağrıştıklarını anladıysam da söylediklerini güç bela anlayabiliyordum. Sanki, "Kızı öldürdüler," diyorlardı.

Kimi öldürmüşlerdi? Ailemizden tek bir kişiyi kastediyor olabilirlerdi: Ablam Ani. Ne olur Ani olmasın, diye geçirdim içimden. Ne kadar kavga etsek de onu da kaybetmeye dayanamam. Ne olur.

Hatırladığım son şey önüme bakıp Sophon'un metninin mahvolduğunu görmemdi; yapış yapış kırmızı bir şeye bulanmıştı. Özür dilemem gerekecekti. Yenisini bulması zor olacaktı. Sonra anladım ki, elbette, beni kastediyorlardı. Biri beni öldürmüştü.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

2

İokaste sanki bedeni ortadan ikiye ayrılacakmış gibi, tepeden tırnağa acı içinde kıvranırken altındaki çarşafı tırmalıyordu. Ciğerlerine birazcık hava alabilse her şey yoluna girecekti; böyle diyordu kendine. Ciğerleri âdeta sarhoş bir askerin botu altında ezilmiş bir boş şarap tulumu gibiydi. Yine de çığlık atmadan duramıyor, nefes almaya fırsat bulamıyordu. Teresa'nın elinin, kendi elini kemiklerini birbirine yapıştıracak denli sımsıkı tuttuğunu hissetti. İkinci sancı öyle beklenmedikti ki dönüp ezilmiş eline alık alık baktı.

Teresa, "Nefes al," deyip dörde kadar saydı. "Şimdi nefesini ver." İkisi nefesleri sayıyordu, birlikte ama ayrı ayrı çünkü İokaste, büyüğü olan kadının yardımına ihtiyaç duysa da aynı zamanda biliyordu ki muhtemelen ölecek olması Teresa'nın kabahatiydi ve bu da İokaste için kolay affedilecek bir şey değildi.

Yaşlı kralın evlenmesi Teresa'nın fikriydi. Şehir, geleceğinden bihaber çok zaman geçirmişti. Halk endişeliydi. Kral bir oğlu olmadan ölecek olursa (bir kızı bile olsa hiç yoktan iyiydi), Thebai vatandaşlarının hâli ne olacaktı? İstikrara ihtiyaçları vardı. Herkes yıllar önce Kefaret onları mahva sürüklediğinden beri şehrin yeterince çile çektiğinde hemfikirdi.

Ayrıca, diyorlardı bir yandan işlerine güçlerine bakarlarken, kralın cariyeler, hizmetçiler, muhafızlar ve aşçılarla dolu bir sarayda yaşayıp da bir ailesinin olmaması tuhaf şey. Kral kırkını çoktan devirmiş, neredeyse ellisini geçmek üzereydi. Adamla-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

rıyla beraber art arda haftalarca at üstünde dağlara çıkıp ağları ve kısa uçlu mızraklarıyla geyik ya da yaban domuzu avlamaya gitmesi artık eskisi kadar hoş görülmüyordu.

Nasıl seçildiği İokaste'ye söylenmemişti. Her şey çabucak olup bitmişti. Tüten mumlarla aydınlatılmış bir odada bir grup erkek kimin kızının kraliyet ailesine yükseleceğine karar vermek için çöp çekiyordu. Bir gün evinde, kısa süre sonra anne babasının evi diyeceği yerdeki harem dairesinde, pek bir şey düşünmeden, öylece oturuyordu. Beş gün sonra Thebai sarayının halka açık avlusunda, Öküz Gözlü Hera'ya alelacele adanmış bir sunağın önünde, babası tarafından, daha önce hiç tanışmadığı bir adama, dualarına kulak vermeyen tanrıçanın huzurunda gelin verildi. En az bir-iki yıl daha evinde olacağını bekleyen İokaste babasının onu bu kadar çabuk evlendirmeyi düşündüğünden bihaberdi. İtaatkâr bir evlattı; gerek dokuma, gerekse anne babasının teşvik ettiği başka ev işleri olsun, özenle çalışırdı. İyi bir eş olacaktı. Sadece henüz vakti değildi şüphesiz.

Anne babası görülmemiş bir aceleyle hareket ediyordu. İokaste kendini aptal gibi hissetti; nasıl insanlar olduklarını bilmesi gerekirdi. Kefaret'i başka nasıl atlatmış olacaklardı ki? Babası, kendinden aşağıdakileri mahvedecek durumlardan fayda sağlamakta eşsiz bir yeteneğe sahipti. Statüsünün her daim farkındaydı: Zengindi ama varlığını miras almamış, kendi kazanmıştı. Yine de çok kazanmış, şehrin kuzeyinde genişçe bir ev inşa etmeye yetecek kadar çok sayıda köle satın almıştı. Sokak pek öyle gözde bir sokak olmasa da (saraya fazla uzaktı) havadardı ve ev, göz korkutan ana kapılarının ardındaki harem dairesiyle heybetli bir taş evdi. Karısının dokuma işlerine koşacak köle kadınları vardı ama yine de hâlâ eskiden yaptığı kıyafetlerin güzelliğiyle övünüyordu.

Babasının bu dönemdeki davranışları İokaste'yi en çok, tek kız evladını, ilk göz ağrısını çözülecek bir diğer sorundan başka şey olarak görmediği anlaşılınca acıtmıştı. İokaste için anne-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

si tarafından sevilmemek –ki kendisi kızına karşı soğukluğunu saklamaya hiç çalışmamıştı bile– başka, annesinin kayıtsızlığını telafi edercesine ona sevgi saçan babası tarafından reddedilmek bambaşkaydı. İokaste düğününden sonra, çocukluğunu kısmen sevgiyle anabilmek uğruna zihninde onu savunmaya çalıştığı zaman, kızını kralla evlendiren her baba gurur duyar diye itibar etti babasına. Kızını hiç düşünmediğini, o ne ister diye aklından geçirmediğini de biliyordu bilmesine ama yine de kim evlilik yoluyla kralla akraba olma fırsatını teperdi ki? Ayrıca hangi baba kızının hevesleri uğruna böyle bir ilişkiyi tehlikeye atardı? Hiçbir baba yapmazdı bunu. Ne var ki kızının ondan istediği her şeyi yapacağını bilmesi gerekirdi ama keşke isteseydi. Aksine, her şeyi ona söylemeden ayarlamıştı. Böylesi bir gizliliğin tek açıklaması olabilirdi: İokaste öğrendiğinde nasıl hissedeceğini biliyordu. İokaste'yi asıl üzen bilip de umursamamış olmasıydı.

Babası o gece eve çakırkeyif gelmişti; belli ki erkekler şaraplarını kana kana içmişti. Çanağa şarap doldurup azıcık suyla karıştıran her kimse, flütçü kızlar gelmeden hepsini sarhoş etmek istemişti. İokaste bu tabiri annesinin tıslayarak söylediğini işittiği sözcüğe tercih ediyordu: Orospular. Şimdiyse babasının annesinin kulağına fısıldadığını duyabiliyordu; annesi neşeyle ciyakladı, ardından ikisi kahkahalar atmaya başladı. Çocuklar gibi, diye geçirdi içinden İokaste, asabı bozularak. Erkek kardeşinin uykusunda mırıldandığını duyunca uyanacak mı diye düşündü. Ne var ki loş ışıklı odada gözünü karşıya dikmiş, uykuya dalmasını dilerken kardeşi yüzünü duvara döndü ve bir kez daha soluğu dengelendi. İokaste başını hafifçe çevirip babasının ne söylediğini duymaya çalıştıysa da sözcükleri tam çıkaramadı.

Anlayabilse bir şey değişir miydi ki? Ona karşı çıkar mıydı? Çıkmıştı da zaten, ertesi gün öğrendiğinde. Ne var ki bir işe yaramamıştı. Her şey çoktan ayarlanmıştı, İokaste'nin elinden gelen bir şey de yoktu. Daha önceden haberi olsa gecenin köründe kaçıp gider miydi? Nereye gidecekti ki? Thebai büyük bir şehir de-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ğildi ve babası buradaki herkesi tanıyordu. Şehirden de kaçmaya çalışır mıydı? Her birini muhafızların tuttuğu yedi kapının hangisinden, nasıl çıkacaktı peki? İokaste kendini şehir duvarlarının ardında bir esir olarak düşünmemişti hiç. Öte yandan bunu düşünmediyse, daha önce hiç buradan ayrılmak istemediği içindi.

Yine de ertesi gün onlara kopan yaygarayı sorduğunda sebebini daha önceden öğrenmiş olmayı diledi. Babası sararmış dişlerini, artık kararmaya başlamış diş etlerini göstere göstere memnuniyetini sergileyen abartılı bir tebessüm etti.

"Hayatımın en iyi pazarlığını yaptım," dedi ona. "Kralla evleneceksin."

İkinci cümle birinciyle zerre kadar bağdaşmıyordu. İokaste babasının, Thebaililerin halk arasında Boiotia için kullandığı ismiyle Şehiraşırı topraklarda, güzelim şehirlerinin dışındaki bölgede yeni bir ticari ortak bulduğunu söylemesini ya da bir gemi tüccarından aldığı hayvan figürlü bir içki kabı peyda etmesini bekliyordu. Babası süslemeli içki kaplarına bayılırdı. En sevdiği de kaya kristalinden yapılmış, küçük cilalı yeşil kristal boncuklarla bezeli, kulpları altın varak kaplı, keskin kenarlı çanaktı. İokaste babasını tebrik edecekken yüz ifadesinin sevinçten şaşkınlığa dönüştüğünü hissetti.

"Ne söylüyorsun?" dedi.

"Kral Laios'un bir eşe ihtiyacı var," diye açıkladı annesi, kızının gözünde kendini ebediyen karalayarak. "Çok şanslısın." Babası da başını salladı.

"Kral yaşlı bir adam," dedi İokaste. "Ellisinin üzerindedir."

"Ölü sayılır öyleyse," dedi babası kaşlarını kaldırarak, şaka yollu. "Benden olsa olsa on yaş kadar büyüktür, seni şımarık velet."

"O zaman neden onunla evlenmek isteyeyim ki?" diye devam etti İokaste. "Babamdan büyük olmayan biri yerine?"

"Bazen," dedi annesi iç çekerek, "kasten kalın kafalılık edip bir de bundan zevk alıyorsun gibime geliyor. Hakikaten. O yüzden,

BELONGS TO KAKIOS TEAM

dur sana küçük kardeşinin bile anlayacağı sözcüklerle açıklayayım: Thebai'nin güçlü bir krala ihtiyacı var. Laios yaşlanıyor ve halk giderek huzursuzluğa kapılıyor. Ya şehirden uzaktayken başına bir iş gelirse? O zaman ne olacak? Bilgeler tahta çıkmak için birbirine girecek. Şehir kaosa sürüklenebilir." Uzanıp İokaste'yi omzundan, tuniğinin askısındaki kumaş düğümlerin yanından tuttu. Tırnaklarını tenine batırmaktan sakınmadı. "Öyle bir şey olmamalı," dedi. "Krala bir oğul lazım. Ondan önce de bir eş lazım; kralın başına bir hâl gelirse çocuk reşit olana kadar naip olarak görev alabilecek genç bir kadın." Bunları söylerken her sözcükle beraber İokaste'nin omzunu sarstı. "Bu kadın da sen olacaksın çünkü baban akıllı ve şanslı bir adam ki ben de onunla bu yüzden evlendim. Anladın mı?"

İokaste başını sallayınca annesi omzunu bıraktı. "Bu bir onurdur, seni nankör küçük kaltak. Şehrin kraliçesi olacaksın. O yüzden Artemis'in tapınağına koş da oyuncak bebeğini ona kurban et. Bunu da güzelce yap ki hak ettiğin gibi lanetlemesin seni."

Ritüel İokaste'nin *proaulia*'sının, nişan ile evlilik arasında, gelinin yeni hayatına hazırlandığı bu sürecin yalnızca bir parçası olmalıydı ama daha fazlasına zaman (ve İokaste tarafından da heves) yoktu. İokaste doğduğunda ona kilden küçük bir Amazon kız figürü hediye edilmişti. Figürün üstünde rengârenk desenli bir tayt ile tunik vardı. İokaste bebeğiyle o kadar çok oynamıştı ki o renk cümbüşünden geriye bir-iki kırmızı ya da yeşil noktacık kalmıştı. Bebeğin sol gözü hâlâ siyahtı ama sağ gözünün boyası çatlamış, altındaki kilin soluk turuncusu açığa çıkmıştı. Ne var ki evli kadınların oyuncak bebekleri olmazdı; İokaste bebeğini tapınağa götürüp Artemis'e adayacak, ona bir savaşçı kadının gücünü vermesi için dua edecekti. Adaktan sonra gireceği tapınak ise Hera'nın kutsal tapınağıydı. Evliliğinden sonra Artemis'in İokaste'ye ayıracak vakti olmayacaktı.

Geleneksel olarak bir genç kız oyuncak bebeğini Bakire Tanrıça'ya sunarken ailesi ve arkadaşları ona eşlik ederdi. Bu bir par-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

ti, bir ziyafet, neşe dolu bir etkinlik olmalıydı ama İokaste'nin anne babası ona –o da onlara– çok kızgın olduğundan İokaste bir-iki sokak ötedeki tapınağa hemen arkasından gelen köle kız haricinde tek başına gitti.

Oyuncak bebeği küçük kahverengi deri bir çantaya koyup tozlu yoldan hızlı hızlı ilerlerken eteklerine yapışan toprak ayaklarını kızıla boyadı. Daha en az bir ay yağmur yağmayacaktı ve yol kenarındaki keskin uçlu akantus yaprakları sıcaktan solup eğilmeye başlamıştı. İokaste eteklerini biraz kaldırıp kemerine sıkıştırdı ama yakınlardaki bir evin önünde merdiveni süpürmekte olan yaşlı bir kadının kınayan bakışlarını görünce kızarıp eteklerini bir kez daha yerleri süpürmeye bıraktı. Tapınağın içi serin olacaktı, böylece İokaste tapınağın ön tarafı boyunca sıralanmış heybetli sütunların altındaki yakıcı akşamüzeri güneşinden kaçabildiğine şükrederek basamakları çıktı. Annesinin kölesine dönüp tapınağın kemeraltındaki gölgelikte onu beklemesini söyledi.

İokaste içeri girince karanlığa karşı gözlerini kırpıştırdıysa da içeride kimseyi göremedi. Bebeği çantasından çıkarıp dingin yüzü okları ile yayını tutmaktan aldığı belli belirsiz hazzı yansıtan büyük Artemis heykeline doğru ilerlerken tuhaf bir utanca kapıldı. Bebeğini bırakırken tanrıçaya usulüne göre dua etmesi gerektiğini biliyordu ama etrafta ona yardım edecek bir rahibe olmayınca doğru sözcükleri bulamadı. Böylece bebeğini kutsal ayağın üstüne özenle yerleştirip soğuk taşa yasladı. "Beni koru," diye mırıldanıp gitmek üzere arkasını döndü. Bir güneş ışığı huzmesinin içinden geçerken gözüne omzunda kıpkırmızı bir yara izi ilişti. Annesinin tırnağı derisini çizmişti. İokaste kolunu kaldırıp bakınca omzunun arka tarafında dört sıyrık daha gördü; kenarları kızarmış, iltihap toplamıştı.

Durup yere diz çöktü; annesi üstünden kin akarak harem dairesinde otururken eve dönmek istemiyordu. Şu sıralar erkek kardeşi öğretmeniyle derste, babası da pazar meydanında tebrikleri kabul ederken gösterişli adamların ellerini sıkmakla meşgul

BELONGS TO KAKIOS TEAM

olmalıydı. İokaste babasının altın yüzüklerini, etinin sıkışıp yüzüklerin metal kenarlarından taştığını gözünün önüne getirebiliyordu. Babası bugünü pek güzel bir gün sayacaktı.

İokaste topukları üzerinde otururken sarayda, Thebai'nin hisarında yaşamanın nasıl olacağını hayalinde canlandırmaya çalıştı. Küçüklüğünde saraya birkaç kez ama hep bir festival için gitmişti. Binayı etkinliklerden ayrı tutmaya çalıştıysa da kolay değildi. Kömürde pişen etin baskın kokuşu ile tiksinç tütsünün hafif kokusunu, şarabın sirkemsi, yakıcı tadını hatırlayabiliyordu. Tabaklarındakileri yiyip kadehlerindekileri içen kalabalığın gürültüsünü işitti yeniden. Kurbanları ve dualarıyla Thebai'ye önderlik eden şık giyimli rahipleri hatırladı. Kocaman, açık bir saray bahçesini duyumsar gibiydi ama binanın kalanına dair herhangi bir detay yoktu; ne renk, ne boyut ne de başka bir şey getirebildi hatırına. Etrafta ağaç var mıydı? Parmaklarıyla gümüşi grimtırak bir ağaç gövdesine dokunduğunu hayal meyal hatırlıyordu. Hepsinden öte, sarayında oturan kralı gözlerinin önüne getiremiyordu bir türlü. Sakallı mıydı, yoksa tıraş olmuş muydu, gözlerinin rengi açık mıydı koyu muydu, saçları çoğu Thebailininki gibi siyah mı, yoksa bazılarınınki gibi sarı mıydı, tüm bunları hatırlamaya çalıştı. Tıknaz mıydı zayıf mı, uzun boylu muydu, yoksa bir kaplumbağa gibi boynu bükük mü duruyordu? Saçlarının rengi ne olursa olsun şimdi muhtemelen kırlaşmış ya da tamamen beyazlamış olacağını anlayınca İokaste dudağını ısırdı. Ya da kral keldi belki de. İokaste aniden boğazının gerisinde yükselen ekşiliği bastırmaya çalıştı.

Başını kaldırıp Artemis heykeline baktı. Saçları başının arkasında güzelce örülmüş, elinde bir yay, yan tarafında bir ok kılıfıyla tanrıça tahtında dingin bir ifadeyle oturuyordu. Ok kılıfının üzerinde, capcanlı yeşil yapraklı ağaçlar arasında koşan geyik motifleri vardı. "Ne olur," dedi İokaste tepesindeki heykele bakıp kaftanının serin taştan eteklerine dokunarak. "Bana dokunmasın. Ne olur."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Boyalı gözlere uzun uzun baktıysa da bir yanıt alamadı. Thebaililerin dediğine göre, Zeus başını sallardı. Eğer dileğini kabul ederse Zeus başını sallardı ama Artemis de sallıyor muydu? Belki doğruca, gözünü kırpmadan tanrıçanın gözlerinin içine bakarsa Artemis dileğinin ne kadar önemli olduğunu anlardı. İokaste elinden geldiğince uzun süre gözlerini ayırmadan baktı ama nihayetinde yaşaran gözlerini daha fazla açık tutamadı. Tanrıçanın başını salladığını görür gibi oldu. Minik, açık tenli eliyle yaşları sildi. Ne olur ne olmaz, "Teşekkürler," diye fısıldadı.

Ertesi gün terzi geldi. Kır saçları arkaya doğru taranmıştı, kırışık esmer yüzündeki her bir çizgi gün ışığında göze batıyordu. Kırmızının bambaşka iki tonuna sahip iki tomar kumaş getirmişti. İokaste kumaşı annesi mi seçti diye merak etti; sıcak bir yaz gününde kalın, ağır bir tunik olurdu bu kumaştan. İokaste'ye soran olmamıştı. Yine de elinde yalnızca bunlar varsa diye terziye bir şey sormadı. Yeni bir kumaşın boyasının kuruması için yeterince zaman yoktu belki de. Ayrıca eksikliklerden şikâyet etmemek Thebai'de yaşamanın dile getirilmeyen kuralıydı. Kral ve Bilgelerin şehre erzak sağlamak için ellerinden geleni yaptığını herkes biliyordu. Ne var ki dağlarda –bazen insanların söylediğine göre şehir duvarlarının hemen dışında– Sfenksler varken herhangi bir gecikme ya da aksaklık olması kimseyi şaşırtmazdı. İokaste kendini, tercihi olan sarı tonu giysiler içinde hayal etmemeye, kan rengi kumaştan bir kıyafet içinde ne kadar sıcaklayacağını düşünmemeye çalıştı.

Hiç değilse terzinin getirdiği, pelerin ile duvak için kullanılacak ikinci kumaş daha ince ve hafifti de soluklanmak için debelenmeyecekti. İtaatkâr bir biçimde, tek söz etmeden, küçük ahşap bir taburenin üstünde dikilirken yaşlı kadın kumaşı beline dolayıp kenarlarından iğneledi. Ağzında tuttuğu iğneleri düşürmemek için dudaklarını büzüyor, iğneleri tek tek alırken hiç bakmadığı hâlde bir yerine batırmıyordu.

İokaste için özel olarak dikilen ilk elbiseydi bu. Diğer bütün

BELONGS TO KMKGS TEAM

kıyafetleri daha önce başka kızlar tarafından giyilmişti. İokaste başka koşullar altında olsa, olacaklardan bu kadar korkmuyor olsa, bu süreçten ne kadar keyif alacağını düşündü. Terzi hafifçe bacağına dokunup, "Dik dur," dedi. "Yoksa etekleri düzgün olmaz." İokaste göğsünü şişirip doğrularak karşı duvara baktı. Evleri Thebai standartlarına göre geniş, yakıcı güneş altında cılız yetişen bitki ve çiçeklerle dolu küçük bir avlu etrafına inşa edilmişti. Şimdiyse sanki bina ondan kurtulmaya hazırlanıyormuş gibi sıkış tıkış geliyordu İokaste'ye.

Ertesi gün kadın hazır kıyafetle tekrar çıkageldi. Bütün gece uyumadan dikiş mi dikmişti? İokaste kıyafeti üstüne geçirince terzinin asık yüzü biraz olsun gevşedi.

"İdare edersin," dedi. "İleride kıyafet alacağın zaman beni hatırla, olur mu?" İokaste birden tuhaf hissetti. İlk kez biri ona sanki isteyebilecekleri bir şeye sahipmiş gibi davranıyordu.

"Nasıl bu kadar çabuk bitirdiniz?" diye sordu İokaste.

Yaşlı kadın omuz silkti. "Mecburdum," diye yanıtladı. "Yarına lazım bu sana."

İokaste düğün gününün sabahında uyandığında güneşin doğup doğmadığından emin değildi. Penceresini örten kalın perdeden içeri cılız bir ışık süzülüyordu. Erkek kardeşini uyandırmadan saatin ne kadar erken olduğunu anlayabilir mi diye başını perdenin kenarından uzatıp baktı. Soluk gri gökyüzü geceleyin gölün tepesinde toplanan bulutlardan haber veriyordu ve güneş epey sonraya kadar yüzünü göstermeyebilirdi. İokaste dışarıdaki tatlı badem ağaçlarının neredeyse ermiş meyvelerinin kokusunu alabiliyordu.

Bir an için arkasına yaslanıp nasıl hissettiğine baktı. En azından şehre görece serinde yolculuk edecekti. Yine de yola çıkmadan önce yemek yiyemeyecek kadar huzursuz olacaktı. Annesinin odasından boğuk sesler geliyordu kulağına. Saraya gitmek için erkenden yola koyulmaları gerekiyordu. Hiç kıpırdamadan

beş kere daha nefes alıp verirken baldırlarına ve ayak bileklerine dolanan çarşafın serinliğini, başının altındaki yumuşacık yastığın ılıklığını hissetti. Sonra doğrulup biraz daha yalnız kalabilme umuduyla ayaklarını sessizce yere koydu. Ne var ki usulca dışarı çıktığı anda az kalsın annesine çarpıyordu. Annesi daha hava aydınlanmadan saatler önce güne hazırlanmaya başlamış, saçları sımsıkı örülüp eski moda bir stilde başına dolanmış, gözlerine kalın siyah kalem çekilmişti. Annesi yüzüne hiç bakmadan onunla konuşmakta ustalaşmış, İokaste de aynı şekilde karşılık vermeyi öğrenmişti. Böylece bakışlarını annesinin cart mavi dikişli beyaz elbisesine dikti. Elbisenin, annesinin belinden başlayıp genişleyerek kalçalarını saran ince deri kordondan taşan katları fazla geniş ve kabarıktı ama İokaste biliyordu ki düzeltmeyi önermenin manası yoktu. Kordon elbisenin işlemelerine uysun diye özel olarak boyanmıştı ve İokaste şimdiden boyasının güneşte ağartılmış beyaz kumaşa çıktığını görebiliyordu. Annesi bunu görünce köpürecekti. Belki de lekeleri gizlemek için bütün elbiseyi maviye boyatması gerekecekti.

"Birazdan yola çıkmamız gerek," dedi annesi. "Köleler gelip üstüne başına çekidüzen verir."

İokaste başını salladıysa da cevap vermedi. Annesinin hizmetçileri, efendilerini örnek alarak bir kez olsun ona yardım teklif etmemişti. Böylece kendi giyinebilecek yaşa geldiğinden beri ilk kez düğün gününün sabahı birileri giyinmesine yardım etti. Kadınların ellerinin sert ve kuru derilerinden hiç hazzetmeyen İokaste kralın yaşlı ve kuru elini herhangi bir yerine sürdüğüne dair en ufak bir düşünceyi aklından savmaya çalıştı.

Kısa bir süre sonra yeni elbisesini –sade bir kırmızı tunik ile kahverengi bir kordon– giymiş, koyu renk saçları salınmıştı. Kırmızı kumaş açık tenini iyice soluk gösteriyordu ama terzi dikişleri sık ve nizami atmıştı. Elbiseyi mum ışığında diktiyse bile dikişlerinden belli olmuyordu. Ayrıca İokaste'nin annesi bile bir keresinde kızının güneşten kararmamış ya da lekelenmemiş

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

güzel bir teni olduğunu söylemişti. Hizmetçi, İokaste'nin saçını başının arkasından toplayıp üç kere doladıktan sonra parlak kurdelelere tutturdu. Topuz yaptığı saçına takacağı gümüş ve fildişinden firketeyi kafa derisine saplayınca İokaste yüzünü ekşitti ama kadının işini bildiği belliydi; saçları artık olduğu gibi duracaktı. Bir an için kadının onun gözlerini de annesininkiler gibi boyayacağından korktuysa da hizmetçi o zahmete girmeyince İokaste parmaklarını babasının kısa süre önce, boynuzları kulaklarının üstüne âdeta bukle gibi kıvrılmış koç biçimli bir *aryballos* içinde annesine verdiği gül kokulu zeytinyağına batırdı. Tıpayı koçun azimli başına takıp annesinin soyunma odasına geri götürecekti ki durup bir daha düşündü ve şişeyi kendi kıyafetleri ile başka eşyalarının bulunduğu çantaya attı.

Aceleyle ailesinin diğer üyelerinin beklediği ön tarafa doğru ilerledi. Annesi onu tepeden tırnağa süzüp idare edeceğini söyledikten sonra huysuzca kapıyı gösterip kızına acele etmesini işaret etti. İokaste yamuk ahşap kapıdan geçerken, paneller arasında ahşabın çatlayıp ayrıldığı yerlerdeki minik çatlaklara son bir kez göz attı. Geri dönmemek üzere evinden ayrılırken perişan olacağını düşünmüştü, ne var ki eşyalarının arasındaki minik kilden koçu düşününce duyduğu belli belirsiz hazdan başka hiçbir şey hissetmedi.

İokaste, şehrin öteki tarafında bulunan ve şehrin geri kalanına tepeden bakan haşin duvarları görebiliyordu. Saray bir gözetleme kulesi gibi Thebai'nin en yüksek tepesinin üstüne konuşlanmıştı. İhtişamına diyecek yoktu ama bir tapınağı ya da hazineyi andırıyordu ki saray içinde gerçekten de bir tapınak ile hazine vardı. İokaste için birilerinin orada yaşadığını hayalinde canlandırmak zor, kendini aralarında hayal etmek ise imkânsızdı. Erkek kardeşi bir o ayağının bir öbürünün üstünde hopluyordu. Şehrin öbür ucuna seyahat etmenin ve yaklaşan törenin –bir ziyafet ve dans etmek beş yaşındaki çocuğa tarifsiz bir neşe veriyordu– heyecanı ile ablasının artık onunla birlikte yaşamayacağı düşüncesini kav-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

rayamamanın verdiği, giderek artan bir huzursuzluk arasında mekik dokuyordu.

İokaste ona evliliğin evden taşınacağı anlamına geldiğini söylediğinde kardeşi kollarını boynuna dolayıp, "Her gün gelip seni ziyaret edeceğim," demişti. İokaste ise bu doğruymuş gibi başını sallamıştı. Evin önünde iki vahşi atın çektiği küçük bir at arabası görünce şaşırdı. Erkek kardeşi daha önce bir atı okşamaya kalkışmış olduğundan atları ihtiyatla süzüyordu.

"Bu kralın hürmetinin pek münasip bir göstergesi," dedi babası.

"Elindekilerin en iyisi değil," diye yanıtladı annesi, arabaya kötü kötü bakarak. Belli ki kralın maiyeti dört kişi seyahat edeceklerini unutmuştu. Ahşap çatıdan dökülen koyu renk perdelerin arkasında sıkış tıkış oturacaklardı. İokaste'nin babası arabacıyla kısaca konuştuktan sonra ikisi at arabasının çatısına, eşyalarının bulunduğu bohçanın yanına bir kasa bağladılar: İokaste'nin çeyizi. İokaste acaba ağırlığın ne kadarı kalın ahşap kutuya, ne kadarı içindeki kıymetli metallere ait diye merak etti. Mücevherleri takmasına izin verilecek miydi, yoksa hepsi doğruca kocasının hazine dairesine mi gidecekti?

İokaste at arabasına binip koltuğun öbür ucuna yerleşti. Kardeşi koşarak arabanın etrafından dolaşıp tam karşısına oturdu. Babası gelip yanına sığışınca İokaste'nin içi birden rahatladı; en azından yol boyunca onun o hain yüzüne bakmak zorunda kalmayacaktı. Annesini görmezden gelmek çok daha kolaydı. İokaste otururken fazla kırışmasın diye elbisesini düzeltmek için yerinden kalktı. Ne var ki acele eden arabacı atları tırısa kaldırınca araba gönülsüzce yola koyulurken İokaste sertçe yerine geri oturdu. Kardeşi de öne doğru kucağına kapaklanıp kıkır kıkır güldü.

Tepeden aşağı kıvrıla kıvrıla inen uzun yolda ilerlerlerken üstünden geçtikleri çok sayıda çukurun her birinde İokaste'nin dişleri birbirine çarpıyordu. Midesi altüst olunca bir şey yemediğine

BELONGS TO KAKIOS TEAM

sevindi. At arabasını gördüğünde öylesine heyecanlanan kardeşi bile tepenin en alçak noktasına varıp yeniden bayır yukarı çıkmaya başladıklarında neredeyse yürüme hızında ilerlediklerini fark etti. Thebaililer genellikle tekerlekli araçları şehir içinde yalnızca ağır ürünleri taşımak için kullanırdı. İokaste bundan böyle at arabasıyla seyahat etmesinin beklenmeyeceğini umuyordu. Yol ne kadar tozlu olursa olsun, hiç değilse ayakları yere basarken çukurlardan kaçınabiliyordu. Araba bir çukurun daha üzerinden geçerken öyle şiddetli sallandı ki İokaste koltuğunun altındaki şaftın yolculuğun sonuna kadar dayanıp dayanmayacağını merak etti. Bir yanı dayanmamasını, arabanın tekerleklerinden birinin kırılıp arkalarında kalan tepeden aşağı gerisingeri yuvarlanmasını umuyordu, böylece inip yürümek için bahanesi olurdu. Perdeler açılıp kenarlara tutturulmuşken bile hava boğucu sıcaklıktaydı; kardeşi iki kez onayına başvurduktan sonra annesi bile nihayet buna katıldı.

Şehrin, kış yağmurları yüzünden sel basmadıkça her daim işlek olan en alçak bölgesinden geçmişlerdi. İokaste sel suyunun çoktan çekildiğini bilse de burası bugün alışılmadık denli sakin görünüyordu. Nihayet sarayın bulunduğu tepenin eteklerine vardıklarında binalardan bazılarını tanıyabileceğini düşündüyse de etraf sallanan bir at arabasının içindeyken yürürkenki gibi görünmüyordu. Her ne kadar vakit artık insanların şehirde oradan oraya koşturmayacağı kadar geç olsa da burası da terk edilmiş görünüyordu. Dükkânların çoğunun kepenkleri indirilmişti, yine de boyalı tabelaları yiyecek pavyonları ile tavernaların daha sonra açılacaklarını bildiriyordu. Tepeyi çıktıkça binalar giderek genişlerken nihayet sokaklarda insanlar görünmeye başladı, ne var ki İokaste'nin tam olarak adını koyamadığı bir tuhaflık vardı üzerlerinde. Tuhaflığı fark eden kardeşiydi. "Baksana," dedi, İokaste'yi bileğinden çekiştirip eliyle göstererek. "Herkes aynı yöne doğru yürüyor. Tuhaf değil mi?" İokaste dönüp bakınca kardeşinin haklı olduğunu gördü; herkes tepeden yukarı çıkıyordu. Arabaları iler-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ledikçe sokaktaki insan kalabalığı artıyordu. Bütün kadınlar ve erkekler sanki belli bir amaç için koşuşturuyordu.

Arabacı bitkin düşen atlarını durdurduğunda, tepelerindeki güneş ortalığı kavuruyordu. Tam da İokaste'nin öngördüğü gibi bulutları yakıp geçmişti. Kardeşi parmaklarını perdenin arkasından uzatıp çatıya dokunduğu gibi abartılı bir acıyla geri çekti. İokaste arabadan inip kalan yolu yürüyerek gitmek için can atıyor olsa da annesi özenle törpülenmiş tırnaklarından birini ona doğrultup, "Burada bekle, kardeşinin inmesine de izin verme," dedi ve babasıyla birlikte arabadan indi. İokaste'nin babasının bir kalabalık görüp de önlerinde dikilmek istemediği olmamıştı hiç. Bugün ne satabilirdi ki onlara?

Ne var ki kalabalık babasına bakmıyor, arkasına, at arabasının karanlık penceresine bakıyordu. İokaste'nin anne babası inerken yanlara savrulup açılan perdeden içeri bakmaya çalışıyorlardı. İokaste bir an sonra fark etti ki bu insanların bir ortak noktaları daha vardı: Herkes en güzel kıyafetlerini giymişti. Yırtık pelerinler dikilip onarılmış, beyaz tunikler normalde olmadıkları kadar ağartılmıştı. İokaste, kayaların üstüne serilmiş, haşin öğlen güneşinde ağır ağır rengi atan tunikleri gözünün önüne getirdi. Deri ayakkabı bağcıkları simetrik olarak bağlanmış, ayaklar ile bileklerdeki kızıl tozlar silkelenmişti. Mücevher takanlar hepsini parlatmıştı ve parlak metal üzerindeki koyu renk taşları ışıldıyordu. Bunlar yalnızca yoldan geçerken at arabası görünce bakakalan insanlar değildi; düğün misafirleri olmalıydılar.

"Hadi gel," dedi İokaste kardeşine, kimse onu yakışıksız bulup ayıplayamasın diye duvağıyla yüzünü örterek. "İnelim." İokaste perdeyi açıp inmesini beklerken kardeşinin gözlerinin içi parıldadı. Anne babası küçük bir grup adamla koyu sohbete dalmıştı. İokaste parlak gün ışığında gözlerini kırpıştırarak etrafa bakındı.

Sarayın hemen önünde, hisarın tepesinde durduğunu fark etti. Yol boyunca her bir yamuk taşın üzerinde sekmekten kasılan kolları ile boynunu esnetmek istediyse de bunca insan onu

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

izlerken fazlasıyla utanca kapıldı. Dönüp geldikleri yola baktı. Ana caddeden kıvrıla kıvrıla yukarı çıkan engebeli bir patika, saray kapılarının önünde, şimdi durdukları yerdeki kocaman bir meydanın –Thebai'nin pazar yerinin– etrafını dolaşıyordu. İokaste daha önce bu kadar çok insanı bir arada festivallerde bile görmemişti. Genellikle olanı biteni görüp duyacağım diye sabırsızlanan kardeşi de şimdi birdenbire utangaç kesilmişti.

Dibinde durunca saray o kadar da haşmetli görünmüyordu. O şaşaalı kusursuzluğu yakından bakınca o kadar da kusursuz değildi. Tıpkı oyuncak bebeği gibi, sarayın boyası da çatlayıp solmuş, ayaklarının altındaki zeminde yarıklar oluşmuştu. Yine de hatırladığından bile büyüktü. Binanın tamamını değil, ancak ön duvarını görebiliyor, köşelerden arkaya doğru uzanan yan duvarları göremiyordu. Saray sırtını, zeytin koruları ile kayalıklı eğimli toprakta yetişen üzüm bağlarının önündeki yamaca vermiş olmalıydı. Duvar diplerindeki yaşlı elma ağaçlarının eğri büğrü dalları sarayın içindekilere –ve bugün dışında bekleyenlere– hoş bir gölgelik sunuyor olsa da patikaların içinden fırlayan kökleri taşları kırıp biçimini bozmuştu. Sarayın arkasında, Thebai'nin güneyinde kilometrelerce uzanan karanlık ulu dağlar binayı minicik gösteriyordu. İokaste daha önce saraya yamacın daha yukarılarındaki çam ağaçlarını tek tek görecek kadar yaklaşmamıştı; önceden yalnızca siyahımsı yeşil bir örtü gibi görünüyorlardı.

İokaste tuhaf, dalga dalga yayılan bir ses duydu. Saraya doğru bakınca sesin kalabalıktan geldiğini anladı. Giderek daha fazla sayıda insan alkış tutuyordu. Annesi neler olduğunu görmek için aniden arkasını döndü ve neden birden alkış koptuğunu anlamak için etrafa bakındı. Kalabalığın bakışlarını takip edince gördü ki kızı arabanın içinde kalması talimatına uymamıştı. İokaste bir an için bağır çağır azar işiteceğinden, bütün bu insanların önünde rezil olacağından korkup telaşa kapıldı. Ardından, düğün davetlilerinin hiçbirinin annesinin ne düşündüğüne ya da ne yaptığına aldırmadığını fark etti. Hepsi yalnızca onunla ilgileniyordu ve

BELONGS TO KAKIOS TEAM

onlar izlerken annesi hiçbir şey yapamazdı. İokaste başını kaldırdı ve bir an için gözlerini dikip annesini nihayet onunla göz göze gelmeye zorladıktan sonra döndü ve onu alkışlayan kalabalığa gülümseyerek el salladı. Anne babasının yaptığını geri alamazdı. Ama bir daha onlardan korkmayacaktı.

İokaste, *gamos* töreninden neredeyse hiçbir şey hatırlamayacaktı. Düğün neredeyse daha gerçekleştiği sırada aklından uçup gitti. Hatırında kalanlar önemsiz şeylerdi: Ağaçlardan düşüp mor suları yerleri boyayan koyu orman meyveleri. Yüzü kırış kırış yaşlı bir kadının başındaki kıvrımlı altın tel üstüne kan kırmızı taşlarla bezeli saç süsü ki bunu kendi saçlarına takmayı çok istemişti; yaşlı kadının seyrek beyaz saçlarında ışıltısı kaybolurken kendi koyu renk saçlarında ne de güzel parıldardı. Saçlarına parlak safran sarısı kurdeleler bağlanmış, İokaste'nin etrafında dans ederek saraya gelişini kutlayan bekâr kızlar ile aynı yaşlardaki genç erkeklerin kızların her adımını hayranlıkla izleyen dikkatli, koyu renk gözleri. Babasının bariz biçimde böbürlenen havası. Rahip, adaklarını sunarken yayılan kömürde et kokusu. Annesi akıtmadığı gözyaşını gösteriş yapa yapa silerken gümüş ve altın bileziklerinin şıngırdaması.

Peki ya *gamos* ritüeli; seyrek beyaz saçları ve çalı gibi kaşlarıyla bir tilkiyi andıran Laios'a takdim edilip de yeni statüsünü gösteren ince bir altın tacın verildiği an? Rahipler çift kulplu koca bir tören *krater*'inde su ile şarabı karıştırırken Thebaililerin yeni kraliçelerine tezahüratları? İokaste ile kocasının evlilikleri şerefine geniş bir *kylix*'ten içtikleri şarabın tadı? Hiçbiri yoktu hatırında. Sonraki yıllarda saray avlusunun kuzey tarafında mı, yoksa güney tarafında mı bulunduklarını hatırlamaya çalıştığı oluyordu. Tanrılara şarap döktükleri yer ana sunak mıydı, yoksa daha küçük olan sunaklardan biri miydi? Davetliler saraydan ağır ağır çıkıp giderken akşamüzeri güneşi kemeraltına mı vuruyordu, yoksa akşam yağmuru bir araya toplanan insanların üstüne mi yağıyordu? İokaste

BELONGS TO KAKIOS TEAM

at arabasından inip de sarayın ön kapılarından geçmesi ile saatler sonra, artık yatak odası olan yerde kendini yeniden yalnız bulduğu an arasında olup bitenlerden hiçbir zaman emin olamadı.

İokaste gündüzü gecenin korkusuyla geçirdi. Kocasının ondan ne bekleyeceğini az biraz biliyordu. Kardeşi haricinde erkeklerden uzak yetiştirilse de ne aptal ne de öyle bütünüyle naif biriydi. Kızlar aralarında konuşurdu. İokaste evliliğin bu yönünden tümüyle sakınmasa da yatağını paylaşacağı kişinin, kulaklarından ve burnundan fırça gibi sert ve kalın kıllar bitiverecek denli yaşlı biri olmayacağını varsaymıştı hep. Akşamüzerinin geç vakitlerinde güneş üstüne vurunca teni altın gibi parıldayan, kütürdeyen eklemler ile sığ nefeslerden bir koro eşlik etmeksizin hareket edebilen biri olacağını varsaymıştı. Ne var ki kendini kralın bedenine karşı tiksintisinden başka pek bir şeyi düşünemez hâlde buldu. Düğün davetlileri içinde İokaste'nin bariz rahatsızlığı karşısında birbirine göz kırpıp dirsek atan bir sürü yaşlı adam arasında yaşlı bir adam. İokaste hepsinden nefret etti.

Akşamüzeri geceye döndü ve parti devam etti. Kralın da aralarında bulunduğu yaşlı adamlar, hepsi de kömür grisi tunikler giymiş genç erkek kölelerin doldurduğu şaraptan bol bol içiyordu. İokaste bir yandan bu gençlere –onunla yaşıt ve saraya aşina olan yegâne insanlara– sorular sormak istiyor, bir yandan artık ona hizmet eden kölelerin karşısında aptal gibi görünmekten çekiniyordu. Biraz daha şarap içse kendine biraz daha güvenir miydi acaba? Ne var ki ekşi ve asitli bir şey içmenin düşüncesiyle bile midesi ağzına geliyordu.

İnsanlar nihayet saraydan ayrılmaya başladığında hava kararalı saatler olmuştu, meşaleler öyle uzun süredir yanıyordu ki her an sönüverecek gibi cızırdamaya başlamışlardı. İokaste'nin kolları ile yanakları durmaksızın sıkılıp dürtülmekten morarmaya başlamıştı. Görünüşe göre kimse geline dokunmadan gidemiyordu; onlara şans getireceğine inanıyorlardı. İnsanlar türlü türlü aptalca şeye inanırdı. İokaste avlunun karşısında annesi-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

nin sendeleyerek babasına doğru ilerlediğini gördü ve anladı ki onlar da gitmek üzereydi. Aceleyle meydanın etrafını çevreleyen revaklara doğru koşup ailesi onu ararken gizlice izleyebilmek için geniş sütunlardan birinin ardına saklandı. Gerçekten de İokaste'yi almadan gideceklerini anladığında ağlayan küçük kardeşini görünce boğazı düğümlendi. Yine de yerinden kımıldamadı. Kardeşi ona söyleyebileceği hiçbir şeyi anlayacak yaşta değildi. Şimdi onu anne babasına bırakıp bir-iki yıl sonra hâlâ ablasını hatırlayacağını umut etmek daha nazikçeydi.

Grili oğlanlardan biri onu görünce elinde iki gümüş *rhyton*'la ona doğru ilerlemeye başladı. İokaste ömründe hiç böyle süslemeli kadehler görmemişti. İki kadehin de tabanını, ağzına kadar yükselen gök mavisi dalgaların içinden fırlayan yunuslar süslüyordu. İokaste kadehlerden birini eline alıp parmaklarını desenlerin üzerinde gezdirmek istedi.

"Yardımcı olabilir miyim, *Basileia*?"

İokaste oğlanın kiminle konuştuğunu görmek için etrafa bakındı. Bir hafta önce olsa ondan tarafa bir çakıl taşı fırlatır, sandaletlerinden sekse de başını kaldırıp baksa diye bekleyebilirdi bu oğlan. İokaste de taşı fırlatanın tanımadığı bir erkek olduğunu görünce kızarır, gülümsediğini görmesin diye başını tekrar öne eğerek aceleyle uzaklaşırdı.

"*Basileia?*" diye tekrarladı oğlan.

İokaste, "Neden bana böyle hitap ediyorsun?" diye tısladı. Kralın karısı olabilirdi ama kendini hiç de bir kraliçe gibi hissetmiyordu. Oğlanın dilinden dökülen sözcük kulağa gülünç geliyordu. Oğlan kaşlarını çatıp elindeki kadehlere baktı.

Temkinlice, "İçecek bir şey ister miydiniz, Anassa?" diye sordu; belki daha az resmi bir unvan onu memnun ederdi. "Ne isterseniz gidip getirebilirim."

"Hiçbir şey istemiyorum," diye tersledi İokaste. "Teşekkürler."

"Peki, Anassa," dedi oğlan. "Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim." Gitmek üzere arkasını döndü.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Dur... senin efendin, benim de..." Düşünceyi dile getiremedi. "Senin efendin Kral mı?" diye sordu.

"Evet, leydim."

"Senin gibi giyinmiş olan herkes bana Anassa mı diyecek?" diye sorunca oğlan başını salladı. Ciddi ifadesi yüzünden silinmediyse de İokaste gözlerinde hafif bir tebessüm gördü. "Tercih ettiğiniz unvanı onlara bildirdiğim zaman."

"Alışsam iyi olacak öyleyse. Böyle mi düşünüyorsun?"

"Orası benim haddime..."

"Aptal olma. Benimle annemmişim gibi konuşmayı da bırak. Ya da senin annenmişim gibi."

Oğlan gözlerini ayırmadan ona baktı. "Kraliçemmişsiniz gibi konuşuyorum sizinle."

"Çok yorgunum," dedi İokaste, bir elini sanki müzisyenlerin ve sefa düşkünlerinin seslerinden kurtulmak istercesine kulağına kapayarak. "Yakında giderler mi sence?"

"Bilemiyorum," diye yanıtladı oğlan. "Sarayda partiler genellikle bütün gece sürüyor. Yani, öyle sanıyorum. Daha önce düğün yapılmamıştı. Açık olduğu üzere." Kızardı. "Özür dilerim."

"Ne için? Eminim her şey senin için açıktır ama benim için değil. Bu sabaha kadar Thebai'nin öbür yakasında yaşıyordum ben. Ne kral hakkında bir şey biliyorum ne de saray veya burada işlerin nasıl yürüdüğü hakkında. Senden bir şey istesem ne yapacağını bile bilmiyorum."

"İstediğiniz her şeyi yaparım. Herkes yapacaktır," dedi oğlan.

"Yarın beni bul. Saray ve hisar hakkında daha fazla bilgi edinmek istiyorum. Hane halkının alışkanlıkları hakkında. Ve ne sorarsam sorayım, gerçeği söyleyeceğine söz vermen gerek."

"Peki, Anassa."

"Bilmiyorum diye diğer kölelerle arkamdan gülmeyeceksin. Yemin et."

"Size asla gülmem," dedi oğlan.

"Bana acıyor musun?" diye sordu İokaste.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Acımak mı?" Oğlanın gözleri yuvalarından uğradı. "Hayır, elbette acımıyorum."

"Güzel. Nerede uyuyacağımı söyle bana," dedi İokaste. "Daha fazla ayakta kalamayacak kadar yorgunum. Gidip yatabilir miyim dersin? Herkes gitmeden önce yani?"

"Siz kraliçesiniz," dedi oğlan. "Ne isterseniz yapabilirsiniz."

İokaste iyi uyuyamadı ve sık sık uyandı. Ömründe gördüğü en büyük yatağın ortasında uyuduğu hâlde sürekli düşüyormuş gibi hissediyordu. Nihayet sabahı ettiğinde, gece boyu uykusu bölündüğünden huysuzluk içinde odaya bakınınca şaşırdı. Önceki gece alevleri titreşen meşaleler yüzünden odanın köhne ve kasvetli olduğuna kanaat getirmişti. Ama şimdi büyük pencerelerden giren ışıkta bakınca yanıldığını anladı. Soluk sarı renkli duvarların tepelerini, iç içe geçmiş kan kırmızısı kare desenlerden oluşan bir bordür süslüyordu. Meşaleler merdivene gerek kalmadan yakılıp söndürülebilsin diye alçakta asılı duran aplikler dün gece onu yanıltmıştı. Öbür duvarda, kıvrım kıvrım çizgilerle girift işlemeli, süslü oyma ahşaptan bir gardırop duruyordu.

İokaste dün anne babasının evinden ayrılmadan önce arabacının çatıya bağladığı çantayı almamıştı ama yine de kıyafetleri buradaydı. Bir başkası tarafından özenle asılmışlardı. Çeyizi görünürlerde yoktu ama buna şaşırmadı. Meşalenin ışığı olmadan bile parıldayan tacı vardı hiç değilse. Tacına uzanırken bir an için durup düşündü: Mücevherlerinden başka bir şeyi umursamayacak kadar gösteriş budalası mıydı? Ki bu mücevherlerin çoğunu hiç takmamış, düne kadar görmemişti bile. Tacı alıp keskin kenarları parmaklarına batana dek sımsıkı tuttu. Altın kalındı, eğilip bükülecek gibi değildi. İokaste sarayda yeni olsa da altının önemsiz olduğunu düşünecek kadar aptal değildi. Güzelliğine de diyecek yoktu. Ne var ki durum buradan kaçıp gitmesi gerekecek kadar kötüleşirse pazarlık etmek için mücevherden başka bir

BELONGS TO KAKIOS TEAM

şeyi olmayacaktı. Zarif küçük taç onun soylu statüsünden fazlasını temsil ediyordu.

Dün gece geldiği bu odanın önceden başkasına ait olduğuna işaret eden hiçbir şey yoktu. Yıllardır boş muydu oda? Pencerelerin altında ahşap bir tuvalet masası duruyor, çatlak, kararmaya yüz tutmuş bir ayna ona kendi görüntüsünü yansıtıyordu. Uyku mahmurluğuyla gözleri hafif şişmişti. Saçları da dolaşmıştı. İokaste parmaklarıyla saçlarını düzeltmeye başlamıştı ki önünde fildişinden ince telli bir tarak gördü. Tarağı alıp saçlarına çekidüzen verdi.

Oda, evinde uyuduğu odaya nazaran geniş ve eksiksizdi. Gerçi artık orayı evi olarak görmeyi bırakmalıydı. Evi artık burasıydı. Hep kendine ait bir odanın harika olacağını düşünmüş, gece boyu kâbusları sırasında sızlanıp onu uyandıran kardeşinin soluğunu duymamayı olağanüstü bir lüks saymıştı. Ve şimdi tam da buna kavuşmuş gibiydi çünkü yatak odasındaki tek eksik kocasıydı. Kocası orada olmadığı gibi, bir adamın burada bulunduğuna dair en ufak bir iz de yoktu odada. Hiçbir yerde erkek kıyafeti, tek bir kaftan bile yoktu. İokaste elbette kocasının da tıpkı babası gibi kendine ait bir odada uyumasını bekliyordu. Ama düğün gecesinde değil herhalde?

Üç duvarda üç kapı vardı. Dün akşam odaya arkasında kalan kapıdan girmişti. Herhalde bir zamanlar muntazam bir bahçesi olan küçük bir avlunun kenarı boyunca uzanan, yanları açık bir koridora çıkıyordu. Meşale ışığında bile bitkilerin kontrolsüzce serpildiğini, kaldırım taşları arasından bitip onları zapt etmek üzere tasarlanmış minyatür duvarlardan fışkırdığını görebilmişti. Sandaleti kırık bir taşın kenarına takılınca sol ayak bileği burkulmuştu. Yine de grili oğlan ayağının takıldığını bilmesin diye bir şey söylememişti. Şimdi bileğini kıpırdatınca yalnızca hafif bir sızı duydu. Bir hasar yoktu. Odanın öbür tarafında, sağ duvarın köşesindeki kapı kilitliydi. İokaste tokmağı usulca çevirdiyse de kapı açılmadı. Pencerelerin solunda kalan duvardaki kapının,

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

bir tulumba ile genişçe birkaç pirinç lavabonun bulunduğu bir odaya açıldığını keşfetti. Bunların tümüyle ona ait olması mümkün müydü? İçeride koridora açılan bir kapı daha vardı ama görünüşe göre o da kilitliydi. İokaste tulumbayı açınca su bütün bereketiyle aktı. Elini yüzünü yıkadıktan sonra dar bir ahşap rafın üzerinde eskimiş bronz bir kap buldu. Kaba su doldurup içti. Su sanki yerin derinliklerinde bir yerlerden geliyormuş gibi serin ve tazeydi.

Odasından çıkma düşüncesi onu tedirgin ediyordu. Saray sessizdi, dışarıdan kimsenin, aralarında konuşan hizmetçilerin bile sesi gelmiyordu. İokaste kocaman binanın bu köşesini ona ait olarak görmeye başladığını fark etti: onun masası, onun gardırobu, onun yatağı. Ne var ki hayatının kalanını burada geçiremezdi ve ne kadar beklerse tedirginliği o kadar artıyordu. Durum baş edilemez hâle gelmeden, bir an önce gitmeliydi. Çabucak açık kahverengi ketenden sade bir elbise giydi. Üstünde eğreti duran diz boyu elbisenin beline, gardırobun zemininde bulduğu boyanmamış, burgulu bir deri kordon bağladı. Saçlarını tarayıp kulaklarının arkasına attı ve dün taktığı kehribar tokayla tutturdu. Tuvalet masasındaki aynada kendine son bir kez bakıp bugün bile, tanıdığı bildiği her şeyden uzaktayken, daha önce bu tokayı takan kişiden başkası olmadığını hatırlattı kendine. Korkmasına gerek yoktu. Ana koridora çıkan kapıyı açtı.

Koridorda kimse yoktu. Dün geceki misafirlerin her birinin gitmiş olması mümkün müydü gerçekten? Yoksa gürültüleri sarayın bu uzak köşesine kadar gelmiyor muydu? İokaste hâlâ sarayın boyutlarını ve planını gözünün önüne getiremiyordu. Bir an için durup kulak kabarttı. Kuşların cıvıltıları ile ağustosböceklerinin sesinden başka şey duyamadı. Hangi kapının odasına açıldığını hatırında tutmak için bir kez daha etrafa göz gezdirdi ve bildiği tek yere dönerken yolunu bulamayıp rezil olmamak için ayaklarının altındaki kırık dökük taşlar arasındaki çatlakların biçimlerine dikkatle baktı. Sola dönüp doğru yoldan gittiğini umdu. Kısa süre

BELONGS TO KAKIOS TEAM

sonra kendini daha geniş, bir o kadar boş ikinci bir avluda buldu; dün geceden burayı tanıyıp tanımadığını çıkaramadı. Grili oğlan onu bu yoldan mı götürmüştü? Revakın duvarlarında freskler vardı: Ağaçların ardına saklanmış orman perilerinin üzerine koşan satyrler, satyrlerin ardından koşan kentaurlar, en arkada da tırıs giden atlar. Dün gece meşale ışığında görünmemiş olabilirlerdi. Ya da belki bambaşka bir yoldan gelmişti.

Geldiği yoldan dönmeye karar verip yeniden birinci meydana çıktı. Şimdi alıcı gözle bakınca gördü ki burada da freskler vardı ama bunlar bir zamanlar capcanlı olan mavi yunuslar ile balıkların solup gitmiş daha eski resimleriydi. Bu meydandan başka çıkış var mıydı? Karşı köşede küçük bir antre vardı, orası bir yere çıkıyor olabilirdi. Ama dün akşamki ana avlunun tersi istikamette değil miydi? Yönünü bulamamak sinirini bozdu. Herkes neredeydi? Koca bir saray bir gecede bütün sakinlerini kaybetmiş olabilir miydi? İokaste'ye acımasız bir oyun mu oynuyorlardı? Nihayet kulağına arkadan bir hışırtı sesi geldi. Birileri avluların birinde ya da etraflarındaki koridorlarda yeri süpürüyordu. İki meydan arasındaki revaklara dönüp sesin tam olarak ne taraftan geldiğini anlamak için kıpırdamadan durdu.

Ses şimdi uzaklaşmış mıydı? Bu ikinci avlunun karşı tarafından geliyor gibiydi, böylece avlunun karşısına ilerleyince kendini süslemeli metal kapılardan ana meydana bakarken buldu. Dün gece kaçıp yatmaya gittiğinde partinin tüm coşkusuyla sürdüğü yerdi burası. Avlunun yakın ucunda birkaç kadın ahşap fırçalar ve suyla masaları temizliyordu. Kadınlardan biri karşıya bakıp onu görünce seslendi. Sağ tarafındaki koridordan dün geceki oğlan çıkageldi. Şık gri üniformasını çıkarmıştı, bugün üstünde tıpkı İokaste'ninki gibi sade bir tunik vardı.

"Af buyurun, efendim," dedi oğlan. "Uyandığınızı fark etmemiştim."

"Neden edecektin ki?" diye sordu İokaste. "Herkes nerede?"

Oğlan sözlerini seçerken yüzüne baktıysa da gözlerine bak-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

madı. "Herkes gitti, efendim. Misafirlerin hepsi şafakta saraydan ayrıldı. Kral ve maiyeti ava çıktı."

"Ne avına çıktılar? Nerede?" İokaste ava çıkan kimseyi tanımıyordu.

"Dağların eteklerinde," diye açıkladı oğlan. "Bir hafta kadar burada olmazlar herhalde."

"Şehrin dışına mı çıkıyorlar?" Pek çok Thebaili gibi İokaste de şehir kapılarından öteye hiç geçmemişti.

"Evet. Yaban domuzu avındalar. Kral bilhassa bu hayvanı epeydir avlamaya çalışıyor."

"Kral sık sık yapıyor mu bunu?" diye sordu İokaste.

"Hava elverişli olduğu her zaman," dedi oğlan. "Maiyeti ve Bilgelerin çoğu onunla gidiyor. Ailelerinin onlar olmadan idare edebildiği kişiler."

"Kalabalık bir grupla seyahat ediyor öyleyse?"

"Evet, efendim. Kral son derece güvende."

İokaste sanki kralın güvenliği umurundaymış gibi başını salladı. Tören olup bittikten sonra kral onunla konuşmaya bile kalkışmadığı gibi gitmeden önce veda da etmemişti. Görünüşe göre ne de ona bir mesaj bırakmıştı.

"Ve sen de kralın maiyetindensin," dedi İokaste.

"Evet," dedi oğlan başını sallayarak.

"Öyleyse neden sen de onunla gitmedin?"

Oğlan gülümsedi. "Kalmamı buyurdunuz, efendim. Dün gece."

Her ne kadar kralın böylesine kaba davranmasına gücense de düğününün ertesi sabahı önceki geceye kıyasla kocasından çok daha az nefret edebilirmiş gibi geldi İokaste'ye.

BELONGS TO KMTGS TEAM

3

Başta susuzluğum yüzünden acıyı duymadım. Ağzım kurutulmuş eski bir parça parşömen gibiydi. Ağzımı açarken çatlayan dudaklarım hafif hafif sızladı. Gözlerimi araladım ama kupkuruydular ve öyle kaşınıyorlardı ki hemen yeniden kapatmak istedim. Ama nerede olduğumu bilmiyordum ve bir yerlerden su bulmam gerekiyordu. Her şey çok parlaktı. Sırtüstü uzanıp gözlerimi odaklamaya çalıştım.

Başımı çevirince ablam Ani'yi yanımda, küçük bir ahşap sandalyede otururken buldum. Kendi yatak odamda, şehirden uzakta, Thebai'nin arka tarafındaki tepelerin üstüne konuşlanmış sarayın batı kanadındaki geniş, yüksek pencereli odadaydım. Ani küçük bir örtü işliyordu. Kumaşa batırıp çıkardığı iğnenin ışıltısını görebiliyordum. Ondan su isteyecek oldum ama boğazım öyle kuruydu ki sesim çıkmadı. Örtüleri çekiştirerek dikkatini çekmeye çalıştığımdaysa sol tarafıma bir acı saplandı. Sonunda üstteki ince örtüyü çekecek kadar sertçe asıldım ve hışırtıyı duyan Ani başını kaldırıp baktı.

"Ah!" Elini göğsüne koydu. "Uyanıksın!" Ayağa fırlayıp bağırdı. "İsi uyanık! Uyandı!" Haberi daha uzaktakilere duyurabilmek için kapıya koştu. Umduğum bu değildi. Bana doğru hızlı hızlı gelen ayak sesleri işittim. Gelen uzun boylu, koyu renk saçlı, her daim biraz asık yüzlü abim –şimdilik kral– Eteo'ydu. Bana bakıp gülümsedi. Bir an için yüzüme baktıktan sonra uzaklaştı. Geri döndüğünde elinde eskimiş bir bronz *kylix* su vardı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Susamışsındır," dedi. "Kalkmana yardım edeyim de biraz iç." O kadar susuz kalmamış olsam ağlayabilirdim.

Beni kollarımdan tutup doğrulttu ve öne doğru çekip arkama fazladan bir yastık koydu. Yine ani bir sızı duydum ama umursamadım. Ellerimi uzatıp kabı tuttum. Dudaklarımı nazikçe aralayıp bir yudum aldım ve yutmadan önce ağzımın her köşesine dağıttım. Boğazım acıyordu ve dilim şişmişti. Hepsini içmeye kalkıştım ama Eteo uzanıp elimi tuttu.

"Yavaş," dedi. "Çok hızlı içme. Sonra biraz daha getiririm."

Ani çabucak büyük abim Polyn'le birlikte döndü. "Bak," dedi, midesine sertçe dirsek atarak. "Söylemiştim sana. Neden bana hiç inanmazsın ki?"

"Aferin, İsi," dedi Polyn. Eteo'ya göre daha tıknazdı, saçları daha açık, daha alacalı bir kumraldı. Gözleri de açık kahverengiydi, Eteo'nunkilerse kara denecek kadar koyu kahverengiydi. Polyn erkek kardeşine bakmadan uzanıp saçlarımı karıştırdı. "Seni kaybettiğimizi sanmıştık."

"Hayır," dedim. Su sayesinde çatlak da olsa duyulabilir bir sesle nihayet sözcükleri dile getirebiliyordum. "Sadece bir süreliğine yerimi şaşırdınız."

Eteo kahkaha attı. "Az bir süre değildi, İsi. Üç gündür bilincin kapalıydı."

Üç gün. Susamama şaşmamalı. "Ne oldu?"

Eteo ağzını açıp bir şey söyleyecek oldu ama Polyn kolunu tuttu. Eteo beklenmedik temas yüzünden irkildiyse de bir şey söylemedi. Ani yatağa uzanıp uyandığımı gördüğünde elinden düşürdüğü dikişini aldı. İğneyi dikkatle kumaşın köşesinden geçirip sabitledikten sonra yeşil elbisesinin cebine koydu. Ani gözlerine uysun diye neredeyse hep yeşil giyer. Onunla tanışıp da gözlerinin olağanüstü renginden bahsetmeyen neredeyse kimse yoktur, o yüzden stratejisi işe yarıyor. İnsanlar ailemiz hakkında ne derse desin, ablamın bekâr kalmak gibi bir niyeti yok. Bunun benim kaderim olduğunu biliyor ve hâlime acıyor, kendini de aynı kadere mahkûm edecek kadar olmasa da.

BELONGS TO KMKGS TEAM

Eteo kabı ellerimden alıp yatağımın karşı tarafındaki masada duran eski bir sürahiden su doldurdu. Sürahinin üzerinde solmuş bir hasat sahnesi tasviri vardı: Ellerinde tırpanlarla demet demet buğday taşıyan erkekler. Polyn ise herhalde kardeşçe endişesini gösteren bir ifade takındı; başını yana eğmiş, dudaklarını hafifçe büzmüş, kaşlarını çatmıştı. Bir an sonra kapı yeniden ardına kadar açıldı ve dayım içeri girdi. Dört muhafız peşinden gelip arkasında durdu. Çıkardıkları takırtılardan, sarayın içinde, aile konutunda bulundukları hâlde silahlı olduklarını anladım. Daha önce asla böyle olmazdı. Sarayın bölümlerini her zaman birbirinden ayrı tutmaya çalıştık: halka açık avlu ön tarafta, kraliyet avlusu ortada, aile avlusu arka tarafta. Dayım sağlam yapılı bir adamdır. Herhangi bir ordu bize savaş açacak olursa bütün yetişkin erkeklerin Thebai için mücadele etmesi gerektiğini bir an olsun aklından çıkarmaz. Abilerim ile kuzenim bu yüzden altı-yedi yaşlarından beri silah kullanmayı öğreniyor. Kreon her daim kendini de ailesini de olası bir çarpışma için formda tutmuştur. Yine de askerlerini yatak odamda görmek rahatsız ediciydi.

"İsi," dedi Kreon. "Seni uyanık görmek ne güzel. Senin için endişe..."

"Teşekkürler," dedim. İnsanların endişesiyle ilgili daha fazla söz işitmek istemiyordum. Kendim için geçmişe dair korkuya kapılmama sebep oluyordu; Sophon olsa derhal aptalca addederek savuşturacağı türden bir durumdu.

"Artık güvendesin," diye devam etti. "Koridorun iki ucunda da muhafızlar var."

Sebebini sormak istedim ama odada o kadar çok insan vardı ki bana ne olduğunu ve nasıl yaralandığımı hatırlamadığımı söylemeye dilim varmadı.

O sırada hep duymak istediğim sesi duydum. "İyi mi?"

Kuzenim Haem koşarak içeri girdi, bir eli, gözüne gelmesin diye saçlarını başından geriye doğru itti. Bana bakmıyordu. Ani'ye bakıyordu elbette.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"İyi," dedi ablam. Bilmeyen benden bahsettiklerini sanırdı.

"İyileştiğini gördüğüme sevindim," dedi Kreon, ikisini de duymazdan gelerek. "Akşam yemeklerinde yokluğunu hissediyoruz, İsi. Sen olmayınca kimse hikâye anlatmıyor. Daha sonra Medusa'nın başına ne geldiğini öğreneceğim diye bekledim. Bir gün daha uyusan rüyalarını okuyup da ona ne olduğunu söylesin diye birilerini göndermem gerekecekti."

"Ben de bu yüzden uyandım," dedim ona. "Daha fazla bekleyemeyeceğini biliyordum."

"Pekâlâ, artık seni bırakalım da dinlen," dedi gülümseyerek. "Yarın ya da sonraki gün hikâyeye devam edecek kadar iyi hissedersin belki."

Dayım şarkıları ve hikâyeleri çok sever. Bu ortak noktalarımızdan biri. Yedi yaşındayken lir ailesinden küçük bir enstrüman olan *phorminx* çalmayı öğrendim. Eteo da çalıyor ama şehri yönetirken bu tür şeylere nadiren vakit bulabiliyor. Polyn hiçbir zaman enstrüman çalmadı; Eteo müziğe ilgi gösterdiği an Polyn bunu değersiz bir uğraş addetti. Ani bir şeyler üretmeyi, dikiş ve dokuma işlerini tercih ediyor ama benim elim hiçbir zaman o tür işlere yatkın olmadı. Bunlar bende olmayan bir sabır ve detaycılık gerektiriyor. Ani bunun lir çalmak için de geçerli olduğunu söylese de yanılıyor. Enstrüman çalmak benim için hiçbir zaman sabır gerektirmedi, yalnızca odaklanmam gerekiyordu ki müzikten bunu hiç esirgemedim. Dayım kahramanlar ile canavarlar ve tanrılar ile insanlar hakkındaki şarkıları sever. Kendimi bildim bileli akşam yemeğinden sonra her gün hikâyenin birazını daha besteleyerek dayıma böyle şarkılar çalıyorum ya da eski şarkıları yeniden sahneliyorum.

Kreon, Haem'e peşinden gelmesini işaret etti. Kuzenim ablama sıkıntılı bir bakış attıktan sonra yanlarında muhafızlarla dayımla birlikte çıkıp gitti. Oda birdenbire kocaman, boş ve güvenliydi.

"Ne olduğunu bilmiyorum," dedim Eteo'ya.

"En son ne hatırlıyorsun?" diye sordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Bir an için düşündüm. Parlak güneş ve papirüsün üzerindeki kan.

"Biri beni bıçakladı."

"Evet," diye yanıtladı Eteo. "Ama onu bulacağız, İsi. Söz veriyorum. Adamlarım o gün sarayda olan herkesi sorguya çekiyor. Birileri bir şeyler biliyordur, kısa süre içinde onu yakalarız."

"Ben kral olsam o pislik bir gün önce kılıcımdan geçmiş olurdu," dedi Polyn.

"Çünkü olayla ilgisi olsun olmasın önüne geleni öldürürdün," diye çıkıştı Eteo. "Ya da birilerinin ismini verene dek işkence ederdin, onlar da seni durdurmak uğruna herhangi birinin ismini verirlerdi. Kız kardeşimizin güvenliğini nasıl sağlayacaktı ki bu?"

"Kesin," dedi Ani. "Baksanıza, canını sıkıyorsunuz." Başını iki yana salladı. "Çok kötüydü," dedi. "Biri nasıl oldu da saraya girip sana saldırdı, anlamıyorum. Yabancılar fark edilmeden saraya girip çıkabiliyorsa nasıl güvende olacağız ki?"

"Ama bir şeyim yok, iyiyim. Yani, iyi olacağım." Bir durumu aktardığımı sanıyordum ama sözcükler ağzımdan çıkarken anladım ki aslında soru soruyordum.

"Evet, olacaksın," diye yanıtladı Eteo, öfkesi biraz yatışarak. "Bıçak sol ciğerine saplandı, İs, o yüzden nefesin kesildi. Seni bulan kız avazı çıktığı kadar bağırıp yardım çağırdı, ortalığı birbirine kattı. Kuşları yuvalarından kaçırdı, hepsi çığlık çığlığa sarayın üstüne havalandı. Şansın varmış ki kız oradaydı da Sophon koşarak yanına geldi. Yaşlı bir adama göre hızlı hareket ediyor, değil mi? Seni gördüğü an ne yapacağını biliyordu. Fazla uzun süre tehlikede değildin."

"En çok ateşin çıkar diye endişeleniyordu," diye ekledi Ani. Beni seviyor olsa da böyle bir drama çok hoşuna giderdi. Az kalsın öldürülen kızın ablası olmak hoşuna giderdi. Onu koyu renk saçlarını başının arkasından bağlayıp kaşlarını çatmış, ne için kullanacağını hiç bilmese de sıcak su getirsinler diye seslenirken gözümün önüne getirebiliyorum. "Yaranı dikti ve bekleyip durumunu görmemiz gerekeceğini söyledi."

BELONGS TO KIKIOS TEAM

Onu görünce öğretmenime ne söylerim diye düşündüm. Hayatımı kurtardığı için ona teşekkür mü etmeliyim? Papirüsünü boydan boya kanıma buladığım için özür mü dilemeliyim? Bir başkasının içimi görmüş olması, bedenimin benim asla göremeyeceğim bir parçasını görmüş olması doğru gelmedi. Nasırlı ellerinin tenime iğne batırdığını gözümde canlandırmakta güçlük çektim. Ani dikiş dediği an bir zonklama, yaranın acısından bambaşka bir şey hissettim. Parmaklarım onu bulmak, ne kadar acıdığına ve Sophon'un ne kadar iyi dikiş attığına bakmak için sabırsızlanıyordu. Ne var ki bunu yapamayacağımı biliyordum. Yaşlı adam en çok enfeksiyondan korkmakta haklıydı.

"Şanslıydın, İsi," dedi Polyn. Doğruydu ama ben pek şanslı hissetmiyordum. Daha ziyade yan tarafında bir delik, gözlerinde kum ve boğazında bir sızıdan muzdarip biri gibi hissediyordum.

Birdenbire yorgunluk çökünce başımı salladım. "Sanırım biraz dinleneceğim," dedim. "Sophon'a daha sonra ziyaretime gelmesini söyler misiniz? Ona teşekkür etmek istiyorum."

"Elbette," dedi Polyn. Sesinden rahatladığı belliydi. "Sonra görüşürüz."

Eteo elimi sıkıp diğer ikisinin peşinden çıktı. Elbette öğretmenime teşekkür etmek istiyordum ama daha çok yaram ve saldırgan hakkında başka ne bildiğini sormak istiyordum. Kardeşlerim –Eteo bile– ne zaman başıma bir şey gelse bana küçük bir kız çocuğuymuşum gibi davranma eğilimindeydiler. Ama Sophon bana her zaman gerçeği söyledi. Benimki gibi bir çocukluk geçirince bir şeyleri bilmemenin, yüzleşmesi zor diye çirkin gerçeklerden kaçınmanın güvenli bir yanı olmadığını anlıyordu o. Yalnızca, kimsenin size söylemediği şeyin akla hayale sığmayacak denli korkunç olduğuna ve öğrendiğiniz zaman hayatınızın sonuna kadar peşinizi bırakmayacağına dair ezici ve sinsi bir korku vardı. Çünkü son seferinde böyle olmuştu ve kardeşlerim ile ben de bu yüzden lanetli ebeveynlerin çocukları olarak lanetli bir evde büyüdük.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

4

İokaste, annesi ile babasının ona söylediklerinden, kralın kendine bir eş istediği için onunla evlendiği anlamını çıkarmıştı. Şimdiyse görünen oydu ki kral aslında bir eş istemiyor ya da istiyorsa bile onu istemiyordu. Tanımadığı biri tarafından reddedilmek insana tuhaf bir acı veriyordu. Kral ava çıkmaya onu görür görmez mi karar vermişti? Onu görmeden önce mi? İokaste belli ki sahip olduğu kusurları silkelercesine elleriyle elbisesini silkeledi. Eğer kral onu istemiyorsa İokaste ne yapacaktı ki? Evine dönmesi de pek mümkün değildi. Kendini düzeltti; anne babasının evine dönmesi pek mümkün değildi. İsteseler de ona yeniden kapılarını açamazlardı. Kocasından kaçan evli bir kadın olarak İokaste'nin itibarı iki paralık olurdu. Akla hayale sığacak şey değildi bu. Ayrıca annesinin koluna saplanan pençelerini de unutmamıştı. Kocası ölse bile (onunla evliliğinin sona ermesinin tek onurlu yolu buydu) asla anne babasının yanına dönemezdi. Sokaklara çıkıp dilenmek bile bundan iyiydi.

Ama kendini kaptırıp fazla ilerisini düşünüyordu. Başka bir yere gidemiyorsa en azından sarayı keşfe çıkabilir, yeni çevresini inceleyebilirdi. Şimdilik ev düşüncesini aklından çıkarması daha kolay olurdu. Bulunduğu yer bu saraydı. Ava gitmeyen –ona itaat etmiş olan– oğlan daha sonra onu pazar yerine götürürdü. Kimse İokaste'yi münasebetsizlikle itham edemesin diye de peşlerine bir kadın hizmetçi takarlardı. Ve böylece, saray civarını tanıdığı zaman burayı daha çok benimseyeceğine şüphesi yoktu. Bu sabahı

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

da bu kadar şaşkına dönmemek için sarayda neyin nerede olduğunu öğrenmek üzere bir harita çıkarmaya çalışarak geçirecekti.

Şimdi gündüz gözüyle içinde yürüyünce, sarayın ön kapılarından arka duvarlarına kadar büyükten küçüğe üç avludan oluştuğunu öğrenmişti. Halka açık kocaman avlu dün girdiği ilk meydandı. İsminden de anlaşıldığı üzere sarayda işi olan bütün Thebaililere açık bir yerdi burası. Batı kanadına bitişik sunaklar ile küçük bir tapınak, dün gece gördüğü üzere kraliyet konutunun dini merkeziydi. Her gün saraya gelen rahipler kutsal alanların başında duruyor, vatandaşın adaklarını kabul ediyordu. Hayvanlar kurban edilmek üzere tapınağın arka tarafı yakınlarındaki küçük kafeslerde tutuluyordu. Doğu kanadında, kralın, aynı zamanda pazarda çıkan anlaşmazlıkları uzlaştıran hazinedarları bulunuyordu. İokaste hareketli pazar yerine uzaktan bakınca bir hazinedarın önünde tartışan iki sakallı adam gördü. Adamlar birbirlerine öyle benziyorlardı ki kardeş olmalıydılar; siyah sakalları birbirinin aynısı, kıvırcık saçları ahenk içinde savruluyordu. İki adam öyle yüksek sesli tartışıyordu ki İokaste ikinci avluda, sarayın kalanını halktan ayıran kapıların ardından bakarken bile seslerini duyabiliyordu. Ya da İokaste'yi mi sarayın bu tarafına hapsetmişlerdi yoksa? Sağ taraftaki sürgüyü yokladı ve açıldığını fark etti. Yine de tek başına çıkmaya cüret edemedi. Kral burada olmayabilirdi ama kuşkusuz kraliçenin saraydaki ilk sabahında bir skandala mahal vermekten kaçınması gerekirdi. Yanında hiçbir eşlikçi olmadan halkın arasında dolaşamazdı. Görevlerinin ne olacağından pek emin olamasa da –dairesinin hiçbir yerinde dokuma tezgâhı olmadığına göre en azından kimse bütün gün oturup dokuma yapmasını beklemiyordu– saygın davranmanın kendi sorumluluğu olduğunu biliyordu.

Ayrıca ona açık olan avlularda keşfedilecek sürüyle şey vardı. Orta meydan, iki yanda avluları birbirinden ayıran ve köşelerinden iç içe geçen beyaz taş döşeli patikalarıyla halka açık olan avlunun daha küçük bir kopyasıydı. Patikalar meydanın, kralın at

BELONGS TO KAKIOS TEAM

üstünde heykelinin yükseldiği merkezinde kavuşuyordu. Acaba Laios hiç bu heykelinde tasvir edildiği kadar uzun boylu ve kaslı olmuş muydu diye merak etti İokaste. Bundan şüpheliydi. Ama heykeltıraş akıllıca davranmıştı. Heykel tam da kralın tasviri olduğunu belli edecek kadar renklendirilmişti: Ensesinde kıvrılan bukleleri kahverengi, açık mavi taştan gözbebekleri soluktu. Ve belki de Laios bir zamanlar, yaşlı omurgası yamulup da kamburu çıkmadan önce uzun boylu bir adamdı. Mümkündü bu.

Öte yandan bu meydan tapınak ya da mabetlerle dolu değildi. Doğu ve batı revakları boyunca sıra sıra kapalı kapısı vardı. Bazılarının sandık odası oldukları belliydi ama İokaste diğer kapıların ardından gelen erkek seslerini duyabiliyordu. Revakta durup kulak kabartarak anladığı kadarıyla kralın yokluğunda işleri burada yürütülüyordu. Ya da daha kibar ifadesiyle, o ava çıktığında işlerin onun adına yürütüldüğü yerdi burası. İkinci avlu ile ana avlular arasındaki kapıların bulunduğu koridor aynı zamanda mutfakların bulunduğu koridordu. İokaste pişen ekmeğin kokusunu duyunca yemek yemeyeli bir günden fazla olduğunu hatırladı. Isıya doğru ilerleyip karanlık odadan içeri bakarken dışarının parlak gün ışığından sonra gözlerinin alışması biraz zaman aldı. Ana mutfağı bulduğunu anlayınca, içeride bulaşıkları ovalayan bir kıza, "Affedersiniz," dedi. Kız ciyaklayarak karşı taraftaki bir başka kapıdan fırlayıp gitti ve pembe suratlı daha yaşlıca bir kadınla çıkageldi. Kadın kısa boylu ama gürbüz, belki kırklarındaydı. İokaste'nin annesinden büyüktü ama aralarında ancak birkaç yaş vardı. Hafif kırlaşmış kahverengi saçlarını başının arkasında sade, süssüz bir topuz yapmıştı. Gözleri mıntıkasını tararken İokaste kadının bulduğu bütün kusurları tek tek saydığını neredeyse işitebiliyordu. Mutfaktaki kızın başı derde girecekti. İokaste buna emindi.

"Buyurun?" dedi kadın, başını kaldırıp onu rahatsız edenin kim olduğunu görmeden unlu ellerini önlüğüne silerek.

"Yiyecek bir şeyler alabilir miyim lütfen?" diye sordu İokaste.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Kadın nihayet dönüp onunla konuşanı gördü. Elleri yukarı doğru çıkıp önüne gelen saçlarını İokaste'ye göre pek bir genç kız edasıyla kulaklarının ardına attı.

"Elbette," dedi kadın. "Size daha önce bir şeyler getirirdik ama kimse yerinizi bilmiyordu."

"Odamdaydım, sanırım," dedi İokaste. "Sonra birilerini bulmaya çıktım."

"Ah, odanızda mıydınız?" dedi kadın, sanki bu pek olası değilmiş gibi. "Eh, yarın yemeğinizi oraya getiririz artık. Odanıza dönmek ister miydiniz, ben peşinizden birini gönderirim?"

"Burada kalmamın sakıncası var mı?" diye sordu İokaste, mutfağın karşısında, altında birkaç küçük taburenin bulunduğu genişçe bir ahşap masaya bakarak. Bu yabancı yerde bir başına kalınca yalnızlık çektiğini itiraf etmek istemiyordu. Odasına dönüp yemeğini tek başına yemek de istiyordu. Ayrıca yemeğin kokusundan midesi guruldarken en son istediği şey midesine bir şeyler girmeden oradan ayrılmaktı.

"Kesinlikle yok," dedi kadın, kıza İokaste için bir tabure çekmesini işaret ederek. "Ben Teresa," diye devam etti. "Evin kâhyasıyım. Siz de İokaste'siniz ve kimse bizi tanıştırmadı." Sesinden sanki bu İokaste'nin kabalığıymış gibi anlaşılıyordu ama İokaste kadının bu çıkarıma nasıl varmış olabileceğine akıl erdiremedi. Bu sabah giyinmesi için yardım etmek üzere gönderilmiş olması gereken köle kızın evin kâhyasını çağırması, kâhyanın da çıkıp gelmiş olması gerekirdi. Teresa yeni efendisine kendini tanıtıp sarayı gezdirmeliydi. Ama İokaste yeni hayatına kralın hizmetkârları ve gevşek tavırlarıyla uğraşarak girmek istemiyordu.

"Kusura bakmayın," dedi İokaste, kadının elini tutarak. Eli sanki bir ahşap heykele aitmiş gibi kuru ve sertti. "Bu sabah kimi nerede bulacağımı bilemedim. Her yer çok tenhaydı."

Kadın dilini şaklattı. "Laios yokken etrafta birilerinin olmasına alışkın değiliz. Ama daha dün buraya gelmişken sizi hepten unuttuğumuz için gözünüze epey tertipsiz görünmüş olmalıyız."

BELONGS TO KMKGS TEAM

İokaste başını iki yana salladı. Bir teste tabi tutulduğunu biliyordu ama geçip geçmediğini kestiremiyordu.

"Herhalde dün gece sizi odanıza ben götürmüş olsam unutmazdım," dedi Teresa. "Kim götürdü sizi, sormamın sakıncası yoksa?"

Bir başka kadının kızı olsa kâhyanın sesindeki mahcubiyetten sorguya dönüşen tonu kaçırabilirdi ama İokaste kaçırmadı. "Kralın muhafızlarından biri beni odama götürdü," dedi. "Adını sormadım." Onu bu sabah gördüğünden bahsetmedi. Derde girmesinden sakındığı oğlanın başı mı, yoksa kendi başı mıydı, pek emin değildi. Yine de gereğinden fazlasını söylememenin akıllıca olacağını biliyordu.

"Ah, o Oran," dedi Teresa, gerginliği azalıp duruşu gevşeyerek. "Kral onu hepimize göz kulak olsun diye burada bıraktı, zannedersem." Bu yorum onun için açıkça çok gülünç olacaktı ki gülümsüyordu. İokaste de en azından şimdilik kadınla arasını iyi tutma arzusuyla gülümsedi.

Tepesinden masanın üstüne kararmış tavalar ve tencereler sarkıyordu. İokaste erkek kardeşinin taburelerden birine tırmanıp nasıl bir ses çıkardıklarına bakmak için hepsini birbirine vurduğunu hayal etti. Ona duyduğu özlem yüzünden gözyaşlarına boğulmadan önce dudaklarını birbirine bastırıp düşünceyi zihninden kovaladı. Teresa çıktığı odaya girip birine zeytin ezmesi sürülmüş, öbürü üzeri tepeleme baharatlı nohut dolu iki tava ekmeğiyle geri döndü. İokaste ona teşekkür edip yemeye koyuldu. Ekmek ılık ve içi kabarık, zeytin ezmesiyse koyu ve tuzluydu. Onu izleyen Teresa, "Açlıktan neredeyse ölüyormuşsunuz," dedi. Belli ki İokaste fazla hızlı yiyordu.

"Hayır," dedi, her ne kadar tek istediği kalanını da ağzına tıkmak olsa da ekmeği tabağına geri bırakarak. "Sadece çok lezzetli." Teresa'nın iltifata düşkün olduğunu umuyordu.

Kâhya gülümsedi. "Düğünden sonra etrafı temizlemekle öyle meşguldük ki korkarım sizi unutuverdik. Kral gittiğinde her şeyi

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yoluna koymak çok zaman alıyor, eminim siz de tahmin edersiniz. Ama söz veriyorum, şimdi bunu telafi edeceğiz. Bu akşam gelip bizimle yemelisiniz, şayet yalnız kalmayı tercih etmezseniz?" Bir kaşını kaldırınca İokaste yeniden annesini anımsadı; o da soru sormayan sorular sormaya bayılırdı.

"Hayır, hepinizle tanışıp sizi tanımayı tercih ederim," diye yanıtladı.

"Güzel," diye devam etti Teresa. "Laios döndüğünde hepimiz birbirimizi daha iyi tanıyor oluruz. Çok sevinir."

İokaste buna katıldı ve ona köle ya da özgür olsun, tanışacağı saray çalışanlarından biraz daha bahseden Teresa'yı dinledi. Teresa ile Oran'ın yanı sıra pek çok hizmetçi, bahçıvan, temizlikçi ve aşçı vardı. Teresa isimlerini sayarken hepsini aklında tutmaya çalıştıysa da başaramadı. Böylece başını sallayıp yemeğini yemeğe devam ederken, bir yandan Teresa'nın ilk yaptığı şeyin neden ona yalan söylemek olduğunu düşündü. Herkesin kâhyanın kontrolünde olduğu ortadaydı ve sarayda yaşayacak yeni kraliçenin gelişi kadar önemli bir şeyi unutmuş olması akıl almazdı. Öyleyse neden unutmuş gibi yapmıştı?

O akşamüzeri pazar yerine doğru yola koyulduklarında bunu Oran'a sormak istiyordu. Ne var ki yanlarında İokaste'nin peşi sıra yürüyen, elindeki sıradan örme sepeti sanki daha önce kendisine hiç bu kadar kıymetli bir şey emanet edilmemiş gibi tutan bir köle kız varken Teresa'yla ilgili herhangi bir konuya girmekten sakındı. Böylece hazır içinden geçiyorlarken halk meydanı hakkında sorular sordu.

"Büyük Avlu'yu mu kastediyorsunuz?"

"İsmi bu mu?"

Oran başını salladı. "Sarayın en eski kısmı. Burası yalnızca bir hisardan ibaretken de vardı. Diğer avlular sonradan inşa edildi. O yüzden bir tepenin zirvesindeyiz, anlayacağınız. Thebai'de savunması en kolay yer burası."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Anlatılan hikâyelere inanmıyor musun?" diye sordu İokaste, imalı tonu karşısında oğlanın kızarışını keyifle izleyerek. "Şehrin en eski bölgesinin, Ares'in himayesindeki ejder-adamlar tarafından inşa edildiğine? Ve bir antik dönem kahramanı kalkıp bir ineğin peşinden gittiği, inek de durup burada uzanarak en elverişli bölgenin burası olduğunu belirttiği için şehrini burada kurmaya karar verdi diye burada yaşadığımıza?"

"Elbette inanıyorum," diye yanıtladı Oran. "Siz neye inanıyorsunuz?"

İokaste ona şaşkınlıkla baktı.

"Affedersiniz, majesteleri," diye ekledi Oran.

"Kızmadım," dedi İokaste. "Özür dilemene gerek yok. Ne düşüneceğimi bilemiyorum aslında. Bir ejderhanın dişlerinden savaşçılar canlansın ve bir şehir inşa etsinler, bu pek olası gelmiyor sadece. Bir ineğin kendiliğinden dik bir yamacı tırmanması bile pek olası görünmüyor. Bir keçi olsa belki. Ama inek olmaz. Hiç öyle şey görmedim. Sen de görmüşsün gibi yapmaya kalkma."

"Çınar ağaçları yıllar önce dikildi," diye devam etti Oran, avlunun dört duvarı boyunca düzensiz aralıklarla bitiveren yamru yumru dalları göstererek.

"Bir ejderha tarafından mı?" diye sordu İokaste gülümseyerek.

"Bir bahçıvan tarafından, zannedersem," diye yanıtladı Oran. Ön kapıya doğru ilerlerlerken İokaste işlek bir günde pazarın gürültüsünü işitebiliyordu: hepsi yer kapmaya çalışan pazarcılar, kelepirciler, dedikoducular, kasaplar, balıkçılar, dericiler, boyacılar, ayakkabıcılar ve demirciler. Tavuklar gıdaklayıp metal kafeslerin parmaklıklarına vura vura kanat çırpıyordu. Ahşap kutulara tıkılmış tavşanlar korkmuş görünüyor, köpekler onun bir yabancı olduğunu biliyormuş gibi havlıyordu.

İokaste kendini sanki bir kuytuda saklanmış, bir festivalin başlamasını bekliyormuş gibi hissetti. Yeni kızartılmış mücverlerin kokusu onu bir tarafa çekerken, bir flüt sesiyle başka tarafa sürüklendi. Tezgâhlardan biri ahşap kasalar içinde öyle cart

BELONGS TO KAKIOS TEAM

pembe greyfurtlarla tepeleme doluydu ki neredeyse çekirdeklerinin tadını alabiliyordu. Bir başka tezgâhta her renkten yığınlar dolusu kıyafet gözüne ilişti. Turuncudan pembeye kadar kırmızının her tonu, safrandan ham limona kadar sarının her tonundan rengârenk elbiselere dokunmaya can atıyordu. Tezgâhlar arasındaki aşırı kalabalık koridora girip düz kesimli sade bir elbisenin koyu mavi kumaşına dokundu. Tertemiz, giyilmemişti ve eteklerini kısaltmaya gerek olmayacaktı.

"Size yakışacak bir renk," dedi tezgâhın sahibi, neredeyse yüzüne bakmadan. "İyi bir fiyat veririm size."

İokaste başını sallayıp gülümsedi. "Daha sonra uğrayacağım."

"Bekleriz," dedi kadın, dikkatini derhal bir başka potansiyel müşteriye vererek. İokaste yanında takas edebileceği bir şey getirmiş olmayı diledi ama eşyalarının değerinden de emin değildi. Saraya bir çeyizle gelmiş olsa da teknik olarak o artık kocasının altınıydı.

"İstiyor musunuz?" diye sordu Oran.

"Evet," dedi İokaste. "Güzel bir renk ve bana yakışır."

Oran başıyla işaret verince köle kız çabucak kıyafet satıcısının yanına gidip bir şeyler söyledi. Kıyafet katlanıp uzatıldı ve kız da alıp özenle sepetine koydu. İokaste uzaklaşırken kıyafet satıcısı ona başıyla selam verdi. "Her gün buradayız, efendim. Her siparişinizi dikeriz. İstediğiniz her renk olur, en koyu mor bile. Şehirdeki en kaliteli kumaşlardan isterseniz yine gelin. Her zaman buradayız."

İokaste şimdi kendi yanaklarının kızardığını hissetti. Değersiz eşyalarından hangisini yeni bir elbiseyle takas edebileceğini düşünmesi ne aptalcaydı. İokaste kralla evliydi. Ve bütün yerliler onu tanır tanımaz, her istediğine sahip olabilecekti.

İokaste dokuz gündür saraydaydı ve kral hâlâ görünürlerde yoktu. Teresa alakalı bir soruya yanıt verdiği zamanlar dışında ondan hiç bahsetmiyordu. İokaste bunu tuhaf buldu. Sarayında

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yaşadıkları ve İokaste hariç herkesin işvereni olan adam hakkında konuşmamak konuşmaktan daha fazla çaba gerektiriyordu şüphesiz. Kral dünyalarının merkeziydi ama hepsi onun hiçbir zaman orada olmaması tuhaf değilmiş gibi davranıyordu. Belki de onlar için tuhaf değildi. İokaste, babasının kralın vazifeden kaçındığından yakındığını (kendi evinin mahremiyetinde, etrafta kulak misafiri olacak köleler yokken elbette) hayal meyal hatırlıyordu. Ama sebebi neydi ki? İokaste anıyı zihninin derinliklerinden çıkarmaya çalıştıysa da başaramadı.

Oran, Teresa kadar ketum değildi. İokaste etrafta kimse yokken ona saray hakkında soru sorduğunda daha fazla bilgi edindiği oluyordu. O akşam İokaste –burada İokaste'den başkası kalmadığı hâlde kölelerin verdiği ismiyle– aile avlusuna girip hava kararırken bir süre oturmaya karar verdi. Önden aceleyle ilerleyen köle kıza odasını hazırlamasını, onsuz gidebileceğini söyledi. Kız çabucak uzaklaştığı gibi Oran çıkageldi.

"İyi misiniz, *Basileia*?" diye sorunca İokaste gözlerini devirdi.

"Daha kaç kere söylemem lazım?"

"Affedersiniz, efendim," dedi Oran. "Bir şey ister miydiniz? Su? Şarap?"

"Hayır, teşekkürler," diye yanıtladı İokaste. "İhtiyacım olan her şey yanımda." Hayatı boyunca dokunduğu en kaliteli yünden, koyu morumsu kırmızı renkte yeni bir şalı omuzlarına örttü.

"Üşüyorsunuz," dedi Oran.

İokaste başını iki yana salladı. "Bunu takmak hoşuma gidiyor sadece."

"Size yakışıyor," dedi Oran.

"Evet," diye katıldı İokaste. "Otursana?" Seçtiği ahşap bankta yanındaki boş yere hafifçe vurdu. Dönüp ayaklarını kaldırarak, bankın ahşap kolçağına dayadığı bir mindere yaslanıp ayak parmaklarıyla ılık, pürüzsüz ahşabın kenarını kavrayarak yüzü ona dönük oturdu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Hiç hayal ettiğim gibi değil," dedi. "Daha işlek olur sanmıştım. Oraya buraya koşuşturup şehri yöneten insanlarla dolu olur sanmıştım ama neredeyse terk edilmiş gibi burası."

"Bilgeler her şeyi derli toplu tutuyor," dedi Oran. "Hep böyledir. Çok koşuşturmaca olmuyor."

"Kral sık sık dışarıda oluyor, anladığım kadarıyla," dedi İokaste. Oran başını salladı. "Biraz olsun tuhaf gelmiyor mu bu sana?" diye devam etti. "Kendi düğününün sabahında çekip gitmesi?"

"Ah, hayır, elbette gelmiyor," diye yanıtladı Oran.

Loş ışıkta İokaste'nin gözleri parıldadı. "Sana bu kadar açık gelen şey bana neden bu kadar muğlak geliyor?"

"Gidip size biraz şarap getireyim," dedi Oran.

"Lütfen sana bir şey sorduğumda duymazdan gelme kabalığında bulunma," dedi İokaste. "Ya da o güzel kil sürahilerden –bugünkünde ne desen olacak? Atlar mı? Yalıçapkınları mı– biriyle döndüğünde sorduğum soruyu unutacak kadar aptal olduğumu düşünme kabalığında bulunma. Ve bana girift desenlerinin güzelliğine bakmamı söyleyip Thebai'nin ücra bir köşesinde bunları resmeden adamı, içebileceği kadar şarap karşılığında bunları bir şarapçıya sattığını, bu yüzden de çocuklarını doyurmak için karısının çalışmak zorunda kaldığını anlatıp bir gün pazar yerine çıkan tepenin ardındaki atölyesini ziyarete gitmemizi önerdiğinde sohbetimizin unutulmuş olacağını da sanma."

"Bir meşale daha getirebilirim," dedi Oran. "Karanlık sizi endişelendiriyorsa."

"Karanlık beni endişelendirmiyor. Ayrıca pekâlâ bildiğin üzere gidip bir meşale getirecek olsan kısa süre içinde etrafımıza böcekler doluşur. O zaman da beni ısıracaklarından endişelendiğini söyleyip böceklerden kaçınmak için içeri girmemi önerirsin."

"Sadece sordum," dedi Oran.

"Soruma cevap vermekten kaçındın. Neden kralın düğününün sabahı saraydan ayrılmasının sebebi senin için açıkken benim için değil? Beni küçük düşürmeye mi çalışıyorsun? Laios'un saraydan

BELONGS TO KMKGS TEAM

ayrılması benden başka herkese aşikâr çünkü krallar öyle yapar ve ben de şehrin öbür yakasından gelen aptal kızın tekiyim, öyle mi? Saraydan ayrılmasının sebebi aşikâr çünkü ben karısı olamayacak kadar çirkinim, öyle mi? Açık olan nedir sizin için acaba?"

Oran gözlerini kararmaya başlayan zemine dikti. "Çok açık, efendim çünkü kralın kızlara ilgisi yok. Kadınlara ilgisi yok. Bildiğinizi sanıyordum?"

"İlgisi mi yok? Anlamıyorum o hâlde."

"Genç erkekleri tercih ediyor," diye yanıtladı Oran.

"Hayır, söylediğini anlıyorum," dedi İokaste. "Belki de yeterince açık konuşmadım. Eğer kral kadınlara hiç ilgi duymuyorsa, benim de burada ne işim olduğuna şaşırmamı anlayabilirsin, eminim ki. Kadınlardan hoşlanmayan erkekler kendilerine eş istemez. En azından ben bunu oldum olası böyle bilmişimdir."

"Erkekler vâris ister," dedi Oran. "Bütün erkeklerin vârise ihtiyacı vardır. Ya da yaşlandıklarında ona bakacak birilerine?"

"Laios'un yaklaşık –kaç tane?– elli kölesi var: aşçılar, hizmetçiler, kâhyalar, idareciler, muhafızlar, seyisler ve başka kimbilir kimler," diye yanıtladı İokaste. "Eminim içlerinden bazıları yaşlandığında ona bakacaktır. Zaten yaşlı ve hepiniz hâlâ buradasınız."

"Ama bir çocuğa ihtiyacı var," dedi Oran. Karanlık çökerken gece uçan minik böcekler etraflarına üşüşmeye başladı. "Öldükten sonra anısına sahip çıkacak birine. Ardından gelenler istemedikçe kimse ölümsüz olamaz. Ya da kimseleri yoksa? Kralın onun anısına bir heykel dikip bütün başarılarını sıralayacak birine ihtiyacı var."

"Eh, eminim biri eline bir oymacı kalemi verse sen bu işe kalkışırdın," diye tersledi İokaste.

"Kralıma sadığım," diye katıldı Oran.

"Öyleyse belki başka bir şeyi açıklayabilirsin bana. Laios bir vârisi olmasını evlenecek kadar istiyorsa herhalde eşiyle aynı odada, aynı yatakta az da olsa zaman geçirmek zorunda kalaca-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

ğını biliyordur diye düşünüyorum. Yine kızarıp bozarma. Çocuk değilsin."

"Bu tam olarak doğru değil," dedi Oran. "O bir vâris istiyor. Kendi çocuğu olmak zorunda değil."

İokaste şaşkınlığını belli etmemeye çalıştı. Bir adam bir başka adamın çocuğunu mu yetiştirecekti? "Ne söylüyorsun sen?" diye sordu. "Kralın beklediği benim gidip..."

"Evet," dedi Oran. "Hamile kalmanızı bekliyor. Bu yakınlarda gerçekleşirse de onun için iyi olur. Böylece düğün gecenizde hamile kaldığınızı iddia edebilir."

"Peki, kiminle kırıştıracağımı düşünüyor acaba?" diye tısladı İokaste. Şimdi Oran'ın gidip bir meşale getirmesini kabul etmediğine pişmandı. En azından o zaman kimsenin konuşmalarına kulak misafiri olmadığından emin olurdu. Ne var ki şimdi revaklara neredeyse zifiri karanlık çökmüştü ve çıt çıkarmadan dinleyen herkes onları duyabilirdi. Oran bir şey söylemedi.

"Seninle mi?" diye sordu İokaste. "O yüzden seni burada bıraktı."

"Kalmamı siz istediniz," diye yanıtladı Oran. "Ona söylediğimde çok sevindi. Çocuğu halihazırda tercih ettiğiniz birinden yapmanızı yeğliyor."

"Demek öyle?"

"Lütfen böyle yapmayın," dedi Oran. "Lütfen yapmayın. Ona söz verdim. O benim kralım. Ayrıca sizin de kralınız."

"Hiç de değil," dedi İokaste. "Doğru dürüst tanışmadık bile. Peki, reddedersem ne olacak?"

Sessizlik gece kadar geniş, gece kadar uzundu.

"Reddetmeyeceksiniz, değil mi?"

"Etsem bir önemi olur muydu?"

"Benim için olurdu."

"Ama yine de emre itaat ederdin, öyle mi?"

"Emir emirdir," dedi Oran. "Ben krala hizmet ediyorum. Başka seçeneğim olmazdı."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

5

Yataktan kalkarken yine kaburgalarımın altına ağrı girdi. Öncekine kıyasla daha kör bir sızıydı. Parmaklarımı nazikçe Sophon'un kullandığı sargıya değdirince yaranın sıcaklığını hissedebiliyordum. Ama enfeksiyonun yol açtığı daha yoğun, farklı türden bir sıcaklık değildi. Bir-iki gün içinde sargıyı açtığımda altındaki deri iltihap kapmış bir yaranınki gibi neredeyse mora çalan pembe renkte ve şişmiş değil, parlak ve kırmızı olacaktı. Sophon birkaç gün daha yataktan çıkmamamı tavsiye etmişti ama dün akşamüzerinden beri kimse ziyaretime gelmedi, ayrıca bu sabah yan tarafıma döndüğümde acı yüzünden fazlasıyla erken uyandım. Öte yandan anlayış bekleyerek Sophon'a bunu söyleyecek olsam gülümseyip uyuyan bedenim yaralandığımı unuttuysa, ayık bedenimin de bir-iki güne iyileşeceğini söylerdi.

Tek başıma bir saat daha geçirmektense dikişlerimi patlatmayı göze alırdım. Ahşap bir sandığa doğru ağır ağır ilerleyip yeni çırpılmış krema renginde, düz kesimli eski bir elbise buldum. Köleler yatakta geçirdiğim süreden istifade edip bütün kıyafetlerimi yıkayıp onarmıştı; elbiseyi neredeyse tanıyamadım. Başımın çok az yukarısına kaldırıp giyebileceğim şekilde geniş kesilmişti. Üstüme geçirmek için yaralı kaslarımı gereğinden fazla kıpırdatmadan boynumu hafifçe eğmem yetti.

Kendimi sabah olduğuna ikna etmek için yüzümü yıkadım; zihnim hâlâ fazla erken uyandığım için bulanıktı. Derisi yumuşak sandaletlerimi giymek için eğilemeyince, serin taşların key-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

fini çıkara çıkara kapıya doğru yalınayak gittim. Dışarıdan hafif bir mırıltı duydum, sesin Ani'ye ait olduğuna emindim. Aile avlusunun yan tarafındaki revaka çıkan kapıyı açtığımda onu sudan sıçrayan yunus resimli çeşmenin yanında oturmuş, kuzenimiz Haem'le el ele tutuşurken buldum.

Annem buranın sarayın en sevdiği yeri olduğunu söylerdi. Genellikle hikâye anlatmaktan hoşlanmaz, bunu babamıza bırakmayı tercih ederdi. Ama ara sıra onu babamla evlenmeden önceki, bizden önceki hayatından bahsetmeye ikna ettiğimiz oluyordu. Geceleri beni yatırdığı zaman ondan bize sarayın eskiden nasıl olduğuna dair bir hikâye anlatmasını isterdim. Yatma vaktimin geldiğini ya da yorgun olduğunu söyleyerek ayak direrdi. Ama bazen pes ettiği olurdu. Bu avlu –diye başlardı söze– ilk gördüğünde bomboş ve mahzun görünüyormuş. Toprakta neredeyse hiç bitki, çeşmede hiç su yokmuş. Duvarlardaki freskler solup gitmiş, öbek öbek sıva dökülmüş. Dökülen sıvanın bir kısmı tıpkı yarım yamalak çiğnenmiş et gibi yerde öylece duruyormuş. Dediğine göre ne kadar viran göründüğünü düşünmemiş bile, ta ki şehir duvarlarının dışında onca zaman geçiren babamla tanışana kadar. Anlattığına göre babam çocukluğundan beri ağaçları, bitkileri çok severmiş. Bahçedeki bütün bitkilerin isimlerini sor ona, derdi annem. Hepsini bilir. Bir gün babamı mahzun, cansız bahçeye bakarken görünce ona doğru dürüst bir bahçe vermek istediğini anlamış. Çeşmeyi onarıp çiçek tarhlarını doldursun diye bir bahçıvan bulmuş. Bahçıvan yanında üç adam daha getirmiş ve sürpriz olsun diye geceleri gelip çalışmışlar.

Böylece bir sabah babamla ikisi, ne zamandır kurak kalmış süs taşının yanlarından akan suyun sesine uyanmış. Annemin söylediğine göre bahçelerin bitkiler, çalılar ve yeni meyve ağaçlarıyla dolu olduğunu fark ettiğinde babamın yüzünü görmek bile o çabaya değermiş. Aynı günü babama sorunca annemin her seferinde es geçtiği bir detaydan bahsederdi. İddiasına göre yeni kara topraktan taze biten kekik ile biberiyeyi ilk gördüğü sabah,

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yüzlerce yıldır kelebek uğramayan Thebai sarayında kelebek görmüş. Ona hep inandım. Badem ağaçlarının meyve vermesi yıllar aldı, incir ağaçlarının da. Annemle babam meyvelerini yiyecekleri günleri göremedi.

Ablam, annemize çok benziyordu: Başının iki yanından örülüp arkasından bağlanmış koyu renk saçları da açık teni de aynıydı. Bir de dramatik jestler yapma eğilimi. Ne zaman elini kalbine koysa annemizi kasten mi taklit ediyor diye düşünürdüm. Ama hiçbir zaman sorabileceğim bir soru gibi gelmedi bu bana. Çeşme başında oturmayı severdi çünkü buranın özel konuşmalar için kusursuz bir yer olduğunu biliyordu. Avlunun hiçbir yerinden hiç kimse görünmeden yanınıza yaklaşamazdı. Suyun sesi sözcükleri sarıp sarmaladığından revaklardaki kimse avlunun ortasında konuşulanları duyamazdı.

Haem beni ondan önce fark etti ve elini kız kardeşimin elinden çekip ancak el ele tutuştukları söylenemeyecek kadar uzaklaştırdı. Ablamın –o bilmiyormuş gibi yapsa da– yerinde oturmayı her şeyden çok istediğimi biliyordu. Koyu altın sarısı saçları uzayıp ensesinde kıvrıldıkça rengi açılıyordu. Ve her ne kadar bu meydanda birlikte oyunlar oynamamızın –o at olup beni sırtında taşır, ben de neşeyle ciyaklardım– üzerinden yıllar geçmiş olsa da hâlâ saçlarının kokusunu duyabiliyordum; temiz ve nedense tıpkı kış vakti içilen baharatlı şarap gibi sıcaktı. Ama elbette onun gözü Ani'den başkasını görmüyordu. Ve artık çocuk olmadığımızdan beni neredeyse hiç görmüyordu.

Revakta yürürken ikisine de el salladım. Konuşacak birileri olsun istiyordum ama şimdi durup onlarla konuşamayacak kadar utanmıştım. Ablam da bana gülümseyip el salladı.

"Hemen derslere mi dönüyorsun?" diye seslendi. Başımı sallayıp yürümeye devam ettim. Kuşkusuz Sophon'un çalışma odasına kadar gidebilirdim.

Hâlâ öğretmenimizin yanına giden bir tek ben vardım. Polyn dersleri on beşine bastığında, Eteo ile Haem de on altı yaşların-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

dayken bıraktı; iki oğlan da Polyn günlerini erkeklerle geçirirken çocuk muamelesi gördükleri için o son yıl yüzünden gönül koymuştu. Ani ise kuzenim de içinde olmadıkça hiçbir zaman sınıfa ilgi duymamıştı. Sophon'a suratsız ihtiyar diyor, ona öğretecek bir şeyi olmadığını söylüyordu. Ama sınıfta sadece Sophon ile ben kaldığımızda, neredeyse sanki diğerlerinin çıkmasını bekliyormuş gibi, öğretmenim daha ilginç fikirlerden bahsetmeye başlardı. Hepsi art arda derslerini bıraksın diye kasten mi canlarını sıktığını sormaya hiçbir zaman cesaret edemedim. Annemle babam hakkında konuşan tek kişi oydu neredeyse; diğer herkes, dayım bile hiç var olmamışlar gibi davranmayı tercih ediyordu. Acaba benim hatırlandıklarını duymak istediğim kadar, Sophon da onları hatırlayan biri daha olsun mu istiyor diye merak ediyordum. Sophon yetmişine merdiven dayamış, çocukken Kefaret'i, ardından annemin hüküm sürdüğü yılları görmüş ve şimdilik –derdi kendisi– erkek kardeşlerime rağmen hâlâ hayatta. Sık sık ben kraliçe olana kadar dayanıp sonra mutlu ölmeyi planladığını söylerdi. Bunun sonsuza dek yaşama vaadi olduğunu bildiğimden gülerdim. Şairlerin hakkımda söylediği gibi, ben kardeşlerimin en küçüğü, lanetli anne babanın lanetli kızıyım. Erkek kardeşlerim evlenecek çünkü onlar kral. Ablamın Haem'le evleneceğine şüphe yok. Ne var ki ben kendim için böyle bir gelecek bekleyemem, ayrıca Thebai asla beni kraliçesi olarak istemez.

Sophon'un kapısını çaldım ve onu sabahın cılız ışığında, ateş başında eski püskü bir koltukta otururken buldum. Günün başında avlular soğuk oluyordu. Güneş sarayın ardındaki dağları aşmakta hiç acele etmiyordu ve açık meydanlara ışıdığı zaman da mevsim yaz bile olsa pek de sıcak olmuyordu. Kollarımdaki tüyler diken diken oldu; Ani'den bir pelerin ya da şal istemeliydim. Kendi pelerinim ortadan kaybolmuştu. Hizmetçilerden birine sorduğumda bana pelerinimi ne kadar çitileseler de kan lekesini çıkaramadıklarını söylediler. Sophon'un da üşüdüğünü görünce içim rahatladı. Otuz yaşındayken sıcaklığın bedenini

BELONGS TO KMKISS TEAM

terk ettiğini, bu yüzden son kırk yılı ateş yakarak geçirdiğini söylerdi eskiden.

Odası sarayın en sevdiğim yeriydi. Duvarları özenle dürülmüş papirüslerle dolu raflarla kaplıydı. Burada bulamayacağınız şey yoktu, şayet zamanınız ve isteğiniz varsa. Sophon yıllar içinde edindiği metinler arasında ayrım gözetmiyordu; astroloji ve astronomi yan yana duruyordu, biyoloji ve tarih, tarım ve ev ekonomisi, bir de geçmişin büyük kahramanlarının hikâyeleri. Sayıca en çok olanlar ve benim en sevdiklerim de bu sonuncusuydu.

Odanın karşı duvarındaki şöminenin etrafı raflarla çevriliydi. Sophon'un çalışma masası yüksek pencerelerin altındaydı ama o ateşe daha yakın oturmayı tercih ediyordu. Kır saçlıydı ve başının tepesi kelleşmeye başlamıştı. Güzelce kesilmiş beyaz sakalları vardı ve hiç kahverengiden başka renk kıyafet giydiğini görmemiştim. Bir keresinde ona neden kahverengiyi bu kadar çok sevdiğini sorduğumda bana kolayına geldiğini söylemişti. Uzun zaman önce, Kefaret'ten önce bir doktordu ve Apollon'un oğlu Asklepios'un tapınağında, şehrin göbeğinde yaşıyordu. İnsanlar Thebai'den ve dışındaki diyarlardan tedavi olmak için yanına geliyordu. Ama annemle tanıştığında ve annem ondan Polyn'in öğretmeni olmasını istediğinde saraya daha yakın bir eve taşınmıştı. Annem daha iyi birini düşünemediğini söylemişti.

"İsi, üşümüş gibisin. Gel buraya otur." Sophon eliyle karşısındaki koltuğu işaret etti, ben de çabucak gidip yüzümü ekşitmemeye çalışarak oturdum. "Henüz yataktan çıkman iyi mi bilmiyorum, sence iyi mi?" diye sordu. Koltuğun sırtındaki yün battaniyeyi işaret etti. Battaniyeyi alıp sarındım.

"Çok erken uyandım," dedim. "Canım sıkıldı."

"Okuyacak bir şeyler istemiştin herhalde," dedi. "Aradığın bu olabilir." Bir iniltiyi bastırarak ayağa kalkıp raflarının yanına gitti. Her adımında bir kemiği kütürdüyor ya da çatırdıyor, âdeta bir kemik kakofonisi eşliğinde yürüyordu. Bir an bile tereddüt etmeden uzanıp sıkış tıkış yığınların arasından yeni bir papi-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

rüs çekti. Bana verdiğinde bunun daha önce okuduğum metnin yerine edindiği kopya olduğunu fark ettim. Kanıma buladığım metnin yerine.

"Papirüsü mahvettiğim için çok üzgünüm," dedim.

"İsi, bir önemi yok," diye yanıtladıysa da gözleri sanki çok önemi varmış gibi donuk bakıyordu. "Ayrıca yazman iş aldığına sevindi."

"Teşekkür ederim."

"Sana saldıran kişi hakkında haber var mı?" diye sordu Sophon, ben tekrar yerime otururken. Karşıdan ona baktım. Koltuğu pencerenin önündeydi, o kadar aydınlıktı ki yüzünü ancak bir siluet olarak görebiliyordum.

"Bilmiyorum. Eteo saldırganı arıyor. Sen ne duydun?"

"Kardeşinin onu bulacağını duydum," dedi usulca.

"Anlamıyorum."

"Saldırganın yakında bulunacağına inanıyorum. Birkaç gündür, onu bulmanın zor bir iş olduğunu göstermeye yetecek kadar uzun bir süredir aranıyor."

"İma ettiğin şey Eteo'nun..."

"Sanmıyorum, İsi ama tam olarak emin olamam. Bundan bir başkasının sorumlu olduğunu düşünüyorum ama –anladığım kadarıyla– senin kadar Eteo da hedef." Korkum yüzümden belli olmuş olacak, sözlerini düzeltti. "Bir suikast hedefi değil. Bir komplonun hedefi. Birileri krallığın istikrarını bozmaya çalışıyor. Seni öldürmek de bunun son derece etkin bir yolu olurdu. Kral kendi ev halkını güvende tutamıyorsa şehrinin güvenliğinden sorumlu olamaz. Anlıyor musun?"

"Ama Eteo yalnızca bir ay daha kral olacak," dedim. "Sonra Polyn'in yılı başlıyor." Abilerim krallığı dönüşümlü olarak yönetiyor. Başka şehirlerde en büyük çocuk olduğundan Polyn kral olurdu ama abilerim çok az, bir yıldan biraz fazla arayla doğdu. Ayrıca dayım krallığı paylaşmanın şehrimiz için daha iyi olacağına karar verdi. O kehanetlere inanıyor ve bir falcı onu aksi hâlde şehrimi-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

zin çökeceğine ikna etti. Kreon, Thebai kralının, kim olursa olsun, lanetli olduğuna inanıyor. Pek çok Thebaili de öyle. O yüzden dayım gücü bölerek laneti de bölmeyi umut ediyordu. Ve bir lanetin yarısı da herhalde tamamı kadar kötü olamazdı. Bir gün ona buna gerçekten inanıyor mu, yoksa sadece halkın karşısında bunu dikkate almasında fayda olduğuna mı inanıyor, sormak istiyorum. Dayımın aklını okumak kolay değil."

"Evet, işin en akıl karıştırıcı tarafı da bu," dedi Sophon. "Sadece bir ay..."

"Şimdi ne olacağını bekliyorsun?" diye sordum.

"Sanırım suçlu görünen birini bulacaklar. Fakat fail oysa, ki olacağından şüpheliyim, işin ancak görünürdeki parçası olacaktır. Asıl komplo hâlâ perde arkasında. Dikkatli olmalısın."

"Daha önce de dikkatliydim," dedim, her ne kadar doğru olmadığını bilsem de. Maskeli bir adamın gizlice evime girmesini beklemiyordum. Her yerde muhafızlarımız var. Güvende olduğumu sanıyordum ve öyle davranıyordum.

"Seni suçlamıyorum, İsi. Seni korumaya çalışıyorum."

Başımı salladım. Sophon'un yanına kendimi daha iyi hissetmek için gelmiştim ve şimdi aksine daha kötü hissediyordum. Odama dönmek istiyordum ama yan tarafım ayağa kalkamayacak kadar acıyordu.

"Hiç eski parşömenin var mı?" diye sordum. "Kullanmadığın?"

"Evet, var diye biliyorum," diye yanıtladı. "Balmumu tabletler için fazla mı büyüdün artık? Sözlerinin kalıcılığa mı ihtiyacı var?" Gülümsedi. "Kaç yaşındasın şimdi?"

"On beş," diye hatırlattım. Ne zaman doğduğumu çok iyi biliyordu.

"Sanki daha bir, olsa olsa iki yıl önce bebektin. Sana inanıyorsam sırf boyun bu kadar uzadı diye."

Çalışma masasının yanındaki bir dolabın kapağını açıp iki küçük parşömen rulosu çıkardı. "Al bakalım," dedi. "Bu yeter mi şimdilik?"

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Evet. Mürekkebin var mı?"

"Kapının yanındaki dolapta mürekkep ve başka ne lazımsa var," dedi. "Odana giderken alabilirsin. Beni oraya kadar yürütme." Çatırtılar eşliğinde tekrar koltuğuna dönüp oturdu.

Eteo'nun bıçaklandığımda Sophon'un yardımıma koştuğunu söylediği aklıma geldi. Odada mobilyalara tutunarak yürüyen adam gerçekten koşmuş olamazdı herhalde? Yangından kaçıyor olsa bile. Ne var ki abim hiçbir zaman abartıya meyilli olmamıştır; o da benim gibi o işi Ani'ye bırakmayı tercih eder.

"Ne için kullanmayı düşünüyorsun bunları?"

"Bir kayıt tutmak istiyorum," dedim. "Olanların kaydını. Daha önce tarih hakkında konuştuğumuzda bana her zaman tarihi yazanları hesaba katmam gerektiğini söylemiştin. Yatakta yken bunu çok düşündüm. Eğer ben anlatmazsam hikâyemin asla anlatılmayacağını düşündüm."

Sophon bir şey söylemedi.

"Thebai'nin resmi bir tarihi abilerim ile dayımdan bahsedecektir. Ani'den bile bahsedebilir çünkü sonunda Haem'le evlenecek."

Sophon başını salladı. "Evet, evlenecek sanırım."

"Ama kimse beni, en küçük kız çocuğunu hatırlamayacak. Bir önemim yok benim, değil mi?"

Başka kim olsa onlar için çok önemli olduğumu söylerdi. Sophon iç çekti. "Hayır, İsi, korkarım yok."

"O yüzden kendi tarihimi yazmalıyım, değil mi? Yoksa tamamen yok olacak."

"Evet," diye katıldı. "Yazmalısın."

"Başlangıçtan başlamak mı daha iyi?" diye sordum. "Yoksa şimdiden başlayıp geriye gitmek mi?"

Uzunca bir an için düşündü. "Önce kafanda tasarlamaya çalışsan iyi olur," dedi. "Sonra yazıya dökerken nasıl başlayacağını bilirsin. Bana kalırsa, şimdi başlayıp sonra da olacakları şimdiye

BELONGS TO KMTGS TEAM

kadar olanların ışığında anlamaya çalışsan iyi olabilir. Anlıyor musun?"

"Olacak her şey, olmuş olanlar tarafından belirlenmiştir? Kreon gibi konuşuyorsun: Her şeye tanrılar karar veriyor, biz de onların oyuncaklarıyız."

"Tanrılar değil, İsi. Tanrılar ne yapacaklarsa onu yapıyorlar. Bize ayıracak pek fazla zamanları olduğundan şüpheliyim. Neden olsun ki zaten? Birkaç faninin kaderinden daha önemli şeyler yok mu akıllarında?"

"Elbette var. Benim de böyle düşündüğümü biliyorsun. O yüzden ne söylediğini anlamıyorum."

"Çünkü olaylar başka olaylar tarafından belirlenir. Öyle değil mi? Şimdi birisi kapıdan koşarak içeri girip vahşi bir köpek sürüsünün ana avluyu talan ettiğini söyleyecek olsa ne olurdu?"

"Kapıyı kapayıp kilitlerdik. Bazı mobilyaları da önüne dayayabilirdik. O zaman kilitler onları uzak tutmasa koltuklar tutardı."

"Peki, böyle bir haberci gelmezse o zaman mobilyalara ne olur?"

"Oldukları yerde bırakırız."

"Öyleyse koltuğun kaderi bugün, –şu an– onu hiç görmemiş bir köpek sürüsünün kararına bağlıdır. Onun varlığını anlamaktan bile çok uzak olan bir köpek sürüsü. Anlıyor musun?"

"Evet. Sanırım."

"Kimse tanrıların başımıza gelenlerle hiç ilgisi olmadığına inanmaz, İsi ama basit bir koltuğun ya da hatta bir köpeğin varlığına müdahale edeceklerine de inanamayız elbette."

"Ve bir insanın hayatı bir koltuğun hayatından çok daha karmaşıktır," dedim, bunu daha önce kendim akıl etmiş olmayı dileyerek.

"Elbette. Hayatının başka insanların –hiç tanışmadığın, varlığından hiç haberdar olmadığın insanların– her gün yapmakta

BELONGS TO KAKIOS TEAM

olduğu seçimler tarafından sayısız şekilde nasıl etkilenebileceğini aklın alıyor mu?"

"Öyleyse, bilmediğim ve bildiğimi sandığım şeyleri büyük bir değişikliğe uğratabilecek bunca şey varken tarihimi nasıl yazabilirim?"

"Eh, yazmanın güçlüğü de burada," dedi. "Mürekkep kapının yanında. Söylemiştim, değil mi?"

Gözlerini kapadı. Sohbetlerimiz genellikle böyledir. Sonlarında, başlarında bildiğimden daha çok şey bilirim. Yine de nedense bir şeylerden daha az emin olurum.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

6

İokaste saraya geleli neredeyse bir ay olmuş, kral hâlâ dönmemişti. İokaste geceleri sık sık uyanıyordu; bazen kalabalık ev halkının sesleri yüzünden ama çoğunlukla yakınlarda kötülüğünü isteyen birinin varlığını sezinlediğinden. Bunu kanıtlayamasa da doğru olduğunu biliyordu. Yatak odasının bir kilidi vardı ama anahtarı yoktu. Ya da bir anahtar varsa bile onda yoktu. Sarayda pek çok kapı ona kapalıyken, İokaste uyurken bile içeri girmek isteyen herhangi birine karşı kendi kapısını kapalı tutamıyordu. Anahtarı sorduğunda Teresa ağır ağır gözlerini kırpıştırıp hiç görmemiş bile olabileceğini söylemişti. Kadının acaba İokaste hamile olabilir mi diye merak ettiği ve İokaste'nin uzanıp suratına tokat atmak istediği an bu andı. Kadının ne diye bunu düşündüğünü bilmiyordu.

Oran hâlâ her gece ziyaretine geliyordu. Görevini çok ciddiye alıyordu. Ve İokaste bunu yapmasına gerek olmadığını bilse de Oran onu mutlu etmeye çalışıyordu. Ona güzel olduğunu, saçlarının, örgüleri çözülüp de yastıkların üstüne göl kıyısındaki yosunlar gibi yayılmasının hoşuna gittiğini söyledi. Onu incitmemeye çalıştı ve İokaste'nin canının yandığını gösteren en ufak hareketinde durdu. Yine de İokaste uykuya dalmak istediğinde gözleri karanlığa dalıp gidiyordu; bu oğlan saraydaki tek arkadaşı ve müttefiki olarak gördüğü kişiydi ve o da kralın sapkın arzularına itaat etmeyi seçmişti.

Uykusuzluk yüzünden bitkin ve sersem hissetse de gecelere kıyasla gündüzleri üstüne daha az kâbus çöküyordu. Hizmetin-

BELONGS TO KIKIOS TEAM

deki köle kızla birlikte agorada gezip tezgâhlara ve alışverişe çıkan insanlara bakmak hoşuna gidiyordu. Başka herhangi biriyle evlenmiş olsa, taze soğan ve marullarla, peynir ve ekmeklerle dolduracağı bir sepet taşımak günlük işlerinden biri olacaktı. Ne var ki onun böyle bir sorumluluğu yoktu. Sarayı tamamen Teresa çekip çeviriyordu ve yiyecekleri de aşçılar idare ediyordu. Böylece İokaste pazarda amaçsızca dolaşıyor, durup canının istediğine bakıyordu. Lekeleneceklerinden endişe etmesine gerek olmadığını bildiğinden açık renk elbiseler seçiyordu. Çamaşır işinden her kim sorumluysa, onunla asla tanışmayacaktı. Ayrıca bir elbisenin kusuru varsa, başka renkte, belki bu kez yakası ve omuzlarında zıt renklerde sıra sıra işlemeleri olan bir elbise seçebiliyordu. Kısa süre içinde onu tanıyan pazarcılar en iyi kıyafetlerini onun için ayırır olmuştu. İokaste pazarı sevse de sarayın şehrin bu kadar yükseklerinde olmamasını isterdi. Sarayın konumu nedeniyle kullanabileceği tek bir yol vardı ve bazen sessiz bir yerlere gitmek istediği hâlde aşağı inen işlek caddelerden geçmek zorunda kalıyordu. İstediği öyle suskun, medeni bir sessizlik değildi; sarayda bu türden sessizliğe doymuştu. Daha ziyade bir göle gitmek ya da şehir mezarlığının ötesindeki yamaçlara doğru bir gezintiye çıkıp otlayan keçiler ile koyunların melemelerini dinlemek istiyordu. Sarayın arka tarafındaki tepenin eteklerinde gezinmek çok hoşuna giderdi, ne var ki henüz saraydan şehir duvarlarının dışındaki araziye bir çıkış bulamamıştı. Teresa'ya gidip dağlarda kocasını ziyarete gitmek istediğini söylese ne olur diye düşündüyse de merakı fazla uzun sürmedi.

Bir sabah her zamanki gibi pazara gitmeyi planlıyordu ama uyandığında ateşi vardı. Odası serin olduğu hâlde saçları nemli başına, çarşaflar sırtına yapışmıştı. Alnındaki teri silerken aynı zamanda midesinin de bulandığını fark etti. Bulantı geçer umuduyla kahvaltıyı geri çevirdi. Parlak güneşe çıkamayacak kadar rahatsız olduğundan bir süre gölgede oturdu. Öğle yemeğinde yalnızca bir elma yedi ve bu sırada gözünü üstünden ayırmayan Teresa'nın hastalığından hoşnutluğu dikkatinden kaçmadı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

Teresa'nın elbette Oran'dan haberi vardı. İokaste bütün işin kurnaz kâhyanın fikri olduğundan hiç şüphe etmiyordu.

Nihayetinde karnından ayaklarına kadar yayılan titremeye rağmen dışarı çıkmaya karar verdi. Kölesini çağırıp günün en sıcak vakti olduğu hâlde pazara şimdi gitmelerinde ısrar etti. Kız bir şey söylemeden sepetini alıp efendisinin peşinden avluların içinden geçti. İokaste her adımında korkunç bir hata yaptığının farkındaydı. Hastalığa yenik düşmek üzereydi. Ne var ki bu kızın önünde, sarayın önünde itibarını kaybedemezdi. Narin bir ayağını öbürünün önüne ata ata ilerlerken keşke bir güneş şemsiyesi olsaydı diye geçirdi içinden. Tezgâhlarda bir şemsiye aramaya karar verdi.

Daha önce pazarda güneş şemsiyesi gördüğünü hatırlamıyordu ama daha önce şemsiye aradığı da olmamıştı ve bazen bu tür şeyler aramayanların gözünden kaçardı. Sanki özenle örülmüş hasırdan kenarları kıvrık şapkalar satan bir satıcı gördüğünü hatırlar gibiydi. Şapka da işe yarayabilirdi. Bir kez daha şapkalara rastlayacağını umarak meydanda farklı bir yoldan ilerledi. Ne var ki her ne kadar bütün dikkatini tezgâhlara vermek istese de kısa süre içinde anladı ki sandaletlerinin altındaki tozu toprağı kaldıra kaldıra giden ayaklarına odaklanması gerekiyordu. Ayakkabısı ile ayağının arasında küçük bir çakıl taşı hissettiğinde, birileri topuğuna keskin bir metal bıçak saplamış gibi yoğun bir acı duydu. Ayağını tutup pat diye dizlerinin üstüne kapaklandı. Hizmetçi arkasında hiçbir şey yapmadan öylece duruyordu.

Şakakları ağarmaya başlamış koyu renk saçlı bir adam papirüs yığınlarının arkasından fırlayıp elini uzatarak kalkmasına yardım etti.

"Taburemi getirin," diye bağırınca bir başka pazarcı gidip adamın katlanır ahşap taburesini çıkarıp koridorda İokaste'nin arkasına koydu.

Adam, "Buyurun," deyip onu kaldırarak tabureye oturttu. "Derin nefesler almaya çalışın. Sen," diye kükredi köle kıza, "gidip su getir, derhal." Kız koşarak uzaklaştı.

BELONGS TO KMKGS TEAM

"Bu kız tamamen ümitsiz mi?" diye sordu İokaste'ye. "Yoksa isteneni yapıyor mu?"

İokaste bir an için düşündü. "Genellikle isteneni yapar," diye yanıtladı. "Gerçi suyu nereden alacağını söylesek daha hızlı olabilirdi."

Adam dudaklarını büzerek karşı taraftaki pazarcıya –fındık rengini andıran esmer ve ip gibi incecik kolları olan orta yaşlı bir kadın– bakıp sözsüz bir soru sordu. Kadın bir matara peyda edip küçük ahşap bir kaba su doldurduktan sonra yaşlı adama uzattı. Adam kabı alıp İokaste'nin dudaklarına götürdü. Dikkatle ağzına doğru eğdi ve İokaste suyun boğazından serin serin aktığını hissetti.

Adama ve kendi suyundan veren kadına, "Teşekkür ederim," dedi.

Adam hâlâ dudaklarını büzerek ona baktı. "Birazdan kendinize gelirsiniz," dedi. "Ama dinlenmeniz gerek. Ne kadar uzaktan yürüdünüz buraya?"

"İçeriden." Eliyle arkalarındaki sarayı işaret etti.

"Hımm," dedi adam. "Birkaç dakikaya ben sizi geri götürürüm."

İokaste oturduğu yerden, parşömenleri ve kâğıtlarına göz kulak olması için yan tezgâhtaki kadınla konuşan adamı baygın baygın izledi. Adam eskimiş bir deri çantayı omzuna asıp İokaste'ye kolunu uzattı. İokaste başından süzülen tere rağmen adamın nezaketine gülümsedi.

"Teşekkürler." Adamın koluna girdi ve birlikte yavaş yavaş saraya doğru ilerlediler. Ön kapılardan girmek üzereyken az kalsın köle kızla çarpışıyorlardı; kız elinde halihazırda çoğunu döktüğü küçük bir *kylix* su taşıyordu.

İokaste üçüncü avluya girerken Teresa onları görünce kaşlarını çatarak aceleyle yanlarına geldi.

"Neler oluyor?" Pazarcıyı işaret etti. "Bu kim?"

"Annesi misiniz?" diye sordu adam.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Ben... hayır." İokaste fark etti ki Teresa sorgulanmaya alışık değildi. Hele de ondan korkmayan biri tarafından.

"Dinlenmesi gerek. Ayakta durmamalı, özellikle de akşamüzeri sıcağında. Nereye uzanabilir?"

Teresa bir yandan ona gitmesini söylemek istiyor, bir yandan İokaste'yi yatağına taşımasına yardım etmesini istiyordu. İhtiyaç ağır basınca adam, İokaste'nin sol kolunu tutarak ona destek olmaya devam ederken Teresa da sağ koluna girdi. Birlikte İokaste'nin odasına gidip onu yatağına yatırdılar. Papirüs satıcısı arkasına uzanıp tek eliyle yastıkları güzelce düzeltti.

Teresa'ya, "Ayakkabılarını çıkar," dedi ve kâhya sessizce söyleneni yaptı. Adam, İokaste'nin yatakta arkasına yaslanmasına yardım edip bacaklarının altına da birkaç minder yerleştirdi.

"Yarın yine gelip sizi kontrol ederim," dedi kitapçı, elinden geleni yaptığından emin olduktan sonra. "O zamana kadar gereğinden fazla uzağa gitmeyin."

"Teşekkürler," dedi İokaste.

Adam, "Rahat mısınız?" diye sorunca İokaste başını salladı. "Güzel. Yarın görüşürüz öyleyse." Adam bu kez uzun adımlarla çok daha hızlı yürüyerek uzaklaştı. Teresa, İokaste'ye kötü bir bakış atarak aceleyle adamın peşinden çıkıp gitti.

Kral dağlardan dönüp de bu hikâyeyi duyduğunda, İokaste'nin ona göz kulak olması için bir doktor bulma fikrinin Teresa'dan çıktığına hiç şüphesi yoktu. Hamileliği belirginleştikçe kral da sarayda daha çok görünür oldu. Ne var ki İokaste onu hiçbir zaman yalnız görmediği gibi yanlarında başkaları varken bile kral onunla pek konuşmuyordu. Saraydaki bütün erkekler ona ve Laios'a kadeh kaldırıp vârisine sağlık diliyordu. İokaste "Bir oğul!" lafını duymaktan usanmıştı. İçten içe, bir kızı olsun da günlerini görsünler istiyordu. Kral da bir oğlu olması ihtimali karşısında İokaste'den daha fazla coşkulu görünmese de bu konuda eşiyle hiç konuşmadı. Soranlara, nazardan sakınmak için,

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Sağlıklı olsun yeter," diyordu. "Bir kız babası olmayı hiç dert etmem."

İokaste kralın onu görmezden gelmesini ya da dağlara geri dönmesini neredeyse tercih ediyordu çünkü öbür türlüsü eşiyle geçirdiği her dakikaya sinirlenen Teresa'nın kapkara, öfke saçan bakışlarına sebep oluyordu. İokaste bu durumu çözmeye çalıştıysa da başaramadı. Teresa, İokaste'ye hiç ilgi göstermeyen Laios'a böylesine kendini adamışsa neden onunla kendisi evlenmemişti? Önceden o da çocuk doğurabilirdi; ne de olsa kimse yaşlı doğmuyordu. Öyleyse neden İokaste'yi bu nefret dolu dalavereye bulaştırmak yerine öyle yapmamıştı?

İokaste hiç değilse papirüs tezgâhının sahibi olan adamı, Sophon'u bulmuştu. Sophon yıllarca doktorluk yapmış, ardından kendini başlıca zevki olan yazma eserleri okumaya ve satmaya vermişti. Öte yandan bir hastası daha olduğu için mutluydu. İokaste'yi ziyaret etmeye başladı; onu muayene ediyor, baş dönmeleri ve bulantılar hakkındaki sorularını yanıtlıyordu. Mide bulantısı için yanında şifalı bitki getirmiş, baş dönmeleri için de istirahat önermişti. Haftalar ağır ağır geçip de bedeni her gün biraz daha güvenilmez hâle gelirken İokaste ona doğumda yanında olup olmayacağını sordu.

"Elbette yakınlarda olacağım," diye yanıtladı Sophon. "Ama biliyorsun ki seninle bir ebe ilgilenecek. Aynı şeyi tecrübe etmiş birine ihtiyacın var." İokaste, Teresa'ya birini bulabilir mi diye sorduğunda kâhya başını salladı.

"Elbette," dedi. "Her şeyin icabına bakılıyor."

İnsanı elden ayaktan düşüren bulantılarla geçmek bilmeyen yedi aydan sonra İokaste ona içeriden eziyet eden bu parazit çocuktan kurtulmak için sabırsızlanıyordu. Ne zaman hamile kaldığını tam olarak bilemese de doğumun birkaç hafta içinde gerçekleşeceğini biliyordu. Başına gelecekler ödünü koparıyordu. Daha ancak on altısındaydı ve ince yapılı bedeninin yakında ona zarar

BELONGS TO KAKIOS TEAM

vermekten hiç sakınmayan, bütün arzusu dünyaya gelmek olan bir bebek tarafından ortadan ikiye ayrılacağından korkuyordu. Sophon'a soramadığı tek soruyu sormak istiyordu: İnsanın kendi bedeninin bir parçasından nefret etmesi akıl kârı mıydı? Peki ya o parça ölmeni istiyorsa? Ömründe son kez olarak annesine bir mesaj göndermek için geç olup olmadığını düşündü. Ne var ki bir türlü yapamadı. Hamileliğinin haberi şimdiye kadar Thebai'nin dört bir yanına yayılmış olmalıydı. Yine de ailesinden tek kelime duymamıştı. Yatağında yastıklara yaslanmış uzanırken doğumun bir an önce olup bitmesini diledi. Ve sonra, elbette, oldu bitti.

Acısı tarif edilemezdi. İokaste kendini pek çok kez, acısı dinerse tanrıça Eileithyia'ya ne kadar adak varsa hepsini adayacağına söz verirken buldu. Bebek dışarı çıkmadan ya da kendisi ölmeden acının dinmeyeceğini anladığındaysa, umursayanın olmadığı odada boşluğa haykırdı; tanrıça acısını dindirirse varını yoğunu verecekti. En kıvrandırıcı kasılmalar arasında diğer bütün tanrıçalar içinde en çok bu tanrıçanın –kinci bir annenin kızıydı– ondan taraf olması gerektiğine kanaat getirdi. Ne var ki Hera'nın çocuğu yardımına gelmedi.

İokaste tekrar tekrar Sophon'u sorduysa da kimse onu bulamadı, ne de nereye gitmiş olabileceğini tahmin eden çıktı. İokaste o kadar bozgundu ki muhafızlardan biri gidip Sophon'un tezgâh komşusu kadını getirdi. Kadın, Sophon'un dün evden bir mesaj aldığını, derhal konuyla ilgilenmesi gerektiğini ve henüz dönmediğini söyledi. Suratı kıpkırmızı, soluk soluğa kalmış, elleri altındaki çarşafı tırmalayan İokaste'den yana bakıp müsaadelerini istedi ve koşarak odadan çıktı. Ölü bir anne hayra alamet değildi. Böylece sonunda geriye yalnızca İokaste ile Teresa kaldı, ki muhtemelen kâhya da başından beri böyle olmasını istemişti.

Teresa özenli davranıyor, İokaste'nin saçlarını gözlerinden çekip kulaklarının ardına atıyor, iyi olacağını mırıldanıyordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

İokaste kısa süre içinde zaman algısını yitirdi; saatlerdir mi, yoksa günlerdir mi cebelleştiğini bilmiyor, Teresa da ona söylemiyordu. Pencerelerin panjurları kapanmıştı ve İokaste loş ışıkta uyuklamış, acı içinde ve aklı karışık bir hâlde uyanmıştı. O korkunç anlarda acıdan daha kötü bir şey olabileceği aklından bir kez olsun geçmemişti. Ve ardından nihayet, zaman yavaşladıktan ya da belki durduktan sonra, ıkınıp, debelenip, nefes nefese kalıp ağladıktan sonra, son bir kez çekilmez acıya katlanarak çabaladı ve acı biraz olsun dinerken Teresa'nın yüksek sesle nefesini verdiğini işitti.

"Erkek mi?" diye sordu İokaste. Birdenbire, onu öldürmeye çalışan parazitten artık nefret etmediğini fark etti. Bir bebeği olmuştu ve onu kollarına alıp güvende tutmaktan daha çok istediği bir şey yoktu. Doğumdan sağ çıkmıştı. Bir anne olduğu günü görebilmişti.

Evet, diye yanıtladı Teresa, bir oğlu olmuştu ve İokaste o kadar mutluydu ki Teresa'nın ne yüz ifadesini gördü ne de sesindeki ikazı işitti. Teresa'nın ona ayıracak pek vakti olmadığını biliyordu. Yine de şimdiye dek kadının yüzünde hiç acıma ifadesi görmemişti.

"Onu bana ver," diye yalvardı. Kadının ellerinde mor, bir kurban törenindeki sakatatları andıran bir şey vardı. Oğlu neredeydi? Ve neden sesi çıkmıyordu? Bebekler ağlardı, değil mi?

Teresa ondan yüz çevirip odadan çıktı.

İokaste sızlayan ciğerlerine, tahriş olmuş boğazına rağmen, "Ver onu bana," diye bağırdı. Kalkıp bebeğini almak, onu sımsıkı tutmak için Teresa'nın peşinden gitmeye kalkıştıysa da bacakları tutmuyordu. Sonsuz gibi gelen bir süre boyunca orada öylece yattı. Teresa döndüğünde elinde hiçbir şey yoktu. İokaste'ye bakıp başını iki yana salladı.

"Bir oğlan çocuğunu yetiştirmene izin vermezdi, çocuk hayatta kalsaydı bile. Anlıyor musun?"

İokaste tek kelime etmeden başını iki yana salladı.

BELONGS TO KMKGS TEAM

"Kralın bir oğlu olamaz, yalnızca kızı olabilir. Oğlu tarafından öldürüleceğine dair bir kehanet var. Buna izin vermez. O yüzden ben de izin veremezdim."

İokaste bitkinlikten hayal görüyor olmalı diye düşündü. Bir kehanet mi? Teresa aklını mı kaçırmıştı? İnsanların işlerini kontrol eden tanrılara hürmet etmek başka, gelecek için mesajlar gönderdiklerine inanmak bambaşka şeydi. Rahiplerine ve en sadık müritlerine gönderirlerdi belki ama ya sıradan insanlara? Hatta Krallara? Böyle bir iddia neredeyse kâfirlik sayılırdı.

Zihninin mantıklı tarafı, şayet oraya ulaşabilseydi, biliyordu ki Kefaret'ten beri pek çok insan tanrılardan gelen mesajlarda mana arar olmuştu. Kefaret'i bir felaket değil de bir uyarı ya da bir öngörü olarak görmeyi tercih etmişlerdi. İnsanlar rahiplerin ve falcıların, bilicilerin ve hayvanların bağırsaklarına bakarak kehanette bulunanların olayı önceden gördüklerini kanıtlamalarını istiyordu. En önemlisi de, hayatta kalanlar bir şey sayesinde ya da belki bir şey için hayatlarının bağışlandığına inanmak istiyordu. Kör talih herkes için fazla korkutucuydu; hayatları yalnızca şansa bağlıysa kim kendini güvende hissederdi ki? Ayrıca kim verdiği büyük kayıplar için yas tutabilirdi, hiçbirinin bir anlamı yoksa?

"Kral kehanetlere mi inanıyor?" Duruma akıl erdirmeye çalışıyordu.

"Yürekten," dedi Teresa başını sallayarak. "Yıllar boyu çocuk sahibi olmayı reddetti. Nihayetinde bir kız evladı olabileceğine ikna edildi çünkü kehanette oğlu tarafından öldürüleceği söyleniyordu. Bir kızın olur diye umuyordum, anlayacağın. Çünkü benim yalnızca oğlum oluyor ve üçüncü bir çocuğu bayıra götürüp ölüme terk edemezdim." İokaste kâhyanın duygusuz sözlerini doğru işitip işitmediğini merak ederek onu inceledi. Teresa erkek çocuklar doğurup bir kehanetten kaçınmak için onları dağa mı bırakmıştı? Zırdeli değilse neydi bu kadın?

"Bebeğimi görmek istiyorum," dedi İokaste.

"Doğumdan sağ çıkmadı." Teresa yere baktı. "Fazla küçüktü

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

ve kordonu da boynuna dolanmıştı. Fazla uzun süre havasız kaldı. Sık sık olan bir şey."

"Onu görmem gerek."

"Faydası olmaz," dedi Teresa usulca. "Doktorun yarın ya da sonraki gün gelir. O da aynı şeyi söyleyecektir. Ölü bir bebeği kucaklayıp canlanmasını dilemekle eline bir şey geçmeyecek. İnan bana."

Ve bunun üzerine odadan çıkıp gitti. İokaste tepeden tırnağa kanlar içinde, öyle bitkin hâldeydi ki ağlayamadı bile.

BELONGS TO KMKNS TEAM

7

Artık sadece yukarı uzandığımda rahatsızlık duyuyordum ama yine de vücudumu yana çeviremiyordum. Biri bana seslendiğinde dönmeye çalışırken kaburgalarımın altında bir gerginlik hissediyordum. Boynumu kıpırdatmakla bile aşağıdaki acının yankılarını duyuyordum. Öte yandan dikişler alınmış, geriye göğüs kafesimin altında buruşuk, üçgen biçimli bir kızarıklık kalmıştı. Yatak odamın yüksek pencerelerinin altında, güneş ışığında durup kollarımı omuz hizama kadar kaldırdım. Ani parmaklarıyla yara izini yoklayıp zamanla geçeceğinden şüpheli olduğunu ama zaten benden başka kimsenin asla görmeyeceğini söylemişti. Hoşuma gittiğini ona söylemedim; ölmesi gerekirken ölmemiş biri olduğumu hatırlatan bir iz olması ve simetrisi hoşuma gidiyordu. Bir Amazon savaşçısının dövmelerine, zafer kazanmış birinin nişanına benziyordu. Ne var ki bunu böyle gören bir tek ben vardım. Ancak dikişler alındıktan sonra herkes bana kırılabilir bir eşya gibi davranmayı bıraktı. Ailem beni kilden yapılmış, halihazırda bir kez kırılıp parçaları yeniden birbirine yapıştırılmış narin bir eşya olarak görürken ben kendimi bronz olarak görüyordum. Herkes bana bir başkasıymışım gibi davranmayı kesene dek kendim gibi hissetmek zordu.

Tarihimi yazma konusunu düşünmeye başlamıştım ve hikâyeye şu an olanlardan başlamanın en iyisi olduğuna kanaat getirdim. Birkaç gün içinde Eteo krallığı Polyn'e bırakacaktı. Her yıl büyük bir etkinlik düzenleniyor, Thebai şehre bir değil, iki kral

BELONGS TO KMKDS TEAM

veren kraliyet ailesine şükranlarını sunuyordu. Sophon'un dediğine göre Thebai tedirgin bir şehir, geleceği için her zaman endişe duyuyor. Benim yaşadığım tek yer burası olduğundan başka şehirlerde durum farklı mı, bilmiyorum. Ayrıca Thebai'nin geleceği için endişe duymak bana makul geliyor ama bunun sebebi krallarının aynı zamanda benim abilerim olması; benim kaderim şehrin refahıyla iç içe.

İkili krallık benim geçmişim kadar geleceğimdi de. Annem yıllar boyunca Thebai'nin kraliçesiydi. Herkes iki oğlu, ardından da iki kızı olduğunda şehrin rahat bir nefes aldığını söylerdi hep. Kraliyet ailesi bir nesil daha hüküm sürecekti. Ancak tarihimi yazarken bunu düşündüğümde fark ettim ki Polyn'in henüz evlenmemiş olması tuhaftı. Neredeyse yirmisini geçmiş, çoktan vakti gelmişti. Dayımla birlikte gelin adaylarını değerlendiriyor olmaları gerekirdi. Şehrin hoşuna gidecek bir kraliyet düğünü için Polyn'in yeniden kral olmasını bekliyorlardı belki de: büyük bir kurban, bir ziyafet ve geceden ertesi güne kadar söylenen şarkılarla resmi bir tören. Gelecek yıl da Eteo evlenecek, artık burada olmayacak ve bir daha ılık yaz akşamlarında benimle çeşmede su sıçratmayacaktı. Başka biriyle, belki de hoşlanmayacağım bir yabancıyla olacaktı. Bir de iki kralımız olmasının doğuracağı başka sorunlar vardı: Kimin oğlu öncelikli olacaktı? Yaşı daha büyük olduğu için Polyn'inki mi? Yoksa oğlu doğduğunda Eteo kralsa onunki mi?

Geçmişi yazmayı kendime görev edinmiştim ama görünüşe bakılırsa gelecekten başka şey düşünemiyordum.

Eteo bana saldıran kişi bulunana kadar hepimizden saray sınırları dışına çıkmamamızı istemişti. Polyn herhangi bir sebepten ötürü davranışlarını değiştirmesi gerekmesine gülüp geçti. Ani ise Haem neredeyse oraya, baş başa kalabilecekleri yer neresiyse oraya gidiyordu. Böylece sözde hepimiz aynı yerde olduğumuz hâlde aile konutu şimdi daha fazla sayıdaki muhafız ile köleler

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

dışında ıssızdı. Eteo'nun neden endişelendiğini anlıyor olsam da tek başıma buraya tıkılıp kalmaktan sıkılmaya başlamıştım. Kendimi sarayın dış duvarlarındaki boşluklardan bakıp yamaçlarda, çam ağaçlarının benek benek gölge düşürdüğü eteklerinde olduğumu hayal etmeye çalışırken buldum. Ya da öbür tarafa bakınca, doğu duvarından Yliki Gölü'nün kıyısını ucundan seçebiliyordum. Çocukların suya daldığını görebiliyordum; ışıl ışıl suyun içinde kaslı bedenleri yunusları andırıyordu.

Nasıl da imreniyordum onlara. Ne var ki abime sarayda kalacağıma söz vermemiş olsam bile gizlice çıkıp onlara katılamazdım. Yaram hâlâ iyileşmekteyken yüzecek olsam Sophon beni asla affetmezdi. Ve her ne kadar yarayı kuru ve temiz tutmamı tembihlemekte haklı olsa da ayağımın altında yosunları, tenimde serin suyu hissetmek istiyordum. Saray çok sıcaktı, ayak parmaklarımı çeşmeye sokmanın da pek faydası olmuyordu. Su çok sığdı ve akşamüzerleri çabucak ısınıveriyordu. Ayrıca yalıçapkınları ile kurbağaları görmek, etrafımda uçuşan böceklerin vızıltılarını duymak istiyordum. Yüzerken su sıçratan kollarımdan kaçmak için gölün yüzeyinde dans eden su böceklerini izlemek istiyordum.

Can sıkıntısı yetmezmiş gibi bir de sarayda tuhaf bir atmosfer vardı. Genellikle krallığın el değiştirmesini kutlamalarla taçlandırırdık. Hazırlıklar birkaç hafta sürer, halk meydanı süslenip tapınaklarda her gün bir inek kurban edilirdi. Rahipler tanrılara tütsü yakar, bütün şehir katılırdı. Ne var ki bu sefer bir farklılık vardı. Yenilenmeye karşı heyecan duymak yerine Thebai âdeta eski derisini fazla erken atmış, hâlâ yumuşak ve narin bedeni ışığa doğru sürünen bir yılan gibiydi. Coşkudan çok korku duyuyorduk. Hiçbir şey güvenli değildi.

Genellikle çok sakin olan dayım bile endişeden nasibini almıştı. Önceki gün, avluda bizimkinin karşısında yer alan dairesine bir heykel getirtti. Yeni yıl kutlamaları için dairesini yeniden dekore etmeye karar vermişti. Bu heykelin ikinci teslimatıydı çünkü ilk hâli onun oldukça sıradan, süssüz, neredeyse yavan bir

BELONGS TO KAKIOS TEAM

tasviriydi. Taşı bile saraydaki diğer heykellerin yanında kalitesiz duruyordu. Mermer damarlıydı ve tuhaf, pembemsi bir rengi vardı. Kreon'un hayal kırıklığı, Haem heykele bakıp da homurtular çıkararak gülünce daha da artmıştı.

Dayım belli ki daha etkileyici bir şey bekliyordu. Böylece heykeltıraş heykeli geliştirip tekrar getirmesi için görevlendirildi. Adam kıyafeti ve saçları renklendirip kırmızıya boyadığı tuniğin yakası ile eteklerine iç içe geçen güzel bir mavi desen ekledi ki bu sefer de heykelin kalanına kıyasla yüzü tuhaf biçimde yavan kaldı. Kreon hâlâ heykelin ne görünümünü ne de konumunu yansıtabildiğini düşünüyordu. Böylece heykeltıraş heykeli bir kez daha atölyesine götürmektense değişiklikleri burada yapmayı kabul etti. Donuk boyalı gözlerini lapis taşından gözlerle değiştirmeye karar verdi ki lapis taşı şehrimizde ve bütün Hellas'ta çok kıymetlidir. Heykeltıraş herhalde dayımın o zaman şikâyet edecek bir şey bulamayacağına inanıyordu.

Heykeltıraş parlak mavi taştan bütün olarak kullanabileceği kadar büyük iki parça bulamayınca, gözbebeklerini boyamak üzere ışıl ışıl bir mavi elde etmek için yapışkan dolu bir paletin üzerinde daha küçük birkaç taşı kırdı. Bir el merdiveninin üstüne çıkıp –heykel gerçek boyutlu değil, birazcık daha büyüktü– dayımın suretinin ölgün taş gözlerinin üstüne bir kat ışıl ışıl mavi toz boya sürdü. Merdivenden inip eserine baktığında simetriden pek memnun olmadı. Tekrar çıkıp beğenmediği sağ gözü düzeltmek için kemerinden bir oyma kalemi çıkardı. Tam o sırada avludan içeri giren Kreon heykeltıraşın heykelin gözüne metal bir alet soktuğunu gördü. Hiçbir zaman zayıflık ya da korku belirtisi göstermeyen dayım korkunç bir inilti koyuverip dairesini, hatta avluyu koşarak terk etti. Korkunç sesi duyan saray muhafızları ikinci avludan çıkagelip kabahatli heykeltıraşı kapı dışarı ettiler.

Heykel yerinden alınmıştı ama kimse nereye gittiğini bilmiyordu. Sophon etrafa sorup soruşturduysa da o bile heykeltıraşın akıbetini öğrenemedi.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

***

Derken bir gün suikastçımı buldular. Canıma kasteden kişiyi. Ölmediğimi unutmuşlar gibi herkes ona katil diyordu. Saraya yeni alınan acemi muhafızlardan biriydi. Ani'yle aynı yaşta, on altısındaydı. Acemiler sarayın ön tarafındaki pazar yerinin bulunduğu tepenin aşağısında yer alan kışlada, yirmi kişilik odaları olan yurtlarda kalıyordu. İdman sahaları ile spor salonu da aynı kompleksin içinde yer alıyordu. Sırasıyla kralı, ailesini ve birbirlerini korumak üzere yetiştiriliyorlardı. Günler boyu tatbikat ve silah talimi yapıyorlardı. Tıpkı dövüşmeyi ilk öğrendikleri zaman abilerimin yaptığı gibi ahşap kılıçlarla başlıyorlardı. Sonra, ancak kendilerini ya da silah arkadaşlarını yaralamayacaklarını kanıtladıkları zaman kullanmaya hak kazandıkları ağır bronz kılıçlar veriliyordu. Alıştırma silahından gerçek silaha ilk geçen kişi olmak büyük gurur, sonuncu olmak da bir o kadar utanç sebebiydi.

Kanıt kolayca bulunmuştu. Bu oğlan henüz bronz kılıca geçecek kadar ilerlememişti. Hâlâ her gün ahşap sopalarla idman yapıyordu. Yine de gerçek bir bıçağı vardı; samandan yatağında fazladan yastık olarak kullanmak üzere katladığı battaniyesinin altında duruyordu. Bıçağın üzerinde, silmeyi akıl etmiş olması gereken koyu renkli, kurumuş kan –benim kanım– hâlâ görünüyordu.

Hesabını vermesi için tepeden yukarı, kralın huzuruna çıkarıldı. Daha muhafızlar onu vatana ihanet davalarının görüldüğü ana avluya sürükleyemeden söylenti bütün saraya yayılmıştı. Thebai'nin tüccarları sarayın önündeki agorada harıl harıl çalışmakta olduğundan muhafızlar dışarıdan dolaşarak zaman kaybetmişti. Öyle olmasa, abim ve danışmanları jüri olarak yerlerini almak üzere ana meydana çıktıklarında toplanan kalabalığın içinden geçip gidemezdim. Eteo beni görse sarayın tecrit edilmiş bölümünde kalmam isteğini yok saydığım için kızacağını biliyordum. Öte yandan herhalde beni öldürmeye kalkışan kişiyi

BELONGS TO KAKIOS TEAM

görmek zorunda olduğumu anlardı. Aksi hâlde maskeli adamı gördüğüm kâbuslardan sonsuza dek yakamı kurtaramazdım.

Kalabalık öyle yüksek sesle bağırıp yuhalıyordu ki söylenenleri zar zor duyabiliyordum. Zanlı oğlan da aynı güçlükten muzdaripti. Eski eğitmenlerinden biri tarafından bir kez kaburgalarına, bir kez de başının yan tarafına yumruk yiyene kadar konuşmaya cesaret edemedi. Eteo sol tarafında, seçkin konumda dayım olmak üzere iki yanında danışmanlarıyla birlikte önünde oturduğu oğlandan davranışını açıklamasını istedi. Oğlan açıklayamadı. Bıçağı daha önce görmemişti, oraya saklamamıştı, kimin sakladığını bilmiyordu, dün gece ya da bu sabah bıçak orada değildi, daha önce hiç sarayda bulunmamıştı, kraliyet ailesinden kimseyi asla incitmezdi. Cevaplarını verirken ağladı. Ani'den daha gençti belki de.

Dayım tavsiye vermek üzere abime doğru eğildi ve erkekler bir an için kafa kafaya verdi. Eteo başını sallayıp oğlana döndü. Kalabalık suspus oldu.

"Thebai seni suçlu buldu," dedi abim, âdeta bir yabancının sesiyle. "Cezası ölümdür."

Bir çığlık duyuldu ama oğlanın ağzından çıkmamıştı. Kalabalığın içindeki bir kadının boğazından kopmuştu. Herhalde annesiydi. Yakarışları çabucak yakınlarındakiler tarafından susturuldu.

Muhafızlar onu götürmek üzere dönene kadar oğlanın yüzünü görmedim. Onu görmek için ite kaka kalabalığın kıyısına gelmiştim ve gördüğüm an yanlış adamı yakaladıklarını anladım. Boyu maskeli adamınkine yaklaşamazdı bile, benden bir karış kısa olmalıydı. Bana saldıran adamsa benim boyumdaydı ve gözleri griydi. Bu oğlanın bir rahip tarafından katledilecek bir buzağınınkileri andıran gözleri kahverengiydi.

İte kaka kalabalığın önüne çıkıp Eteo'ya bağırdım.

"Seninle konuşmam gerek," diye seslendim. Yüzünden önce sinirli, sonra endişeli bir ifade geçti. Ama neden geldiğimi biliyordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Seni gördüğüme sevindim, İsi," dedi, beni duyabilmek için ahşap platformdan inerek. "Keşke içeride kalıp güvende olsaydın." Sözlerindeki budalalığı fark ederken yüzünü seyrettim. Saray en az güvende olduğum yerdi.

"O değil," dedim. "Doğru kişi o değil."

Eteo bana öyle üzgün baktı ki uzanıp ona sarılmak istedim. "Biliyorum, İsi. Ama elimden bir şey gelmiyor."

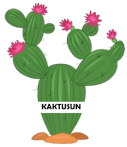
"Ciddi olamazsın. O masum. Masum bir çocuğu ölüme gönderiyorsun."

"Ya o ya ben, İsi. Sadece ben değil, biz."

"Suçu işleyen adam hâlâ dışarıda. Burada." Kolumu dağılmakta olan kalabalığa doğru savurdum. Daha önce idam görmüşlerdi ama yine de çoğu avludan, oğlanın muhtemelen boğazlanacağı ya da eski silah arkadaşlarından biri tarafından ölesiye dövüleceği kışlaya doğru ilerliyordu.

"Biliyorum," dedi abim. "İkinci avluya girene kadar yanımdan ayrılma. Muhafızlar bizi içeri götürecek. Bana güvenmek zorundasın. Böylesi daha iyi."

BELONGS TO KIKTOS TEAM

8

Bebeğinin ölümünden bir yıl sonra İokaste kararmaya yüz tutmuş, pütür pütür olmuş aynada saçlarına bakıp ne zamandır böyle hırpani göründüğünü merak etti. Daha önce dolgundu, karnı tıpkı çekirdeğini saran gergin bir şeftali gibiydi. Ondan sonra, günler birbiri ardına geçip giderken aylar boyunca yansımasına dönüp bakmamıştı. Paralanmış teni ve yırtık pırtık elbiseleri görmek istediği şeyler değildi. Ve şimdi, bir yıl sonra, nasılsa artık genç olmadığını gördü. Her ne kadar bu başka şeylerin yanında küçük bir kayıp olsa da, taze bir yaranın aniden midesinden boğazına yükselen acısıyla haykırmak için ağzını açtı.

İki yıl sonra İokaste, acaba Teresa, nihayet odasının sert zemin taşlarına çalıp (kendini bildi bileli nefret ettiğinden) parçaladığı aynanın yerine yenisini koyacak mı diye merak ediyordu. Genellikle asabi mizaçlı kâhya yerlere saçılmış koyu renkli cam parçalarını gördüğünde bağırmamıştı bile. Köleler saray avlusunun dört bir yanından koşup gelmiş, yerinden fırlayan her bir parçanın şangırtısıyla İokaste bile irkilmişti. Keskin kenarlı ışıl ışıl parçalar ayaklarının etrafında dönerken kahkahalar atıyordu. Ancak daha sonra, Sophon gümüş bir cımbızla bacaklarındaki cam kıymıklarını çıkarırken yaralandığının farkına vardı.

***

BELONGS TO KAKTUS TEAM

Ertesi yıl İokaste her gününü Teresa'nın avluya yaptırdığı mabedin önünde diz çökerek geçirdi. Laios karısının talebini geri çevirmişti ama kâhya sonunda kralı isteğine razı gelirse İokaste'nin daha sakin olacağına ikna etmişti. Laios dindar bir adamdı ve adaklarını sarayın ana avlusundaki tapınaklarda adıyordu. Ne var ki karısı artık ibadetini yerine getirmek için Thebai halkı arasında dolaşamıyordu; yabancıların bakışları onu bunaltıyor, gözyaşlarına boğuluveriyordu. Kadınlar bile onun makûs talihinin kendilerine bulaşacağı, doğacak çocuklarına bela getireceği korkusuyla ondan yüz çeviriyordu. Bir keresinde bir kadının nazardan sakınmak için eliyle işaret yaptığını görmüştü. İokaste kimseye nazarının değmeyeceğini iyi biliyordu. Ama aynı zamanda güçlü bir tanrıyı gücendirmiş olması gerektiğinin de farkındaydı; yoksa neden böylesine acımasızca cezalandırılmıştı ki?

Üç yıl daha geçtikten sonra İokaste artık bir gün oğlunun mezar taşını göreceğine inancını yitirdi. Sündükçe sünen ömrünün yıllarını Teresa'ya yalvarmaya adadıysa da kadın boyun eğmiyordu. Ortada bir mezar olmadığında, İokaste'nin saçının bir tutamını güzel oğluna götürebileceği, onun için geniş, parıl parıl bir kaba şarap doldurup koyabileceği yeri gösteren bir taş olmadığında ısrar ediyordu. İokaste ona inanmıyordu. Nasıl olup da oğlanı sanki çöpten farkı yokmuş gibi, fazla sıcak bir mutfakta çürümeye yüz tutmuş bir lahanayı atar gibi atıvermişti?

İokaste aynı soruları ona sormak için kocasını görmeyi talep etti. Ne var ki karısıyla konuşmayı uzun zaman önce bırakmış, şimdiyse İokaste'nin sesini duyabileceği mesafede olmaktansa en çetin hava koşulları dışında dağlarda yaşamayı yeğlediğinden saraydan neredeyse tümüyle uzak duran Laios'un onu teselli edeceği yoktu. Bebeğe ne olduğunu ya bilmiyor ya da umursamıyordu. Öldüğü zaman da muradına ermişti. Bir daha asla murada eremeyecek olan karısı içinse durum tam tersiydi.

***

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

Oğlunun ölümünün üzerinden geçen on birinci yılda İokaste, Delphoi Kâhini'ne mesajlar göndermeye başladı. Delphoi yüzlerce *stadion* uzakta, çoğunlukla tekinsiz toprakların öbür yakasında yer aldığı hâlde İokaste bulup bulabileceği yegâne teselliyi Pythia rahibelerinin sunduğuna kanaat getirdi. Kendi evinde Apollon'a adaklar adamanın artık bir faydası olmuyordu. Şaraplar dökülüyor, sakatatlar yakılıyor, İokaste mutluluğa bir adım olsun yaklaşmıyordu. Ne zaman bedeninin az kalsın ortadan ikiye ayrıldığı aklına gelse hâlâ içini korku ve tiksinti sarıyordu. Sırf hamile bir kadın görmek bile soluğunu kesiyordu. Kaybettiği çocuğuna hasret duysa da bir çocuk daha doğurmayı hayal bile edemiyordu. Teresa bile bunu önermekten vazgeçmişti. Getirdiği acı bütün sarayın huzurunu kaçırıyordu.

Kâhin, İokaste'nin ilgisine vecizlerle yanıt verse de bu ancak ara sıra oluyordu. Ulağının yolculuktan sağ çıkacağı belli değildi; köleleri zaman zaman haydutlara, hırsızlara ve dağ aslanlarına yem oluyordu. Geri dönenlerse anlamı İokaste'nin elinden yılan gibi kayıp giden mesajlar getiriyorlardı. İokaste mesajları sevinçle karşılıyor, ilk duyduğunda daha iyi, nasılsa biraz hafiflemiş hissediyordu. Kâhin müşfikti, bilgece tavsiyelerde bulunuyordu.

Sonra, bir-iki gün geçince İokaste mesajın gizli anlamlarına ve Kâhin'in olası niyetlerine kafa yoruyordu. Mesaj böylesine muğlakken gerçek anlamını nasıl bilecekti ki? Mesaj oğlundan "Lanetli" diye söz ederken aslında hayatta olduğunu mu söylüyordu? Yoksa lanet ölümü müydü? Kendisinin de lanetli olduğuna hiç şüphesi yoktu. Neredeyse çocuğunu kaybetmekten de acımasız gelen şey bu korkunç, boğucu belirsizlikti. Birkaç gün daha geçince İokaste mesajın açıklığa kavuşturulmasını istemek üzere bir başka ulağın gönderilmesini talep ediyordu. Ne var ki gelen açıklama, şayet gelirse, önceki mesaj kadar muğlak oluyordu.

***

BELONGS TO KAKIOS TEAM

On beşinci yılda, kendisine yeni bir ayna verildiği zaman İokaste yaşlandığını gördüğünce şaşıp kaldı. Gözlerinin etrafında daha önce hiç görmediği incecik çizgiler vardı. O ilkbahar annesi ölmüştü. Erkek kardeşi haberi vermeye geldiğinde, halihazırda çektiği çilenin ağırlığı altında ezilen ablasının acısına acı katmaktan çekinir bir hâli vardı. Ne var ki İokaste olsa olsa rahatlamıştı. Annesinin cenazesi için Thebai'nin öbür yakasına at arabasıyla gitmişti; başka türlüsü mümkün değildi. Ve annesinin mezarına bir avuç nemli toprak atıp Hades'e güvenle girebilmesi için törensel sözleri mırıldanırken içinde ızdırap yoktu. Sözcükleri tekrar, belli etmeden, ölen oğlu için söyleyerek bir avuç daha toprak alıp oğlunun hayali naaşının üstüne attı.

Ertesi kış, babası da annesinin peşinden Kharon'un kayığına binip Lethe Nehri'ni geçti. İokaste bu kez de onun mezarına toprak atıp adaklar adadı. Ritüelleri usulünce yerine getirdiyse de, kıyafetlerini yırtıp saçlarını yolarken bunu acısı taze olduğundan değil, gelenekler ve tanrılar öyle buyurduğundan yapmıştı. Ona göre on beş yıl önce, ailesi onu krala verdiğinde yetim kalmıştı. Ve ardından, bebeği öldüğünde, bir kez daha yetim kalmıştı. Neden ölen ebeveynlerin çocukları için bir kelime varken ölen bir çocuğun annesi için yoktu? Bu soru yıllarca yakasını bırakmadı; onun için, başına gelen şey için bir kelime olmalıydı. Ama yoktu.

Oğlu öleli on altı yıl olmuş, geçmiş hayatı ile şimdiki varlığı arasında köprü olarak bir tek Kreon kalmıştı. İokaste kardeşinin ziyaretlerini hem rahatlatıcı hem de güç buluyordu. Her şeyden önce, büyümüş olması meseleydi. Artık yirmi bir yaşındaydı ve daha uzun boylu, daha esmer, çocukluğunu geride bırakırken uzayıp sertleşmiş yüzüyle bir yabancı gibi çıkageldiğinde İokaste huzursuz olmuştu. Yalnızca sesi değişmemişti: sakin, kalın ve ölçülü. Sesi, bir de mavi gözleri.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

İokaste kardeşinin saraya taşınmasını, her zaman yanında olmasını istiyordu; böylece yanında konuşabileceği biri, onu hayatının daha kolay, daha mutlu olduğu bir dönemine bağlayan biri olacaktı. Ne var ki kardeşi kabul etmiyordu. Son ziyaretinde evlenmeyi umduğu bir kızdan söz etmişti. Belki evlendikten sonra saraya ve şehrin merkezine daha yakın bir yere taşınmayı düşünürlerdi. İokaste acele etse iyi olur diye düşünüyordu; erkeklerin fazla uzun süre bekâr kalmaları yadırganmaya başlamıştı.

Onu ziyaret etmesini istemek üzere kardeşine bir ulak göndermeyi düşündü. Ama bütün güvenilir köleleri Delphoi'ye mi gitmişti? İokaste eline en son ne zaman bir kehanet geçtiğini hatırlayamadı. Belki de bir tanesi bugün varacaktı. Ya da belki dün veya önceki gün dönmesi gerekiyordu ve bir adamını daha Şehiraşırı bölgelerin tehlikelerine kurban vermişti. Endişe içinde iyice kabardı; bütün ulakları ölüp giderse yakında güvenecek kimsesi kalmayacaktı. O zaman ne yapacaktı peki? Teresa'nın himayesinde olmayan, ona tanrının ilettiği gerçekleri değil de yaşlı kâhyanın uydurduğu hikâyeleri anlatmayacak birini nasıl bulacaktı? Halihazırda gönderdiği kölelerin Teresa'ya değil de ona sadık olduğundan nasıl emin olabilirdi? Olamazdı.

Saçları artık cılız ve cansızdı. Bir zamanlar kulaklarının üstüne bukle bukle kıvrılan saçları şimdi arkalarından süklüm püklüm aşağı dökülüyordu. Saçlarından nefret ettiğini fark edince şifonyerin çekmecelerini tek tek açıp aradığını bulana kadar bakındı. Saçlarını sol avucuna toplayıp daha keskin olması gereken bıçağı vurdu. Sevimsiz saç tutamını masanın üstüne bıraktığı gibi birilerinin gelip onu gözünün önünden çekmesini istedi. Artık onun bir parçası olmadığından midesini bulandırıyordu.

İki gün sonra, bir ulak, bir yabancı saraya gelip kraliçeyi görmek istediğinde saray çalışanları ne yapacaklarını şaşırdılar. Bir yanlışlık mı vardı? Adam Teresa'yı mı görmek istiyordu? Kâhya agorada bir yerlerdeydi ve kuşkusuz karanlık çökmeden dönecekti.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

İokaste'yi soran olursa ne yapacaklarını bildirmemişti. Kardeşi Kreon'dan başka onu soran olmamıştı ve hepsi de onu tanıyordu. Ama adam –ya da daha ziyade oğlan denecek yaşta biri– geri adım atmadı; derhal kraliçeyle konuşması gerekiyordu.

Tavrında, ısrarında, onları istemedikleri şeyleri yapmaya teşvik eden bir şey var vardı. Genellikle İokaste'nin hizmetçisi olarak çalışan iki köle kadın onu aceleyle avlulardan geçirirken ulağın telaş içinde yolculuk ettiği ikisinin de gözünden kaçmadı; botları çamur içindeydi ve pelerininin belinde, sanki bir dala takılmış da kurtulmuş gibi küçük bir yırtık vardı. Özel avluya girdiklerinde İokaste'yi bugünlerde sıklıkla olduğu gibi mabedin önünde diz çökmüş hâlde buldular. Kendi kendine mırıldanıyor, ona işkence eden tanrıya dua ediyordu.

"Af buyurun," dedi köle kadınlardan biri. Bir yabancıyı kraliçenin yanına götürdüklerini bilse Teresa'nın muhtemelen ikisini birden kırbaçlatacağını bilecek kadar aklı vardı. Yanındaki köle arkadaşına bakıp başıyla mutfakların olduğu tarafı işaret etti. Sarayın içinde bir yerlere kaçmaları iyi olacaktı, o zaman olayla ilgileri olduğunu sonradan inkâr edebilirlerdi belki.

"Affedersiniz, efendim ama bu ziyaretçi sizinle konuşmak istiyor."

İokaste onlara döndü. Bakışlarını yabancıya çevirdi ve üstünün başının dağınıklığını fark etti. Bir elini sunağa koyup destek alarak ayağa kalktı. Sonra eğilip elbisesindeki tozu silkeledi. "Konu nedir, beyefendi?"

"Kral," diye yanıtladı ulak. "Çok üzgünüm, efendim. Kral öldü."

"Öldü mü?" diye sordu İokaste. Ulak başını sallarken yüzünde şefkatli bir ifade vardı. "Güzel," dedi İokaste. "Peki, şimdi ne olacak?"

BELONGS TO KIKIOS TEAM

9

Polyn'in taç giyme töreninin sabahıydı. Odamda giyinirken bütün sarayda gerçekleşen hazırlıkları duyabiliyordum. Saray kapılarının önünde, agoradaki pazar tezgâhları kaldırılmış, kumlar süpürülüp bir yarış pisti oluşturulmuştu. Taht odasında tören gerçekleştikten sonra on beş genç –*aristo* olarak bilinen, Thebai'nin en iyi gençleri– kutlama yarışlarında rekabet edecekti. Hepsi Polyn'le yaşıt ya da ona yakın yaşlardaydı. Pek çoğu yıllardır arkadaşıydı. Thebai'nin önde gelen ailelerinin oğullarıydılar ve Polyn, Eteo ve Haem de onlarla birlikte yarışacaktı: Polyn ile Haem güreşte, Eteo koşu yarışında. Yarışlar abilerimin gösteriş yapması için bir fırsattı ve kraliyet ailesinden yarış kazanan çıkmazsa Thebai hayal kırıklığına uğrardı.

Ben tek başıma hazırlanıyordum. Ablam da ben de Thebai törenlerinde kızların giydiği renk olan çiğdem sarısı elbiseler giyecektik. Ani'ye göre bu renk bana yakışıyor, normalde mat saçlarımın altın sarısını ortaya çıkarıyordu. Kendisiyse sarı onu gösterişsiz ve soluk gösterdiği için hiç memnun değildi. Yakınlarda aldığı (Haem'den bir hediye olduğunu tahmin ediyordum) mavi-yeşil –artık hiç gitmediğimiz gölün rengi– elbiseyi giymek istiyordu ama dayımı da abilerimi de geleneği çiğneyip istediği rengi giymesine izin vermeye ikna edemedi.

O kadar sinirliydi ki yatışsın diye, insan içine çıkacak hâle gelmesi için kölelerin ona yardım etmesini önerdim; böyle korkunç bir elbise giyecekken bundan fazlasına izin vermezdi. Ab-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

lam kendinden başka herkesin gözünde her zaman güzel olmuştu. Aklındaki karmaşık saç modeli için en az iki kadının saçlarını örüp başına dolaması gerekiyordu. Onları yardıma ihtiyaç duymadan –çoğu günler yaptığım gibi– kendim giyinebileceğim konusunda temin edince Ani minnetle kollarını boynuma doladı. Kaç kişi taraklar ve tokalarla müdahale ederse etsin, saçlarımın aynı görüneceğini biliyordu. Ama tek başıma giyinmeyi tercih etmemin sebebi bu değildi. Köle kızların dedikodularını dinlemeye katlanamıyordum. Saray, oğlanın –sözde suikastçının– ölümünü izleyenlerin aktardığı detaylarla çalkalanıyordu. Eteo hariç herkes olanları bilmek isteyeceğimi sanıyordu. Amaç beni rahatlatmaktı; bana saldıran adam öldüğünden artık tehlikede değildim. Aksine, onları dinlemek bana bir komploya katılmak gibi geliyordu. Askerler onu döverek öldürmüş, ardından başka suçlulara ibret olsun diye darp edilmiş bedenini saray kapılarının önündeki bir ahşap kazığa bağlamışlardı. Ana avludan uzak dursam bile ondan kaçınmak mümkün değildi; ekşi ve tatlı koku bütün saraya sinmişti. Kargalar ile yabani köpekler paramparça etsin diye onu daha ne kadar orada tutacaklarını merak ediyordum.

Gidip paramparça oğlana bakmayı reddettiğimde Polyn bana gülüp fazla hassas olduğumu söyledi. Ama ölen bir kişiyi daha görmeyi kaldıramazdım. Annemle babam yıllar önce birkaç saat arayla ölmüştü. Ben beş yaşındaydım, Ani neredeyse yedi, Eteo dokuz, Polyn ise on yaşlarındaydı. Ve dönüp o korkunç günü düşündüğümde beni teselli eden tek şey, annemle babamın birbirini çoğu çiftin sevmediği gibi sevdiğinden emin olmaktı. Eğer biri ölecekse ikisinin birden ölmesi daha iyiydi çünkü ikisi de diğeri olmadan yaşayamazdı.

Hiçbir kadın kocasına, annemin babama baktığı zaman yüzünü kaplayan o yoğun ilgiyle bakmamıştır. Babam odadan çıktığında, kısa süreliğine bile olsa, sanki annemin ruhu da onunla birlikte gitmiş gibi bütün bedeni çöker, babam dönene kadar

BELONGS TO KAKIOS TEAM

oturup beklemekten başka şey yapamazdı. Babam da onu bir o kadar tutkuyla sevmiyor olsa acınası olabilirdi bu. Annem olmadan bir yere gitmesi gerektiğinde, sırf anneme bir an daha erken kavuşmak için dönüş yolunda babamı avlulardan neredeyse koşarak geçerken görürdünüz. Bugün *aristo*'lar yarışlara katıldığında, her biri akranlarına karşı zafer kazanmak için koşarken hiçbirinin gözünde, sarayın bir ucundan anneme doğru aceleyle giderken babamın gözünde beliren o azim olmayacak. Annem onu beklerken ne zaman bir ayak sesi duysa babam eve geliyor diye bir köpek gibi başını kaldırırdı. Bu bana hiçbir zaman tuhaf gelmedi çünkü başka türlüsünü bilmiyordum. Üstüne düşündüysem de herkesin anne babasının böyle olduğuna, birlikte olmadıklarında tedirgin olduklarına inanıyordum. Annem oyun oynarken seslerimizi duyduğu sürece hâlinden memnundu. Çocuklarının sesi güvende olduğumuzu bilmesine yetiyordu. Ama babam söz konusu olunca bambaşkaydı; sanki gerçekten var olduğuna ikna olabilmek için onu görmeye, ona dokunmaya ihtiyacı vardı.

O yüzden annem öldüğünde, onsuz yaşamak babam için düşünülemez bir şeydi. Oracıkta kalbi kırılıvermiş, insanlar öyle diyordu, ve yaşamaktan vazgeçip kendisi de ölüvermiş. Çocukken bu bana yalnızca akla yakın değil, gerekli de gelmişti. Ama şimdi insanların, ozanların şarkılarda anlattığı hikâyeler dışında kalp kırıklığından nadiren öldüğü bilgisine karşı çıkamam.

Öldükleri güne dair hatırladıklarım bölük pörçük; gerisini kardeşlerimden biliyorum. Annemle babam şehir duvarlarının oraya, sarayın bulunduğu tepenin biraz aşağısına gömüldü. Cenazeyi hatırlıyorum çünkü çok sayıda insan ağlıyor, kıyafetlerini parçalıyordu. Dayımın neden ağladığını ve Haem'i kollarında öyle sımsıkı tuttuğunu anlayamadım. Abilerim bana anne babamızın gittiğini ve bir daha asla dönmeyeceklerini anlatmaya çalıştılarsa da ben her an sarmaş dolaş, kahkahalar atarak odalarımıza girivereceklerini düşünüyordum. Benden başka kimsenin,

BELONGS TO KIKIOS TEAM

Ani'nin bile böyle düşünmediğini anlayınca bu inancı yalnızca yatağımda tek başıma kaldığım zamanlara sakladım. Dayım bana kızarak annemle babamın öldüğünü söylediğinde ağlıyordum, sonra Ani de ağlıyordu çünkü ağladığımı görmekten de, benim gibi dayımın sözlerini işitmekten de nefret ediyordu. Böylece tek başıma, karanlıkta, zihnimde geri döndüklerini canlandırıyordum; avluda iki çift sandaletin patırtısını duyduğumuzu, babam çeşmenin altına elini sokup serinlemek için yüzüne su çarptığında suyun sesinin kesilişini hayal ediyordum. Odamın kapısında dikilip bir an için içeri giren bütün ışığı kestiklerini ve bana gülümsediklerini hayal ediyordum. Nasıl olacağını çok iyi biliyordum ama asla olmadı.

Cenazeden sonra adakların adandığı tapınaktan yükselen kokuyu, rahiplerin annemle babamın anısına yaktığı, tatlı ve boğucu dumanı gözlerimi yakan tütsünün keskin kokusunu hâlâ hatırlıyorum. Ruhlara kurban edilen, başlarına şerit bağlanmış parıl parıl beyaz buzağılar vardı. Bıçak savunmasız boğazlarını keserken küçük, tertemiz toynakları tıkır tıkır taş zemine vuruyordu. Bunu da hatırlıyorum.

Ne var ki hatırlamadığım çok şey var. Hep birazcık daha büyük olsaydım daha fazlasını bilirdim gibi gelmiştir. Annem öldükten sonra kimse ondan bahsetmedi. Belki de kimse sözünü etmezse onu unutacağımıza inanıyorlardı. Gerçekteyse tam tersi oldu. Şimdi bana hiç olmadığı kadar gerçek geliyor; sanki yatak odasının kapısından girsem onu dört bir yanında yastıklarla yatağında otururken bulacakmışım ve artık ondan uzun olsam da koşup onu öpmem için elini hafifçe yatağa vuracakmış gibi. Bazen hâlâ, ben uyurken yatağımda güvende olduğumu kontrol ettikten sonra kapıyı usulca kapadığını duyar gibi olup uyandığım oluyor.

O günden bir anı daha var hatırımda, emin olduğum bir anı. Unutamadığım bir anı. Annem bir sedye üzerinde, biri öbüründen çok daha uzun boylu iki adam tarafından sarayın bir ucun-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

dan öbürüne taşınıyordu. Saygı göstergesi olarak üstüne bir çarşaf örtmüşlerdi. Ama onu meydandan götürürlerken iki adamın boyları arasındaki dengesizlik yüzünden annem aşağı doğru eğik duruyordu. Yürürlerken çarşaf kaymaya başladı ve ön taraftaki adam öbür tarafa baktığından bunu görmedi. Böylece çarşaf kayarak annemin yüzü kısmen göründüğünde de fark etmedi.

Ani ve ben revakta durmuş, neler olduğunu anlamaya çalışıyorduk. Bir sürü insan –köleler, muhafızlar, dayımız, Sophon– telaş içinde annemin odasına girip çıkıyordu. Bir terslik olduğunu biliyorduk ama öylesine korkunç bir şey olabileceği aklımızın ucundan geçmiyordu. Ve sedyeyi gördüğümüzde bile üstündekinin o olabileceğini düşünmedik çünkü annemiz neden bir sedyenin üzerinde, yüzü örtülü yatsındı ki? Hiç onun yapacağı şey değildi. Şimdi ona ait olduğunu bildiğim yüzü gördüğümde bile annemizin yüzü olduğunu anlamadım çünkü orada yatan o değildi; benim gördüğüm kişi mosmor, şişmiş, harap hâldeydi, bir insana bile benzemiyordu. Sonra babamız avluya girip onu gördü. Çıkardığı sesi –sözsüz, ızdırap dolu bir inilti– bugün hâlâ kulaklarımda duyabiliyorum, şayet izin verirsem. Babam yanına koşup kendini sedyenin üstüne atarak annemle birlikte yere kapaklandı. Dakikalar içinde dayım müdahale etti ve babam annemden uzaklaştırıldı.

Sonra ne olduğunu hatırlamaya ne kadar çabalasam da hatırlayamıyorum. Yine de, o ânın babamı son görüşüm olduğuna ne kadar emin olabilirsem o kadar eminim. Hikâyemin bu kısmını dahil etmeden kendi tarihimi nasıl yazacağım peki? Kral ve kraliçenin kızı, iki kralın kız kardeşiyim ama bekâr kalacağım ve yalnız yaşlanacağım. Hangi Thebaili aile benimki gibi lanetli bir aileyle bağ kurmak ister ki, işin içinde mutlak güç ve varlık olmadıkça?

Belki de bir gün buradan ayrılıp lanetin herkes tarafından bilinmediği bir başka şehre yerleşmeliyim. Ama Eteo'nun kız kardeşinin avareler gibi Hellas'ta gezinmesine razı geleceğinden

BELONGS TO KAKIOS TEAM

şüpheliyim. Annemle babamın itibarı yerle bir olmuştu ve çok kısacık bir süre içinde öldüler. Bir yıldan öbürüne aynı çocuk olarak girdim (ya da geçirdiğim değişiklikler çok küçüktü; biraz daha uzun boyluydum, saçlarım biraz daha uzamıştı) ama yine de göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre içinde prensesten külfete dönüştüm. Felsefecilerin bir nehrin her zaman aktığını, asla aynı kalmadığını söylemelerine şaşmamalı. O yüzden insan aynı nehre iki kere giremiyor.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

10

Ulak kraliçeye baktı, sonra dönüp tekrar onu saraya geçiren köle kadına baktı. Ama kadın bir şey söylemeden, gözlerini ayaklarının önündeki zemine dikti. Ulak bir kez daha kraliçeye döndü.

"Korkarım yeterince açık ifade edemedim, majesteleri," dedi. "Size Thebai kralının öldüğünü söylemeye çalışıyordum."

"Gayet açık ifade ettin," dedi İokaste. "Daha ne kadar iyi ifade edebileceğini düşünemiyorum. Laios ölmüş. Anladım. Benim sorduğumsa, ki açık konuşmaya çalışırken belki de sen beni iyi işitmedin, şuydu: Şimdi ne olacak?"

"Şimdi ne mi olacak?" Ulak afallamıştı. "Kralın naaşı saraya geri getirilecek, diye düşünüyorum, ardından da..."

"Affedersin." İokaste ona ışıl ışıl tebessüm etti. "Söylediğimi anlamakta güçlük çekiyor gibisin. Demek istediğim, artık yetki bende mi?"

"Ee... evet; öyle olduğunu sanıyorum," dedi ulak, sesindeki şüpheyi kovalamaya çalışarak. "Evet."

"Teşekkürler," dedi İokaste. "Kocamın mali danışmanları vardı değil mi? Ve siyasi danışmanları? Neredeler? Onlar da ölmediler herhalde?" Sesi neredeyse arzu doluydu, ulak şimdi iyice şaşkın görünüyordu.

"Hayır, sanmıyorum," dedi. "Eğer krallarıyla seyahat eden adamlar onlarsa şu an onunla birlikte şehre dönüyorlar. Kral resmi cenaze protokollerine uygun biçimde seyahat ediyor elbette."

"Protokole uygun biçimde seyahat edip etmemesinin onun

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

için zerre kadar önemi olamaz artık," dedi İokaste. "Onu bir eşeğin üstüne yüzükoyun yatırıp bağlasanız ruhu duymaz."

"Efendim?"

"Tabii gerçekten ölmediyse başka. Öldüğüne emin misiniz?"

"Efendim, üzülerek söylüyorum ki kesinlikle eminim. Sfenkslerden biri tarafından bıçaklandı ve sonra..." İokaste'nin onu yarım yamalak dinlediğini fark edince sesi kesildi.

"Sfenks mi?" dedi İokaste. "Kim olduklarını asla tam çıkaramıyorum."

"Ah, onlar..."

"Hayır, söyleme," dedi İokaste. "Yeterince endişem var, değiştirilemeyecek ve beni etkilemeyen şeyler eksik olsun. Sen burada, sarayda kalacaksın diye umuyorum. Onu muhafızların kışlalarına yerleştirin," dedi köle kadına. "Ve merhum kralın danışmanları vardığında... yarın mı gelirler? Ertesi gün mü? Bana ulaşmak için ne kadar hevesliler, göreceğiz bakalım, değil mi? Geldiklerinde lütfen onları..." Yeniden hizmetçiye döndü. "İkinci avludaki odaların hangisinin boyutu uygun olur? Affedersin, adını bilmiyorum."

"Phylla," dedi kadın.

"Kral en önemli toplantıları için hangi odayı kullanıyordu? İkinci avludaki büyük olanlardan birini mi?"

"Evet, efendim. Mavi oda, doğu tarafındaki."

"Geldiklerinde onları mavi odaya götür lütfen. Sonra gidip bu beyefendiyi al ve özel avluda yanıma getir. Mavi odaya giderken bana eşlik edecek. İsteklerimi harfiyen yerine getiremezsen hiçbir mazeret kabul etmeyeceğimi bil." Kız başını salladı. Teresa onu efendisinin kesin talimatlarına uyduğu için cezalandıramazdı. İokaste ulağa döndü.

"Toplantıda benim tarafımı tutacaksın, anlaşıldı mı?"

"Evet, efendim," dedi ulak, akıl karışıklığı hâlâ yüzünden okunuyordu.

"Senden geri kaldıkları her gün için sana bir altın alyans vereceğim."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Ulak kızardı; yanaklarını rengin yanı sıra hırs da bürümüştü. "Teşekkürler, efendim."

İokaste, "Sebebini biliyor musun?" deyince ulak başını iki yana salladı. Kraliçenin söylediği hiçbir şeyden emin değildi. "Çünkü onlar ne kadar ağırdan alırlarsa, bu senin bana elinden geldiğince çabuk ulaşmaya çalıştığının o kadar kanıtıdır. Onlar bana karşı kayıtsızlıklarını ölüye gereğince saygı göstermelerinin ardına saklayıp senden geri kalırken, senin beni bu şehrin hükümdarı yapmak için çabucak buraya geldiğinin kanıtıdır."

Ulak bir an için düşündü, ardından, en azından ekonomik olarak, bunu kabul etmenin onun için daha iyi olacağına kanaat getirdi. "Evet, efendim."

İokaste odasına gitmek üzere arkasını döndü. Her zamankinden daha uzun boylu görünüyor, diye düşündü Phylla bakışlarını yerden kaldırdığında. Belki de tuhaf saç kesimi, başından bir o yana bir bu yana dikelen saçları onu uzun gösteriyordu.

"Affedersiniz," diye seslendi ulak arkasından. "Lütfen gitmeyin. Kendimi tanıtmadım, efendim. Ve size hikâyenin yalnızca yarısını anlattım."

İokaste'nin omuzları hafifçe düştü. Kardeşinden başka bir adamla bu kadar uzun süre konuşmayalı... ne kadar olduğunu hatırlayamıyordu. Oran? Ama onu düşünmekten hoşlanmıyordu. Yorulmaya, huysuzlanmaya başlamıştı ve kollarının ön taraflarını tırnaklarıyla kaşıyabilmek istiyordu çünkü katlanılmaz derecede kaşınmaya başlamışlardı. Yine de yüzünü yabancıya dönüp kaşlarını kaldırdı.

"Sizin lehçenizde adım Oidipus, efendim," dedi ve İokaste ilk kez doğru dürüst yüzüne baktı. Genç bir oğlandı; koyu renkli, uzun, güzel saçları ve ışıl ışıl kahverengi gözleri vardı. Düz bir çizgi gibi duran ağzı ona ciddi bir hava katıyordu ama İokaste oğlanın normalde bol bol kahkaha attığı düşüncesini aklından çıkaramıyordu. Uzun boylu, ince yapılıydı ve kıyafetleri yırtık

BELONGS TO KAKIOS TEAM

pırtık olsa da teni toz topraktan kararacağına güneşten sararmıştı. Ona olgun kayısıları anımsattı.

"Kocam için uzun zamandır mı çalışıyorsun?" diye sordu.

"Kocanız için çalışmıyorum," dedi ulak. "Ben Thebaili değilim, efendim. Başka şehirden geliyorum."

Phylla'nın nefesi kesilir gibi oldu, tuniğinin yakasını çekerek yüzüne örttü.

"Saçmalama," dedi İokaste, kollarını savurarak. "Yirmi yıldan uzun süredir, yüzlerce *stadion* çapında salgın baş göstermedi. Tek bir vaka yoktu. Ayrıca bu adamın hasta olmadığı ortada. Baksana ona."

Phylla söyleneni yaptıysa da kumaşı ağzından çekmedi. "Git öyleyse," dedi İokaste. "O kadar korkuyorsan. Onu kışlaya ben gönderirim. Ya da belki misafirhanemizde kalmaya buyur ederim." Phylla aceleyle uzaklaştı.

"Gel, otur şöyle, beyefendi," dedi İokaste bir bankı işaret ederek. Ulağın yanına oturup tedirginlik içinde eliyle saçlarını düzeltti. Birdenbire iki gün önce saçlarını kestiğine pişman oldu. "Kusura bakma," dedi. "Laios'un oğlanlarından biri olduğunu varsaydım. Onlara benziyorsun."

"Hayır, siz kusura bakmayın," diye yanıtladı Oidipus. "Baştan daha açık konuşmalıydım. Kocanız ve adamlarıyla dağlarda karşılaştım. Sfenksler yollarını kesmişti. Buralarda isimleri bu muydu?"

"Öyle sanıyorum," dedi İokaste. "Şehiraşırı topraklar hakkında pek bir şey bilmiyorum. Hellas'ta bizimki hariç bütün şehirlerin Kefaret'ten muzdarip olduğuna inanmayacak kadar bilgim var yalnızca." Başıyla hizmetçinin gittiği tarafı işaret etti. "Thebai'nin özel olduğunu düşünüyorlar. Kutsanmış olduğunu. Gerçeğin tam tersi olduğunu anlamıyorlar."

"Bütün hayatınızı burada mı geçirdiniz?" diye sordu Oidipus, etraflarını işaret ederek.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Thebai'yi soruyorsan, evet. Sarayı soruyorsan, hayır. Neredeyse on yedi yıldır buradayım. Ama ondan önce şehrin öbür yakasında yaşıyordum. Babam bir tüccardı, o yüzden Şehiraşırı topraklardan korkmak öğretilmedi bana."

"Öyleyse hiç dağlara çıkmadınız? Ne yazık. Yazları çok güzeldir."

"Öyle mi?" Dağların herhangi bir zamanda güzel olduğu İokaste'nin aklından hiç geçmemişti. Çocukken onları şehrin arkasında geçit vermez yeşil bir duvar olarak görüyordu. Yetişkinliğindeyse dağları kocasının bölgesi olarak gördü. Hiçbir zaman kendine özgü nitelikleri olan gerçek bir yer olarak düşünmemişti dağları.

"Nerelisin?" diye sordu.

"Korinthos," dedi Oidipus. İokaste bön bön baktı. "Dağların öbür tarafında bir ticaret şehri."

"Öyle mi? Ne ticareti yapıyorsunuz?"

"Her türlü ürün var. Mineraller, metaller, yağ, tahıl, ne lazımsa. Herkesle alışveriş ederiz. Mevkimiz oldukça iyi, kıstak üzerinde."

İokaste başını salladıysa da Oidipus neden bahsettiğini anlamadığını görebiliyordu. "Denizdeyiz," diye açıkladı. "O yüzden bize herkes geliyor."

"Sen de bir tüccarsın, öyle mi?" diye sordu İokaste.

"Pek sayılmaz." Oidipus ona tebessüm etti. "Babam nüfuzlu bir adam. Korinthos'ta kalıp ticareti öğrenmemi istedi. Ama ben önce Hellas'ı görmek istedim. Dağlar da, dediklerine göre, yılın başlarında daha az tehlikeli oluyormuş, böylece şansımı denemeye karar verdim. Annemle babam kendi başımın çaresine bakabileceğimi biliyor."

"Haklılarmış da çünkü işte buradasın," dedi İokaste. Bir an sonra, ulak muhtemelen ona kocasının ölümünden bahsedecekken konudan sapıp dağlardan ve uzak ticaret merkezlerinden bahsetmeye başladıklarını hatırladı. Oidipus sonraki sözlerini

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

seçmeye çalışırken o altın sarısı özgüveni biraz solunca acaba o da tam o sırada aynı şeyi mi hatırladı diye merak etti.

"Kocamı ve adamlarını dağlarda buldun, öyle mi?" diye hatırlattı.

"Evet, kötü bir durumdaydılar," dedi Oidipus. "Bir çıkmaza sıkıştırılmışlardı. Dağlar çıkmazlardan geçilmez, yerlerini öğrenmek gerekir. Kendilerini nasıl öyle bir duruma soktular, bilmem. Gözcüleri asılmalı, şayet hayatta kalan olduysa."

"Pek bağışlayıcı değilsin," dedi İokaste.

"Evet." Oidipus hiç pişmanlık emaresi göstermeden omuz silkti. "Kocanızı tuzağa sürüklediler. Ya beceriksiz ya da haindiler. İkisinin de mazereti olmaz."

"Ama sen yardım etmeye çalıştın, öyle mi?"

"Sanıyorum ondan biraz daha iyisini yaptım." Bir an önceki ani öfkesi yüzünden silinip giden Oidipus yine gülümsedi. "Sfenksler hiç de insanların hikâyelerde anlattığı kadar korkutucu değil. Mitik savaşçılar değil onlar, yalnızca dağ adamlarından oluşan bir çete. Tepeler arasındaki patikaları ve gizli yolları herkesten iyi biliyorlar. Yine de bir ordu değiller; disiplinleri yok. İçlerinden biri yaralansa diğerleri telaşa kapılıyor ya da öfkeleniyorlar. Her iki durumda da zayıf düşüyorlar. İnsanlar saymakla bitmeyeceklerini söyleseler de ben toplam kırk kişiden fazla olduklarından şüpheliyim. Dört bir yandan akın ediyormuş gibi görünüyorlar ama bunun tek sebebi sıradan gezginlerin bilmediği kestirme yollar biliyor olmaları. Elbette bilecekler, dağlarda doğup büyümüşler, neredeyse keçi sayılırlar."

"Peki, sen dağları nasıl bu kadar iyi biliyorsun?" diye sordu İokaste. "Thebai'ye ilk kez geldiğini sanıyordum."

"Dağları o kadar iyi bilmiyorum ama Korinthos yakınlarında başka dağlar var, pek farklı değiller ve oralar da benzer adamların yuvası. O yüzden yabancı topraklarda dikkatle yol alacak kadar aklım var. Ayrıca öyle gürültü patırtı edip dikkatlerini çekecek büyük bir kafileyle yolculuk etmiyorum. Kocanızsa –bağışlayın,

BELONGS TO KAKIOS TEAM

efendim– âdeta haydutlara davetiye çıkarıyordu." İokaste özrünü eliyle savuşturdu. "Ayrıca," diye itiraf etti Oidipus, "benden yana bilgiden daha önemli bir şey vardı. Şans benden yanaydı."

"Ne demek istiyorsun?"

"Tamamen şans eseri yolum Sfenkslerin arka tarafına çıktı. Dikkatlerini tamamen kralınıza vermişlerdi. Kimse arkalarını kollamıyordu çünkü hepsi önlerindeki çatışmaya kaptırmıştı. Kocanızın adamları sayıca onlardan üstündü, her ne kadar çatışmaya pek hazırlıklı olmasalar da. O yüzden dağ adamları kıran kırana mücadele veriyordu. Birkaç tanesini tek tek haklamak kolay oldu."

"İnsanlar Sfenkslerin öldürülemeyeceğini söylüyor," dedi İokaste.

"İnsanlar saçma bir sürü şey söylüyor," diye yanıtladı Oidipus. "Söyledim size, sadece insan onlar."

"Peki, Sfenksleri öldürdüysen, kocama ne oldu?"

Oidipus kızardı. "Onu açıklaması biraz daha zor, efendim."

"Deneyebilirsin belki."

"Kazaydı," dedi Oidipus. "Etrafındaki katliam kocanızın dikkatini dağıtmıştı. Adamları gözlerinin önünde birbiri ardına ölüyordu. Kendisi de yaralıydı. Sağ omzuna bıçak yemişti. Nasıl bir his olduğunu hayal edemezsiniz. Bütün kolu uyuşmuş olmalı."

"Çok şey biliyorsun, bu kadar genç birine göre," dedi İokaste.

"Benim şehrim sizinki kadar uygar değil, *Basileia*."

"Bana böyle hitap etme," diye tersledi İokaste. "Ayrıca benim şehrim de senin gördüğünden çok daha az uygar."

"Affedersiniz," dedi Oidipus. "Ama korkarım kocanızın aklı karışmıştı. Elinde bıçakla yaklaşan herkese bıçak savuruyordu. Teri gözlerine kaçıyordu; pek iyi görebildiğinden şüpheliyim."

"Ne oldu peki?" diye sordu İokaste tekrar.

"Tehlikenin geçtiğini, dağ adamlarının çoğunun öldüğünü, kalanının da kaçtığını söylemek için ona yaklaştım. Bıçağıyla saldırdı." Oğlan sol elini kaldırınca İokaste önkoluna taktığı deri

BELONGS TO KAKIOS TEAM

kolluk boyunca uzun bir kesik gördü, altındaki çıplak teni de kıpkırmızıydı. "Şansım var ki kocanızdan daha hızlıyım, yoksa şimdi sizinle konuşmak yerine dağlarda kan kaybından ölüyor olurdum."

"Seni öldürmeye çalıştı."

"Evet."

"O yüzden sen de onu öldürdün."

"Kasten öldürmedim," dedi Oidipus. "Durması için ona bağırdım ama dinleniyordu. İkinci bir saldırı için hazırlanmak üzere geri çekildi. Ve dengesini kaybetti."

"Düştü mü?"

"Çok yüksek değildi ama çok kötü düştü. Dediğim gibi, göremiyordu. Boynu kırıldı; çabucak ölmüş olmalı," diye bitirdi sözlerini Oidipus.

"Sen de buraya kocamın ölümünden sorumlu olduğunu söylemeye geldin, öyle mi?" diye sordu İokaste.

"Bir anlamda," dedi Oidipus. "Adamlarının naaşını kaldırdığını gördüm, onu eve götürmeye karar verdiler. Kral olduğunu da böyle öğrendim; tepedeki kayalıklardan onları izliyordum. Ana birlikle kalmış olsa hâlâ hayatta olurdu, *Basileia*, yemin ederim."

"Bana böyle hitap etmemeni söylemiştim," dedi İokaste. "Riskli olduğunu düşünmedin mi? Bu yabancı şehre gelip bana kralın öldüğünü söylemenin? Ya seni idam etmeye karar verseydim?"

"Duyduklarımdan anladığım kadarıyla, efendim, kocanızın adamları ölümünün sizi kedere boğacağını düşünmüyor gibiydiler. Görünüşe göre sizi saraydan çıkarmanın oldukça kolay olacağını düşünüyorlar."

İokaste başını salladı. Kocasının adamları arasında hiçbir zaman sevilen biri olmamıştı. Elbette onu yerinden etmek isteyeceklerdi.

"Herhalde biraz da şansa bıraktım. Kocanız ölümü hak etti,

BELONGS TO KAKIOS TEAM

efendim. Ahmakça ve kibirli davranıyordu. Daha dikkatli olmalıydı, daha iyi gözcüler tutmalıydı ve dağlara daha saygılı davranmalıydı. Öte yandan sizin bir yanlışınızı göremedim. Önlerinden yol alıp size olanları anlatırım diye düşündüm. Kendinizi hazırlayabilesiniz diye."

"İncelik etmişsin," dedi İokaste. Uzanıp koluna dokundu.

"Ve sonra, size kocanızın öldüğünü söylediğimde, bana sizin tarafınızı tuttuğumu söylediniz."

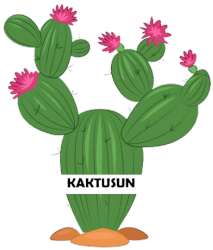
"Oğlanlarından biri olduğunu sanmıştım," dedi İokaste tekrar.

"Bir önemi yok," dedi Oidipus. "Siz bunu söylediğinizde, doğru olduğuna kanaat getirdim, hepsi bu."

"Saçlarım normalde böyle görünmüyor," dedi İokaste, iki gün önce kör bir bıçakla kesip atmamış olmayı dileyerek.

"Göründüğünü sanmam," dedi Oidipus. "Size yakışıyor ama."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

11

Flütler yüksek sesli, berrak, coşkun bir şarkı çalıyordu. Taç giyme töreni için günlerce prova yapmışlardı. Artık töreni yok saymak mümkün değildi. Kapımı açtığım gibi az kalsın ablama çarpıyordum. Ne yapıp edip sarının onu sönük göstermeyen bir tonunu giymenin yolunu bulmuştu. Elbisesinin rengi çiğdem sarısından daha soluk, yeni olgunlaşan limon sarısına daha yakındı. Yalnızca kuşağı benim elbisem gibi çiğdem sarısıydı. Değiştirmeyi nasıl başardığını merak ettim. Saçları örülüp başının etrafına dolanmıştı. Kollarına ve bacaklarına da kokulu yağ sürmüş, teni kaymaktaşı gibi bembeyaz ışıldıyordu. Beni tepeden tırnağa süzdü.

"Güzel elbise," dedi. "Çok hoş görünüyorsun, İsi. Bütün gözler üzerinde olacak, özellikle de kamburunu çıkarmadan durursan." Dayımın muhafızlarından birinin peşinden avluya girdiğini fark etti. "Öyle bir isteğin de yok gerçi," diye ekledi, gözleri muhafızı takip ederek. "Tek istediğin abilerini ve kraliyet ailesini layığıyla temsil etmek senin." Bunları söylerken de bana göz kırptı. Dayım bugün laf dinleyen bir muhafızın anlatacaklarını dinleyemeyecek kadar meşgul olacaktı.

Ablamın koluna girdim ve birlikte ikinci avluya çıktık. Avlu abilerimin çok sayıdaki danışmanı ve arkadaşlarıyla doluydu; hepsi sarayda oradan oraya koşuşturup önemli işlerle meşgul görünmeye çalışıyordu. Her yaz krallık el değiştirdiğinde bu adamlar telaşlı bir havaya bürünürdü. Yarısı Eteo'nun hüküm-

BELONGS TO KAKTUS TEAM

darlığı sırasında kazandıkları nüfuzu Polyn tahta geçtiğinde kaybedeceklerinden endişeleniyordu. Diğer yarısı da böyle olmasını, daha fazla yetki sahibi olmanın yolunu yapabilmeyi umuyordu. Dayıma cazip gelen de bu sonu gelmez tedirginlikti; kral kalıcı olursa Kreon yöneticilerin tembelleşeceklerine ya da kayıtsızlaşacaklarına emindi.

Meydanın karşı tarafındaki kapılara yürüdük. Ana avluyu renklerden ve seslerden bir keşmekeş almıştı. Tüm Thebai halkı orada olmalıydı. Kapılardaki muhafızlar bize gülümseyip geçmemiz için kenara çekildiler. Etkinliklerin şerefine her zamanki silahlarının yerine gümüş uçlu mızraklar taşıyorlardı. Meydandaki adakların üstüne oluk oluk akıtılan parfümün yoğun kokusu etrafımızı sardı. Thebaililer taç giyme gününde bütün tanrıları onurlandırmaktan hoşlanırdı, böylece hiçbiri gücenmeyecek ve ölümsüz gazaplarını şehrin üstüne salmayacaktı.

Ani'yle tam zamanında vardık. Halk meydanının bir köşesinde yer alan, her yıl bugün haricinde kilitli tutulan küçük, gösterişli taht odasının kapısı açılmıştı. Oda altın ve fildişinden süslemelerine güneş vurdukça âdeta Zeus heykeli gibi ışıldıyordu. Tören kaftanları içinde terleyen abilerim, üzerlerindeki çok miktarda altın işlemeler yüzünden ahşap mankenler gibi kaskatı durmuş, bizi bekliyordu. Daha az gösterişli olsa da benzer giyinmiş olan dayım ile Haem de halihazırda tahtın sağ tarafında oturuyordu. Ani ve ben basamakları çıkıp sunağın karşısında, tahtın tam önünde, aşağısındaki yerlerimizi aldık. Nihayet flütler tiz notalarına çıkıp sustular. Tören artık başlayabilirdi.

Mırıl mırıl konuşan rahipler etrafımızı sardı. Dayım dini törenlere bayılırdı. Bir ziyafet ile tacın törensel olarak teslim edilmesi yeterli değildi. Zeus ile Apollon'a yeminler edilmesini, ardından çeşitli kurbanlar kesilip adak olarak şarap sunulmasını istiyordu. Boğucu sıcakta oturup duaları dinlemekten, ciddiyetle başını sallayarak, önceki krala nasıl rehberlik ettiyse yenisine de öyle rehberlik edeceğini vadetmekten haz alıyordu. Ani'nin dik-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

katini büyük oranda Haem'e verdiğini görebiliyordum, kuzenimse ona bakmamaya özen gösteriyordu. Haem babasının giderek artan yakınlıklarının farkında olmadığını umuyor olmalıydı ama bu pek de mümkün görünmüyordu. Dayım dindar bir adam olabilirdi ama kör değildi.

Rahiplerin konuşmalarını yarım yamalak dinliyordum. Bunu daha önce on kere yapmıştık, ne zaman ulu Zeus'un önünde diz çökeceğimizi ve ne zaman yeniden doğrulabileceğimizi biliyorduk. Bu merasimi uykumuzda bile tamamlayabilirdik ki sıcaklık düşünülürse böyle olması iyiydi. Erkeklerin kıyafetlerindense sade bir keten elbise –kemeri nemli tenime biraz hava girmesine müsaade edecek kadar gevşekti– giydiğim için minnettardım.

Nihayet konuşmalar sona erince rahip sağ elini beyaz cübbesinin cebine soktu. Töreni bitirmek üzereydi. Artık aşırıya kaçan dindarlıktan bunalan kalabalık sıkıntı içinde izliyordu. Daha çok müzik istiyorlar, yalnızca tanrılar için değil, kendileri için de etlerin pişmeye, şarabın akmaya başlamasını diliyorlardı. En çok da yarışların başlamasını istiyorlardı. Güreş, at arabası ve koşu yarışları tanrıların gözünde kutsal olsa da, Kreon ile rahiplerinin dikkatini çekmeden bahis yatırmak isteyen pek çok adam olacaktı. Bu akşam güneş batmadan mal mülk bolluğu el değiştirecekti. Yağ şişeleri, kil heykelcikler, silahlar ve mücevherler; kimse bu akşam hazineleri kimin götüreceğini kesin olarak bilemezdi.

Rahip elini cebinden çıkarıp havada tutarken yardımcılarından biri buzağıyı –bu gürültülü ortam için fazla uysal, sanki rahiplerin sürekli çiğnediği o yapraklarla sakinleştirilmiş gibiydi– taht odasının önündeki alana getirdi. Belki de hayvanı dışarı çıkarmadan önce başına sert ve hızlı bir darbeyle sersemletmişlerdi. Bunu inkâr ederlerdi –kurbanların tanrılara giderken aklı başında olmaları gerekiyordu– ama dindar adamlar her zaman dürüst olmuyordu. Rahip buzağıyı yeni baş veren boynuzlarından nazikçe tuttu. Elini hayvanın boynuna götürürken gümüş bıçağı güneşte parıldadı. Ardından bütün sesler olmayacak denli

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yükseldi; sanki her bir sözcük ile ayak seslerinin hışırtısı kulağımın dibinde aynı anda çınlıyordu.

Sonra bir de baktım ki ablam beni bileğimden sımsıkı tutuyordu. Koluma batan tırnakları beni gürültünün içinden kendi tenime geri çekti.

"Birazdan seni güneşten kurtaracağız, İsi. Bu bitmek bilmeyen dualar ve adaklar o kadar fazla ki neredeyse kâfirlik sayılır."

Ona sırtımdan ter boşanmasının sebebinin sıcak olmadığını, ne de yere yığılacakmışım gibi hissettiren baş dönmesi olduğunu söylemek istedim. Sebebi bıçaktı, bir de onca kan. Bu büyük kalabalığın içinde bir yerlerde beni bıçaklayan adam vardı. Rahibi gözlediğini, bıçağının keskinliğini, ayakları delice toprağı tekmelese de kocaman gözleri içindeki dehşeti hiç belli etmeyen hayvanın boğazını zarafetle kesişini dikkatle incelediğini hissedebiliyordum. Kalabalığın içinde bir yerlerde, bana bizim şimdi can veren buzağıya baktığımız gibi bakmış olan bir adam vardı. Çoğunluğun hayrına bir kurban.

Cayır cayır güneşin altında bu yüzden titriyordum.

Tören nihayet sona erdi. Polyn önümüzdeki yıl süresince Thebai'yi koruyacağına yemin etmiş, Kreon da tacı Eteo'nun başından alıp Polyn'in başına yerleştirmişti. Kalabalık daha ziyade büyük abimi diğerine göre daha çok sevdiklerinden değil, resmi tören sona erdiği için delicesine tezahürat etti. İnsan kalabalığı bugün bambaşka görünen pazar meydanına akın etti. Bütün tezgâhlar katlanıp el arabalarıyla götürülmüş, sık aralıklı desteler hâlinde şehir duvarlarına yaslanmıştı. Işıl ışıl kumlar süpürülüp yarış kulvarları oluşturulmuş, sınırları yuvarlak beyaz taşlarla belirlenmişti. Yarış sahasının dört bir yanına, önce kapıp oturan seyircilerin oturacağı ahşap banklar yerleştirilmişti. Üzerinde nizami dizilmiş tekli ahşap koltukların bulunduğu, yerden yüksek bir platformun iki ucunda saray muhafızları duruyordu. Kreon, Ani ve ben burada oturacaktık. İşçiler meydanın öbür tarafına

BELONGS TO KAKIOS TEAM

günün ilerleyen saatlerinde güreş müsabakalarının yapılacağı geçici bir *palaestra* yerleştirmişti.

Aristo'lar şimdiden *palaestra*'da hazırlanıyordu. Çırılçıplak soyunmuş, üzerlerine yağ ile tenlerini güneşin sert ışıklarından koruyacak kırmızı tozdan sürüyorlardı. Koşu yarışları bugünkü ilk yarış olacaktı ve her zamanki gibi Eteo da katılacaktı. Kalabalıktan heyecanlı bir uğultu yükseliyordu. Rahipler hâlâ saray avlusunda kurbanın kalıntılarıyla ilgilenirken seyirciler de yokluklarını fırsat bilip usulca bahis yatırıyordu. Sekiz yarışçı başlama halatında yerini aldığında insanlar bitiş çizgisini en iyi gören nokta için itişip kakışmaya başlamıştı bile.

Vakit geldiğinde başlama halatını tutan iki köle halatı yere indirdi. Gençler üzerinden atlayıp tek bir turu tamamlamak üzere piste fırladı. Toz o kadar yukarı kalktı ki yarışçıların kim olduklarını seçmek mümkün değildi. Vücutlarına sürdükten sonra ellerinde kalanı da bukleleri gözlerinin önüne gelmesin diye saçlarına sürdükleri yağ yüzünden hepsinin saçları koyu renkti. Hepsinin tenleri kırmızıydı. Ancak parkurun öbür ucundan dönüp yeniden bize doğru koşmaya başladıklarında diğerlerinin önünde son sürat koşan Eteo'yu görebildim. Neredeyse hiç efor sarf etmiyormuş gibi görünen upuzun bir adım attı. Kollarını ne kadar sert savurduğunu görebiliyordum; kazanmaya kararlıydı. Hemen arkasından bir oğlan geliyordu ama abim öyle kolaylıkla koşuyordu ki rakiplerinin bütün umudunu kırmış olmalıydı. İkinci oğlan delicesine yetişmeye çalışıyor, kolları ile bacakları sanki hasat öncesi mahsullere dadanan kuşları kovalıyormuş gibi dört bir yana savruluyordu.

Diğer oğlanlar sürü hâlinde arkalarında toplandı. Grubun başındakini Polyn'in arkadaşına benzettim. Genellikle daha hızlı koşardı; Eteo'yla ikisi çocukluklarından beri sürat koşusunda yarışıyordu. Belki de Eteo ile rakibi birbirlerini yorar da son anda onları geçip şampiyon olurum umuduyla gücünü son bir atağa saklıyordu. Eteo geçen yıl ona aynen öyle yapmıştı ve oğlan muhakkak şimdi intikamını almayı umuyordu. Ne var ki

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yarışın gidişatını iyi değerlendirememişti ve bu ona zafere mal olacaktı. Eteo aradaki farkı açıyordu ve ne yavaşlıyor ne de hızını korumakta zorlandığına dair en ufak bir belirti gösteriyordu. Arkasında, solundaki oğlan geri çekilmek üzere gibiydi. Yüzü neredeyse uzuvlarını kaplayan toz kadar kırmızıydı.

Ama son dönüşü alırlarken ikinci sıradaki oğlan birdenbire ayağı takılıp öne doğru yere kapaklandı ve kolları Eteo'nun bacaklarına dolanıp abimin dengesini bozdu. Eteo düşmeyecek kadar zarif bir atlet olsa da dengesini kaybetmemek için kollarını öne uzatmak zorunda kalınca hız kaybetti.

"Böyle hareketler için araba yarışlarını beklememiz gerekecek sanıyordum," diye bağırdı bir adam kahkahalar atarak. Arabacılar genellikle yarış pistinin dar dönemecinde atları birbirine girdiğinde arabalarından düşerdi.

Eteo hız kaybedince rakibi galibiyete doğru hızla yanından koşup geçerken abim şansını kaybettiğini anladı. Oğlan zaferinden öyle emindi ki bitiş çizgisine âdeta bir şaklaban gibi zikzaklar çizip kahkahalar ata ata giderek seyircilerden tezahürat kopardı. Bu sırada Eteo durup arkadaşına elini uzatarak kalkmasına yardım etti. İnsanlar onun nezaketine de neredeyse şampiyona tezahürat ettikleri kadar yüksek sesle tezahürat etti. Prens bitiş çizgisine son varan kişi olsa da onurundan bir şey kaybetmemiş olacaktı. Benim akıllı, nazik abim.

Oğlan ilkinde kalkamadı; Eteo'nun kolu yağdan fazla kaygan olduğundan sağlam tutamamıştı. Zorlandığını görünce abim iki eliyle uzanıp oğlanı ayağa kaldırdı. Ne var ki oğlan ayağa kalktığı gibi sol bacağı bükülüverdi. Acıyla haykırarak bacağını tuttu. Ayakları altındaki turuncu toprak ile vücudundaki kırmızı toza karışan kıpkırmızı kan, oğlanın ayağından kumların üzerine damlıyordu. Eteo uzanıp yerden keskin bir demir çivi aldı; çivi kumların altına saklanmış olmalıydı. Bütün yarışçılar çıplak ayak koşuyordu, o yüzden çiviyi oraya her kim koyduysa içlerinden birini yaralayacağını biliyordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Seyircilerden yükselen şaşkınlık dolu nefesleri, dayımın yarış sonuçlarının geçerli olmadığını ilan etmesi üzerine iniltiler takip etti. Zeytin yapraklarından tacı kimse almayacaktı. Galip gelen oğlan itiraz edecek olduysa da bahisleri hükümsüz sayılan kalabalığın öfkesini görünce aklını başına toplayıp sorun çıkarmadan sonucu kabul etmeye karar verdi. Koşu parkurunu hazırlayan köleler dayımın huzuruna çıkarıldı. Dayım hepsine yan yana dizilip ayakkabılarını çıkarmalarını ve parkurun her santimine basarak sonuna kadar yürümelerini emretti.

Topallayan çocuk Eteo'nun yardımıyla pistin dışına çıkarıldı ve Kreon arabacılara pist kontrol edilir edilmez yarışacaklarını bildirdi. Seyirciler eğlencelerinin iptal edilmediğini, yalnızca ertelendiğini anlayınca atmosfer biraz düzeldi. Arabacılar atlarının toynaklarını kontrol edip kendilerini deri kayışlarla arabalarına bağlayarak yarış için hazırlandılar. Yine de sakatlanan oğlan ayağındaki yarayı temizleyip sargısını sararken arabacıların hazırlıklarına odaklanmaları zordu. Oğlanın ayağındaki kesik tam ayasının ortasında ve kocamandı, o yüzden ne zaman adım atsa yeniden açılacaktı. Eteo onu alıp götürmesi için muhafızlarından birini çağırdı. Muhafız kısa süre sonra oğlanın baston olarak kullanabileceği bir sopayla çıkageldi. Ne var ki saatler geçse de oğlanın ayağındaki sargı hâlâ kırmızıydı.

Kalabalık sıradaki bahislere kendilerini o kadar kaptırmıştı ki çoktan yaralanma hadisesini ve nasıl gerçekleşmiş olabileceğini akıllarından çıkarmışlardı. Oğlanlardan biri rakiplerine tuzak mı kurmuştu? Amaç Eteo'yu incitmek miydi? Herkes onun hızlı olduğunu biliyordu; muhtemelen rakiplerinin önünde olacağını da tahmin edebilirlerdi. Sabotaj fikrini kafamdan atmaya çalıştım.

Ama başka ne olabilirdi ki? Köleler parkurun farklı noktalarında, kumun içinde ucu bilenmiş dört demir çivi daha buldu. Diğer oğlanların hiçbirinin yaralanmaması tamamen şans eseriydi. Ya da belki yarışı kazanan çocuk parkurun hangi kısımlarından kaçınması gerektiğini biliyordu. Belki de hepsi biliyordu.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

12

İokaste hiçbir zaman Laios'un karısı olmaktan cenazesindeki kadar keyif almamıştı. Başından sonuna her detayına bayıldı. Koyu kırmızımsı mor renkte –seçebileceği en pahalı boya rengi– bir elbise yaptırmıştı; biri ölüye karşı saygıda kusur ettiğini söyleyecek olursa Laios'la evlendiğinde de kırmızı giydiğini hatırlatmasının yeteceğini biliyordu. Cenazesinde de aynı rengin daha güzel bir tonunu giymekten daha yerinde bir saygı göstergesi yoktu. Derli toplu sade bir model yaptırdığı saçları onu daha genç gösteriyordu. Aralarına kurdeleler bağlatmış, böylece saçları cenaze için daha bir süslü görünmüştü. Köleler saçlarına eski parlaklığını kazandırdıktan sonra, kimse onun kim olduğunu unutmasın diye düğün tacını da başına taktı.

Yine de sevincinin ancak bir kısmı elbisesinin ve saçlarının güzelliğinden ileri geliyordu. Kocasının arkadaşlarının ve onu yerinden etme girişimlerinin hakkından gelmenin sevinciyse üstünden akıyordu. Oidipus'un önden gelip ona her şeyi anlattığını bilmeyen adamlar Thebai'ye dönüş yolunda hiç acele etmemişlerdi. Oidipus'tan dolu dolu üç gün, Laios'un muhafızlarından bile bir gün –can alıcı hataları da bu olmuştu– geriden geliyorlardı. Alay komutanı da adamları da İokaste'ye bağlılık yemini etmekten memnundu. İokaste onlara külçe külçe gümüş rüşvet vermişti. Şehiraşırı madenlerden çıkarılmış gümüşleri ikinci avludaki resmi kabul odalarının karşısında, hazine odasının yanındaki sandık odalarında bulmuştu. Belki de daha önce de

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

orada olduklarını biliyordu da unutuvermişti. Şimdi hatırlayamıyordu. Geçen on yedi yıl içinde pek çok şey birbirine karışmış, sanki hepsi bir papirüs kâğıdına yazılmış, papirüs birden kendi kendine dürülüp metnin ayrı parçalarını birbirine katmıştı. Öte yandan dağlarda işittiği tehlikelerle mücadelesinde ona yardım etmeye böylesine kararlı Oidipus'un varlığı onu dikkatini önemli meselelere vermeye itmişti.

Böylece, Oidipus'un gelişi ile kocasının naaşının dönüşü arasındaki üç gün içinde İokaste kraliyet avlusunda çoğuna daha önce ayak basmadığı odaların hepsini didik didik etmişti. Ne Teresa'dan ondan yol göstermesini beklemişti ne de Kâhinden bir haber gelmesini. Kendini bildi bileli ilk kez Kâhin'den gelecek tavsiyenin ne olabileceğine kafa yormamıştı. Sonuçta tavsiyeleri ona Laios'un ölümünden ya da Oidipus'un gelişinden haber vermemişti. Belki de Kâhin sandığı kadar güçlü değildi.

İokaste, Laios'un yatak odasında küçük bir ahşap kutu buldu; içinde hepsi ayrı bölmelerde bir sürü anahtar vardı. Anladı ki şimdiye kadar ona kapalı olan bir dizi oda ile hazineyi açmak için bütün ihtiyaç duyduğu bu anahtarlardı. Bunca zamandır yatak odası ile mabet, bazen de mutfak arasında gide gele sarayın bu kadar küçük bir kısmında mı yaşamıştı gerçekten? Başından beri anahtarlar oradayken –Laios muhtemelen onları her zaman odasında bırakıp gidiyordu– hiç onları aramaya çıkmamış olması İokaste'ye çok aptalca geldi. Öte yandan, kral ölmeden önce anahtarları ne yapacaktı ki? Kral hayattayken Teresa asla İokaste'nin Laios'un dairesine girmesine izin vermezdi. Ne var ki kralın (karısını çok memnun eden) ölümünün ilanı kâhyayı mahvetmişti. Phylla ona haberi verdiğinde Teresa odasına çekilip iki gün çıkmamıştı. Ulağın şehir dışından geldiğini ve şimdi Helen misafirperverliğine uygun biçimde kraliçeyle birlikte kaldığını biliyor olsa yasını erteleyebilirdi. Tanrıların buyurduğu gibi, bir yabancıya birkaç gece için sıcak bir yatak ile yiyecek ikram etmek anlaşılırdı ama aile avlusunda, daha önce yalnızca

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

kraliçenin erkek kardeşinin yılda birkaç gün kaldığı bir odada kalmasına müsaade etmek olacak şey değildi. Ne var ki görece önemsiz gördüğü bu detaylardan bahsetmek Phylla'nın aklına gelmemişti ve Teresa yeniden sarayda ortaya çıktığında önceki güçlü pozisyonu artık onulmaz derecede sarsılmıştı. Sinsi yabancı yavaş yavaş kraliçenin güvenini kazanmıştı.

Kocasının uzun, ağır ilerleyen bir alay tarafından taşınan –saygın biçimde beyaz çarşafa sımsıkı sarılı– naaşı sarayın üç avlusundan geçerken İokaste kendi kendine gülümsedi. Alayın başında –başı uygun biçimde önünde, tacı şafakta ışıldayarak– yürürken kralın en yakın arkadaşları ile danışmanlarının katlanılmaz kibrini hatırladı; her biri Thebai'ye kral olarak Laios'un yerini almaya kararlı dönmüştü. Belki de bu kadar hırslı olmayıp şehre dönmeden önce uzlaşmanın bir yolunu bulmuş olsalar daha tehlikeli olacaklardı. Ne var ki kraliçeden öyle hazzetmiyorlardı ki hiçbiri rakiplerinin terfi etmesini istemedi. Ayrıca temsil ettikleri grupların hayrına kendi kişisel çıkarlarını bir kenara bırakacak disiplinden de yoksundular.

İokaste onları soğuk karşılamış, ardından Laios'un muhafızlarına kralın naaşını saraya taşımalarını söylemişti. Kralın naaşı burada protokole uygun biçimde ancak bir gün sergilenecekti; saygısızlıktan değil, onu geri getirmekte gecikmeleri yüzünden en kısa sürede gömülmesi gerektiği için. İokaste derhal dini otorite rolü üstlenmişti: Şehre böylesine yavaş bir yolculuktan, bu adamlar değilse kim sorumluydu? Kral günler boyu gömülmeden duracak olursa tanrılar Thebai'yi bağışlamayacaktı. Laios toprağın altına girmeli, adaklar yağdırılmalıydı. Onlar dağların eteklerinde oyalanırken kocasının ruhu, onu karşıya geçirsin diye Kharon'a zahmetinin karşılığını veremeyip Lethe Nehri'nin kıyılarında mahsur kalmıştı. Adamlar gözlerini kraliçelerine bir an olsun çevirmeden, rahatsızlık içinde kıpırdanmıştı. Dinin gereklerine uygunsuzluk iddiası karşısında hiçbir itirazda bulunamazlardı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Ardından İokaste onlara gitmelerini söylemişti. Etrafı merhum kocasının anısına tören kıyafetlerini donanmış silahlı muhafızlarla dolu kraliçe, daha kocasının cesedi soğumadan arkasından öylesine aşağılayıcı laflar ettikleri kadın değildi artık. İokaste birkaç gün içinde bir-iki tanesiyle görüşüp medeni davranacaklar mı diye bakabileceğine kanaat getirmişti. Ne de olsa kendisinin de danışmanlara ihtiyacı olabilirdi.

Bütün bu süreç boyunca Oidipus adlı oğlan yanından ayrılmamıştı. İokaste söz verdiği gibi, ona kralın adamlarından üç gün önce geldiği için üç küçük altın yüzük vermişti. Ne var ki Oidipus ödülünü aldığı hâlde saraydan ayrılmak için hiç acele etmiyor gibiydi. Hatta görünüşe bakılırsa yeni ortamının keyfini çıkarıyordu. İokaste kocasının dizi dizi altın ve gümüş, bronz ve değerli taşlar, kilimler ve kokulu yağlarla dolu hazinesinin anahtarlarını bulduğunda gözleri ışıldamıştı. İokaste'ye mal varlığını ve neye ihtiyacı olduğunu tespit etmesi için yardım teklif etmişti. Yalnızca sarayın dışındaki pazara gittiği zaman onun yanından ayrılmış, kısa süre sonra capcanlı galibarda rengine boyanmış ince bir deri iplikle dönmüştü. Hazine odasının anahtarlarını – biri ana oda kapısının, öbürü hazinenin– iplikten geçirip düğüm attıktan sonra İokaste'nin arkasına geçip kırpık saçlarının üstünden özenle boynuna geçirmişti.

"Kimse anahtarları sizden alamasın diye," diye açıklarken ilk sözcüğünde ılık nefesi İokaste'nin ensesindeki tüyleri diken diken etmişti. İokaste en son ne zaman birinin onun ne istediğini önemsediğini ya da güvenliğinden endişe ettiğini düşünmüştü.

Teresa, İokaste ile Kâhin arasında aracı olmaya her daim hazırdı. Ne var ki İokaste şimdi düşününce, Kâhin'in herhangi bir konuda pek nadiren daha iyi hissetmesini sağladığını fark etti. Kâhin'in amacı bu değildi elbette. O gerçeği söyler, geleceği görürdü. Ama İokaste, yıllar boyu olduğu gibi geleceği değişmezken Kâhin'in geleceğini görmekte son zamanlara kıyasla daha başarılı oldu-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ğu hissinden kurtulamıyordu. Şüpheleri yeniden zihnini meşgul etmeye başladı. Kâhin gerçekten de her şeyi biliyorsa, durumundaki büyük değişikliği öngörebilmesi gerekirdi. Ayrıca elbette kâhinlerin bilmece gibi konuştuklarını, mesajlarının yalnızca rahipler ya da Teresa gibi muğlak sözlerin uzmanı kişilerce anlaşılabileceğini de biliyordu. Ne var ki Kâhin, kralın ölümüne dair tek kelime etmemişti; İokaste şimdi olayların ışığında dönüp son zamanlardaki sözlerine baktığında bile bir şey bulamadı. İokaste mabedin inşa edilmesini neden istediğini doğru dürüst hatırlayamıyordu. Yoksa Teresa'nın fikri miydi?

Bebeğinin ölümünden kısa süre sonra inşa edilmişti, o kadarını hatırlayabiliyordu. Zavallı ölü oğlu hayalinde hâlâ güzeldi. Hayallerinde oğlu büyümüş, İokaste onun ilk sözcüklerini duymuş, düşe kalka attığı ilk adımları görmüştü. Ona saymayı ve çizmeyi öğretmiş, sabahları erkenden öğretmenine gidip her akşamüzeri eve dönüşünü izlemişti. Geçen yıl olacağı gibi yetişkinliğe geçerken sesinin çatlayışını hayal etmek daha zor olmuştu. Yine de İokaste onun bu ikili varlığını korumuştu; hiç görmediği ölü bir bebek, her gün gördüğü canlı bir oğul.

Teresa, İokaste'nin bir başına, oğluyla baş başa epey zaman geçirdiğini fark etmişti. Mabedi ne amaçla önermişti? Bir mezar taşı yerine mi? İokaste başlarda oğlunun nereye gömüldüğünü ona sormuş olsa da Teresa cevap vermemekte diretmişti. Zamanla sorudan usanmıştı; bebeklerin canlı canlı gömülmesi ya da dağlara bırakılması olağan bir şeydi. Elbette canları alınanlar genellikle oğlanlar değil de kız bebekler oluyordu ama bunun pek bir önemi yoktu. Başka kadınlar bunu kabul ediyordu, İokaste de etmeliydi. Çaresi olmayan ya da değiştirilemeyen bir şey için ortalığı birbirine katmak ne kraliçelere yaraşır bir şeydi ne de mantıklıydı. Nihayetinde İokaste'nin iniltileri ve çığlıkları gerçeği Teresa'nın ağzından aldı: Çocuk gömülmemişti. Her gün saraydan alınan çöplerle birlikte atılıvermişti. Ziyaret edilecek bir mezar yoku. O yüzden, Kâhin'in ikamet ettiği tapınağın minya-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

tür bir kopyası olan mabet belki bir barış hediyesiydi. Teresa'nın İokaste'ye dualarını ve ilgisini yönelteceği bir yer vermek için bulduğu çözümdü.

Faydası da olmuştu, en azından başlarda. Mabedi tasarlayıp inşa etmek zaman almış, bu da İokaste'nin aklını meşgul etmişti. Her gün genişleyip tamamlanmaya biraz daha yaklaşmasını seyredebiliyordu. Ardından, inşaat tamamlandıktan sonra, İokaste'nin hangi adakları hangi tanrılara hangi sırayla adayacağını öğrenmesi gerekmişti. Her şeyi harfiyen yerine getirirse, diye düşünüyordu İokaste, durumu düzelebilirdi. Belki Teresa birdenbire bir yanlışını itiraf ediverirdi: Bebek aslında ölmemiş, yakınlardaki bir ailenin himayesindeydi. Bir gün doğuştan kazandığı hakkı geri almak için saraya dönene kadar oğluna bakacak nazik, sevgi dolu bir aile. İokaste ancak her şeyi tamı tamına tanrıların istediği gibi yerine getirirse gerçeği öğrenecekti.

Ne var ki ne kadar dua etse de, adaklarını ne kadar özenle adasa da o gün hiçbir zaman gelmedi. Duymak istediği gerçeği işitmeye hiçbir zaman layık olamamıştı. Bazen Teresa, Okçu tanrının ondan yana olduğunu ve yeni bir projeye ("hamilelik" dememeye her zaman dikkat ederdi) atılmak için iyi bir zaman olduğunu söylerdi. İokaste bunun önerisini bile çığlık çığlığa öyle korkunç bir biçimde reddetmişti ki kimse onu zorlamaya kalkışmamıştı. Yaşadığı kâbusu takip eden aylar ve yıllar içinde sık sık aklını kaçıracak gibi olduysa da o korkunç süreci bir daha kaldıramayacağını bilecek kadar aklına mukayyet olmuştu. Kaldıramazdı.

Ayrıca başka çocuk istemiyordu, halihazırda dünyaya getirmiş olduğu çocuğu istiyordu. Onun yerini öylece bir başka bebekle dolduramazdı. Ne manası olurdu ki? Bu bebeğin kaybettiği bebeği olmadığını ilk günden bilecekti. Böylece mabette Kâhin'den gelen muğlak mesajlarla yanıt veren tanrının onu daha iyi bir şeye doğru yönlendirdiğine inanmaktansa, hiç yapmadığı yanlışlar yüzünden tekrar tekrar cezalandırıldığına inan-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

dı. Çocuğu neden bunca zamandır hayatta olup da bir gün saraya gelmemişti? Ortada, biri İokaste için katlanılmaz olan iki açıklama vardı. Bu yüzden de tek olası sebep, kocasını bir erkek evlat tarafından öldürüleceğine ikna eden Kâhin'in bir sebepten onu kusurlu bulduğu, bu nedenle de oğlunun yaşamasına izin verilemeyeceğiydi. Kâhin onu cezalandırıyor muydu? Öyleyse, ne için? Ama elbette, bilgisizlik mazeret değildi. Kâhin hükümlerini buna göre vermiyordu. İokaste bunu biliyordu çünkü (sebebi her neyse) çocuğunu daha ona dokunamadan elinden almıştı.

"Teşekkürler," dedi Oidipus'a, anahtarları kıyafetinin altına sokarken. "Harika oldu."

"Hiç çıkarmayın," dedi Oidipus. "Geceleri bile."

Oidipus konuşurken İokaste metalin tenini yaktığını hissetti. "Çıkarmam," dedi. "Cenazeden döndüğümde burada olacak mısın?" İnsanlar sarayın önünde toplanmaya başlamıştı. Gitmesi gerektiğini biliyordu.

"Elbette," dedi Oidipus gülümseyerek. "Sizinle gelirdim, şayet skandala yol açacağını düşünmeseydim."

İokaste'nin içinde minicik bir sevinç filizlendi. "Gelmelisin," dedi. "Cenazesine ne kadar çok insan katılırsa krala o kadar çok saygı göstermiş oluruz. Kimse buna karşı çıkamaz. Ayrıca gelmeni istiyorum."

Oidipus omuz silkerek ayağa kalkıp ona kolunu uzattı. "Efendim," dedi. "Benim için şereftir."

Laios'un arkadaşları arasında dul eşine daha önce hiç görmedikleri bir gencin eşlik etmesini tuhaf bulan olduysa da hiçbiri soru sormaya cüret etmedi. Laios'un artık İokaste'nin emrindeki muhafızları silahlarını kuşanmış, sessizce arkasında duruyordu. Adamlar birbirlerine bakıp dile getirilmeyen soruyu sorar, aynı sözsüz cevapları alırken kalkan kaşlar İokaste'nin dikkatinden kaçmadı. Kimse bu gencin kim olduğunu ya da nereden geldiğini

BELONGS TO KAKIOS TEAM

bilmiyordu. Pek Thebailiye benzemiyordu; daha açık tenli, daha ince yapılıydı ve saçları Thebai vatandaşlarının çoğununkinden daha sarıydı. Oidipus şehrin dışında, kısa mesafe ötedeki mezara kadar İokaste'nin yanından yürüdü. Patikanın ağaç kökleri yüzünden engebeli yerlerinden geçerken ona yardım etti. Defin vakti geldiğindeyse son derece usturuplu bir biçimde geri durdu. İokaste bir an için başı önünde durduktan sonra merhum kralın üstüne toprak attı. Şehir sanki hep bir ağızdan iç çekti. Kral gereğince defnedilmişti. Tanrılar Thebai'nin uygun davranışından memnun olacaktı.

Ardından İokaste cenaze alayını yeniden şehre götürdü. Sarayın önünde yer alan, bugün yas nedeniyle kapalı pazar yerine doğru ilerledi. Bir cenaze için bile olsa şehir duvarlarının ötesine geçmek istemeyen pek çok Thebaili orada toplanmıştı. İokaste saray kapılarına kadar ilerleyip yüzünü kalabalığa döndü.

"Thebaililer," diye bağırdı. "Kocam öldü ve artık ben kraliçenizim." Halktan bir gümbürtü yükseldi. İokaste bu tepkinin olumlu mu olumsuz mu olduğunu kestiremedi. Pozisyonunu destekliyorlar mıydı, yoksa sorguluyorlar mıydı? "Bu zor zamanlarda bana verdiğiniz destek için size teşekkür etmek isterim," diye devam etti. "Kocamın cenaze oyunları bir saat içerisinde ana avluda gerçekleşecek. Hepiniz davetlisiniz." Kalabalıktan bir kez daha, bu kez daha yüksek sesli ve net bir bağırtı koptu. Cenaze oyunları kayda değer bir saygı göstergesiydi.

İokaste kapılardan geçerken ona eşlik eden Oidipus'a döndü. "İşin altından çok iyi kalktınız," diye mırıldandı Oidipus.

"Teşekkürler," diye yanıtladı İokaste. "İnsanlara bir şeyler vermek lazım, Laios ne zaman parti verse böyle derdi."

"Onun da haklı olduğu bir konu olmalı," dedi Oidipus.

İokaste kolunu sıktı. "Şş," dedi. "Güldüğümü görmemeliler. Bugün olmaz."

"Bağışlayın," dedi Oidipus. "İzninizle gidip kâhyanıza biraz önce üç yüz kişiyi saraya davet ettiğinizi söyleyeyim."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

İokaste ileriye doğru bakıp başını iki yana salladı. "Halledildi." Kısa ve kir içinde bacakları izin verdiğince hızla mutfağa doğru koşan bir çocuğu işaret etti. "O aşçı yamağı ve kâhyanın minik casusu oluyor," dedi. "Teresa şarap fıçılarını tekrar açmaktan hiç hoşlanmayacak ama şikâyet de etmeyecek. Edemez. Ne de olsa merhum kral için. Ve Teresa," duraksayıp doğru sözcüğü aradı, "ona bütünüyle sadıktı."

Akşam çöküp de son kızıl çizgi de gökyüzünden silindiğinde İokaste oyunların çok başarılı geçtiğini düşündü. Şarap azalınca insanların çoğu yavaş yavaş dağılmaya başlamıştı ve saraydan ayrılırken artık İokaste'nin bu şehrin hükümdarı olduğuna dair hiç şüpheleri yoktu. İokaste birbiri ardına insanlarla konuşurken Oidipus'un gözlerini üzerinde hissetmişti. Tek bir günde ağzından bunca çok sözcük çıktığı olmamıştı hiç. Öte yandan, kendini bildi bileli ilk kez hiçbir şeyden korkmuyordu. Yalnızca ne yapması gerekiyorsa onu yaptı; insanlarla tokalaştı, dirseklerini ve omuzlarını sıvazladı, baş sağlığı dileklerini kabul etti. Anlaşıldığı üzere çoğu kişi saçlarını merhum kocasının yasına boğulduğu bir an kesiverdiğini düşünüyordu. Bu fedakârlığı onları etkilemişti; İokaste onların gözünde kraliçelere yakışır bir tavır sergilediğini anladı.

Oyunlar bitip avlunun dört bir yanını karanlık sararken meydana baktığında kardeşinin ona doğru gelmekte olduğunu gördü. Uzun boylu, henüz yaşını almış olmasa da koyu renk saçları seyrelmiş kardeşinin yanında ufak tefek, İokaste'ye ürkek bir fareyi anımsatan güzel bir kız vardı. Küçük elleri ufak bir çantayı tıpkı minik bir hayvanın patileriyle kavradığı bir fındık misali sımsıkı tutuyordu. Kardeşinin bahsettiği kız bu olmalıydı. İokaste ismini çıkarmaya çalıştı. Euly miydi? Euny? Kıza tebessüm ederek kardeşine doğru ilerledi.

"Kreon," dedi. "Geldiğin için teşekkürler. Ve seninle tanıştığıma çok memnun oldum," diye ekledi. Faremsi kız bir şey söy-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

lemeye çalışıyor olmalıydı ama İokaste bir ciyaklamadan başka şey duymadı.

"Bu Eurydike," dedi Kreon, yüzünde İokaste'nin bir an için çıkaramadığı bir ifadeyle; ardından utandığını anladı.

Böylece kardeşinin arkadaşının koluna girip, "Bana kendinden bahsetsene. Gidelim de sana biraz şarap bulalım. En iyi üzümlerin hangi hizmetçide olduğunu çok iyi biliyorum ve sen özel bir içkiyi hak ediyorsun. Kardeşim senden hoşlanıyorsa olağanüstü biri olmalısın," dedi.

Kız önce tereddüt edip ardından Kreon'la tanışmalarını anlatırken İokaste yarım yamalak dinledi. Eurydike bir akşamüzeri güneşli havada arkadaşlarıyla oturmuş, bir şal –bugün taktığı şalın ta kendisi– nakşederken Kreon hayranlıkla bakıp nasıl böyle minicik, nizami dikiş dikebildiğini sormuştu. İokaste gülümseyip başını sallayarak kızın çocuksu konuşmasını dinlerken, kocasının maiyetinden tanıştığı herkesi etkisi altına alan, sahip olduğunu dahi unuttuğu cazibesiyle onu da büyüledi. Yine de bütün sohbet boyunca, kendini bir yere gitmediğinden emin olmak için Oidipus'u arayıp dururken buldu.

Saray köleleri son davetlileri de kapılardan geçirirken Oidipus'un gözlerini üzerinde hissetti. Avlu duvarına yaslanmış, alacakaranlık giderek karanlığa dönerken neredeyse görünmüyordu. İokaste ona doğru dönünce duvardan ayrılıp doğruldu ve ona gülümsedi.

"Başarılıydınız," dedi. "Çok başarılıydınız."

İokaste onun onayını almaktan neden böylesine hoşnut olduğuna anlam veremedi. Çok uzun zamandır Kâhin'den başkasının onayını aramamıştı. "Teşekkürler," dedi. "Belki artık her şey yoluna girer."

"Daha bile iyisi," dedi Oidipus. "Mükemmel olacak. Onları belli bir pozisyon için değerlendirdiğinizin farkına vardılar mı dersiniz?" Başıyla sona kalan birkaç davetliyi, kocası için çalışan bir grup adamı işaret etti.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Öyle mi yapıyordum?"

"Elbette. Şimdilik herkesi hoş tuttunuz. Ama gelecekte size karşı komplo kurmalarını istemezsiniz, değil mi? Onlardan biriyle evlenmeniz gerekeceğine karar verdiniz. Bu kişi pozisyonunu size borçlu olacak, bu nedenle size büyük minnet duyacak ve muhtemelen sizi türlü türlü hediyelere boğacak."

"Hediyeye ihtiyacım yok," diye tersledi İokaste. "Boynumda şehrin hazinesinin anahtarı asılı. Artık kocam hepsini şaraba, atlara ve aptalca av gezilerine harcayamayacağına göre kaynak eksikliği çektiğim söylenemez."

"Yine de biriyle işbirliği yapmanız daha iyi olur, sizce de öyle değil mi? Yoksa hepsi ilginiz için birbiriyle yarışacak. Kaçınılmaz bir şey bu. Ve bu da eninde sonunda sorun çıkaracaktır."

Bu sözler üzerine İokaste'nin omuzları düştü. Ona yanıldığını söylemek istediyse de yanılmadığını biliyordu. Adamlar bugün ona karşı oldukça anlayışlı, sadık davranmıştı ama başta buna hiç niyetleri yoktu. İokaste onları alt etmişti, o kadar. İokaste ile Oidipus tarafından, bir de Oidipus'un dağlardan çabucak saraya gelmesi sayesinde alt edilmişlerdi. Kocasının toprağı kurur kurumaz yeniden entrikalarına başlayacaklardı. Ne var ki İokaste halihazırda sevmediği ve onu sevmeyen bir adamla on yedi yıl evli kalmıştı. Bir kocanın insanın iliğini kurutan varlığı olmadan biraz zaman geçirebilirdi herhalde?

"Yeniden evlenmeye niyetim olmadığına dair bir bildiride bulunsam iyi olur," dedi. Ne kadar uzun süre durumu idare edebileceğini düşündü. "En az bir yıl boyunca?"

"İyi fikir," dedi Oidipus. "Böylece önlerinde bir hedefleri olur."

İokaste, "Hiç de anlayışlı değilsin," diye söylendi. "Bir başka yaşlı adamla evlenmek istemediğimi gördüğün hâlde bu duruma gülmen pek de nazik bir davranış değil."

"Ama gülmemde sakınca yok," dedi Oidipus. "Çünkü hiçbiriyle evlenmeyeceğinizi biliyorum."

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Biraz önce dedin ki..."

"Yeniden evlenmeniz gerek. Evet."

"Buyur işte."

"Onlardan biriyle evlenmeniz gerektiğini söylemedim."

"Evlenmezsem aralarında kavga çıkacağını söyledin. Şehrin dengesini bozacaklar."

"Hiçbirinin şansı olmadığını görürlerse geri çekilirler."

"Bunu nasıl sağlayacağım peki?"

"Benimle evlenerek," diye yanıtladı Oidipus.

"Duyduğum en saçma şey bu. Kaç yaşındasın sen?"

"Yeterince büyüğüm. Hadi, *Basileia*. Tanıdığınız herkesten çok daha yakışıklıyım." Karşısında gerinip şişinince İokaste kızdığı hâlde güldü.

"Anne baban ne düşünür? Buraya babana işlerinde yardımcı olmaya gelmiştin, değil mi?"

"Kral olmaktan âlâ yardım mı olur? Herkes bir kralın babasıyla iş yapmak ister."

İokaste'nin kulaklarında yıllar önce babasının yürüttüğü mantığın sesi yankılandı.

"Annen eve dönmeni bekliyordur," dedi, sesine bir katiyet katmaya çalışarak.

"Geri dönüp haberi ona yüz yüze veririm," dedi Oidipus. "Dağlar şimdi daha güvenli, biliyorsunuz. Cesur bir gezgin Sfenkslerin birkaçını öldürdü. Geri dönerken de kalanları öldürürüm."

"Beni bırakıp gitmek mi istiyorsun?" diye sordu İokaste.

"Geçici olarak," diye yanıtladı Oidipus. "İki haftalığına. On dört gün. Hiç de uzun bir süre değil. Ayrıca geri döndüğümde annemle babamın rızasını almış olacağım ve şehrinizin dört bir yanında adıma şarkılar söylenecek çünkü dağları yeniden güvenli hâle getiren adam olacağım."

"Önceki krallarını ellerinden alan dağlar," dedi İokaste. Kabul

BELONGS TO KAKIOS TEAM

etmeliydi ki sıradan Thebai tüccarlarını Oidipus'un mükemmel bir kral olacağına ikna etmek kolay olurdu. "Bunu düşünmeye ne zaman başladın?"

Oidipus, "Neyi?" derken yüzü sahte bir masumiyetle ışıldadı.

"Bu planı ne zaman tasarlamaya başladın?"

Uzanıp onu yanağından öptü. İokaste biliyordu ki gelecek on dört gün boyunca dudaklarının sıcaklığını hissedecekti.

"Pek de bir önemi yok, değil mi? Nihayetinde akıl ettim ve o kadar dâhiyane ki siz bile bir kusur bulamadınız. Üstelik ziyadesiyle akıllı bir kadınsınız, her ne kadar benden başkası farkına varmış olmasa da," dedi Oidipus. "İki haftaya görüşürüz, Anassa." Ve bunun üzerine sanki dünya kadar vakti varmış gibi salına salına şehre doğru yol aldı.

BELONGS TO KMKDS TEAM

13

Yarışlar bitmiş, hepimiz meydanın öbür tarafında, geçtiğimiz günlerde köleler tarafından inşa edilen *palaestra*'ya geçmiştik. Burası resmi bir yapı değildi, kenarları pistin genişliğine eşit uzunlukta, etrafı seyircilerin gölgeden izleyebilmeleri için basit ahşap bir revakla çevrilmiş, kumdan sade bir arenaydı yalnızca. Arka tarafta güreşçilerin giyinip elleri ile ayaklarına beyaz tebeşir sürerek müsabakaya hazırlandığı küçük bir alan vardı. Abim Polyn, dengesini bozup onu devirmeyi neredeyse imkânsız hâle getiren kısa, gürbüz yapısıyla çok iyi bir güreşçiydi. Aynı zamanda kurnazdı da ki bu da onu iyice yenilmez kılıyordu (gerçi Ani bir keresinde ona art arda kazandığı zaferlerin çoğu *aristo*'ların geçmiş ve gelecek krallarını sırtüstü yere yapıştırarak rezil etmek istememesiyle bir ilgisi olup olamayacağını sormuştu. Polyn günlerce onunla konuşmamıştı).

Yaşlı bir adam biraz önce geniş dişli bir tırmıkla kumu dümdüz taramıştı, arenanın kenarlarından dönerken ardında bıraktığı yarım daireler hâlâ görünüyordu, o yüzden oğlanların güvenle güreşebileceğini biliyorduk. Gerçi hepimiz koşu pistinin yanındayken alan tırmıklanmıştı, o yüzden kumun içine keskin objeler konulmuştu da şimdi çıkarılmışlar mıydı, yoksa yalnızca koşu pisti mi sabote edilmişti, bilmiyordum. Tribünlerde yerimizi alırken bunu Ani'ye fısıldadım ama sanki bir önemi yokmuş gibi omuz silkti.

***

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

Sophon'un da orada olmasını isterdim; artık taç giyme törenlerine katılmıyordu. İlk beş törenin ona ömür boyu yetecek kadar keyif verdiğini söylemişti. Törenler ve halka açık festivaller ilgisini çekmiyordu. Çalışma odasında, güneşin sert ışınlarından uzakta kalıp aldığı son metinleri okumayı tercih ediyordu. Dün çiftçilik ve zeytinliklerin bakımı üzerine iki yeni bilimsel eser teslim aldı. Hiç zeytinliği olmamıştı ama söylediğine göre sahip olmadığı ağaçlara nasıl bakacağını hayal etmek hoşuna gidiyormuş.

"Önce hangisini okuyacaksın?" diye sordum o sabah.

"Sence hangisini okuyayım, İsi?" diye yanıtladı Sophon. Bunu hep yapar, soruya soruyla karşılık verirdi. Bunun düşünme şeklimi tartmamı sağladığını söylüyor. Bence her konuşmanın gereğinin iki katı uzamasına sebep oluyor ama buna pek aldırmıyorum.

"Bence bunu okumalısın," dedim ona, papirüslerden birini kaldırarak. "Ambarına iyi bakmanın yollarına dair bir sürü tavsiyeyle dolu gibi duruyor."

Bunun üzerine çapaklı gözleri ışıldadı, hiçbir zaman bir ambarı da olmamış olsa da.

"Çok iyi tavsiye, İsi. Bu tür şeyleri düşünmek hepimizin yararına olur. Ben bitirir bitirmez sen de okuyabilirsin."

"Teşekkürler," dedim. "Ama ben balıkçılık hakkında okumayı tercih ederim."

"Balıkçılık mı?" Beni doğru duyduğundan emin olmak için öne doğru eğildi. "Göle inip balık tutmak mı istiyorsun?"

Küçükken kardeşlerimle balığa çıkardık; bizi babam götürürdü. Yliki Gölü'nü çok severdi. Çocukluğu Korinthos'ta deniz kenarında geçmişti ve sudan yüz *stadion*'dan fazla uzaklıktaki Thebai'de özlemini çektiği tek şey buydu. Onunla göle gittiğimizi hayal meyal hatırlıyorum. Hatırımda yalnızca gümüş rengi pullar ile su kenarında bir kayanın üzerinde nefes nefese atlayıp hoplayan kaygan beyaz gövdelerin görüntüleri var. Babam öldükten sonra kardeşlerimle birlikte her yıl ilkbaharın ılık günle-

BELONGS TO KAKTOS TEAM

rinde göle giderdik. Kreon asla yazları gitmemize izin vermezdi; o zaman güvenli olmadığını söylerdi, Kefaret yüzünden.

"Öncesinden beri suya girmedim," dedim. Sophon neyin öncesinden bahsettiğimi biliyordu. Önce yaralandım, sonra iyileşme sürecindeydim, sonra saraydan çıkmam yasaklandı, sonra da tören günleri başladı. Bir günlüğüne şehirden uzaklaşıp kumları, tozu ve yakıcı güneşi geride bırakmak için can atıyordum. Çimlerin içinden yürümeye, yoluma çıkan çekirgeleri izlemeye ihtiyacım vardı. Su kenarına yuvalayan turkuaz kuyruklu yalıçapkınlarını ve doğru ânı yakalarsanız on tanesi birden sudan kıyıya sıçrayan kurbağaları görmek istiyordum. Günün en sıcak vaktinde bile göl kenarındaki ağaçların altında parça parça gölgelikler oluyordu. En çok da suyun tenime değdiğini hissetmek istiyordum.

"Bana kalırsa balık gibi yüzmeyi balık tutmaya tercih edersin." Sophon aklımı okuyabiliyordu.

"Taç giyme töreninden sonraki gün," dedim. "O zaman giderim. Törenden sonra Eteo'nun da benimle gelecek fırsatı olur."

"Evet," diye katıldı Sophon. "Krallığı bıraktığı günün ertesi, abin için yılın en uzun günü olur diye tahmin ediyorum."

Taç giyme töreni yaz gündönümünden neredeyse iki ay sonrasına denk geliyordu ama onu düzeltmeye kalkışmadım.

Her ne kadar Sophon şüphesiz koşu parkuruna gizlenmiş metal tuzaklar hakkındaki sorularıma kendi sorularıyla cevap verecek olsa da bunu Ani'nin kayıtsızlığına tercih ederdim. Ablam, Eteo'nun ne kadar kötü yaralanabileceğini ve esas hedefin o olması ihtimalinin ne kadar yüksek olduğunu fark etmemiş gibiydi. Yalnızca kölelere kumu bizzat incelemelerini emreden dayım benim kadar endişeliydi. Az kalsın ayağı yarılan Haem olsa Ani farklı hissederdi diye düşünüyordum. Ne var ki kuzenimiz de Polyn gibi güreşçi olduğundan ablam koşu yarışlarına neredeyse hiç ilgi göstermiyordu.

BELONGS TO KMKDS TEAM

Güreş müsabakaları Thebai'de büyük ilgi görüyordu. On altı genç erkek ilk turda birbiriyle güreşiyor, rakipler kurayla belirleniyordu. Kazanan sekiz kişi de yine kurayla seçilerek birbiriyle güreşiyordu. Geriye tek bir şampiyon kalana kadar müsabaka böyle devam ediyor, kazanan gün boyu zeytin dalından tacı takıyor, yıl boyu da yarışmanın galibi unvanını taşıyordu. Polyn'in odasında üst üste yerleştirilmiş bir yığın taç vardı; yapraklar kuruyup kıvrılmıştı, hangi bitkiye ait oldukları zar zor anlaşılıyordu. Yine de Polyn bir taç daha kazanmak için güreşmeye her zaman hazırdı.

Hakem (muhtemelen bir noktada yarışmadaki bütün gençleri eğitmiş olan, görece yaşı geçkin bir saray muhafızı) bir toprak kap peyda etti. Bütün gençler bu kabın içine daha önceden üzerine kabaca bir sembol ya da bir resim oydurdukları küçük birer ahşap blok atıyordu. Hakem on altı bloğun hepsi kaba atıldıktan sonra kavanozu salladı ve ritmik sesi duyup tezahürat eden seyircilere gülümsedi. Ardından kabın ağzından elini sokup ilk iki bloğu çekti.

Onlardan önce koşu yarışçılarının yaptığı gibi güreşçiler de halihazırda üzerlerine yağ ile kırmızı toz sürmüş, şimdi *palaestra*'nın ortasında yerlerini almışlardı. Birkaç adım arayla dizilmişlerdi; güreşçilerin müsabakadan önce birbirlerine dokunacak kadar yakın durmaları yasaktı. Hakem onlara kuralları – gözlere parmak batırma, tekmeleme, ısırma yok– hatırlattıktan sonra müsabakayı başlattı. Oğlanlar boğuşmaya başladı ama uzun boylu olanın çelmeyle üç kere sırtüstü yere yapışması çok zaman almadı; neredeyse mekanik, ani bir yenilgiydi.

Sıra Polyn'deydi ama rakibini üç kere yere yıkacak kadar ileri gitmesine gerek yoktu. Oğlanı itip dengesini bozduktan sonra bacaklarına asılıp onu yere devirdi. Oğlan yerde nefes nefese yatarken Polyn sırtına atlayıp onu boynundan kıstırdı. Oğlan yere iki kere hızlı hızlı vurarak pes etti ve abim üç puanını kaptı.

Esnememi bastırmaya çalıştım. Hava sıcaktı ve gün halihazırda yeterince uzun gelmişti. Ne var ki ilki hariç bütün rakipler

BELONGS TO KAKIOS TEAM

birbirinin dengi olduğundan müsabakalar zaman alıyordu. Bahisçiler bir sonraki turda hangi oğlanın kazanma şansının yüksek olduğunu kestirmeye çalışarak ilgiyle izliyordu. Pazar yerinin öbür tarafından leziz soğan kokuları geliyordu; birileri koşu parkurunun yanında otlu hamur işi kızartmaya başlamıştı. Satıcı birazdan elinde bir tepsiyle seyircilere doğru gelecek mi diye dönüp bakıyordum ki birden kopan bir bağırış dikkatimi yeniden *palaestra*'ya çekti. Çeyrek finale itiraz ediliyordu. Biraz önce galip gelen oğlan turu rakibini bileğinden tutup acıyla haykırana dek parmaklarını geriye doğru yatırarak kazanmıştı. Bunu hile olarak gören çok sayıda seyirciden protesto ıslıkları yükseldi. Hakem omuz silkerek bu galibiyete izin verdi. Ama yüzü bize doğru dönük olan oğlan acıyan elini tutuyordu; parmaklarından biri belli ki kırılmış, tuhaf bir açıyla kıvrılmıştı. Daha uzun boylu rakibi üstüne atılırken oğlan geri çekilip pes etti.

Oğlanın gözlerindeki katıksız korkuda ve uzun boylu rakibinin hareketlerinde beni de kalabalıkla birlikte yuhalamaya iten bir şeyler vardı. Yine de galip gelen oğlan kasıla kasıla kumluk alandan çıktı, abim Polyn de sevgiyle koluna dokundu. Demek ki bu hilebazla arkadaştı. Abim kendi çeyrek finalini bu tür taktiklere başvurmadan kazandı ve kaymasın diye elleri ile ayaklarına yeniden tebeşir sürüp sıradaki rakibi için hazırlanmaya başladı. Hamur işleri öyle güzel kokuyordu ki midem guruldamaya başladı. Tekrar dönüp satıcıya baktığımda ablam bana dirsek attı. Ne kadar uzun sürerse sürsün ya da sonuçları ne kadar belli görünürse görünsün, dikkatimizi oyunlara vermemiz gerekiyordu.

Polyn ve uzun boylu arkadaşı finale kalınca seyirciler coşkuyla tezahürat etti. İzleyen erkeklerin çoğu bahislerini abime yatırmış olmalıydı; parasını farklı bir sonuca yatıracak birini bulmak sürpriz olurdu. Öte yandan uzun boylu oğlan yetenekliydi ve Polyn'in önceki rakiplerinden daha etkin bir mücadele verebilirdi. Eğilip ablama müsabakanın daha ne kadar süreceğini sordum.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Bütün derdin miden, İsi. Neden bu sabah bir şeyler yemedin? Bu günlerin ne kadar uzun olduğunu biliyorsun," diye tersledi. Haklıydı. Taç giyme töreni günlerinin bitmek bilmediğini biliyordum. Onca hengâme arasında yemeyi unutuvermiştim sadece.

Polyn şimdi yüzü bize dönük duruyordu ve arkadaşı öne atılıp son turu başlattı. İkisi birkaç dakika boğuştuktan sonra Polyn rakibini düşürmek için bacağına atıldı. Ama rakibi o kadar bariz bir tuzağa düşecek biri değildi. Geriye doğru sıçrayıp Polyn'den uzaklaştı ve o sırada abimin uzattığı kolunu tutup kıvırdı. Bu da onu öne doğru dizleri üzerine düşürmeye yetti. Yine de Polyn ânında yeniden ayağa kalktı; artık sırtüstü düşüp çok önemli bir puanı kaybetme tehlikesi yoktu. Tekrar birbirlerine yaklaştılar ve bu kez ayak bileklerine saldırı almamak için abimin savunma yapması gerekiyordu. Bir güreşçiyi ayak bileğinden çektiğinde neredeyse her zaman yere serilirdi. Puan kazanmanın en kolay yolu buydu. Ama Polyn ağırlığını öbür ayağına verdi, eğildi ve rakibine hücum etti. Kalabalıktan tezahürat koptu.

Artık sabrını kaybetmeye başlayan uzun boylu oğlan, Polyn'in etrafında daireler çizerek bir başka saldırı fırsatı kolladı. Şimdi merkezden ne kadar uzaklaştıklarını fark etmemişti, o yüzden Polyn koşup var gücüyle hücum ettiğinde şaşkınlıkla geri çekildi. Abimin dengesini bozup onu kolay bir saldırı karşısında savunmasız hâle getirecek aptalca bir taktikti bu. Oğlan halihazırda Polyn'in ayağını tutup onu çekmek üzere uzanmıştı. Ama hakem araya girip abimi şampiyon ilan etti. Oğlan dehşet içinde aşağı bakınca arka ayağının dövüş meydanının dışına çıktığını gördü. Hızlı ve kolay bir galibiyetti.

Polyn şampiyonluk coşkusuyla kollarını havaya kaldırırken arkadaşı yüzünde bitkin bir tebessümle ona bakıyordu. O daha iyi bir güreşçiydi ama abim daha kurnazdı. Ancak zeytin yaprağından tacı alırken Polyn'i izlemek üzere döndüğünde nihayet çocuğun yüzünü gördük. Müsabakanın bütün amacı kralın hal-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

kına gösteriş yapmasıydı, o yüzden dikkatimizi çeken ve meydanın en gözde noktasında duran hep Polyn'di.

"Güzel müsabakaydı," dedi abim, rakibinin kolunu tutup seyirciler alkışlasın diye havaya kaldırarak. Polyn galibiyette de mağlubiyette olduğundan çok daha cömertti. Uzun boylu oğlan başını sallayıp gülümseyerek alkışlara karşılık verirken, daha önce rakibinden başkasını görmeyen gözleri nihayet seyircilere döndü. Kısacık bir an –göz açıp kapayıncaya kadar geçen süre– için benimle göz göze geldi, ardından yüzünü meydanın öbür tarafından alkış tutan seyircilere çevirdi.

Bu kısacık süre bana yetti. Kumun üzerinde, abimin yanında duran adam, arkadaşı ve rakibi, gözlerine baktığım an nerede görsem tanıyacağım biriydi. Bu gözleri daha önce de görmüştüm, bir kez sarayın avlusunda ve sonra da, tehlikede olduğumu bilip güvende olmak için hiçbir şey yapamayarak kalp çarpıntısıyla uyandığım pek çok kez zihnimde.

Abimin arkadaşı beni bıçaklayan adamdı.

BELONGS TO KIKIOS TEAM

14

İokaste'nin herkesten iyi yaptığı bir şey varsa o da beklemekle geçen günlere katlanmaktı. Oidipus gittiğinde kendini neredeyse hemen geri dönmesini dilerken buldu. Ne kadar akıllı davrandı, diye düşündü, sinsice hayatının her yerine öyle bir sızmıştı ki onu daha birkaç gündür tanıdığı hâlde özlüyordu. Üstelik ona karşı, sanki derin ve giderek kötüleşen bir yaraya çare arar gibi yoğun, fiziksel bir özlem duyuyordu.

Oidipus gideli bir günden biraz daha fazla süre geçmişti ki çocuğunun ölümünden sonraki yıllarda sık sık onu sıkıştıran o dehşet duygusunun cılız, aşina yankılarını hissetmeye başladı. Sevimsiz düşünceler zihninde dört dönüyordu. Ya geri dönmezse? Ya dağlardan geçerken öldürülürse? Korinthos'a gidip gelirken dağlardan iki kere geçmesi gerekecekti. Bir adamın bir aydan kısa süre içinde dağlardan üç kere geçip de öldürülmemesi ne kadar olasıydı? Tahmin bile yürütemiyordu. Düşünceler zihninde kapana kısılmış kuşlar gibi çırpınıyordu. Ya ona yalan söylediyse? Belki de geri dönmeye hiç niyeti yoktu. Belki de her şey tuhaf, acımasız bir şakaydı. Ona inanmak istiyordu ama karşısında durup niyetini yüzündeki içten, açık ifadeden okumasına müsaade etmezken nasıl inanabilirdi ki? Nasıl bir insan bir şehre ilk kez ayak basıp da kraliçeye onunla evlenmesi gerektiğini söylerdi? Muhtemelen deliydi, şimdi bunu görüyordu İokaste. Öte yandan yanındayken deliye benzemiyordu. Fevri, tutkulu, tez canlı, asabi birine benziyordu ama deliye benzemiyordu. Yine

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

de İokaste mantığına kulak verip deli olduğuna kanaat getirdi; davranışlarını başka nasıl açıklayabilirdi ki? Duruma böyle bakınca, geri dönmemesi neredeyse bir lütuf olurdu. Ucuz atlatmış olurdu, annesi olsa diyeceği gibi.

Dördüncü günde İokaste tanrılarla anlaşmalar yapmaya başladı. Eğer bir çift benekli keçi yavrusu gibi kusursuz bir kurban adarsa Oidipus dönecekti. Sonra değersiz iki keçinin Apollon için yetersiz bir hediye olacağına karar verdi. Böylece sunakları beyaz buzağıların kanına buladı, yine de yeterli değildi.

Onuncu günde bir hesap yapıp Oidipus'un şimdiye kadar çoktan şehrine varıp Thebai'ye dönmüş olabileceğini çıkardı. İki hafta demesinin sebebi yalnızca evde biraz zaman geçirebilmekti. Öte yandan İokaste'nin endişeleneceğini biliyor olmalıydı. Nasıl burada bir başına onu beklediğini bile bile, bütün ömrünü geçirdiği şehirde oyalanacak kadar gaddar olabiliyordu?

On ikinci günde, İokaste öldüğüne emindi. Yolculuğu on günde tamamlamak mümkün olmayabilirdi ama on iki günde tamamlamak ziyadesiyle mümkündü. Hâlâ dönmemesinin tek sebebi ölmüş olması olmalıydı. Onu gaddar olarak düşünmektense öldüğünü hayal etmek daha kolaydı. İokaste üstüne çöken kedere sarındı.

On dördüncü günde Oidipus söz verdiği gibi döndü. Ne var ki o –tehlikeli bölgelerden sanki pazar yerinde gezinir gibi öylesine çabucak geçiveren kişi– bile önünden giden söylentilere yetişememişti: Bir adam, bir yabancı, Sfenksleri öldürmüş. Oidipus saray kapılarına vardığında küçük bir grup insan etrafına toplandı. Bazıları dağların öbür tarafından yanına kattığı başka gezginlerdi. Tehlikeli bölgede ona eşlik etmeleri için onları teşvik etmiş, ardından Sfenkslerin hakkından gelme taktikleriyle akıllarını başlarından almıştı. İzlediği strateji, dağlarda çıt çıkarmadan –sürü hayvanları ya da onları yavaşlatacak veya gürültü yapacak hiçbir şey olmadan– ilerlemek ve silahını asla bırakmayıp her an her köşeden, özellikle tepeden hücum ede-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

bilecek saldırganlarla çarpışmaya her daim hazır olmaktan pek fazlasını içermiyordu; nihayet yalnız kaldıklarında İokaste'ye böyle anlatmıştı. Sfenksler bir zamanlar ürkütücü olabilirdi ama –Oidipus'un görüşüne göre– tembelleşmişlerdi. Çok sayıda insan büyük gruplar hâlinde dolaşıp işlerini kolaylaştırmıştı; gözcüler ve geride kalanlar bir başlarına yem oluyordu. Gürültülü konuşmaları ya da yanlarındaki hayvanların toynak sesleriyle yerlerini belli ediyorlardı. Oidipus bu hataların hiçbirini yapmamıştı. Ellerinden sağ salim kurtulmakla kalmayıp onlara saldırmaya kararlı bir grupla karşılaştıklarında Sfenksler kolaylıkla yenilmişti. Oidipus'un dağlardan ilk geçişinde halihazırda adam kaybetmişlerdi. Oidipus'un kalan adamlara ustalıkla başarılı bir saldırı düzenlemesi de fazla sürmemişti. Dökülen kanın coşkusuna kapılmış, heyecandan sersemleyen gezginler kısa süre içinde Thebai yolunda önlerine gelen herkese olanı biteni anlatmaya başlamıştı. Sfenksleri öldürmüşlerdi ve bunu yalnızca bir adamın, Oidipus'un stratejisi sayesinde başarmışlardı.

Sarayın içinde, şehirde dolaşan çoğu dedikoduyu ruhu duymayan İokaste bile Sfenkslerin öldüğünü ve katillerinin de ödüllerini almak üzere Thebai yolunda olduğunu duymuştu. Oidipus'tan bahsettiklerini tahmin etse de onu görene dek buna inanmayı reddetti. Daha fazla bekleyemeyip onu karşılamak üzere ana meydana yürüdü. Oidipus saray kapılarından üstü başı dağ adamlarının kanına bulanmış bir hâlde ikinci kez girdiğinde İokaste'nin nefesi daraldı. Keşke onca insan orada olmasaydı.

"Şehrime hoş geldiniz, beyefendi," dedi ve Oidipus'un yoldan topladığı gezginler ile Thebaililer alkış tutmaya başladı. "Duyduğuma göre gösterdiğiniz olağanüstü cesaret ve kurnazlık için size teşekkür borçluymuşuz."

"Bana teşekkür etmenize gerek yok, majesteleri." Oidipus gülümseyip seyircilerin ve sergilemesine müsaade ettikleri performansın tadını çıkararak yerlere kadar eğildi. "Gönlünü kazanmam gereken Thebai için az bile."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Neden şehrimizin gönlünü kazanmanız gereksin ki?" diye sordu İokaste, Oidipus'un destekçilerinin coşkulu tezahüratlarını bastırarak. Bunlar Laios'un arkadaşları, Thebai'nin seçkinleri değildi. Gezginin kahramanlıklarını duyup bunca tantanaya neyin sebep olduğunu görmek için toplanmış sıradan kadın ve erkeklerdi. Belli ki saray adabından bihaberlerdi, o yüzden tezahürata teşvik edilmeyi beklemek yerine canları isteyince bağırıyorlardı. Göz göze geldiklerinde Oidipus'un gözleri parıldadı. Hâlinden böylesine hoşnut olan biri daha görülmemişti dünyada. Konuştuğu zaman herkesin duymasına kararlı, gürültü dinene kadar bekledi. İokaste fark etti ki ne teklif ederse etsin kabul edeceğine şüphesi yoktu.

"Çünkü *Basileia*'larına evlenme teklif etmek niyetindeyim," dedi Oidipus.

İokaste ona baktı; fazlasıyla genç ama yakışıklı ve –şimdilik– sözünün eri biriydi. Sarayda bir başına geçirdiği zamanı düşündü ve elbisesinin altındaki, Oidipus'un onun için aldığı ipteki hazine anahtarını yokladı.

"Kraliçe evet diyor," dedi ve dönüp kraliyet avlusuna girerek, özgüven timsali Oidipus'u peşinden koşmak durumunda bıraktı.

Haber Thebai'de bir zamanlar Kefaret'in yayıldığından daha hızlı yayıldı. İnsanlardan tekrar anlatmaları isteniyordu çünkü pek olası gelmiyordu. Dul kalalı daha bir ay olmamış kraliçe yeniden mi evleniyordu? Bir yabancıyla? Kaç yaşında görünüyordu bu yabancı? Şehrin kendinden menkul Bilgelerinin –çoğu kraliçeyi kolayca saf dışı bırakacaklarını düşünerek Laios'un naaşıyla birlikte dağlardan dönen adamlar– telaşa kapılıp kan ter içinde sarayda bitivermeleri çok zaman almadı. Amphion adlı, üstünlük taslaması ve aşırı süslü kıyafetleriyle İokaste'nin hep sinirine dokunmuş olan adam sözcüleri olarak seçilmişti ya da kendini sözcüleri olarak tayin etmişti. Daha kötü bir seçim yapılamazdı: Thebai Hazine Sekreteri, İokaste'nin merhum babasına çarpıcı derecede benziyordu ve kraliçe ondan tiksiniyordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Yine de, Amphion ile arkadaşlarının kraliçeyle görüşme talebini iletmek üzere hizmetçilerinin sarayın taş döşeli avlularından telaş içinde koşup gelişine kayıtsız kalamazdı. Onlara, adamlara kraliçenin an itibariyle başka işlerle meşgul olduğunu ama ertesi sabah onları kabul edeceğini söylemelerini buyurdu. Bu adamlara onların emrine amade olmadığını ve her şeyi bırakıp onlarla görüşmesini bekleyemeyeceklerini öğretmenin vakti gelmişti.

Ertesi sabah adamlar halk meydanında onu bekliyordu. Kafa kafaya vermiş, tıpkı solmuş çamaşırlarını yokuş üstü dar sokaklara asıp çene çalan yaşlı kadınlar gibi dedikodu ediyorlardı.

"Beyler," dedi İokaste, arkalarından yanaşarak. Adamların şoku yüzlerinden okunuyordu: Krallarıyla birlikte alay ettikleri o küçük, süzgün kız onlardan korkmuyordu. Ve artık bir kız da değildi.

Amphion, "Son derece gülünç bir hikâye duyduk," diye tükürükler saçarak söze girdiğinde İokaste bir adam nasıl oluyor da konuşurken dişlerinin arasında köpük köpük kabaran salyadan biraz olsun utanmayacak denli kendinden hoşnut olabiliyor diye geçirdi içinden.

"Eminim pek çok gülünç hikâye duymuşsunuzdur," diye yanıtladı. "Tahminen eşlikçileriniz yüzündendir."

Amphion'un yüzü düştü. "Bu hikâye asılsız olduğunu bildirmeniz gereken bir hikâye. Derhal."

İokaste gülümsedi. "Eminim evime girip bana emir verdiğiniz izlenimi yaratmak amacında değilsinizdir."

"Ben..."

"Ayrıca hiç şüphem yok ki konuşmaya başlarken, 'Günaydın, majesteleri,' gibi bir şey demek istediniz," diye devam etti. "Çünkü selam bile vermeden ve sağlık sıhhat dilemeden kraliçenize emirler yağdırmaya başlamanız, bana kalırsa –sanıyorum, hemfikir olacağımız üzere– kabalık oluyor." Yaşlı adamlardan oluşan gruba baktı. Bazıları Amphion'un nüfuzunun yitip gitmekte olduğunu fark etmeye başlamıştı. Grupta hafif bir hareketlilik oldu; daha fay-

BELONGS TO KMKISS TEAM

dacı olanlar sözcüleriyle pek o kadar yakın ilişki içinde bulunmak istemediklerini fark edip ağır ağır geri çekiliyordu.

"Af buyurun, majesteleri," dedi Amphion; her sessiz harfinden kinaye akıyordu. "Konuşmamız gereken acil bir mesele olduğunu ve nezaketi bir kenara bırakabileceğimizi düşünmüştüm."

"Bir kenara bırakmak ilginç bir ifade seçimi, değil mi?" dedi İokaste. "Sanki normalde benimle konuşurken, pozisyonum düşünülürse görmeyi bekleyebileceğim bir saygı ve nezaket sergiliyormuşsunuz gibi anlaşılıyor. Ne var ki unvanım bir yana, bana adımla bile hitap ettiğinizi hatırlamıyorum. Öte yandan adımı da unvanımı da bildiğinize şüphem yok. Anlayacağınız, ara sıra hakkımda konuştuğunuzu duydum –eminim açık sözlülüğüme aldırmazsınız zira değer verdiğiniz bir nitelik olduğunu biliyorum– ve pek iyi bir izlenim yaratmadınız doğrusu."

Amphion'un yüzü öyle kızardı ki İokaste adam göğsünü tutarak yere yığılıverecek sandı.

"Thebai halkını kraliçelerinin budalaca ve fevri bir davranışta bulunmayacağına dair rahatlatmaya çalışıyorum," dedi Amphion.

"Bunun doğruluğundan şüpheliyim," diye yanıtladı İokaste. "Bana kalırsa buraya evlenmek niyetinde olduğumu düşündüğünüz adamla değil de sizden biriyle evlenmem gerektiğini söylemeye geldiniz, böylece şehrin kralı o değil, siz olacaksınız."

Amphion'un şakaklarında beliren ter boncukları toplanıp yüzünün yan tarafından ince ince akmaya başladı. "Bir yabancıyla evlenme niyetinde olmadığınızı mı söylüyorsunuz bize? Yanlış bilgi mi aldık?" Kollarını savurup şimdi iyice uzaklaşmakta olan adamları işaret etti.

"Bunun neden sizi azıcık bile ilgilendirdiğini anlamak güç," dedi İokaste.

Amphion, "Ben Hazine Sekreteri'yim," diye hırladı.

"Hazine Sekreteri'ydiniz."

"Ne?"

"Hazine Sekreteri'ydiniz dedim. Şimdiyse yalnızca bir za-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

manlar önemli biriyken tükürük saçan çenesini tutamadığı için artık nüfuzunu kaybeden kaba ve yaşlı bir adamsınız. Muhafızlar." İokaste adamlarına işaret verince muhafızlar Amphion'a doğru ilerledi. "Bu beyefendi sizden kendisini saray dışına çıkarmanızı rica ediyor," dedi İokaste. "Beraberinde, gitmek isteyen başka arkadaşlarını da. Beyler?"

Bilgeler önlerine bakıp başlarını iki yana salladı. İokaste birden yedi-sekiz yaşlarındayken komşunun ağacından incir çalarken yakalanan Kreon ile okul arkadaşlarını anımsadı. Suçluluk çocuklarda çok daha sevimli duruyordu. Muhafızlar Amphion'u güçlük çekmeden götürdüler.

"Başka sorusu olan var mıydı?" diye sordu İokaste, karşısındaki tuhaf yüzlerin her birine tek tek bakarak.

"Yalnızca bir sorum var, majesteleri," dedi kır saçlı, sıska suratlı bir adam; İokaste adamın Taron denen adam olduğunu tahmin ediyordu.

"Evet?"

"Yeni *Basileus*'la ne zaman tanışacağız acaba?"

İokaste gülümsedi.

"Akıllı çocuk."

Thebai halkı Oidipus'u şampiyonları olarak görüyordu. İokaste sarayda geçirdiği yıllar içinde şehrin iki eşitsiz parçaya bölündüğünü hiç fark etmemişti. Laios ile adamları sıradan halk arasında pek sevilmiyordu. Kral sıklıkla şehir dışındaydı ve kralın şehirle ilgilenmediği ve kibre yatkınlığı olduğu yaygın bir kanıydı. Danışmanlarına da pek iyi gözle bakılmıyordu. Onları halkla ilişkileri zayıf yaşlı adamlardan oluşan küçük bir zümre olarak gören bir tek İokaste değildi. Öte yandan İokaste'ninse romantik bir cazibesi vardı. Cinsel yönelimleri sürekli olarak dedikodu, spekülasyon ve çok sayıda içki şarkısına konu olan bir kralla evli güzel bir kızdı o. Çocuğunun ölümünden sonra saraydan çıkmadan öyle çok vakit geçirmişti ki insanlar onu sevimsiz ve soğuk adamlarla

BELONGS TO KAKIOS TEAM

dolu bir saraya tıkılıp kalmış trajik biri olarak görüyordu. Sıradan Thebaililer yeniden evlenmesini destekliyordu ama daha genç ve onlara daha yakın biriyle. Oidipus ise iki kritere de uyuyordu.

Her ne kadar çoğu Thebaili dağlardan hiç geçmemiş olsa da Oidipus'un bölgeye şehrin kurtarıcısı olarak girmesi, elbette, onu sevmelerinin asıl sebebiydi. Herkes Sfenkslerin kurbanı olan birini tanıyan birini tanıyordu. Artık ortadan kalkan bir tehdidi olduğundan daha ciddi göstermek kolaydı. İnsanlar Sfenkslerin ne kadar tehlikeli olduğunu ya da ticaret faaliyetlerine ne kadar engel olduğunu sormuyordu. Yalnızca Sfenkslerden kurtulmuş olmalarına seviniyorlardı ve bunun için de bu yakışıklı turiste teşekkür borçluydular. Nihayet birileri krallarının yıllardır yapamadığını yapmıştı. Peki, saraya varır varmaz kraliçeye evlenme teklif ettiği söylentilerinin aslı var mıydı? Gencin albenisine de diyecek yoktu. Herkes kraliçenin tam da buna ihtiyacı olduğunda hemfikirdi. Fazla mı gençti? Bir başka kartlamış bağnaz budala ihtiyardan iyiydi.

Düğün hazırlıkları Bilgeleri şaşkına çeviren, sıradan halkı sevindiren bir hızla yapıldı. İokaste iki aydan kısa süre dul kalmıştı. İlkbaharın başında, erken meyve veren ağaçlar yeni çiçek açarken Oidipus'la evlendi. Thebaililer çiçeklerin uğur getirdiğine inansa da İokaste'nin artık uğurla işi kalmamıştı. *Gamos* gününde endişelendiği tek şey Oidipus'un anne babasının yokluğuydu. Onlarla tanışmayı isteyip istemediğine karar veremiyordu. Her geçen gün Oidipus'u daha çok istiyor, dahası, onu arzuluyordu. Onu büsbütün yutup gençliği ile canlılığı gözeneklerinden ışıl ışıl fışkırsın diye yanıp tutuşuyordu. Ona bir pelerin gibi sarınıp asla bırakmamak istiyordu. Ayrıca geçmişiyle ilgili her şeyi bilmek istiyordu; şehrini, evini, ailesini. Ne var ki evine gidip ailesiyle tanışmak için onunla birlikte Korinthos'a giderek Thebai'yi hükümdarsız bırakamazdı. Onun için güvenli olmayacağı gibi, halkı arasında da ciddi bir hoşnutsuzluğa sebep olurdu. Bu yüzden Oidipus'un şehrine gelirken yanında getirdiği neyse, yeni kocası hakkında bilip bilebileceği oydu. Düğünlerinden önce geceleri onun için önemli

BELONGS TO KAKIOS TEAM

herkesin ismini öğrenebilmek için hikâyeleri yeniden anlatsın diye Oidipus'a yalvarıyordu. Elbette tanışmalıydı anne babasıyla.

Öte yandan Oidipus gelemeyeceklerini söylediğinde içi hafif de olsa rahatlamıştı. Oidipus'un annesinin sağlığı iyi değildi; bacakları tutmuyordu ve ancak bir sedye üzerinde, yakın mesafeye seyahat edebiliyordu. Oğlunu yeni evinde görmek için katetmesi gerekecek engebeli arazilerde uzun bir yolculuğa çıkamazdı. Oidipus'un babasıysa annesini birkaç gün şöyle dursun, birkaç saatliğine bile bırakmaktan hiç hoşlanmıyordu. Oidipus anne babasının etle tırnak gibi olduğunu söylemişti. Ve elbette İokaste bunları da dinlemek, birbirine nasıl da bağlı bir çiftin oğlu olduğunu bilmek istiyordu.

Oidipus'un annesinin sakatlığı İokaste'ye başka tür bir rahatlık da sağlıyordu. Yokluklarında onları yaşlı, kendisinden çok daha büyük olarak düşünebiliyordu. Oidipus'a sormadığı tek soru buydu: Anne baban kaç yaşında? Kaldıramayacağı bir cevaptan korkuyordu: Ah, senin yaşlarındalar. İokaste böyle böyle hayal gücüne kapılıp gidiyordu. Ya Oidipus ailesine İokaste'nin yaşından bahsetmediyse? Yaşlı annesinin etrafa bakınıp oğlunun nişanlısı olacak yaşta genç birilerini aradığı, ardından şaşkın gözlerini nihayet İokaste'ye çevirdiği bir sahneyi zihninde canlandırarak korkunç anlar geçirdi. Düşüncesi bile korkunçtu.

"Bir daha anlat," dedi İokaste, yatağında uzanmış, altın saçları mum ışığında parıldayan Oidipus'a. Oidipus bir kolundan destek alarak doğrulup ellerini İokaste'nin teninde gezdirdi. İokaste uzanıp ona dokunacak olduysa da –her bir ekleminde parmaklarını büktüğü her seferin izini taşıyan– elini Oidipus'un kusursuz teninin yanında görünce, kusursuzluğunu bozmadan ona bakabilmek için geri çekti.

"Hepsini dinledin," dedi Oidipus sırıtarak. "İzin ver de biraz gizemli kalayım, böylece evlenir evlenmez benden sıkılmazsın."

"Benim hakkımda bilmek istediğin bir şey var mı?" diye sordu İokaste. Oidipus'un parmağı karnının yan tarafındaki gümüşi bir yara izinin üzerinde geziniyordu. Oidipus bunun hangi yaranın

BELONGS TO KAKIOS TEAM

izi olduğunu biliyor muydu? Ona söylemeli miydi? Bir kez daha kendini ikilemde buldu. Kaybının korkunç hikâyesini anlatıp ölen oğlu için son bir kez ağlarken Oidipus'un ona sarılmasını istiyordu. Çünkü bu yeni evlilikle, kendi seçtiği kişiyle birlikte nihayet ömrünün son on yedi yılında onu mahveden kederini bir kenara bırakmaya kararlıydı. Yeniden başlamak istiyordu ve öyle de yapacaktı. Öte yandan bu, geçmişinin o upuzun ve acınası hikâyesini ona anlatmazsa daha kolay olmaz mıydı?

"Laios seni bırakıp gittiğinde ne yaptığını anlat," dedi Oidipus usulca.

İokaste şaşırdı. Ölü kocasıyla ilgili onu ilgilendiren tek şey bir erkek çocuk sahibi olmayı reddetmesiydi. Başka her şey yıllar içinde eriyip gitmişti. Laios'un gözlerinin rengini bildiğinden bile emin değildi.

"Rahatlamıştım," dedi İokaste. "Benimle hiçbir münasebette bulunmak istemediği anlamına geliyordu ve hislerimiz karşılıklıydı."

"Evlenmek istemiş olması tuhaf, değil mi? Gerçeği örtbas etmek içindi herhalde."

"Öyle sanıyorum," dedi İokaste. "Thebai'nin onun için istediği buydu. Sadece onun kendisi için istediği şey değildi. Elinden geldiğince direndi."

"Böylece seninle evlenip aslında istediği gibi dağların eteklerinde yaşamaya mı gitti yani?"

"Esas yaptığı buydu, evet."

"Peki, sen ne yaptın? Bir gönül macerasından öbürüne mi koştun?"

İokaste, "Çok kabasın," deyip bir yastıkla ona vurdu. "Hayır, koşmadım. Pozisyonumu ciddiye alıyordum."

Oidipus boynunu öpmeye başlayınca İokaste midesinin kasıldığını hissetti. Bunca zaman sonra Oran'dan, ölen çocuğunun babasından bahsetmenin ne manası vardı ki? Hayatından çıkalı çok olmuşken ve Oidipus yanı başındayken Oran'ı hatırlamanın bile ne manası vardı ki?

BELONGS TO KAKIOS TEAM

15

Taç giyme töreninden sonraki sabah saraydan çıkmaya çalıştım ama kimse bana eşlik etmek için müsait değildi. Ablama göle inmek ister mi diye sorduğumda önceki gün cayır cayır güneşin altında oturmaktan çektiği baş ağrısını bahane etti. Ona su kenarındaki gölgeliği hatırlatacak oldum ama alnında nemli bir bezle elini savurup beni kovaladı. Büyük olasılıkla sarayın sessiz sakin bir köşesinde Haem'le buluşacaktı ve hazırlanmaya başlamak için gitmemi bekliyordu. Benimle gelmesini isteyebileceğim başka kimse de yoktu. Sophon, iri taşlarla dolu engebeli yoldan bastonuyla inmesini gerektirecek bir teklifi hoş karşılamazdı. Eteo'dan da isteyemezdim çünkü henüz ona ne diyeceğimi bilmiyordum. Göle inmek istememin sebeplerinden biri buydu; saraydan uzaklara yüzüp suyun içinde bir yerlerde kafamı toplamak istiyordum. Avludaki çeşmenin yan taraflarını süsleyen, sığ mavi suda mutlu mutlu yüzen yunus resimleri benimle alay ediyordu.

Nihayetinde köle kadınlardan birine bana eşlik etmesi gerekeceğini söyledim. İç çekip kâhyanın ona ihtiyacı olabileceğini söyledi ama kabul edene kadar yalvardım. Birlikte avlulardan geçerken Polyn'in isteklerini yerine getirmek üzere ikinci avluda koşuşturan adamları görmek başka gün olsa beni eğlendirirdi –bir yuvanın etrafına üşüşen karıncalar gibi her biri yolunda ilerlerken kendini nimetten sayıyordu– ama bugün daha ziyade korkmama sebep oldu. Bu adamlardan, *aristo*'lardan kaçının be-

BELONGS TO KAKTUS TEAM

nim için tehlikeli olduğunu öğrenmemin yolu yoktu. Ya da artık Polyn bir kez daha Thebai'nin hükümdarı olunca tehlikenin geçip geçmediğini. Sophon saldırının Eteo'nun itibarını sarsmak için düzenlendiğini düşünüyordu. Öyleyse Eteo artık kral olmadığına göre güvende miydim? Taç giyme töreninde rahibin bıçağını gördüğüm zaman beni felç eden korku bugün kaybolmuştu; sadece kaçıp gitmek istiyordum.

Köle kadınla birlikte ana avluya çıkan kapıdan aceleyle geçtik ama kapıları ve demir parmaklıkları kapalı bulduk. Parmaklıklardan bakınca sarayın –ana avludan pazar meydanına açılan– ön kapılarının da kilitli olduğunu gördük, öte yandan tüccarlar şüphesiz çoktan yeniden işe koyulmuş olmalıydı. Kapının önünde hiç muhafız yoktu. Ancak kapılara vurduğum zaman yan tarafta bir muhafız belirdi.

"Kapıları açın lütfen," dedim.

Çenesini bir sağa bir sola salladı. "Bugün olmaz."

"Bugün olmaz da ne demek?"

"Kralın emri," dedi. "Saray kapıları kilitli kalacak."

"Ne zamana kadar?" diye sordum. Güneş hâlâ alçaktaydı ve kapıları yakında açacak olurlarsa hava çok sıcak olmadan göle inecek vaktim olurdu. Muhafız omuz silkip uzaklaştı. Hizmetçi şimdi ne yapacağım diye bana baktı.

"Sen kâhyanın yanına dönüp planımızın değiştiğini söyleyebilirsin," dedim. Dönüp yürümeye başladı. "Bekle."

Yavaşladı, böylece ona yetiştim. İkinci avludan tek başıma geçmektense onunla birlikte yürümeyi tercih ediyordum. Avlunun öbür tarafına geçtiğimizde hizmetçi mutfağa doğru gözden kayboldu, ben de revaktan yürüyerek aile avlusuna geri döndüm. Avlunun ortasındaki çeşmenin suyu şırıl şırıl akıyordu, gidip yanında oturmaya karar verdim. Sophon'u bulup neler olduğunu biliyor mu diye sormalıyım. Polyn neden sarayın kapılarını şehre kapamıştı? Thebai'nin kalanını dışarıda mı tutuyordu, yoksa bizi mi içeri hapsediyordu?

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Çeşmenin kenarına oturup sandaletlerimin bağcıklarını çözdüm. Dün üzerlerine su sıçrattığım için şimdi derileri sertleşmişti, sıcaklayan ayaklarımı sıkıyordu. Ayaklarımı suya sallandırıp deri bantları ellerimle çekiştirerek yeniden yumuşatmaya çalıştım. Avlunun karşısındaki hanımeli ve kekiğin kokusunu duyabiliyordum. İkisini de yaban arılarını bahçeye çeker umuduyla babam ekmişti. Planı işe yaramıştı. Ben küçükken bir yaz avluya üşüşen arılar saray duvarlarının hemen dışındaki ölü bir ağaca yuva yapmışlardı. O yaz sert esmer ekmek ile yumuşak beyaz koyun peynirinin üstüne petekten bal akıtmıştık. Bu anılarla ilgili güçlük, kafamda uçuşanlar arasından doğru olanı yakaladığımdan asla emin olamamam. Bu iki olayı, babamın bitkileri ekmesi ile arıların bal yapmasını birbirine bağlıyorum ama doğru mu yapıyorum, bilmiyorum. Her zaman her şeyi doğru sırayla hatırladığımı sanmıyorum. Tek tek anlar var hatırımda: Babamın ellerindeki toprağı silkeledikten sonra hanımeli çiçeklerini ve yapraklarının içine sokulan arıları görmem için beni kucaklayıp kaldırması. Ama bu iki olay aynı gün mü olmuştu? Babam herhalde hanımelini çiçek açmadan önce ekmişti, yoksa bitkinin yerini değiştirirken tomurcukları düşmez miydi? Bala gelirsek, yediğimi hatırlıyorum, evet –daha önce tattığım her şeyden daha tatlıydı– ama küçük, tombul parmaklarıma kimin bal döktüğünü bilmiyorum. Annemle babam o zaman hâlâ hayatta mıydı, yoksa bana ziyafet çeken dayım mıydı?

Bir süre çeşme kenarında oturup anıları doğru sıraya dizmeye çalıştım, ta ki Eteo'nun kapısı açılıp da abim elini karışmış saçlarından geçirerek avluya girene kadar. Geç uyandığı belliydi. Ben el sallayınca yanıma gelip oturdu. Zaten yalınayak olduğundan sandaletlerini çıkarmasına gerek yoktu.

"Neler oluyor?" dedi. "Neden Sophon'la ikiniz krallığımın ihtişamı hakkında bir kahramanlık hikâyesi yazmakla meşgul değilsiniz?"

Onu ittirdim. "Göle inmek istedim," dedim. "Ama kapılar ki-

BELONGS TO KANTOS TEAM

litli. Muhafıza bakılırsa Polyn'in emriymiş." Bugün onunla konuşmakta zorlanırım diye endişeleniyordum ama kolay oldu.

"Neden?" diye sordu abim. Başımı iki yana salladım. "Arka taraftan gizlice çıkabilirdin," dedi. Eteo ile benden başka kimse buzhane yolundaki kapıyı bilmiyor. Pekâlâ, aslında bu tam olarak doğru değil. Bir sürü insan, öncelikle de saray çalışanları yerini biliyor olmalı. Öte yandan kapı o kadar uzun zamandır kilitli ki başka kimsenin aklına bile gelmemiştir. Uzun süre kapalı kalan bir kapının duvardan farkı kalmaz, demişti Sophon bir keresinde. Eminim kardeşlerimi derslerinden uzak durmaya sevk eden bu türden yorumlardı. Yine de ne demek istediğini anlıyordum. Yıllar önce, odalarımızın önünde, revak duvarının dibi ile bir ahşap sandık arasındaki karanlık bir girintiye saklanmış anahtarı bulduğumda Eteo yanımdaydı. O sırada yere yatmış, zeminde koşuşturan cart yeşil bir kertenkeleyi izliyor olmasam anahtarı görmezdim. Kertenkeleler genellikle kahverengi ya da donuk, cansız yeşil renkte olurdu ama bu kertenkele âdeta bir değerli taş gibi ışıldıyordu. Çarpıcı rengi beni, öylesine parlakken keskin gözlü bir kuşa çoktan yem olmaması da Eteo'yu büyülemişti.

Zümrüt yeşili kertenkelenin arkasında ışıldayan bir şey görünce ne olduğuna bakmak için sandığın altına uzandım. Kertenkele korkup kaçıverdi ama bu tuhaf, süslemeli anahtar ondan hatıra kaldı.

Eteo'yla anahtarı gizli tutmak için bir sebebimiz yoktu ama yine de kimseye söylemedik çünkü ikimiz de sırlara bayılıyorduk. Diğerleri başka yerlerde bir şeylerle meşgul olana kadar bekledik, sonra da kapı kapı dolaşıp birimizin cebinde tuttuğu anahtarı gizlice her kilitte denedik, ta ki sarayda denemediğimiz tek bir kilit kalmayıncaya kadar. Bir ayımızı almış olmalı. Ancak o zaman buzhane koridorundaki o kapı olmayan kapıyı hatırladım. Günlerce hizmetçilerin etrafta olmadığı, dayımızın da o koridorun girişi yakınlarındaki odasında bulunmadığı bir

BELONGS TO KAKIOS TEAM

zamanı bekledik. Anahtar kilide uymuş gibiydi ama kilit zamanla sertleştiğinden ilk başta çeviremedik. Eteo o akşam mutfaktan küçük bir zeytinyağı şişesi getirdi ve anahtarı içine batırıp mekanizmayı gevşetmek için kilidi yağladık.

Bütün bunlardan sonra nihayet kapıyı açtığımızda karşımızda boşluk bulduk. Kapı yerden bir insan boyu ya da biraz daha yüksekteydi, tepe yüzünden sarayın altında bitiyordu. Ne önünde bir merdiven ne de bir zamanlar bir merdiven olduğuna dair en ufak bir iz vardı. Saraydan kendi gizli çıkış yolumuz olsun diye halattan el merdiveni yapacaktık ama başka bir şeyler araya girmiş olacak, kısa süre sonra kapı aklımızdan çıkıp gitti. Gizemi çözüldükten sonra artık anahtarı kullanmaya o kadar hevesli değildik. Sadece anahtarın nereye ait olduğunu bilmek istiyorduk. Ayrıca bugüne kadar saraydan çıkabiliyorduk.

"Öyle gizlice çıkabilirim," dedim. "Ama gizlice çıkmak zorunda kalmamız tuhaf değil mi?"

"Gidip Polyn'e ne olduğunu sormadın mı?"

"Soramazdım."

Abim dönüp bana baktı. "Neden ki?"

Ve ona sebebinin abimizden ve kendine arkadaş seçtiği insanlardan korkmam olduğunu söylerken çeşmenin gürültüsü sesimi yuttu.

Polyn'in taç giymesinin üzerinden en az iki hafta geçmişti ve saraydan bir günlüğüne bile olsa çıkmaya bir adım yaklaşamamıştım. Polyn artık gecelerini çocukluğundaki gibi aile avlusundaki odasında geçirmiyordu. Nerede kaldığını bilmiyordum; kraliyet sandık odalarından biri kral dairesine çevrilmişti belki de. Hizmetçilere biliyorlar mı diye sormak istediysem de küçük düşmeye, abimin nerede olduğunu bilmememle ilgili dedikodu etmelerine katlanamazdım. Ve gerçekten de abimin yerini bilmiyordum. O kadar çok ortadan kayboluyordu ki taç giyme töreni müsabakalarından beri onu hiç görmediğimi fark etmem birkaç

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

günümü aldı. Ne var ki durum açıktı işte; tacı giydiğinden beri aile avlusuna ayak basmamıştı.

Eteo masum bir çocuğa ölüm cezası verdiğini öğrendiğinden beri dairesinden çıkmamıştı. Her ne kadar başından beri bıçaklı çocuğun neredeyse hayatıma mal olan komplonun masum kurbanı olduğunu biliyor olsa da, belli ki korkunç bir şeyin gerçek olabileceğini bilmek ile kesinlikle gerçek olduğunu bilmek arasında fark vardı. Kralın emriyle, yani onun emriyle idam cezası alan oğlu saraydan götürülürken annesinin feryatlarını unutamıyordu. Ve inzivasından çıkıp da çeşmeye dönene kadar onunla konuşamazdım. Böylesine tehlikeli bir şey hakkında konuşurken güvende hissedeceğim başka bir yer yoktu. Başka hiçbir yerde kimsenin bizi duymayacağından emin olamazdım.

Bu sırada, ikisi sıkı fıkı olduğu için –o Polyn'le yakındı, ben de Eteo'yla yakındım– bizim adımıza Polyn'le konuşması gereken ablam görünüşe bakılırsa yokluğundan tamamen bihaberdi ve ben sormasam farkına bile varmayacaktı. Haem ona bir şey söylemiyorsa ya da başka birileri onunla Haem hakkında konuşmuyorsa en ufak ilgi göstermiyordu.

Bir de sarayın kapıları meselesi vardı. Yalnızca törenden sonraki gün için sarayın demir parmaklıklı ön kapıları kapatılmıştı. Ondan sonra ana avlu yeniden Thebai halkına açıldı. Yine de iç kapılar –kraliyet avlusundan halka açık avluya kadarki kapılar– kilitli kaldı ve görünüşe göre yalnızca Polyn'in danışmanları ile arkadaşları istedikleri gibi girip çıkabiliyordu; muhafızlar onlar için güzelce kenara çekiliveriyordu. Bunları aile avlusundan ancak parça parça görebiliyordum çünkü oradan ikinci avluya açılan kapılar da şimdi kapanmış ve parmaklıklı kapıları da çekilmişti. Kapıda muhafız bile yoktu. Bir muhafıza gerek yoktu. Kapılar günlerdir kapalıydı, o yüzden, Sophon'un diyeceği gibi, birer duvardan farksızdılar. Öğretmenimin çalışma odasına da gidemiyordum. Hâlâ orada oturup beni bekliyor mu, yoksa pes edip saraydan ayrıldı mı, bilmiyordum. Hatta gitmesi söylenmiş bile olabilirdi.

BELONGS TO KIKIOS TEAM

Kilitli kapıları dayıma sormayı denediysem de pek bir şey elde edemedim. Ona Sophon'un yanına gidip bir metin ödünç almak istediğimi söyledim. Artık dersler için fazla büyüdüğümü ve halihazırda okuyup yazabildiğimi, şarkı söyleyip besteleyebildiğimi ve şehirdeki bütün kızlardan daha iyi *phorminx* –Thebai'nin yaşı daha büyük neslinin diğer her enstrümandan çok kıymet verdiği beş telli bir lir– çaldığımı söyledi. Ne kadar gururumu okşasa da bir yararı yoktu. Tekrar okuyacak bir şeyler istediğimde, ne okumak istediğimi ona söylersem Sophon'un odasına birilerini yollayabileceğini ve ertesi gün de metni geri götürtebileceğini söyledi. Haem'le ikisi hâlâ avlular arasında gidip gelebiliyordu ama henüz kapıların onlar için açıldığına da şahit olmamıştım. Acaba bütün bir gün boyunca kapıların yanında otursam mı diye düşündüm; o zaman en azından kapıdan girip çıkanları benim neden girip çıkamadığımı açıklamaya zorlayabilirdim. Ama bir süre orada oturdum ve içeri girmeye kalkışan olmadı. Benden daha çok sabredip kurtulabilirlerdi. Belki Eteo odasından çıktığında görevi paylaşabiliriz ve böylece bu kadar sabır gerektirmez diye düşündüm. Dayıma o sarayda dolaşabiliyorken benim neden dolaşamadığımı sorduğumda, kraliyet ailesinin güvenliğinin hiç olmadığı kadar önemli olduğunu, bu yüzden güvenliğimizi sağlamak için alınan bu yeni önlemleri kabul etmemiz gerektiğini söyledi. Olanlardan sonra bunu anlayacağımı düşünüyordu. Ne var ki ben güvende hissetmiyordum, kapana kısılmış hissediyordum yalnızca.

Bu içinden çıkılmaz durumu çözmeye çalıştım, böylece tarihimi anlatan dizeleri, Polyn'in dinlemekten hoşlanmayacağı dizeleri yazabilecektim. Ama herhangi bir şeyi yazmaya kalkışmadan önce bir şeyleri kafamda çözmem gerekiyordu. Hata yapmayı göze alacak kadar parşömenim yoktu, ayrıca ne zaman daha fazlasını edinebileceğimi de bilmiyordum. Sophon benden içinde bulunduğum çıkmazı anlamak için mantığa başvurmamı beklerdi, ben de buna çabalıyordum. Epey bir düşündükten sonra doğru olduğuna inandığım şey şuydu:

BELONGS TO KIKIOS TEAM

En büyük abimin ölmemi istemiş olduğunu kabul edemezdim. Öte yandan arkadaşının, Polyn'in en azından haberi olmadan gizlice saraya girip bana saldırması da bir o kadar akıl almaz geliyordu. Sophon, Polyn'in Eteo'nun hükümdarlığını sekteye uğratmak üzere düzenlenen bir komplonun parçası olduğunu ima etmişti. Abilerimin birbirleri için birer yabancıdan farksız hâle geldiği de doğruydu, Ya da belki de hep böyleydiler. Çok küçükken de arkadaş olduklarını hatırlamıyordum. Eteo'nun Polyn'den ziyade Haem'le ortak noktaları olmuştu hep. Böylece elimde birbirine zıt iki düşünce vardı: abimin komploya dahil olduğu ve bu kadar kalpsiz olamayacağı. İki düşünceyi birden taşıyamazdım. Yine de daha fazla kanıt elde edene kadar abimi suçlamayacaktım.

Şimdi ne tür bir kanıt bulmayı beklediğimi bilmiyordum. Polyn bana düzenlenen saldırı için yanlış adamın hüküm giydiğini ilan eder miydi? Bu Eteo'nun Thebai halkı karşısındaki saygınlığını zedelerdi ama çok fazla da zedelemezdi; çocuk seçkin ailelerden birinin çocuğu değildi ve zaten artık ölüp gitmişti. Ayrıca bu pekâlâ Polyn'in itibarını da sarsabilirdi. Thebai'nin sıradan vatandaşları abilerimin hangisinin kral olduğuna sandıklarından daha az kafa yoruyordu, en azından Sophon'un konudaki çıkarımı doğruysa. Prens, kral; sıklıkla gözlemlediği üzere aradaki fark dışarıdan bakılınca içeriden göründüğünden çok daha ufaktı. İkisi de bir pazar satıcısı ya da kunduracı veya demirci olmaktan fersah fersah uzaktı. Bu yüzden Eteo'nun yaptığı şeyi düşünmek için yalnız zaman geçirmeye ihtiyaç duymasını anlıyor olsam da, yersiz bir korku yüzünden kendini yiyip bitirdiğine inanıyordum. İnsanlar masum bir çocuğa idam cezası verdiğini öğrenmeyecekti. Diğer her şey bir yana, çocuk halkın gözünde aklanacak olursa Polyn'in bir başka günah keçisi bulması gerekecekti. Suçu doğru kişiye, kendi arkadaşına yükleyeceği yoktu.

Sarayın kapılarının bizim güvenliğimiz için kilitlenmediğine inanıyordum. İçinde bulunduğum yegâne tehlikeden abimin

BELONGS TO KMKGS TEAM

arkadaşı, o bıçaklı *aristo* sorumluydu. Eğer şimdi yeniden sarayın içindeyse, ancak abimin davetiyle içeri girmiş olabilirdi. Ve Polyn'in evimize tehlikeli birini davet edip sonra da tehlike konusunda endişelenmesi pek aklıma yatmıyordu. O kraldı; kimse saraya onun bilgisi ya da onayı olmadan giremezdi. Diğer tek olasılık –ki daha önce itibar etmemiştim–, Polyn'in de kabul etmek istemediği şeyleri kabul etmeye zorlandığıydı, tıpkı benim sarayın en küçük avlusuna kapatıldığımı kabul etmek zorunda bırakıldığım gibi. Ama kim krala istediğini yaptırabilirdi ki? Absürt bir düşünceydi bu.

Böylece, Polyn her ne sebeple ve ne kadar süre için buna karar verdiyse, sarayın bu tarafında bir mahkûm olduğum çıkarımına vardım. Eteo dairesinden çıktığı zaman –eğer suçluluğunu bir kenara bırakabilirse– şimdi ne yapacağımızı çözmeme yardım edebilirdi. Muhafızlar beni görmezden geliyordu. Bütün gün kapıları yumruklasam birisi çıkıp benimle konuşmazdı. Ama yakın zaman öncesine kadar kral olan ve dört mevsim sonra yeniden kral olacak adamı görmezden gelemezlerdi.

Teorimdeki sorun, Polyn'in neden öyle davrandığına dair sadece tek bir makul bir sebep bulabilmemdi. Değerlendirdiğim bütün bilgileri kapsayan bir tane açıklama vardı: Polyn artık krallığı paylaşmak niyetinde değildi. Bu kez Eteo'nun yerini kalıcı olarak devralmıştı ve tahttan bir daha inmeyecekti.

Başka herhangi bir çıkarıma varmak imkânsızdı.

BELONGS TO KAKTUS TEAM

16

İokaste gözlerini kapatmış, avlunun ortasındaki üzeri minder dolu bir divanda uzanıyordu. Doğu tarafındaki revakın gölgesinde cıvıldaşan oğulları ile kızının seslerini duyabiliyordu. Mırıltılar ve neşeli cıvıltılar birazdan acı ve öfke dolu iniltilere dönüşecekti şüphesiz ama şimdilik çocuklar tıpkı hep hayal ettiği gibi birlikte oyun oynuyordu ve İokaste onlara aldırış etmemekten çok hoşnuttu. Oidipus'a çocukların sesini duyabildiği sürece mutlu olduğunu bir türlü anlatamamıştı.

Onu elden ayaktan düşüren baş ağrıları çektiğinde bile –artık karnı neredeyse bebeğinin mırıltılarını duyabilecek kadar şiştiğinden zaman zaman oluyordu– çocukları dinleyebilmek, her birinin sesini diğerlerinden ayırabilmek hoşuna gidiyordu. Aylar boyu her gün avazı çıktığı kadar bağıran Polyneikes'ten başka çocuğu yokken hayat kolaydı. Sonra, Eteokles dünyaya geldiğinde İokaste, Polyneikes'ten de küçük bir bebek olabildiğine hayret etmişti. Oturmuş, etrafına sanki henüz değil ama bir gün çevresindekileri beğenebilirmiş gibi bakan büyük oğlunun serpildiğini, ağırlaştığını ve nihayet boyunun uzadığını görebiliyordu. Yine de, inkâr edilemez biçimde daha küçük olan Eteokles doğana kadar büyük oğlu nedense aklında minicik bir bebek olarak kalmıştı. Aynı şey Antigone doğduğunda da olmuş ama bu kez bir kızı olmasının sevinci de eklenmişti. İki oğul ve bir kız evlat. Çıkardıkları her seste farklılıklarını duyabiliyordu: Polyneikes'in her hareketi gürültülüydü, nefes alışı bile. Eteokles daha sessizdi

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

ama bir kedi gibi horluyordu. Antigone en ufak bir tahrik karşısında köpürüyordu. Daha birkaç aylıkken bile, beşiğinden kaçıp maceralarında onlara katılmaya kararlı, kocaman yeşil gözleriyle abilerini izliyordu. Peki doğacak bebeği, o nasıl olacaktı? İokaste bebeği tekmeleyecek mi diye sertleşen karnını okşadı. Bu bebek diğer üçünün yarısı kadar hareketli değildi. Oidipus'a anlatamasa da yediği her şeyin nedense ağzında metalik bir tat bırakmasından bebeğin kız olduğunu biliyordu ve bu kız saatlerce kıpırdamadan yatabiliyordu. Tam İokaste endişelenmeye başladığında eliyle ittirip onu rahatlatıyordu. Birbirine dokunan elleri arasında yalnızca İokaste'nin teni vardı.

Kocasının yumuşak deriden bir topu Polyneikes'e şutladığını duyabiliyordu. Bu sırada Eteokles onu da aralarına almalarını istiyordu. Çığlık atıp huzuru bozan o mu olacaktı? Hayır, alışıldığı üzere Antigone birdenbire gerçek ya da farazi bir adaletsizlik yüzünden sızlanmaya başlamıştı. Oidipus'un kızını kucaklayıp onun takımında oynayabileceğini söylediğini işitti: İkisi oğlanlara karşı. Her şey olması gerektiği gibiydi.

İokaste güneşin altında uyur uyanık uzanırken bugün neler yapması gerektiğini düşünüyordu. Öte yandan pek endişelenmesine gerek yoktu; işlerin başında erkek kardeşi vardı. İokaste'nin çocukları dünyaya geldiğinde, her yıl daha fazla sorumluluk alarak daha çok yardımcı olmaya başlamıştı. Kreon yükünü hafifletmek istiyordu, Polyn'e hamileyken öyle söylemişti. Sanki bacaklarının onun ve doğacak bebeğinin ağırlığını taşıması mümkün değilmiş gibi sürekli koşuşturup İokaste'nin arkasına bir tabure koyuyordu. O zaman İokaste, Eurydike'yle çocukları olduğu zaman ne kadar iyi bir baba olacağını düşünmüştü; olduğu zaman da haklı çıktığını gördü. Kreon, artık babasıyla sık sık saraya gelen minik oğlunun üstüne titriyordu.

Eurydike ile Kreon pazar yerinin hemen aşağısında, saray kapılarının yakınlarında küçük, güzel bir eve taşınalı üç yıl olmuştu – yoksa dört müydü? İokaste hatırlamakta güçlük çekiyordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Meyve-sebze tezgâhlarının arkasında çürüyen sebzeler hamileliğinde Eurydike'nin midesini bulandırıyordu ve bir süre boyunca da şehrin bu yakasına taşınmanın bir hata olduğunu düşündüğü çok açıktı. Kocasıyla saraya gelmeyi bırakmış, kendi evine çekilmişti. Ne var ki Haemon doğduktan sonra lokasyonun faydasını gördü. Kreon dakikalar içinde saraya yürüyebiliyordu ve Eurydike de bebeğiyle istediği zaman gelip gidebiliyordu. Kendine daha fazla zaman ayırmak isterse çocuğunu İokaste'ninkilerle birlikte bırakıyordu. Sarayda çok sayıda dadı varken fazladan bir çocuk pek fark etmiyordu. Eurydike hiçbir zaman İokaste'nin umduğu kız kardeş olmamıştı ama Kreon'u mutlu ediyordu ve oğulları da bir neşe pınarıydı.

İokaste, Kreon'a Eurydike'yle bir bebek daha yapmayı düşünüyorlar mı diye sormayı düşündü. Onları Haemon'la gördüğünde kucak dolusu çocuk yapacaklarına emindi. Ne var ki önce aylar, şimdi yıllar geçmiş, hâlâ ikinci bir çocukları olmamıştı.

İokaste minderleri yerlere saçarak divandan kalktı ve avlunun karşısındaki Oidipus ile çocuklara el salladı.

"Birazdan dönerim," diye seslendi. Orta avluya yürüdü ve olduğu yerde kalmadığına pişman oldu. Güneşin altında uzanmak hoştu ama kısacık bir mesafeye bile olsa yürümek fazla sıcaklamasına ve bitkin düşmesine sebep olmuştu. Sırtına yapışan keten tuniğin altında biriken teri hissedebiliyordu. Hazine odasının kapısını açtı ve karşısında, Atinalı bir elçinin İokaste'ye hediye ettiği süsleme ahşap sandalyede oturan Kreon'u buldu.

"Rahatın yerinde görünüyor," dedi İokaste gülümseyerek.

Kreon ayağa fırladı. "Affedersin, kardeşim. Sadece..."

"Özür dilemene gerek yok," dedi İokaste. "Oturmam lazım." En yakın sedirin üstüne yığıldı. Sedirin minderleri sertti, hayvan tüyüyle mi doldurulmuştu? Bir kez daha rahat divanından kalktığına pişman olarak Kreon'u yanına çağırdı. Diğer çocuklarından birinin de onu böyle yorduğunu hayal meyal hatırlıyordu ama hangisi olduğunu çıkaramadı. "Bu bebek beni dokuz ay

BELONGS TO KAKIOS TEAM

sırtüstü yatırmaya kararlı," dedi, Kreon'un soluk mavi gözlerinde endişeyle getirdiği küçük metal su kabını alarak.

"Buz getirteyim mi?" diye sordu Kreon. "Sevdiğini biliyorum."

"Hayır, teşekkürler. Ben seviyorum ama bebek sevmiyor. Ona fazla soğuk geliyor olmalı. Tekme atıyor."

"Tüh," dedi Kreon. "Onun dışında nasılsın?"

"Aklım karışık," diye yanıtladı İokaste. "Neden Eurydike'yle bir çocuk daha yapmıyorsunuz? Ve bunu neden daha önce sana sormadım?" Kreon'un yüzü kızardı. "Kızarma," diye ekledi İokaste gülümseyerek. "Yalnızca birimiz kan ter içinde ve suratı kıpkırmızı olabiliriz ve o sen olamazsın çünkü ben odaya girdiğimde öyleydim."

Kreon bir an için düşündü. "Ben başka çocuğumuz olsun istedim," diye itiraf etti. "Üç ya da dört çocuğumuz olsun isterdim. Ama Eury..." Devamını getiremeyince, ne kadar rahatsız edici olsa da İokaste sessizliği bozmamak için kendini tuttu. Nezaket göstermeye kalkışırsa asla gerçeği öğrenemezdi.

"Eury hamileyken o kadar çok istifra etti ki bir kez daha aynı şeyi kaldıramayacağını söyledi. Ben de onun için endişeleniyordum. O kadar hastalanmak bir kadın için iyi olmasa gerek."

"O kadar mı hastaydı?" İokaste suçluluğun içine bıçak gibi saplandığını hissetti. Eurydike'nin günün her saati mide bulantısından muzdarip olduğunu biliyordu ama bu kadar elden ayaktan düştüğünü fark etmemişti.

"Sürekli istifra ediyordu," dedi Kreon. "Her gün. İlk haftalarda ne kadar zayıflamıştı, hatırlamıyor musun? Ağzına bir lokma zor atabiliyordu."

"Elbette," dedi İokaste. Ama yalan söylüyordu. O zamanlar Polyneikes yeni doğmuştu, Haemon'dan iki ay küçük olan Eteokles'e hamileydi. Eurydike'nin sıkıntısını anlıyordu ama onunla pek ilgilenmiyordu. Onun da tıpkı İokaste ve başka bütün hamile kadınlar gibi ara sıra istifra ettiğini varsaymıştı.

BELONGS TO KANTOS TEAM

"Eury çocuk sahibi olmayı, yeniden o kadar hasta düşmeyi göze alacak kadar istemedi. Doğrusunu söylemem gerekirse teklif ettiğim için bile suçlu hissettim. Sanki ondan bir kez daha hayatını tehlikeye atmasını istiyormuşum gibi geldi."

"Eh, madem o kadar karşı..." dedi İokaste. "Haemon var ve önemli olan da bu."

"Biliyorum," dedi Kreon. "Bunu biliyorum. Ama bir de kızım olmasını isterdim. Çok sevinirdim, biliyorsun."

"Özür dilerim," dedi İokaste. "Keşke sormasaydım. Kabalık ettim."

"Hayır," dedi Kreon. "Bunu yüksek sesle söyleyebilmek iyi geliyor. Evde söylemezdim, anlıyorsun ya. Eury onu eleştirdiğimi düşünür. Ya da Haem'le ilgili bir memnuniyetsizliğimi ifade ettiğimi düşünür ki Haem mükemmel bir oğul elbette. Eury bana bir vâris verdi; daha fazlasını isteyemezdim. Ama meselenin onunla hiç ilgisi yok, anlıyor musun? Bir kız çocuk istemenin. Sen anlarsın."

"Anladığımı sanıyorum," dedi İokaste. "Bu karnımdaki kız olacak, eminim. Ona bakacağına söz verir misin?"

"Onu dağın yamacına bırakıp gitmeyi mi planlıyorsun?" dedi Kreon gülerek. Odanın karşısına, İokaste'nin altınlarının bulunduğu çelik kasalara ve satın almasını istediği –altın karışımlı kan kırmızı kumaştan, Mirelerin elinden çıkmış gibi özenle dikilmiş– kilime bakıyordu, bu yüzden ablasının tepeden tırnağa titrediğini görmedi.

İokaste yutkunup neşeli bir sesle konuştu. "Elbette, hayır. Oidipus kız babası olmaya bayılıyor, biliyorsun. Sürekli yaygara kopardığı hâlde Ani'yi oğlanların ikisine de tercih ediyor. Bu bebeğin göz ardı edileceğinden endişeleniyorum yalnızca. Diğerlerinden daha sessiz."

Kardeşi dönüp ona baktı. "Ne kadar sessiz?" diye sordu.

"Hayır," dedi İokaste. "Hareket ediyor. Sadece alışık olduğum kadar sık değil. Antigone beni her gün yumruklayıp tekmelerdi, hatırlıyor musun?"

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

Kreon başını salladı. "Seni delirtiyordu. Ona at sineği diyordun, sürekli canını yaktığı için."

"O asla ilgiden yoksun kalmayacak," diye katıldı İokaste. "Bu bebeğe göz kulak olman da bu yüzden gerekiyor. Ailenin bebeği olacak o, o yüzden göz ardı edilmemesini sağlayacak birine ihtiyacı olacak. Söz ver."

"Oidipus'a danışmak istemez misin?"

"Neden? Benim gibi o da iyi bir fikir olduğunu düşünür. Eminim buna."

Kreon onun artık yer yer kırlaşmış kahverengi saçlarının çevrelediği kızarmış yüzüne baktı.

"Söz veriyorum," dedi. "Onu göz ardı etmene izin vermeyeceğim, öbür veletlerin ne kadar gürültücü olursa olsun."

"Güzel," dedi İokaste. "Şimdi rica etsem bana şu kilimi getirir misin, bir bakayım. Vadettikleri kadar güzel mi?"

"Güzel."

Sohbetleri bittiğinde içi rahatlayan İokaste kardeşinin koluna girdi ve Kreon onu ailesinin diğer üyelerinin yanına götürdü. "Akşam yemeğine kalır mısın?" diye sordu, avlunun öbür ucundan koşup kendini babasının kollarına atan Haemon'u izlerken. "Eurydike'yi alması için birini gönderirim?"

Neşe saçan oğlunu kollarından tutup havada döndürürken Kreon'un pazıları şişiyor, vücudunun başka her yerindeki gerginlik yok olmuşa benziyordu.

"Bunun için fazla ağırlaşmaya başladın," dedi, Haemon'u bir kere daha döndürüp yere bırakarak. "Ne zaman bu kadar uzadın sen?"

"Bilmem," diye ciyakladı küçük oğlan.

"Bu akşamüzeri mi?"

"Hayır," dedi Haemon.

"O zaman bu sabah? Bu sabah olmalı."

Oğlan neşeyle, "Hayır," diye ciyaklayıp boyu uzamış mı diye sudaki yansımasına bakmak için çeşmeye koştu.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Eve dönsek iyi olur diye düşünüyorum," dedi Kreon, İokaste'ye. "Eury şimdiye kadar akşam yemeğini planlamıştır."

İokaste cık cıkladı. "Elbette. Daha önceden akıl etmeliydim. Polyn! Eteo! Buraya gelin!" İki oğlan koşarak yanlarına geldi ama annelerine çarpmadan durmayı bildiler. Anneleri Ani'ye hamileyken öğrenmişlerdi bunu. "Gidip Eury Teyze için şifalı bitki ve çiçek toplar mısınız? Böylece onu özlediğimizi ve yarın akşam yemeğinde onu görmek istediğimizi bilir," dedi İokaste. "Dayınız da benimle ve babanızla buzlu su içer bu sırada."

Oğlanlar başlarını sallayıp birden ciddileşerek aceleyle uzaklaştılar.

"Hiç gereği yok," dedi Kreon.

Ama ablası kolunu sıvazlayıp hâlâ akşamüzeri güneşinin vurduğu divanına döndü. Serin serin uzanabilmek için sıcak minderleri tersine çevirdi. Oidipus oturmakta olduğu gölgelikli revaktan çıkıp Kreon'a el sallayarak onu sade ahşap bir sandalyeye buyur etti.

Kreon oturup, "Daha uzun süre kalamam," dedi. "Karım bizi eve bekliyor."

"Biraz kalabilirsin," dedi Oidipus esneyerek. "Çocuklar istenileni yerine getiremeden kavgaya tutuşurlar. Fazla zaman aldığını görmedim."

İokaste, "O kadar da kötü değiller," dediği sırada Eteokles biberiyeye uzanmak için abisini ittirdi. "Oğlan çocukları onlar, hepsi o."

Ne var ki Oidipus haklıydı. Oğlanlar yine birbirine girmiş, bitki toplamayı bırakıvermişlerdi. Bir an sonra Polyneikes yarışan ellerin çekiştirmesi yüzünden kırılıp bükülmüş bir demet kekik getirdi. Haemon gelip perişan bukete baktı. "Ben yaparım," deyip bitkilere bakmak üzere yollandı. Avlunun karşı köşesinde çalışmakta olan bir bahçıvan Haemon'un bitkilere yoğun bir ilgiyle baktığını görünce yardım etmek için aceleyle yanına gitti.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Benim oğullarım da seninki gibi davransa olmaz mıydı?" diye söylendi Oidipus. "Küçük canavarlar."

İşlerin onlar olmadan daha başarılı yürüdüğünü gören Eteokles ve ardından Polyneikes, kuzenlerinin bu önemli görevin hakkından tek başına geldiğini izlemektense ona yardım etmek için aceleyle koşturdular. "Gördünüz mü?" dedi İokaste. "O kadar da fena değiller."

Üç ebeveyn arasındaki sohbet sıklıkla olduğu gibi tıkandı. İokaste kardeşi ile kocasının birbirlerine karşı hiç değilse sahte bir cana yakınlık göstermelerini isterdi. Kreon hiçbir zaman Oidipus'tan hoşlanmamış, yine de kral hakkında tek bir eleştiride bulunmamıştı. Ne var ki İokaste onu kocasıyla tanıştırdığı zaman kardeşinin yüzünde beliren ifadeyi unutmamıştı. Elbette birileri ona Oidipus'un genç olduğunu söylemişti ama Kreon onu görünce şaşkına dönmüş, bunu da pek iyi gizleyememişti. Ablasının hayatındaki en genç erkek olmaya alışmıştı, ne de olsa aralarında on yaş vardı. Sonra, Oidipus'la tanıştığında rolünü değiştirmek zorunda kalmıştı. İokaste'nin kocası ondan altı –yoksa yedi miydi?– yaş küçükken Kreon artık küçük kardeş olamazdı. Ayrıca artık gerçek bir kocası, doğru dürüst bir evliliği olunca ablasının bel bağladığı tek erkek olmaktan da çıkmıştı. Ani ve keskin bir uyanıştı bu.

Dahası, Oidipus sahiplenici bir adamdı. Bu da İokaste'nin, evlenmeden önce, tanıştıklarında daha yavaş yol alsalardı o zaman fark eder miydi diye düşündüğü şeylerden biriydi. Oidipus, Laios'un tam tersiydi, hiçbir zaman erkeklerle bir arada olmaktan hoşlanmamıştı. Onunla yalnız kalmayı tercih ediyordu ve sahipleniciliği geçmişe kadar uzanıyordu. O gelmeden önce İokaste'nin hayatında kim varsa hiçbirinden hoşlanmıyordu. Teresa, Laios'un ölümünden sonra sarayda olsa olsa bir ay daha çalıştı. İokaste'ye kâhya –özgür bir kadın– herhalde gitmeyi tercih ederdi gibi gelmişti. Ne var ki Teresa her ne kadar Laios yüzünden kederli olsa da yerini korumak istiyor gibiydi. Yine de Oidipus'a karşı soğukluğunu da, kralın ölüm haberiyle gelişin-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

den birkaç gün sonra Thebai'den ayrılmasından duyduğu sevinci de daha açıkça belli edemezdi. İokaste, Teresa'nın casusları işi boşluyor olmalı diye düşünmüştü çünkü Oidipus iki hafta sonra dönüp kraliçeye evlenme teklif ettiğinde herkesten daha çok o şaşırmıştı. Teresa buna çok öfkelenmiş, Oidipus da o gün sarayı terk etmesini emretmişti. Kâhya kraliçenin bu küstah adamın buyruğunu reddedip Teresa'nın tersine gitmemesini söyleyeceğini bekleyerek ona dönmüştü. Ne var ki İokaste öyle bir şey yapmamıştı. Aksine, kocasının koluna girip Teresa'ya sarayda bazı şeylerin değişmekte olduğunu, o yüzden belki de hayatına devam etmesinin vaktinin gelmiş olabileceğini söylemişti. Teresa bütün gün kendini mutfağa kapamış, kraliçenin durumu yeniden değerlendirmesini beklemişti. Ne var ki yeni bir kâhya geldiğinde –Oidipus pozisyonun boş olduğunu duyurmuş, onlarca Thebaili de koşa koşa hizmetini sunmuştu– eşyalarını toplayıp gitmek zorunda kalmıştı. İokaste ara sıra Teresa'yı düşünüyor, o gün nereye gittiğini merak ediyordu. Sarayda yaşadığı onca yıldan sonra gidecek bir yeri var mıydı ki? Ama bir önemi yoktu. İokaste seçimini yapmıştı ve o da Oidipus'tu. Hayatının o kadar büyük bir kısmında onun adına karar verildikten sonra, artık kendi adına verebildiği kararların arkasında durmaya kararlıydı. Ve kısa süre sonra Oidipus avluda neden hiç çiçek olmadığını sormaya başlamış, Teresa'nın o çirkin küçük mabedini yıkıp yerine bir badem ağacı ekmeyi önermişti. Birkaç yıl sonra badem ağacı çiçek verdiğinde, İokaste şimdi çiçeklerle dolu avlunun bir zamanlar farklı göründüğünü unutup gitmişti.

Dürüst olacaksa, Kreon ikinci kocasıyla tanıştığında onu dipsiz bir memnuniyetle karşılasaydı bile muhtemelen Oidipus'un kanı yine de ona ısınmazdı. Oidipus'un İokaste'ye duyduğu sevgi hep kıskanç bir sevgi olmuştu. Onun ilgisini çocuklarla –onları ne kadar sevse de– paylaşmak zorunda kaldığında rahatsız oluyor, erkek kardeşini de kesinlikle sevmiyordu. Büyüğü olan bu adamı üstten bakan, aşırı korumacı biri olarak görüyordu. "Sen-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

den nefret eden bir kocan varken neredeydi bunca endişe?" diye sormuştu bir keresinde. İokaste de omuz silkmiş, evlenip evden ayrıldığında Kreon'un daha çocuk yaşta olduğunu ve sonrasındaki yıllar boyunca da hayatıyla ilgili pek bir şey bilmediğini hatırlatmıştı. Kreon'a hak veriyordu. Ama aynı zamanda onun nispeten genç yaşına da fazla ağırlık veremezdi çünkü daha onunla tanışmadan bile önce kocasına karşı onu savunmuş olan Oidipus'tan birkaç yaş (zihninden kaba bir hesap yaptı) büyüktü.

İokaste uzun zaman önce, en iyisinin o ikisi arasında bir tersliğe mahal vermemek olduğuna karar vermişti. Kıskançlık ancak tahammülsüzlüğünü körüklediğinden, Oidipus'un yanında Kreon'a asla çok fazla sevgi göstermemeyi öğrenmişti. Onun ilgisi söz konusu olunca kocasının rakipsiz olmaya ihtiyacı vardı ve öyleydi de. İokaste hep bir gün ikisinin birbirine ısınacağını, böylece hayatın daha kolay olacağını ummuştu. Eurydike'yi kendi tarafına çekmeye çalışmıştı –kardeşini bu kızla elinden geldiğince çabuk evlenmesi için yüreklendirmişti– ama dördü (Kreon ile Eurydike o kadar yakınlarında oturduğundan) bir araya geldiklerinde bile pek bir şey değişmiyordu. İokaste statü farkını yok saymaya meyilli olsa da diğerleri hiçbir zaman yok saymamıştı. Kreon, Oidipus'a "Kral" dendiğini duyduğunda sinirleniyor, Oidipus ise Kreon'un işinden "Ablana yardım ediyorsun" diye bahsetmeyi tercih ediyor, resmi bir pozisyonu olmamasından haz alıyordu.

İokaste çocukların küçük, düzgün otlarla bağlanmış çiçekler ve şifalı bitkilerle koşarak yanlarına geldiğini duydu. "Çok güzel olmuş," dedi üçüne. Haemon'a, "Güzelce annene götürür müsün bunu?" diye sordu. Haemon başını salladı.

Kreon, "Gitme vakti," deyip sandalyeden kalktı. "Yarın görüşürüz," dedi ablasına.

İokaste kardeşine miskin miskin el sallarken, içinden belki çiçekler Eurydike'yi onları ziyaret etmeye ikna eder diye geçirdi. Ama biliyordu ki kendisinden başka dördünün arkadaş olmasını isteyen yoktu. Bu da hiçbir zaman yeterli olmayacağa benziyordu.

BELONGS TO KMKGS TEAM

17

Annemle babamı her gün düşünmüyorum ama hatırladığımdan daha çok özlem duyuyorum onlara. Anne babam olmadan büyümek bende sanki nadide bir şişe parfüm misali narin ve yeri doldurulamaz bir şeye karşı özensiz davranmışım gibi huzursuz bir his bıraktı. Geçmişe uzanıp onlara daha iyi bakamam. Öte yandan üç kardeşim bana her zaman teselli oldu. Hepimizde annemle babamdan izler var. Ani annemize çok benzer, doğduğundan beri de benziyordu. Kuşlarınkini andıran ışıl ışıl gözleri, koyu renk gür saçları ona çekmiş. Annemiz gibi ufak tefek ve narin. Olgun bir incirin yumuşak kabuğuna batırdığı o düzgün, keskin tırnaklarına kadar elleri bile tıpatıp aynı. Polyn ise babamın sıkıştırılıp yoğunlaştırılmış versiyonu gibi; tavrında sanki ona yetişmenizi bekliyormuş gibi o aynı çabukluk var. Ama Eteo babamın fiziğini almış; o uzun, geniş adımları o kadar babamızı anımsatıyor ki bazen boş bulunup onu babam sanıyorum.

Ama artık değil.

Eteo nihayet odasından çıktı. Küçük bir çocukken bile böyle karanlık dönemleri olurdu. Sinirlendiğinde ya da üzüldüğünde onu teselli edemezdiniz; yeniden konuşmaya hazır olana kadar kendi hâline bırakmanız gerekirdi. Uyuyor olabilir diye usulca kapıyı çalıp ona seslendim. Bunu her gün yapıyordum ama hiç cevap vermiyordu. Sonra bir gün, kapısını açıp avlunun parlak güneşine karşı gözlerini kırpıştırarak dışarı çıktı. Gözleri şişmiş, etrafları sanki su toplamış gibi kabarmıştı. Uzanıp ona sarıldım ama kolları beni bomboş sardı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Çeşmeye gel, İsi," dedi. Ona, bildiğim kadarıyla, avluda bizden başkası olmadığından herhangi bir yerde birilerinin bizi duymasının pek olası gelmediğini söylemenin bir manasını göremedim. Ani, Haem'le birlikte bir yerlerdedir diye tahmin ediyordum ama nerede olduklarını bilmiyordum. Köleler bu sabah erkenden kızarmış arpa taneleri ve ekşi keçi peyniri getirmişlerdi ama çoktandır ortalarda yoktular.

"Herkes nerede?" diye sordu Eteo etrafa bakınarak.

"Günlerdir böyle," dedim ona. "Dayımıza kapıları ne zaman açacaklarını sordum ama omuz silkip böyle daha güvende olduğumuzu söyledi."

"Daha güvende mi?" Abim ihtiyatla bir kaşını kaldırdı. "Bir dağ aslanıyla boğuşurken bile burada olduğumuzdan daha güvende oluruz. Üzgünüm, İsi, seni yalnız bıraktım. Düşünmem gerekiyordu."

"Şimdi buradasın."

Çeşmenin yanına oturduk. Uzanıp elimi suya daldırdım. "Gitmeye kalkışınca ne oluyor?"

"Kapıları açmaya kimse gelmiyor."

"Bağırıp kapıları yumruklarsan ne oluyor?" diye sordu, bitkin bir tebessüm ederek.

"O zaman bile gelen olmuyor," dedim.

"Ama köleler içeri girip çıkıyor?" diye sordu, başıyla revakın altındaki masada duran, sinekler üşüşmesin diye üzerine ince bir keten kumaş örtülmüş yiyecekleri işaret ederek.

"Eskisine göre daha az sıklıkta. Ama evet."

"Kapılardan girip çıkıyorlar?"

"Herhalde."

"Ne zaman geliyorlar?"

"Ben uyanmadan. Her gece tabak çanakları alıp yeniden doldurmak için geri geliyorlar."

"Burada mahsur kaldık öyleyse," dedi. Başımı salladım. "Ani nerede?" diye sordu. Omuz silktim.

BELONGS TO KMKDS TEAM

"Haem'ledir diye düşünüyorum," diye yanıtladım. "Bilmiyorum. Günlerdir onu görmedim. Yakında nişanlarını ilan edeceklerinden eminim."

"Böyle bir başına mısın burada?" diye sordu.

"Taç giyme töreninden beri," dedim. "Ani bazen buralarda oluyor ama hep Haem'le birlikte, onunla konuşamıyorum."

"Haem'e güvenmiyorsun." Eteo yavaşça başını salladı. "Ya da Ani'ye mi güvenmiyorsun?"

"Senden başka kime güveneceğimi bilmiyorum," dedim.

"O zaman şansın var ki buradayım," dedi gülümseyerek. "Köle çocuk her sabah odama yemek getirdi. Hiçbirini görmeye tahammülüm yoktu. Ne Polyn'i, ne Kreon'u ne de diğerlerini. Bana Lynkeus'ten bahsettiğinden beri. Burada bir başına olduğun aklıma gelmedi. Affet."

"Lynkeus? Adı bu mu?"

"Polyn'in arkadaşı mı? Evet."

"Polyn'in de seni görmeye tahammülü yok," dedim. "Buraya bir daha uğramadı bile."

"Yaptığından utandığını sanmıyorum, İsi. Hâlâ hakkında iyi mi düşünüyorsun, ona karşı bu kadar kanıtın varken bile?"

"Başka seçeneğim yok. Tek alternatif hakkında en kötüsünü düşünmek. Bana ne yararı var ki bunun?"

Eteo başını iki yana salladı. "Gerçekçi ol."

"Gerçekçiyim zaten," dedim. "Neye inanmamı isterdin? Abimin beni öldürtmeyi kabul ettiğine ve bugün sırf şans eseri ve yaşlı bir adamın hüneri sayesinde hayatta olduğuma mı? Gerçekten böyle mi düşünüyorsun?"

"Seni üzmek istememiştim," dedi. "Üzgünüm. İyisi mi daha fazla ondan bahsetmeyelim."

Ayağa kalkıp masaya doğru ilerledi. İki incir alıp birini bana attı. Kötü nişan aldığından inciri yakalamak için arkaya doğru eğildim. Az kalsın sırtüstü düşüyordum ama dengemi sağlayıp doğrulabildim. Nihayet abim doğru dürüst gülümsedi. Sanki

BELONGS TO KMKISS TEAM

olayların ağırlığı alın kemiğinden düşüvermişti, yüzü tıpkı yaprak gibi açılıverdi.

Bir planı olduğunu tahmin etmem gerekirdi. Eteo hep böyleydi. Ne zaman bir şeye üzülse durumu enine boyuna düşünene kadar dünyadan elini eteğini çeker, ancak o zaman harekete geçerdi. Şimdi farklı davranması için de sebep yoktu.

Avludan ayrılmaya benden daha kararlıydı ki bu da pek şaşırtıcı sayılmazdı. Yanımda biri olmadan saraydan çıkamadığım gibi, halka açık alanlarına bile giremiyordum. Kölelerden ya da akrabalarımdan biri yanımda olmadan kimse ana avluya kadar gitmeme izin vermiyordu. O yüzden kapılara vurup gürültü koparsam bile ancak ikinci avluya kadar ulaşabilirdim ve Lynkeus dahil Polyn'in arkadaşları oradaydı. Eteo bu kadar kısıtlanmadığından, elbette, kazanacak daha çok şeyi vardı.

Abimle ilgili tuhaf şeylerden biri insanların onun ne kadar hızlı olduğunu unutmasıydı. Her yıl yarışlarda onu son sürat koşarken izliyorlar ve hızlı olduğunu biliyorlar. Yine de uzun boylu olduğu ve yılan gibi süzülüp miskin miskin yürüdüğü için koşu pistinin dışında bunu unutuyorlar. Belki sonsuza dek dairesinde kalmayacağını da unutmuşlardı, gerçi bu belli ki işlerine gelirdi.

Ertesi gün, gün ağarmadan epey önce, elinde taze meyveler ve peynirle bir köle çıkageldi. Meşaleye ihtiyacı yoktu çünkü o gece kocaman dolunay vardı ve bulutlar ancak ara sıra önüne geçiyordu. Ayrıca kolları tabak çanaklarla doluydu. Günler boyu her gece bunu yapmıştı, olağan dışı bir şey beklemiyordu. O yüzden revakın daha karanlık girintilerine, Eteo'nun saklanıp beklediği yere bakmıyordu.

Hiçbir şey duymadım ki sebebi yalnızca abimin böylesini istemesi olabilirdi. Köle ancak ertesi akşam Eteo'nun odasında, yerde eli kolu bağlı bulundu. Açıkladığına göre (gerçi o sırada artık kimsenin umurunda değildi), yeni tabakları getiriyordu ki bir el ağzına kapanmış, boğazına da bir bıçak dayanmıştı. Karşı

BELONGS TO KAKIOS TEAM

koymamıştı ama iddiasına göre yaka paça odaya götürülene kadar kendisine saldıranın prens olduğunu bilmiyordu. Eteo birileri bir terslik olduğunu anlamasın diye dünden kalan kirli tabak çanakları alıp odasına götürmüş olmalıydı. Muhafızlar kapıyı boşluyordu, orası aşikârdı. Eteo esir aldığı köleden bir karış daha uzun ve daha kuvvetliydi. Kap kacağı mutfağın önüne bırakmıştı ve birileri bunu tuhaf bulduysa da bir şey söyleyen olmamıştı. Mutfakçı çocuk (şüphesiz köle arkadaşının işten kaytardığına söylenerek) kapları alıp her zamanki gibi yıkamıştı. Hava aydınlanana kadar kimse Eteo'nun yerini bilmiyordu. Bir yerlere saklanmış olmalıydı. Benim tahminime göre başka şehirlerden elçiler saraya gelmediği sürece nadiren kullanılan sandık odalarından birindeydi. Gece bekçileri o odaları kontrol etmeye tenezzül etseler bile gecenin başında bir kere bakıp geçerlerdi; bir manası olduğunu düşünmezlerdi. Gece nöbetindeki her adamın kraliyet muhafızları tarafından dövülerek öldürüldüğünü söylemeye bile gerek yok.

Eteo benden daha akıllı olduğundan çoktan Polyn'in ikinci avludaki eski kral dairesinde kaldığını anlamıştı. Biz doğduğumuzdan beri orayı kullanan olmamıştı ama anlaşılan eski kral (babamdan önceki) orada uyuyordu. Eteo gün ağarmadan önce Polyn'le konuşmak için gizlice içeri girebilirdi ama girmedi. Onun yerine, kralın kalkıp, yıkanıp bir şeyler yedikten sonra danışmanlarıyla birlikte güne başlamak için hazine odasına girmesini bekledi. Ardından saray avlusunun batı tarafındaki kabul salonlarına doğru ilerledi. Kimse ona engel olmadı. Muhafızlar onun da benimle birlikte aile avlusunda kapalı kalması gerektiğini bilmiyor olabilirlerdi. Eteo günlerdir o kadar sessizdi ki belki de orada olduğunu unutmuşlardı. Elinde bir kılıç olduğunu ya görmediler ya da umursamadılar. Bir prensi tören silahıyla görmek pek de alışılmadık şey değildi. Öte yandan Eteo'nun kılıcının kabzası parlak akik taşlarıyla süslü diye de daha az keskin değildi.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Hazinenin kapısını açıp içeri girdi ve kapıyı arkasından kapattı. Polyn onu görünce şoka uğramış olmalıydı ama belki de şaşırmamıştı. Er ya da geç böyle bir şeyin olacağını beklemiştir. Eteo'yu hafife almak pek yapacağı şey değildi; ikisi Eteo doğduğundan beri dalaşıyordu. Odada bana bütün bunları anlatan iki köleyle birlikte dayım da vardı. Kimseye bir şey söylemeyeceklerine dair dayıma yemin etmişlerdi ama bana anlatsınlar diye kölelere rüşvet olarak ballı kek verdim.

"Görevden çekil," demiş Eteo. Bağırmamış.

"Ne demek istiyorsun, kardeşim?" diye sormuş Polyn. "Senin sıran gelecek yıl. Sabırlı olmalısın."

"İsi'nin başına gelenlerden sen sorumlusun. Onu bıçaklayan senin adamındı. Nasıl böyle iğrenç bir şey yapabildin? Tanrılar bizzat aklını başından almış olmalı, böyle onursuz bir suç için seni cezalandıracaklarına da şüphe yok."

Suçluluk Polyn'in yüzüne bir an için uğrayıp bezgin bir kuş gibi uçup gitmiş. "Ne demek istediğini anlamıyorum," diye yanıtlamış. "Kız kardeşimiz saldırıya uğradığında kral sendin. O senin sorumluluğundaydı."

"Hâlâ benim sorumluluğumda," diye yanıtlamış Eteo. "Aynı zamanda senin de sorumluluğunda. İkimiz de kız kardeşlerimizi koruyacağımıza uzun zaman önce yemin ettik. Babam senden utanırdı. Ben senden utanıyorum. Yetişkin bir adamı bir kıza saldırtmak, hem de kendi kız kardeşine. Böyle bir şeyi yapabileceğini kabul etmeden önce başka tüm olasılıklara inanmaya çalıştım."

"Bu ne cüret?" Polyn ayağa fırlamış.

"Sana görevden çekilmeni söyledim," demiş Eteo. "Seni saraydan defedeceğim, şehirden de. Gece olmadan ayrılacaksın. Gitmeden önce İsi'den af dileyebilirsin. Ben olsam affetmezdim ama o yumuşak kalplidir ve hakkında iyi düşünmek istiyor, o yüzden affedebilir. Ama ondan alacağın hiçbir şeyi hak etmiyorsun ya da başka herhangi birinden."

BELONGS TO KMKGS TEAM

"Çık dışarı," diye fısıldamış Polyn. "Bir kez daha söylemeyeceğim. Muhafızları çağırır seni sarayın altındaki mağaralara hapsederim. Skandaldan korktuğumu mu sanıyorsun? Korkmuyorum."

"Polyn, Eteo, sakin olun," demiş dayım. Başka bir şey söylememiş.

"Senin herhangi bir skandaldan korktuğunu düşünmüyorum," demiş Eteo. "Nasıl bir adam kendi kız kardeşine saldırılmasına rıza gösterir? Seni pis korkak."

Polyn kılıcına uzanmış ama kılıcı üzerinde değilmiş. Dayım ve köleleriyle birlikte hazine odasında otururken neden kılıcı üzerinde olacaktı ki? Geri çekilip arka taraftaki bir süs silahına, genellikle rahipler tarafından kurban törenlerinde kullanılan kıymetli bir gümüş bıçağa uzanmış. Bıçak keskinmiş ama metali yumuşakmış; bir çarpışmada kullanılmaktan ziyade savunmasız bir kurbanı öldürmek için tasarlanmış. Polyn bıçağı Eteo'ya savurup abimin darbeden kaçınmak için uzattığı kolunu kanatmış. Eteo, Polyn'in ona gerçekten saldıracağına inanmış olamaz. Bana kalırsa gerçekte durum şöyleydi: Eteo yanına kılıç almıştı –bunu inkâr etmiyorum– ama kullanmak niyetinde değildi. Dövüş eğitimi almıştı; kendini bir bıçağa karşı çıplak koluyla savunamayacağını biliyordu. Kardeşinin onu yanıltma hilesine başvurduğuna, onu gerçekten incitmeyeceğine inanan bir kardeşin davranışıydı bu. Kılıcını değil, kolunu kaldırdı.

Eteo kanının kolunun ön tarafından taş zemine aktığını görmüş. Ancak o zaman başını yaralı bir boz ayı gibi sallayıp öfkeyle kılıcını çekmiş. Polyn bir kez daha ona bıçak savurmuş ve bu kez Eteo saldırıyı kılıcıyla savuşturmuş. Polyn bıçağına bakıp sövmüş; bıçak daha kısaymış, zamanla aşınıp çentiklenmiş ama hâlâ keskinmiş. Eteo'ya karşı son bir atağa geçerek bıçağını boğazına saplamak üzere öne doğru atılmış. Niyeti gayet açıkmış. Kısa bir bıçak bile boğazını delerse bir adamı öldürebilirdi. Öyle uzun bir adım atmış ki gövdesine bir darbe bekleyerek bıçağı bir kez daha savuşturmaya hazırlanan Eteo'yu şaşırtmış.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Eteo'nun –daha çocukken silahtarın ona öğrettiği gibi öylesine güzel tuttuğu– kılıcı doğruca Polyn'in göğsünü yarıp geçmiş. Büyük abim bıçağını düşürüp dizlerinin üstüne kapaklanmış. Eteo yaptığı karşısında dehşete düşmüş ki o da kılıcını bırakmış ve kollarına yığılan Polyn'i tutmak için uzanmış.

Muhafızları çağıran Polyn olamazdı çünkü başını Eteo'nun omzuna yaslamış, yerde uzanırken o gücü bulamazdı. Eteo da olamazdı, o birini çağıracak olsa muhafızları değil, bir doktor çağırırdı. Sophon'u çağırırdı. Öyleyse bağıran dayım olmalıydı. Öyle telaşlı bağırmış ki avlunun dört bir yanından muhafızlar –çoğu hâlâ uyku mahmuruymuş– koşup gelerek Kreon'un çağrısına yanıt vermek için aceleyle hazine odasının kapısından içeri girerken neredeyse birbirlerinin üstüne kapaklanıyormuş. Abimin iki büklüm diz çöktüğünü görünce dayımdan talimat bekleyerek ona dönmüşler.

"Kral ölüyor," demiş dayım. "Saldırganı da bu."

Thebai'nin pek fazla kanunu yok. Ama muhafızlar ne yapmaları gerektiğini biliyordu. Eteo'yu omuzlarından tutup kaldırmışlar ve onu avluya sürüklemişler. Saçlarını geriye çekip boynunu açmışlar ve bir boğaymış gibi boğazını kesmişler.

Ani ile Haem her nerede saklanıyorlarsa çıkıp koşarak avluya gelmişler. Bağrışmalar ve paldır küldür ayak sesleri onları bile inzivalarından çıkarmış. İşte beni neler oluyor diye bakmak için kapılara sürükleyen de ablamın çığlığıydı. Ancak kapılara ağırlığımı verince artık açık olduklarını gördüm; Eteo'nun sabahın erken saatlerinde gizlice çıkarken açık bırakmış olduğunu tahmin ettim. Gözüm Ani'nin üzerinde, ona bir şey oldu diye telaşla kraliyet avlusuna koştum.

Şaşkın şaşkın öylece dikildim çünkü bir şeyi yoktu ve Haem de yanında sapasağlam duruyordu. Nihayet başımı çevirip Ani'nin baktığı yere bakınca muhafızların Polyn'i pelerinlerinin birinden yaptıkları bir sedye üzerinde hazine odasından çıkarırlarken gördüm. Abimin kıyafetleri kandan kapkara olmuş, sed-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yenin üzerinde bedeni gevşek ve cansız duruyordu. Bir yolunu bulup bana yanıldığımı söyler umuduyla dönüp tekrar Ani'ye baktım. Ama o bana değil, az kalsın çarptığım muhafıza bakıyordu; adamın sol elinde paslı bir bıçak vardı. Ancak o zaman bıçağın paslı olmadığını ve ayaklarımın altında biriken kanın Eteo'ya ait olduğunu anladım. Ancak o zaman iki abimi de kaybettiğimi anladım. Her şey yüreğimin birkaç atışında yitip gitmişti. Ablam hariç her şey.

BELONGS TO KIKTOS TEAM

18

İokaste, Kefaret'in ilk belirtilerinin ne olduğunu asla bilemezdi. Kimse bilmiyordu. İlk Kefaret, Thebai'yi yıllar önce, İokaste doğmadan birkaç yıl önce kırıp geçirmişti. İokaste'nin anne babası salgını atlatmıştı çünkü babası şehir dışında, başka şehirlerle ticaret yapmakla meşguldü ve henüz genç oldukları ve çocuk sahibi olmadıkları için annesi de onunla birlikteydi. Thebai kapılarını kapamış, şehre bütün girişler bir ay ya da daha fazla bir süre için yasaklanmıştı. İokaste'nin annesi ile babası kapılar nihayet yeniden açıldıktan bir-iki gün sonra şehre döndüklerinde durumun söylenenden çok daha kötü olduğunu görünce şaşkına dönmüşlerdi. Hastalık aman vermemiş, yurttaşlarının sekizinden biri ölmüştü.

Şehrin bazı bölgeleri diğerlerine kıyasla daha büyük bir yıkıma uğramıştı. Daha aşağıdaki bölgede, şehrin merkezinde ölü sayısı başka her yerdekinden daha yüksekti ama kimse sebebini bilmiyordu. İokaste'nin anne babası şehrin öbür tarafındaki tepe üstünde yaşıyordu ama yine de sayısız komşu ve akraba kaybetmişlerdi. İnsanlar biri pazarda birkaç gün yüzünü göstermediğinde ya da kunduracıdan ayakkabılar teslim alınmadığında bir şey sormamayı öğrenmişti. Cevap hep aynıydı. Hastalara bakanların hastalanma ihtimali yüksek olduğundan bütün üyeleri ölen aileler vardı. Bir çocuk hastalığın ilk belirtilerini gösterdiğinde anne babaları kendilerinin de büyük olasılıkla hastalığı atlatamayacaklarını biliyorlardı. Tek umutları hasta çocuğu sokaklara

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

atmak ve geç kalmadıklarını ummaktı. Çocuk olduğu yerde ölüp gidecekti, bu yüzden anne babaları kendilerini ve diğer çocuklarını kurtarmaya çalışıyordu. Baş ağrısıyla başlayıp yedi-sekiz gün sonra ölümle sonlanan bir hastalığın pek çok belirtisinden biri de umutsuzluktu. Kimin ölüp kimin sağ kalacağını kestirmek imkânsızdı. Sağlıklı gençler savaş zamanındaki gibi birbiri ardına ölüp giderken, –Kefaret'ten önce bile narin olan– yaşlı anne babaları salgının yıkımına dayanmıştı.

Hastalık herkesi farklı şekilde etkiliyordu: Hepsi şiddetli bir susuzluk ile dindirilemez bir iç yanmasından muzdaripti. İç yanması öyle korkunçtu ki insanlar şehirden kaçıyor, duvarları tırmanıp kendilerini göle atıyordu. Ne var ki ne kadar gölgelerde uzansalar, ne kadar su içseler de biraz olsun serinlemiyorlardı. Şehre geri dönmeye çalıştıklarındaysa kapılar hâlâ kapalı olduğundan içeri giremiyorlardı. Böylece şehir duvarlarının dışında ölüp giderlerken iniltileri ağıtlara dönüşüp kapılarda nöbet tutan muhafızların kulaklarında yankılanıyordu.

Yoğun iç yanmasına rağmen hastaların tenleri başta serindi. Hastalık insanın başı mengenedeymiş gibi amansız bir ağrıyla seyrediyor, ardından çoğu hastanın diş etleri ve yarılan dilleri kanıyordu. Bunu göğüs sıkışması ve kuru öksürük takip ediyordu. Bu aşamada hastaların çoğu durumlarının vahametine teslim oluyordu. Artık zorla kalkıp bir şeyler yemeye çalışmıyorlardı. Yalnızca bakım gören ve susuz bırakılmayanların hayatta kalma şansı vardı. Yaz aylarında dayanılmaz sıcaklıkta olan daha küçük evlerde yaşayanların hiç umudu yoktu. Vakalar en çok hastalık sindirim sistemine indiğinde ölümle sonuçlanıyordu; kusma ve ishalin verdiği bitkinlikle mücadele etmek imkânsızdı.

Hayatta kalanlar daha büyük rezilliklerle karşı karşıyaydı. Hastalık ellere ve ayaklara tesir ediyor, hastalar sıklıkla el ve ayak parmaklarının bir ya da birkaçını hissedemez oluyorlardı. Çoğu hayatları boyunca yaptıkları işi yapamaz hâle geliyor, daha önce gözü kapalı kesip biçtikleri deri ve kumaşları işleyemez oluyor-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

du. Üstelik artık hiç acıtmayan, farkına bile varılmayan küçücük bir kesik bile çabucak ölümcül bir yaraya dönüşebiliyordu. Acı, bir uyarıydı ve o da ellerinden alınmıştı. Bazılarının bir ya da iki gözü birden kör oluyor, kimileri sağır oluyordu. Hafızalarını kaybedip de arkadaşlarını ya da kendi isimlerini hatırlayamayanlar bile vardı.

Kefaret'ten sonraki aylarda Thebai bir parçasını kaybetmişti. Her daim dayanıklılıklarıyla, başlarına gelenleri sakinlikle göğüslemekle övünen Thebai halkı artık böyle hissetmiyordu. Çok fazla insan ölmüş, çok fazla kural yıkılmıştı. Kefaret şehri kırıp geçirirken ölenler gereğince gömülmemişti. Kimse şehirden çıkamıyor, eskisi gibi sevdiklerini şehir duvarlarının dışındaki mezarlara defnedemiyordu. Bu yüzden ölülerini cenaze ateşlerinde yakıyorlardı. Bir ateş yakamayacak kadar zayıf düşenlerse ölülerini halihazırda yanan ateşlere atıyorlardı. Bazıları ölen yakınlarını ya da ölümcül hastalarını halatlarla duvarların üzerinden şehrin dışına indiriyordu. Herkes akbabaların ya da köpeklerin veba yüzünden ölenlerin bedenlerini yemediklerini fark etmişti. Perişan tüylerinin altından kemikleri sayılan bir köpek bile o marazlı etleri kemirmektense aç kalmayı tercih ediyordu.

Şehir, Hellas'ın dört bir yanından gelen tüccarlar ile yabancılara gösterdiği misafirperverlikle gurur verici bir geçmişe sahipti. Bir gezginin bir gün aynı nezaketi göstermek üzere yabancılardan yiyecek ve kalacak yer bekleyebildiği *xenia* geleneğinin dokunulmazlığı her zaman korunmuştu. Ne var ki şimdi bunun da sonu gelmişti. Sonraki yıllar boyunca yaz aylarında kapılar kapalı tutuldu. Yılın en sıcak zamanlarında şehre ancak muhafızlara rüşvet verebilenler girebiliyordu. Rüşvetin de kayda değer olması icap ediyordu zira kapılar kapalıyken Şehiraşırı bölgelerden gelen birini Thebai'ye almanın cezası ölümdü. Her ilkbaharda Thebai, Kefaret'in geri döneceği yıl bu yıl mı diye tedirginlik içinde yüzünü kehanetlere dönüyordu. Anne babalar çocuklarını, onlar doğmadan önce hüküm süren dehşetin hikâyeleriyle korkutuyordu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Zamanla korku giderek azaldı. Ne var ki bunun sebebi büyük oranda Kefaret'i gören neslin hastalıktan değil de yaşlılıktan ölüyor olmasıydı. Hastalık Thebai'yi ikinci kez vurduğunda ilk felaketin üzerinden elli yıl geçmişti. Yalnızca ilk seferinde çocuk olanlar hayattaydı. Ve insanlar kulaktan kulağa şişirilerek aktarılanlar arasında kaybolup giden belirtileri çoktan unutmuştu. Bu yüzden İokaste, halkı arasında dindirilemez bir susuzluktan ve başlarına çivi saplanıyormuşçasına bir ağrıdan şikâyet etmeye başlayanlar olduğunda, Thebai'nin olağan yaz hastalıklarından çok daha kötü bir şeyin eşiğinde olduğunu bilmiyordu, bilemezdi de.

İsi'nin dördüne bastığı yazdı ve Sophon saraya gelip İokaste'yi sormuştu. Hastalara bakmayı bırakalı çok olmuş, Polyneikes ile Eteokles'e yazma ve geometri dersleri veriyordu. Altmış yaşındaydı ve elleri fazla titriyor, gözleriyse çektikleri rahatsızlık yüzünden korkuya kapılmış insanları muayene edemeyecek kadar az görüyordu. Ne var ki hiçbir doktor hepten emekli olamazdı, özellikle de Sophon. İnsanlar hâlâ kapısını çalıp türlü rahatsızlıkları için tavsiye istiyordu. Geçen hafta kapısına gelenlerin sayısı endişe verici ölçüde artmıştı; çocukları için endişelenen anne babalar, hasta düşen anne babaları için endişelenen çocuklar. O gün, Sophon oğlanlara ezberledikleri şiirleri okumalarından önce annelerini görmesi gerektiğini söyledi. Perişan hâlini gören köleler onu doğruca kraliçeyle konuşması için ikinci avluya götürdü.

"Bir terslik var," dedi Sophon, hazine odasının kapısından aceleyle girerken. İokaste dönüp karşısında eski dostunu görünce şaşırdı. O sırada Oidipus ve Kreon'la birlikte oturmuş, gelecek kış için ithal edilecek erzakı konuşuyorlardı. Bu yılki mahsulden umutluydular; üzümler ve zeytinler şehrin dışındaki tepelerde olgunlaşmaktaydı. Her zamanki gibi tahıl ithal etmeleri gerekecekti. İokaste, Sophon'un gözüne iyi, belki biraz yorgun göründü. Annelik ona yakışıyordu. Kırlaşan saçları yaşını ele veriyordu vermesine ama kusursuz, metalik gri renkteki tutamların çevrelediği yüzü Sophon'a gülümserken sevinçle canlandı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Ne oldu?" diye sordu İokaste. "Oğlanlar derste kavga mı ediyor? Bazen çekilmez oluyorlar, biliyorum."

"Sorun evinde değil," dedi Sophon. "Dışarıda. Şehirde."

Oidipus çabucak arkasından yanaşıp hafif bir ahşap sandalye çekti. "Otur," dedi. "Biraz soluklan."

Yaşlı adam yavaşça oturup dirseklerini sandalyenin oyma çiçek desenli kolçaklarına yasladı. Bir süre için taş zemine bakarak öylece oturdu. Bakışlarını yeniden kaldırdığında, "Kraliçem," diye söze girdi. "Çok fazla sayıda insan hastalanmaya başladı. Bana öncekini anımsatıyor."

"Öncekini?" diye sordu İokaste. Ama ne kastettiğini biliyordu.

"Kefaret'i," dedi Sophon. "Baş ağrıları, ateş. İlk hastalananlar şimdi, dördüncü günlerinde öksürmeye başladı. Öncekinden farkı yok."

"Sen Kefaret'i gördün mü?" diye sordu Oidipus. "Bir ömür önceydi o ama."

Sophon ona dikkatle baktı. "Pek doğru bir ölçü birimi sayılmaz," diye yanıtladı aksi aksi. "Senin ömründen, hepinizin ömründen uzun bir süre geçti." Bir karı kocaya, bir kardeşe baktı, ardından tonu yumuşadı. "Ama benimkinden biraz kısa. Şehri ilk vurduğunda çocuktum."

"Hastalıktan nasıl kaçındın?" dedi Oidipus.

"Kaçınamadım." Yaşlı adamın omuzları inip kalktı. "Hastalığa yakalandım ama iyileştim. Babam da iyileşti. Annem hastalıktan öldü, kız kardeşim de."

"Ve şimdi aynı belirtileri görüyorsun, öyle mi?" diye sordu İokaste.

"Üç gün içinde kesin olarak anlamış olurum," diye yanıtladı Sophon. "Ölmeye başladıkları zaman."

"Ne yapabiliriz?" diye sordu Kreon. "Daha önce hastalığın önüne nasıl geçmişlerdi?"

"Önüne geçmediler," dedi Sophon. "Kimse geçemedi. Şehrin aşağı kısımlarını kırıp geçirdi. Bizi perişan etti. Hastalığı kont-

BELONGS TO KMKDS TEAM

rol altına almak ya da önlemek için elimizden gelen hiçbir şey de yoktu. Herkes hastalandı, kimse güvende değildi. Nihayetinde insanlar ya iyileşti ya da öldü. İyileşenler bir daha hastalanmadı."

"Buna izin veremeyiz," diye çıkıştı Oidipus. "Yapabileceğimiz bir şeyler olmalı. Korinthos'ta..." Duraksayıp çocukken işittiği hikâyeleri düşündü. "Hastalığın sudan bulaştığını söylüyorlardı."

Sophon başını salladı. "Burada da aynı şeyi düşündüler. Saçmalıktı elbette. Kuyuların yakınlarında yaşayanlar öldü çünkü hasta insanlar oralarda toplanıyordu. Hastalık insanı susatıyor." Bulduğu her şeyi içtiği hâlde yapış yapış dilinin ve kuru boğazının hâlâ nasıl susuzluk çektiğini hatırlayınca gözleri buğulandı. Bir kez daha, kendi dudakları çatlayıp kanadığı hâlde ona evdeki son bardak suyu uzatan babası gözlerinin önüne geldi.

"Su hastaları tedavi ediyor mu?" diye sordu İokaste.

Yaşlı adam omuz silkti. "Yeterince su içebilseler bile çoğu ölecek. İçemezlerse hepsi ölecek. Veya içmeyi reddederlerse."

"Neden reddetsinler ki?" diye soru Kreon.

Sophon cevap veremeden, "Korkudan," dedi Oidipus. "Suyun mikroplu olduğuna inanıyorlarsa kuyulardan uzak dururlar. İnsanlar korktuklarında mantıklı davranmaz."

"Şehri kapamışlardı," dedi İokaste, varlığından haberdar olmadığı anıyı hatırına getirmeye çalışarak. Ama anne babasının bundan bahsettiğini, Thebai'nin kapıları kapalıyken şehir dışındaki büyük maceralarından söz ettiklerini hatırlıyordu.

"Hastalık bir yerlerden geldi muhtemelen," diye katıldı Sophon. "Bir gezgin, bir tüccar, birileri hastalığı buraya getirdi, tıpkı önceki gibi. Ama kapıları kapamanın artık size bir faydası olmaz. Hastalık halihazırda içeride."

"Başka gezginlerin de şehre hastalık taşımasını önleyebilir," dedi Kreon. "Kapıları kapamalısın."

İokaste kaşlarını kaldırıp karşısındaki kocasına baktı. Oidipus başını salladı.

BELONGS TO KMKISS TEAM

"Kapılar sabah kapanacak," dedi İokaste. "Önceden tek bir duyuru yapılacak. Dışarıda olan Thebaili varsa şehri yeniden açana dek idare etmeleri gerekecek. Şehirdeki yabancılar isterlerse çıkabilecek."

"Dışarısı da daha güvenli olmayabilir," dedi Oidipus.

"Orası benim sorunum değil," diye yanıtladı karısı. "Ben yalnızca halkımın kraliçesiyim. İnsanları suyun temiz olduğuna nasıl ikna ederiz?"

Sophon iç çekti. "Edebileceğinizden emin değilim."

"Resmi bir bildiride bulunabiliriz," diye önerdi Kreon. "Su şebekesinin kontrol edildiğini ve suyun temiz olduğunu söyleriz."

"Biri sana bunu söylese ne düşünürdün?" diye sordu Oidipus.

"Ben olsam saklayacak bir şeyleri olduğunu düşünürdüm," dedi İokaste. "Ama başka ne yapabiliriz ki?"

Dördü bir süre sessizlik içinde oturdu, ta ki Oidipus konuşana kadar.

"Kuyuların etrafına muhafızlar yerleştirelim," dedi. "Emir verelim derhal gitsinler. Her kuyu başına gün doğumundan gün batımına kadar ikişer muhafız."

"İnsanlar en çok gündüzün sıcağında suya ihtiyaç duyacak," diye itiraz etti Sophon.

"Gün içinde içmek için suyu depolarlar," diye yanıtladı Oidipus. "Muhafızlar gün boyu kuyu başında su içerken vatandaşın içmesine engel olursa Thebaililer küplere biner. Muhafızların gitmelerini bekleyip ellerindeki bütün kapları doldurur, evlerine götürürler."

"Akıllıca," dedi yaşlı adam gülümseyerek.

"Çocuksu bir fikir," dedi Kreon. "Thebaililer kraliçelerinin kasten onları sudan kestiğine inanır." Ellerini yalvarırcasına açarak ablasına baktı. "Seni asla affetmezler. Hayatta kalsalar bile seni suçlarlar," dedi. "Bu tavsiyeye uyarsan senden nefret ederler. Kazanamazsın."

"Kazanmak istemiyorum," diye yanıtladı İokaste. "Sadece öl-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

melerini istemiyorum. Sağ kalıp benden nefret etmeleri ölmelerinden iyidir." Tekrar yaşlı adama döndü. "Yapabileceğimiz başka bir şey var mı?"

Sophon ağır ağır başını salladı. "Kefaret hızlıydı," dedi. "Akıl almaz denli hızlı. Yangın gibi palazlanıp bütün şehri sardı. İnsanlar günler içinde öldü ya da iyileşti. İyileştilerse bir daha hastalanmadılar. Hastaları tedavi ederken o insanların bize yardım etmesi gerek; önce geçen sefer hastalıktan kurtulan yaşlılar. Ondan sonra da bu seferkinden kurtulan gençler olabilir. Ayrıca sadece hasta bakımında yardıma ihtiyacımız yok. Ölenlerin derhal gömülmeleri ya da yakılmaları gerekiyor." Kreon'un yüzünden geçen dehşet ifadesini görmezden geldi. "Bu hastalığın kokusu, evlerin kapalı kapıları ardında yığılan ölülerin kokusunun yanında bir şey değil. Geçen sefer insanları öldüren tek şey Kefaret değildi. Cesetler de tehlikeli ve başka hastalıklar taşırlar. Şehir duvarlarının dışında bir yere ihtiyacımız var. Bir kireç kuyusu lazım. Anlıyor musunuz?"

"Öyleyse ölüleri ortadan kaldırmak için hazır bekleyen adamlarımız olmalı," dedi İokaste. "Çok zor olmayacaktır. Muhafızlarım bunu organize eder." Bir an için durup düşündü. "Yaşlıca birkaç muhafız var. Onlardan sonra da çocukları olmayanlar geliyor. Komutanları ayarlamaları yapacaktır."

"Yüzlerini örtmeleri gerek," dedi Sophon. "Eşarplarla sarsınlar. Ölülerin kokusunu almayınca nefes almak daha kolay oluyor."

"Pekâlâ," dedi İokaste. "Başka?"

"Yardımı olacak başka bir şey yok," dedi yaşlı adam iç çekerek.

"Başka?" diye sordu İokaste tekrar. Korkuya kapılacak olsa bile her şeyi bilmesi gerektiğini anlasın diye arkadaşına uzanıp kolunu okşadı.

Sophon bir süre düşünüp yeniden konuştu. "İçecek suları olsa da, yatacak serin bir yerleri olsa da, hava serinleyip hastalık da beraberinde kuvvetten düşse de, başka bir hastalık bulaştır-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

madan cesetleri ortadan kaldırabilsek bile, kurtulabilecek olan herkesi kurtarmaya yetmeyebilir. Çünkü insanlar çok fazla kayıp verince pes ediyor. Önüne geçebileceğin bir şey değil bu. Ben hayatta kaldıysam babam hayatta kaldığı içindi. Yaşamak için benim sebebim oydu, onunki de bendim. O yüzden her ne kadar annem..." Duraklayıp gözüne dolan bir damla yaşı, sanki gözünden zayıflığının hıncını çıkarırcasına sertçe sildi. "Beni besleyip bana bakacak biri vardı yanımda. Babamın yanında da ona bakacak biri vardı. Kendini yerlere atıp verdiği kayıplar için ağlayamazdı ki eminim bunu çok istemiştir. İşte bu karşı önlem alamayacağın bir tehlike. Ne kadar çok insan ölürse insanlar yaşama sebeplerini o kadar kaybedecek. Anlıyor musun?"

İokaste başını salladı. Elbette anlıyordu.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

19

Her şey çok hızlı ama aynı zamanda çok yavaş olup bitti. Biri –herhalde bir muhafız– arkamdan uzanıp beni tuttu. Elleri fırça gibi kıllarla kaplı, eklemleri şişmiş, nasır tutmuştu. Beni tuhaf bir biçimde, beceriksizce kucaklayıp Eteo'dan uzaklaştırdı. Avlunun öbür tarafından Ani'nin hıçkırıklarını ve Haem'in mırıldandığı teselli edici sözleri duyabiliyordum. Başımı kaldırıp bakınca Ani'yi yüzünü Haem'in göğsüne gömmüş, küçük ellerinden biriyle tuniğine sımsıkı tutunurken gördüm; sırtı inip kalkıyordu. İnsanlar etrafımda yürürken öylece dikildim. Muhafızlar, kral olduğu için Polyn'i hürmetle, bir sedye üzerinde taşıyordu. Diğerleri Eteo'nun nadide bedeninin yanından sanki bir çöp yığınıymış gibi yüzüne bakmadan geçip gidiyordu. Dayım hazine odasının gölgeli revakından avluya çıktı; sabah güneşinin aydınlattığı manzara keşke karanlıkta kalsaydı. Bir muhafızla konuşurken Kreon'un ağzının hareket ettiğini gördüm ama duyamayacağım kadar alçak sesle konuşuyordu. Kulaklarımda sanki suyun altına dalmışım gibi hışırtılı bir ses vardı. Başka her ses boğuk ve uzaktan geliyordu.

Dört bir yandan avluya koşan köleler durup emir bekledi. Dayım sakinlikle onları Eteo'yu avlunun taş zemininden kaldırmaları için yönlendirdi. Abimin adını kullanmadı. "Bu" deyip eliyle işaret etti. Yardım etmek için öne atıldım, ne de olsa iki abimi de cenazelerine hazırlamak benim –kız kardeşleri ve en yakın akrabaları olarak Ani ile benim– görevimdi. Ama köleler

BELONGS TO KMTGS TEAM

sanki avlunun dört köşesinde duran heykellerden farkım yokmuş gibi yanımdan geçip gittiler. İki abimin de yıkanıp beyaz kumaşa sarılması gerekiyordu. Bir de ellerine ya da boyunlarına küçük bir parça altın –bir yüzük ya da ince bir zincir– yerleştirmemiz gerekiyordu. Thebaililerin inancına göre kayıkçı zahmetinin karşılığını almadan ölüleri nehrin karşısına geçirmez.

Ama daha bunları düşünürken bile zihnimin bir yanı hepsinin saçmalık olduğunu haykırmak istiyordu. Ölmesi imkânsızken abim nasıl gömülebilirdi ki? Bir dakika önce hayattaydı, şimdi nasıl bunun aksi olabilirdi ki? Gözlerim avluda Sophon'u arıyordu. Her an gelip başını iki yana sallayarak kendimizi nasıl bu hâllere düşürdüğümüze söylenmesini, bana yaptığı gibi yarasına dikiş atıp Eteo'yu da hayata döndürebileceğini söylemesini bekliyordum. Ama gelmedi.

Köleler ben ona dokunamadan Eteo'yu alıp götürdü. Ancak o zaman onu yanlış tarafa götürdüklerini fark ettim. Onu yatırıp yıkamamız için aile avlusuna değil de ana meydana doğru ilerliyorlardı. O zaman bir terslik olduğunu anladım ama bunca şeyin yanında çok önemsiz geldi.

Dayım nihayet beni ve ablamı fark edince ikimizin yanına birer köle kız gönderdi. Köle kız bana aile avlusuna gidip ayaklarımı yıkamam gerektiğini söyledi; abimi kurtarmak için çok geç kalarak avluya fırladığım zaman ayaklarıma kan bulaşmıştı. Ancak o zaman aşağı bakıp köle kızın haklı olduğunu gördüm. Ayaklarım Eteo'nun yapış yapış kara-kırmızı kanına bulanmıştı. Böyle korkunç bir şeyden arınmak istiyordum ama aynı zamanda diz çöküp ellerimi de kana bulamak, parmaklarımı içinde gezdirip bütün yüzümü boyamak istiyordum.

Ama dizlerimin bağının çözüldüğünü hissettiğim sırada, biraz –ve bir ömür– önce beni Eteo'dan uzaklaştıran muhafız yetişip beni yakaladı. Gözucuyla dayıma baktı ve sanki çocukmuşum gibi beni kucaklayıp kaldırdı. Beni abimin öldüğü yerden uzaklaştırıp aile avlusuna götürdü.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Yalnızca bir değil, iki abimin de öldüğü yerdi orası. Eteo'nun kaybı öyle büyüktü ki ardında Polyn'i güç bela görebiliyordum. Olanları kavrayamıyordum. Ani hariç bütün ailem ölmüştü. Muhafız beni avlumuzun köşesindeki tulumbanın yakınlarında bir bankın üzerine dikkatle bırakırken köle kızın sözlerini işittim ama söylediklerini nasıl yapacağımı bilemedim. Kısa süre sonra ellerinde su ve bezlerle birkaç köle daha yanıma geldi. Biri sandaletlerimin bağcıklarını çözüp ayaklarımdan çıkardıktan sonra elindeki bezle ayaklarımı ve ayak bileklerimi sildi. O, küçük ahşap bir kovada bezi yıkarken ben de Eteo'nun kanıyla koyulaşan suyu izledim.

Köle kız işini bitirip bezi ikiye katlayarak kovanın kenarına asarken, "Ani nerede?" diye sordum. Ablamın hâlâ Haem'le olduğunu tahmin ediyordum ve ona ihtiyacım vardı. Nihayet kapılardan içeri girdiğinde ayağa kalkıp ona doğru koşarken revakın tırtıklı taşlarına varana kadar yalınayak olduğumu fark etmedim. Ani kollarını uzattı ve ikimiz acımızla baş başa kalmak için birbirimize tutuna tutuna sendeleyerek avludan çıktık. Onun odasındaki sedirlerden birine oturduk; annemizin yorgun olduğunda uzandığı yumuşacık, minderli bir sedirdi bu. Ani'nin yüzü gözyaşlarının izleriyle doluydu, saçları yanaklarındaki tuza yapışıyordu. Uzanıp elimi sıktı.

"Ne planladığını biliyor muydun?" diye sordu.

"Elbette bilmiyordum," dedim. Öte yandan o sırada Eteo'nun ne yaptığını tam olarak bilmiyordum, yalnızca dayımın söylediği kadarıyla ne yaptığını biliyordum ve sarayda insanların söylediklerine inanmayacak kadar aklım vardı. "Polyn'e kızgın olduğunu biliyordum. Avludan çıkmak istediğini biliyordum. Bunları sen de bilirdin, ortadan kaybolmasaydın."

İthamımda haklı olduğumu bilerek kızardı. "Üzgünüm, İsi. Onu düşünmüyordum."

"Ya da beni." Davranışları için onu teselli edecek hâlde değildim.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Evet," diye katıldı, gözlerinden taze yaşlar akarak. "Sadece Haem'le olmak istiyordum. Bugün nişanımızı duyurmayı planlıyordu."

Ona bakakaldım. "Abilerimiz gömülene kadar beklemesi gerekebilir."

"Biliyorum. Eminim bekleyecektir. Bunu söylerken niyetim..." Duraksadı. "Üzgünüm, İsi. Ezelden beri ona hayranlık duyduğunu biliyorum."

Şimdi kızarma sırası bendeydi. Kuzenimize en az onun kadar ilgi duyduğumu onlara belli etmemek için çok çaba sarf etmiştim. Haem'in onu seçeceğini hep biliyordum. Başka türlüsü onun için akıl almaz olurdu. Ani'nin güzelliği bir yana, büyük olan kız kardeş oydu. Ben ondan önce evlenemezdim.

"Önemi yok," dedim.

"Var," dedi yutkunarak. "Şimdi kim seninle evlenmek isteyecek, İsi? Abilerimizin yaptığından sonra? Daha önce seni evlendirmenin zor olacağını söylemiştim ama en azından ihtimal veriyordum. İnsanların ailemiz hakkında nasıl dedikodu ettiğini biliyorsun, hani..." Sözcükleri dile getirmemeyi tercih etti. Annemizi bu avluda bir sedye üzerinde götürüşlerini izlediğimizden beri de böyleydi. "Bu durum insanların hakkımızda söylediklerini doğrulamaktan başka bir şeye yaramayacak," dedi. "Ailemizin lanetli olduğunu, başından beri lanetli olduğumuzu. İki erkek kardeşin birbirini öldürmesi..."

"Lanetli mi? Ne anlama geliyor ki bu?" diye sordum. "Polyn ile Eteo hiçbir zaman yakın değildi. Krallığı paylaşmak, birbirlerinden hoşnutsuzluklarını kontrol altına almanın tek yoluydu. Sonra Polyn, Thebai'yi Eteo'yla paylaşmaktan vazgeçti, kendimi bildiğim bileli başka her konuda yaptığı gibi sonradan fikrini değiştirdi. Burada bir lanet varsa o da Polyn'in tek çocuk olmaması."

Şaşkın görünüyordu. "Bütün bunların Polyn'in hatası olduğunu mu söylüyorsun?"

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Ani, aç gözlerini. Ya da en azından talibinden başka bir şey görmek için kullan. Her şeyi kaosa sürüklemeye kalkan Polyn'di. Halkı Eteo'ya düşman etmeye çalışan Polyn'di. Arkadaşı bana saldıran Polyn'di."

"Bu sözlerinde samimi olamazsın."

"Adamı tekrar gördüm, Ani. Onu taç giyme müsabakalarında gördüm. Görür görmez tanıdım."

"Ama seni bıçaklayan adamın yüzünün örtülü olduğunu söylemiştin."

"Gözleri örtülü değildi." Ani ağzını açtıysa da karşı çıkmadı. Böyle bir konuda hata yapmayacağımı biliyordu.

"Peki Eteo o yüzden mi..."

"Elbette. Ne sanıyordun?"

"Tahtı ele geçirmeye çalışıyor sanıyordum, İsi."

"Ama o senin abin. Nasıl biri olduğunu biliyorsun. Eteo hiç hırslı değildir."

"Biliyorum," dedi. "Ama nasıl göründüğünü anlamalısın. Eteo, Polyn'e saldırdı."

"Buna inanmıyorum."

Ani bir an için bana baktı, ardından yüzüne yapışan saçlarını geriye attı. "Neye inandığının önemi yok, İsi. Başka herkesin neye inandığının önemi var ve hepsi de saldıranın Eteo olduğunu düşünüyor."

Haklı olduğunu biliyordum. "İnsanlara yanıldıklarını söylememiz gerek."

Kolumu sıvazladı. "Söyleyeceğiz. Bütün bunları kraliçe olarak tacımı giydiğimde yapabiliriz."

Bu sözleri karşısında öyle afalladım ki dilim tutuldu. Abilerimizin öldüklerini gördükten ne kadar süre sonra yerlerine geçmeye karar vermişti?

Şimdi kendi odamdaydım. Bir köşede içi yapış yapış ham yün dolu bir sepet vardı. O kadar uzun zamandır orada duruyordu ki

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

üstü ince bir tabaka toz bağlamıştı. Yün eğirmekten nefret ediyordum, her zaman da etmiştim. Saraydaki kadınlar için uygun bir işti. Bir keresinde yün eğirmekte becerikli ve Hellas'taki en iyi kıyafetleri dokuyan bir saray dolusu kölemiz varken neden benim beceriksizce yün eğirmem gerektiğini sorduğumda dayım böyle demişti. Kreon ders almayı ya da lir çalmayı daha çok sevdiğimi biliyordu ve konuyu uzatmamıştı.

Ama bugün ellerimi meşgul etmem gerekiyordu, yoksa yere uzanıp boğazım çatlayana kadar abilerimin isimlerini haykıracaktım. *Phorminx* çalamazdım; henüz olanları aktaracak sözcükler ya da müzik yoktu. Ağıtlar yakılacaktı ama henüz değil.

Yere, sepetin yanına oturup sırtımı duvara yasladım. Bir avuç yün alıp üstüne yapışan çer çöpü toplamaya başladım. Ayıkladıklarımı ahşap taburenin üstüne bırakıp kalın, yumru yumru bir iplik yapmak için yünü eğirmeye başladım. Çabucak çözülüverdi. Köle kadınlar yünlerinin tel tel açılıp kabarmasına nasıl engel oluyordu? İpe öbür elimle asılıp düz durması için gerdim. Ani haklıydı elbette. Şimdi o kraliçe olacaktı. Kimse abilerimiz gibi tahtı paylaşmamızı beklemezdi. O kraliçe, Haem de kral olacaktı ve Thebai çoğu vatandaşı için değişmeden kalacaktı. Ama saray değişecekti, ben de değişecektim.

Ani ile Haem bu avluda kendi ailelerini kurduklarında ben nereye gidecektim? Bekâr kız kardeşi olarak dairemde mi kalacaktım? Ani evlenme ihtimalim konusunda haklıydı ama başından beri haklıydı zaten. Bu konuyu pek çok kez Eteo'yla konuşmuştum ve kaç çocuğu olursa olsun her zaman onun avlusunda yaşayabileceğime söz vermişti. Çocukların bilge halalarına ihtiyacı olacak, derdi. Abimin ve geleceğinin kaybı içimi burktu. Gözyaşlarımı tutup soluklanabilmek için protokole odaklanmaya çalıştım. Benim için uygun eş, başka şehirden bir prens olurdu. Ne var ki öldürülen iki erkeğin kardeşi olmak başlı başına bir lanetti. İnsanlar, annemle babamın çocuklarına zulmeden tanrılarla ilgili acımasız hikâyelere inanacaktı. Kim böylesine

BELONGS TO KAKIOS TEAM

korkunç, hikâyeleri kedersiz anlatılamayan bir haneyle ilişki kurmak isterdi ki?

Yünü eğirirken yapış yapış yağın ellerime yayıldığını hissettim ve tırnaklarımın pislikten karardığını fark ettim. Eteo, Polyn'in saldıracağını biliyor olamazdı. Olamazdı. Gerçekler önüne serildiğinde, kardeşlerinin ne yaptığını bildiği yüzüne vurulduğunda büyük abimizin kenara çekileceğine inanmıştı muhakkak. Ama aptallık mı etmişti? Polyn bir arkadaşını üstüme salacak kadar utanmaz davranabiliyorsa gerçek ortaya çıktığında utanacağı da yoktu. Eteo bunu öngörmeliydi. O zaman belki hâlâ yanımda olur, koca bir koyun yününü dakikalar içinde nasıl mahvedebildiğime hayret edebilirdi. Abim basit bir hata yapmıştı: Polyn'in onun gibi davranacağını varsaymıştı. Ama Eteo, Polyn'e hiç benzemiyordu, asla böylesine haince davranamazdı o. Öyleyse Polyn'in onun gibi davranacağını nasıl düşünebilmişti?

İpliği bırakıp eski hâline dönmesini izledim. Avlu neden bu kadar sessizdi? Evdeki diğer kadınlarla birlikte Polyn ile Eteo'yu yıkayıp giydirmemiz için köleler şimdiye kadar abilerimi dairelerine getirmiş olmalıydı. Neredeydiler?

Olacakları bilmemiz gerekirdi. Özellikle de kendini bir tarihçi, hünerli bir vakanüvis sayıp yuvamıza, ailemize bir anlam kazandıracak hikâyeyi bulmak için bunca çabalayan kişi olarak benim bilmem gerekirdi. Olduğumu sandığım kişiden fersah fersah uzaktım. Bir tarihçi değildim ben, ne de bir şairdim. Çok geç olana dek hiçbir şeyi anlayamayan aptalın tekiydim yalnızca. Bunu idrak etmenin utancı dayanılır gibi değildi. Hep olduğumu sandığım akıllı, gözlemci yaratık değilsem kimdim ben? Kimseydim. En aptalımızdım. Çünkü o kadar yakından bakarken, tıpkı topun hangi kabın altında olduğunu bulmaya çalışan, tahminini şaşmaz, kendini yanılmaz sanan gülünç budalanın teki gibi oyuna gelmiştim.

Ben kucağımda eğirmenim ve kıytırık yün ipliğimle oturup

BELONGS TO KMKGS TEAM

geleceğimden başka şey düşünmezken saray dönüşü olmayacak bir değişim geçirmişti. Ablamın göz koyduğu o kusursuz kader meğer onun olmayacakmış. Tahtın sıradaki vârisi oydu ama taht artık boş değildi. Tam köle kadınların neden abilerimin bedenlerini yıkamaya çağırılmadığını düşündüğüm sırada uzaktan tiz, metalik bir ses duydum.

Duyar duymaz ne olduğunu anladım: Ana meydanda resmi bir bildiri yapılacağını duyuran habercinin borazanıydı. Ayağa kalkıp kapıya koştum. Kralın ölümünü ilan ediyorlardı. Ani'nin kapısı da aniden açıldı ve gözleri benimkilerle buluştu. Kaşlarını çatıp elini uzattı. Birlikte aile avlusunun kenarından aceleyle ilerleyip ikimiz de hâlâ yeri kaplayan kan lekesine bakmamaya çalışarak ikinci avludan geçtik. Muhafızların kapılardan ana meydana geçmemizi engellemeye çalışmaları gerekirdi ama ortalarda yoktular. Hepsinin saraydan çıkarılıp kralın ölümünü önlemekte başarısız olmanın standart cezası olarak idam edildiğini çok sonra öğrendim.

Borazanın tiz sesi daha ancak kesilmişti ki dayım bir podyumda öne çıkıp toplanan küçük ama heyecanlı kalabalığı susturmak için ellerini uzattı. Abimlerim hakkında söylentiler, bu sabah Eteo hazine odasının kapısından girdiği andan itibaren şehri hızla dolaşmış olmalıydı; mırıltılar giderek yükseliyordu. Dayım onlar susana kadar konuşmayacağını fark etmelerini bekledi. Nihayetinde kalabalığın merakı, gerçek kılığında dedikodu yayma isteklerine baskın geldi.

"Thebai halkı," dedi Kreon. "Kral öldü. Çirkin bir rekabet yüzünden, erkek kardeşi tarafından katledildi."

Bu kez daha hararetli mırıltılar yükselmeye başladı.

"Karşınızda matemli bir dayı olarak duruyorum," diye devam etti Kreon. "Bugün bir değil, iki yeğenim, birbirinin kılıcıyla öldü." Ani'nin elinin elimi sıktığını hissettim. Dayımın yalanlarını dinlerken sesimi çıkarmamamı istiyordu. "Bugün Thebai için karanlık bir gün," dedi dayım. "Ve aynı zamanda yeni bir başlan-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

gıç da olmalı. İktidarı ablamdan devralmayı hiçbir zaman arzu etmedim. Hepiniz beni tanıyorsunuz ve bunun doğru olduğunu biliyorsunuz. Kralların danışmanı olmaktan memnundum, hiçbir zaman tahtı kendime istemedim."

Aslında sadece haberin duyurulduğu sırada pazar yerinde bulunmaktan başka bir şey yapmadıkları hâlde kraliyet ailesinde verilen kararlara dahil edildikleri imasıyla gururları okşanan insanlar başlarını salladı.

"Fakat vazifeden daha fazla kaçınamam," dedi. "Bugün, artık anladığım üzere kaderim olan rolü üstleniyorum." Bir rahip üstünde alelacele bağlanmış bir cübbe, elinde en son Polyn'in başına konmuş olan parlak altın taçla arkasından çıkageldi. Dayım hafifçe reverans yaptı ve kelleşen başına konan tacı kabul etti. Kalabalık tezahürat etti; bir kral onlar için bir diğerinden neredeyse farksızdı.

Böylelikle ablam kraliçe olmadı. Ve ben sonunda –çok geç– anladım ki Polyn de Eteo kadar bir komplonun kurbanıydı.

BELONGS TO KIKIOS TEAM

20

İokaste göğe baktı. Güneş nasıl olup da bu kadar hızlı yol almıştı? Sophon ile Kreon şehirde bir yerlerde emirlerini uygulamakla meşguldü. İkisinden de akşam çökmeden önce saraya dönmelerini istemişti. Kapılar Kefaret süresince kapatılmadan önce. Sophon bir şey söylememiş, giderken gülümseyerek kolunu sıkmakla yetinmişti. İokaste onun hastalık bu şehirden geçip gidene kadar geri dönmeyeceğini biliyordu. İnatçı yaşlı keçi yaşını ve giderek kuvvetten düştüğünü göz ardı edip hastalığa karşı bağışıklığına güvenerek elinden geldiğince çok insanı tedavi edecekti. Ama kardeşi ailesini de alıp saraya dönerdi. İokaste hepsini güvende tutabilirse, bu habis fırtına şehrini talan ederken tutunabileceği bir şeyi olurdu.

İki adam bu sabah saraydan ayrıldığında Oidipus tek başına aile avlusuna dönmüştü. İokaste de avluya döndüğünde onu yakıcı öğlen güneşine rağmen bahçede çalışırken buldu. Gri tuniği ıslanmış, nemli elleriyle geriye attığı saçları yol yol olmuştu. Öyle güzel görünüyordu ki İokaste durup ona hayranlıkla baktı. Kocası yirmi yedi yaşındaydı ve onun gözünde on yıl önce saraya geldiği zamankinden farklı değildi. Gözlerinin altın rengi benekleri hâlâ ışıldıyor, kusursuz teni hâlâ olgun kayısılar gibi parıldıyordu. Kaslarının her bir konturu hâlâ yerli yerindeydi. Kıyaslamadan edemeyen İokaste kendi bedenine baktı ve bininci kez, karnında taşıdığı çocuklarından her birinin üzerinde izler bırakmamış olmasını diledi. On yıl kocasının ömrünün daha

BELONGS TO KAKIOS TEAM

büyük bir parçasını kapsıyor olsa da İokaste ondan daha çok yaşlanmıştı.

Her sabah uyandığında keşke zaman kendisi için geceleri geriye doğru aksa da Oidipus ona yetişene kadar, kırkından sonraki bir-iki yaz boyu olduğu yerde kalsa diye geçiriyordu içinden. İsmene kucakta taşınmak istediğinde çektiği sırt ağrılarından asla sızlanmıyordu. Bir kenara atılmış ahşap bir oyuncağı almak için eğilirken sızlayan kalçaları ile dizlerinin lafını bile etmiyordu. Oidipus'un onu anlayacağını, ağrıyan kaslarını ovmayı teklif edeceğini bilse de kocasının gözünde eklem ağrısı çekecek kadar yaşlı biri olmayı kaldıramazdı. Kendisi irili ufaklı rahatsızlıkları eksik olmayan Laios'u ne kadar hor gördüğünü biliyordu. Böylece yok olur gider umuduyla rahatsızlığını göz ardı etti. Ne var ki ağrıları hiçbir zaman yok olmadı, yalnızca ona yeni baştan işkence etmek üzere bir başka kasa ya da kemiğe geçtiler.

"Bahçe işlerini yapacak kölelerin var," dedi gülümseyerek, kocasının yanına doğru ilerlerken. Çocuklar kavga bile edemeyecek kadar sıcaklamış, revakın altında uyukluyordu.

Oidipus budadığı bitkilerden başını kaldırıp baktı.

"Sıcaktan ölüyor gibiler ama merak etme, kökler sağlıklı."

"Sevindim."

"Yemekten sonra gidip gece gözcüleriyle konuşurum," dedi Oidipus. "Neler olduğunu bilsinler ki fazladan birkaç adam toplasınlar."

İokaste, "İnsanlar kapılara hücum etmeyecek," diye karşı çıktıysa da faydası olmadığını biliyordu.

"Hazırlıklı olmamız en iyisi," dedi Oidipus. "Annemle babam geçen seferki salgın hakkında korkunç hikâyeler anlatırdı. Çocukken beni korkutur, sıçanlar gelecek diye bir an önce yatıp uyumamı söylerlerdi. Korinthos'ta veba mağdurlarına sıçan diyorlardı."

"Annenle baban seni hikâyelerle korkuttu diye sarayı kapamamıza gerek yok."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Doktorun sana sarayı kapamanı söyledi," diye hatırlattı Oidipus. "Kardeşin ne yapıyor?"

"Kuyuların başında bekleyecek ve ölüleri gömülmeye hazırlayacak adamları topluyor," dedi İokaste. "Hava kararmadan döner."

"Burada kalmalarının iyi olacağından emin misin?" diye sordu Oidipus. "Eurydike ve Haemon kesinlikle hasta değiller, öyle mi?"

"Olsalar fark eder miydi?"

"Evet," dedi Oidipus. "Elbette fark ederdi. Sevgilim, ne kardeşin ile karısını ne de yeğenini kaybetmenin acısı içinde görmek isterim seni. Ama bilmelisin ki," onu omuzlarından tutup hafifçe sarstı, "gözlerimin önünde ölecek olsalar yine de senin ya da çocukların yanına yaklaşmalarına izin vermem. Biliyorsun bunu."

Bunun üzerine İokaste, sevgisini gösteren bu sözleri nasıl olup da böylesine tehdit gibi duyurabildiğini düşünerek başını salladı.

İokaste, Oidipus'un aklını batan güneşten almak için her şeyi denemişti ama şimdi uyuyormuş gibi yaptığı divandan ona bakınca kocasının başını kaldırıp sıkıntıyla etrafa baktığını gördü; Oidipus akşam çöktükçe etrafı görmekte zorlanıyordu.

İokaste ayağa kalkıp Oidipus'a doğru ilerledi ve arkasından ona sarılıp ellerini göğsüne koydu. "Bugünlük bitkilerle işin bitti mi?" diye sordu.

"Yapmamız gereken onca şeyi düşünüyordum sadece."

"Yapılacak hiçbir şey yok." İokaste öyle hissetmediği hâlde kayıtsız bir tavır takındı. Öte yandan şehri için yapabileceği her şeyi yapmıştı. Yarın şafak söktüğünde çığırtkanlar sokak sokak dolaşıp Thebai'nin kapılarını kapatacağını, ne kadar gerekiyorsa o kadar süre boyunca da açmayacağını duyuracaktı. Gezginlerin derhal şehirden ayrılmaları gerekiyordu, aksi hâlde şehre kapatılacaklardı. İokaste hava düzeldiğinde gidecek olanlar için

BELONGS TO KAKIOS TEAM

kapıları açmayı değerlendirecekti ama en azından iki ay boyunca şehre giriş olmayacaktı. Veba şehir dışından gelmişti, İokaste daha fazla risk alamazdı.

"Yapılacak bir şey yok da ne demek?" Oidipus bileklerinden tutup ellerini uzaklaştırdı. "Çocukların güvende olduğundan emin olmak istiyorum. Sence hastalığın belirti vermesi ne kadar sürüyordur? Bugün ya da dün saraydan ayrılanlar için bir karantina dönemine ihtiyacımız var. Sağlıklı olduklarını kanıtlayana dek senin, benim ya da çocukların yanımıza yaklaşamazlar."

"İyi bir fikir," diye mırıldandı İokaste kulağına. Bunun kocasının aklını batan güneşten almak için tek şansı olduğunu biliyordu. Nefesi kulağını gıdıklayınca Oidipus'un hafifçe kıvrandığını hissetti ve nazikçe kulak memesini öptü. Oidipus derin bir nefes aldı ama sonra uzaklaşarak, "Bunun beklemesi gerekecek, kraliçem," dedi.

"Hayır," dedi İokaste, Oidipus yüzünü ona dönerken, "hiçbir şeyin beklemesi gerekmiyor."

"Kapıların kapatılması gerek," dedi Oidipus nazikçe parmaklarını kollarından ayırarak. "Adamlara şimdi yapmalarını emredeceğim."

"Kapıları ne zaman kapayacaklarını biliyorlar." Kendini gülmeye zorladı. "Her akşam yaptıkları şey."

"Ama bu akşam başka, sevgilim. Bu akşam kapıların kilitlenip parmaklıklı kapıların çekilmesi gerek. Kimse girmeyecek, kimse çıkmayacak. Hiçbir istisna yapılmayacağını anlamaları gerek."

İokaste kocasıyla tartışmaktan nefret ediyordu. Birbirlerine bir kez olsun seslerini yükseltmemişlerdi neredeyse. Oidipus fevri ve asabiydi ama İokaste nadiren büyük çaplı bir anlaşmazlığa sürüklenmelerine izin veriyordu.

"Kreon'un döndüğünden emin değilim," dedi İokaste. "Onu beklemeleri gerek."

Oidipus uzanıp çenesini ellerine aldı. Bir müzisyeninkiler gibi uzun, ince parmaklı güzel elleri vardı. Bugünlerde nadiren

BELONGS TO KAKIOS TEAM

lir çalıyor olsa da İokaste onu çalarken izlemeyi seviyordu. Oidipus nazikçe başını iki yana salladı. "Bekleyemezler. Kapıları kilitlememiz gerek, kardeşin burada olsa da olmasa da."

"Dışarıda olmasının tek sebebi ondan istediğim işi yerine getirmekti," diye haykırdı İokaste. "Onu bunun için cezalandıramazsın."

"Gitmeden önce Eurydike ile Haemon'u buraya göndertmesi gerekirdi," dedi Oidipus. "Neden göndertmedi, merak ediyorum."

"Çünkü vaktinde yetişeceğini düşünüyordu," dedi İokaste. "Lütfen."

"Kardeşini evimize almam için yalvarıyor musun gerçekten?" diye sordu Oidipus. Bu sırada elini yüzünden öyle hızlı çekti ki İokaste başının boynunun üzerinde sarsıldığını hissetti ve acıyla yüzünü ekşitti. "Bugün şehri köşe bucak gezmişken? Sence akıllıca mı bu? Buraya veba getirip sana ya da bana ya da çocuklarımıza bulaştırabilecekken?"

"O benim tek kardeşim," dedi İokaste gözlerinden yaşlar süzülerek. Oidipus'un başından beri Kreon'u içeri almaya niyeti olmadığını anlamıştı. Kocasının önünde ağlamaktan nefret ediyordu; onu yaşlı gösterdiğini biliyordu. Ondan yüz çevirdi.

Oidipus, "Daha erken dönmeliydi," deyip sinirle sarayın ön tarafına doğru gitti. İokaste kocasının öfkesinin altında çatırdayan çakıl taşlarının sesini dinledi, ta ki duyamayacağı kadar uzaklaşana dek. Divanın kenarına oturdu ve uzaktan, demirin taşa sürtme sesini duydu. Kapılar kapatılmıştı. Ardından yüksek bir gümleme sesi geldi. İokaste sesi bir an için tanıyamadı. Karaçam ağacından kalın parmaklıklı kapının ana kapıların iç tarafından sürülüp kapanma sesiydi bu. Annesi ile babasının geceyi sarayda geçireceğini yeni öğrendiği için heyecanla ciyaklayan Haemon'un sesine kulak kabarttı. Ne var ki ses gelmedi. Vaktinde gelmemişlerdi. Sol şakağına bıçak gibi bir acı saplandığında anladı ki öbür tarafı da çok gecikmeyecekti. Çeşmeye

BELONGS TO KAKIOS TEAM

gidip ellerini suya daldırdı, ardından zonklayan alnında küçük daireler çizdi. Serinlik bazen ağrıyı hafifletse de bu akşam hafifletmiyordu.

Bir ay sonra sarayın kapılarını yeniden açtılar. Salgın bu kez şehirden ağır aksak geçmiş, dokunduğu her şeyi yok etmemişti ve –ilk ortaya çıkışını hatırlayanların dediğine göre– bu kez o kadar yıkıcı değildi. Pek çok Thebaili pencerelerine tahtalar çakıp süreç boyunca –gecenin en karanlık vaktinde çıkıp hızlıca su almaya giderek– içeride kalmış, çoğu salgını atlatmıştı.

Hastalığa yakalananlar arasındaysa kurtulanlar ölenlerden daha fazlaydı. Bu seferki Kefaret öncekinden daha öngörülebilirdi: Çok küçükleri, çok yaşlıları, hasta ve güçsüz olanları yakalamıştı. Ama önceki gibi o kayıtsız coşkusuyla sağlıklı insanları öldürmemişti. Bir kez daha şehrin aşağı kısımlarını vurmuştu. Yine de bir felaket değil, yalnızca korkunç bir musibetti, bu yüzden şehir İokaste'nin korktuğu gibi kraliçeleri sarayın kilitli kapıları arkasındayken anarşiye sürüklenmemişti. Hastalık süresince su kaynaklarının başında muhafızlar tarafından nöbet tutulması öfke doğurmuştu ama muhafızlardan hiçbiri –bir noktada beklendiği gibi– linç edilmemişti. Vatandaşlar kraliçelerinin bir kriz sırasında şehrinden geri çekilmesinden hoşlanmamış olsalar da çoğu ellerinden gelse kendilerinin de aynı şeyi yapacağını itiraf edecek kadar dürüsttü.

İokaste, Kefaret'in sona erdiğini ve vatandaşlarından hastalığın belirtilerine karşı gelecekte de ihtiyatlı olmaya devam etmelerini istediğini duyurmaları için çığırtkanlarını şehre gönderdi. Şehir ve saray kapılarının yeniden açıldığı gün kardeşinin de yeniden ortaya çıkacağını umuyordu ama Kreon gelmemişti. İokaste kardeşinin ona kızgın olacağını biliyordu. Muhafızlara – Oidipus başka bir yerde meşgulken, hava nihayet serinlediğinden bahçede çocuklarla oyun oynarken gizlice– kapıların kapatıldığı gece kardeşinin saraya gelip gelmediğini sormuştu. Öğrendiğine

BELONGS TO KAKIOS TEAM

göre saraya vardıklarında vakit epey geçti. Gün batımından epey sonraydı. Kreon elinde önlerindeki engebeli taşları ve pazar yerinde kalmış çürüyen sebzeleri aydınlatan bir meşale, Eurydike ise oğullarını kalçasına dayamış, Haemon'un bacakları kucağından sallana sallana sarayın yolunu tutmuşlardı.

Kreon, İokaste'nin ona verdiği bütün görevleri yerine getirmişti. Şehrin bir ucundan öbürüne dolaşıp kraliçenin adamlarıyla bizzat konuşmuştu. Eurydike'ye de bu sırada ihtiyaçları olacak eşyaları toplamasını tembihlemişti ama döndüğünde karısının ona kulak asmadığını görmüştü; Eurydike ne olursa olsun kendi evinde kalmayı tercih ettiğini söylemişti.

Ardından aralarında çirkin bir tartışma çıkmış, Kreon kıyafetleri ile değerli eşyalarını iki büyük bez torbaya elinden geldiğince çabuk doldurmuştu. Ne var ki Eurydike evden ayrılmamakta diretiyordu. Yağmacılar ne olacak, diye sormuştu. Ya insanlar evlerine girip yerleşirse? Evin onlara ait olduğunu nasıl kanıtlayacaklardı? Eurydike evini kaybetmekten korktuğu kadar hayatını kaybetmekten korkmuyordu, Kreon ona böyle söylemişti. Ama onu ve Haemon'u evden çıkardığında karanlık çökmüştü. Normalde pek konuşkan olan Haemon bile sessizdi. Anne babasının birbirine kızgın olduğunu biliyordu ve durumu kötüleştirmekten korkuyordu. Aile saray kapılarına vardığında, Kreon'u on yıldan uzun süredir tanıyan muhafızlar onu içeri almadı. Avludaki muhafızlardan biri seslenip parmaklıklı kapıların çekildiğini söylemişti. İstisna yapılmayacaktı.

Kreon neredeyse hiçbir konuda, özellikle de öfkesini belli etme şekli açısından kayınbiraderine hiç benzemiyordu. Hoşnutsuzluğunu herkesin gözüne sokan Oidipus'un rahatsızlığı üstünden akarken Kreon hislerini kendine saklıyordu. Adamları ikna etmeye kalkışmak yerine dönüp ailesini eve geri götürmüştü. Ancak en yakın dostları hislerini sezinleyebilirdi.

"Nereye gidiyoruz? Neden içeri girmiyoruz?" diye sormuştu Haem.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Söylemiştim sana. Bizi burada istemediklerini söylemiştim," diye tıslamıştı Eurydike. "Senden başka herkes görebiliyor: Kendisi ile kocasından başka kimse ablanın zerre kadar umurunda değil."

Kreon'un karısıyla tartışacak hâli yoktu. Evine dönüp kapıların kilitlerini açmıştı. Meşalesiyle bir mum yaktıktan sonra bir avuç kumla meşalenin alevini söndürmüştü.

"Yarın gidip daha fazla su ve yiyecek getiririm," demişti. Mum ışığı duvarlarda titreşirken oğlunun elinden tutup yarı kucaklayarak yatağa yatırmıştı.

Karısı o dönene kadar karanlıkta tek başına oturmuştu.

"Çok geç kaldık," demişti Kreon. "Bütün mesele bu."

"Biz onların ailesiyiz," demişti Eurydike. "Bütün mesele bu olmalı."

Kreon başını sallamıştı. "Bizi içeri alırlar sandım. Daha önce çıkmalıydık. İokaste orada olsaydı..."

"İokaste orada değilse, orada olmak istemediği için değildi," diye çıkışmıştı Eurydike. "Bu akşam döneceğini biliyordu. Oidipus'un arkasına saklanıyor, bunu biliyorsun. Onu ne eleştiriyor ne de ona ters düşüyor, bizi kurtlara yem etmek anlamına gelse bile."

Kreon gülümsemişti. "Kendimizi korumamız gerekenler listesine kurtları eklememiz lazım mı, emin değilim." Ne var ki Eurydike mesajı alıp dünyaya karşı kocasıyla aynı tarafta durmamıştı.

"Hep onun tarafını tutuyorsun," demişti. "Her zaman. Seni kullanıyor, sonra işine gelince de seni yok sayıyor. Bunu göremeyen tek kişi sensin."

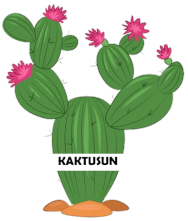
Kreon karısından yüz çevirip yatmaya gitmişti. Ertesi sabah uyandığında karısının yatağa gelmemiş olduğunu fark etmişti. Oturma odasına gittiğinde odayı boş görünce şaşırmıştı. Etrafta karısından bir iz, nereye gittiğine işaret edebilecek bir şey aramıştı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Babası uzun zaman önce ona yazmayı öğretmiş olsa da Eurydike nadiren yazıyordu. O yüzden Kreon masanın üzerindeki balmumu tableti görene kadar dakikalar geçmişti. Saraydaki derslerinde Haemon'un kullandığı tabletti bu. Sophon balmumunun üzerine alttaki ahşaba zarar vermeden yazma alıştırması yapsın diye tableti eve getirmesine izin vermiş olmalıydı. Çocuk eli için güç bir işti. Kreon tableti gördüğünde bile, başta yamuk yılık harflerin Haemon'un elinden çıktığını varsayarak yazıyı tanımamıştı. Ancak başka her yere bakıp da Eurydike'nin nerede olduğuna dair en ufak bir iz bulamayınca dönüp bir kez daha tablete bakmıştı.

"Baş ağrısı ve susuzluk çekiyorum," yazıyordu. "Ona göz kulak ol."

BELONGS TO KMTGS TEAM

21

Polyn'in taç giyme gününde tek istediğimin sarayda yeniden güvende hissetmek olduğunu düşünüyordum. Evimde. Ama yanılıyordum. Ablam ve ben hiç şimdiki kadar güvende olmamıştık. Artık saraya önceden dayımın izni alınmadan kimse giremiyor. Abilerimin öldüğü günden beri hiçbir *aristo*'nun –Polyn ve Eteo'nun arkadaşlarının– saraya girmesine izin verilmedi. Yerlerine babaları göreve getirildi. Kreon yaşı daha büyük adamlarla çalışmayı, onların danışmanlığını tercih ediyor. Bizse artık eskiden evimiz olan bu yerde esiriz. Bütün kapılar kilitlendi. Günlerdir ablam ve hizmetçilerden başka kimseyi görmedim.

Nihayet, abilerimin öldüğü günün ertesi akşamı yemekte dayımı Sophon'u ziyaret etmeme izin vermesi gerektiğine ikna ettim. Ona lirimin akordunun bozulduğunu ve akort ederken tellerden birini kopardığımı söyledim. Sanki kral hep oymuş, sanki daha bir gün önce korkunç bir şey olmamış gibi bana yün eğirmemi söyledi. Ani örgülerimden birini, kalın, kırmızı yünden yamru yumru biçimsiz bir bezi çıkarıp ona gösterince bu kadar pahalı malzemeleri benim ellerimde heba etmenin budalalık olacağına kanaat getirdi. Kendi ipliklerimi eğirmeye çalışabilirdim ama yaptığım ürünler en ucuz tezgâhlarda bile satılmazdı. İnce işte bu kadar beceriksiz kadınlar olması –Kreon iç çekti– kraliyet ailesi için utanç kaynağıydı. Öte yandan başka herkesin söyleyeceği şeyi söylemedi: Bir eşten beklenen becerilerden bu kadar yoksunken seninle kim evlenir? Söylemesine gerek de yoktu.

BELONGS TO KAKTUS TEAM

"Lirime ihtiyacım var, yoksa cenazede şarkı söyleyemem," dedim. Thebaililer ölülere karşı görevimizi yerine getirmenin, birinin sağlığındaki her şeyden daha önemli olduğunu iyi bilir. Kraliyet ailesinden birinin ölüm ilanı şehrin yasta olduğu ve beş gün boyunca, cenazeleri kalkana kadar da yasta olacağı anlamına geliyordu. O akşam ateşler yakılıp ziyafetler ve kurbanlar verilecek, ölülere karşı görevimizi yerine getirdiğimizi ve yeniden yaşayanların dünyasına girebileceğimizi haber vermek üzere müzik çalınacaktı. Cenazeye kadar Ani ile ben ölümlerin gölgesi ile uyum sağlayamadığımız normal hayat arasında sıkışıp kalmıştık.

Dayım bıkkınlıkla başını sallayarak kabul edip ertesi sabah Sophon'u aile avlusuna göndereceğini söyledi. "Vaktini abin için bir şarkı bestelemeye harcamalısın," dedi. İkinci sözcüğü yanlış duymuş olmalıyım diye düşündüm.

"Öyle yapacağım," dedim. "Şimdiden ikisinin hikâyelerini birleştirmenin en iyi yolunu aramaya başladım." Küçük bir masada oturuyorduk. Haem o sırada üstüne damga gibi ızgara izleri çıkmış, hâlâ sıcak tava ekmeklerinden birine uzanıyordu. Kreon bir elinde bir kâse, kaşıkla tabağına nohut koyuyordu.

Dayım, "Şarkı yalnızca Polyneikes için söylenecek," deyince Haem bir an için donakaldı. Kreon başını hafifçe –her zamanki gibi Ani'nin yanında değil, karşısında oturan– oğluna doğru çevirdi ve Haem birden yeniden canlanıp uzanmakta olduğu ekmeği aldı.

"İkisi için de birer şarkı yazabilirim," dedim, sanki Kreon'un önerisine katılıyormuşum gibi. Yanımda başını eğmiş, yüzünü saçlarının arkasına gizlemiş oturan Ani'nin kesik kesik nefeslerini duyabiliyordum.

"Sadece Polyneikes için," diye tekrarladı Kreon. "Eteokles'e cenaze düzenlenmeyecek. O şehrin düşmanıydı."

"Gülünç olma," dedi Ani nihayet başını kaldırarak. Kreon'la tartışmanın fikrini değiştirmenin en iyi yolu olmadığını unutmuştu. Onu bir şeyleri değiştirmeye yavaş yavaş ikna etmek ge-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

rekiyordu. Dayıma karşı çıkmak onu fikrinde diretmeye itmekten başka işe yaramıyordu. Haem'in gözlerinin ikaz edercesine parladığını gördüm ama çok geçti. Kreon bakışlarını benden ablama çevirdi.

"Kralla bu şekilde konuştuğun için özür dileyeceksin," dedi. "Abini kaybettiğin için kedere boğulduğuna şüphe yok." Ani hiçbir zaman tahriklere karşı direnç gösterememişti.

"İki abimi," dedi. "İki abimizi kaybettik."

"Ve birinin yasını tutacaksınız," dedi Kreon ona. "Polyneikes bu şehrin kralıydı ve Eteokles onu tahtından etmeye kalktı. Yaptığı hainlikti. Thebai hainler için karalar giymez." Kreon toprak kâseyi masaya çalarken son sözcüğü neredeyse masaya tükürmüştü. Onu izlemekte olduğum hâlde irkildim.

"Eteo için aile arasında cenaze düzenleyebiliriz," dedim çabucak. "Polyn'in cenazesi için bir şarkı bestelerim. Ani ile ben Eteo'yu şehrin kalanından uzakta, ikimiz gömeriz, iznin olursa." Ablam bana sanki embesilin tekiymişim gibi baktı.

"İkisini birlikte gömmemiz gerek. Yaşamda beraber, ölümde beraber," dedi. "Bunu biliyorsun."

"Yakın değillerdi," diye hatırlattım. "Önemli olan defnedilmesi. Diğer her şey sadece..." Sözcükleri tüketmiştim. Thebai geleneklerine karşı saygısızlık etmek ya da dayıma hakaret etmek istemiyordum. Yine de Ani'nin söylediklerimin doğru olduğunu bilmesi gerekirdi. Eteo şehrin en iyi kadın zanaatkârlarının dokuduğu ince beyaz ketenden bir kefene sarınamıyorsa önemi yoktu. İkimiz de kedere sarınmıştık. Bu yeterliydi. Eteo'nun sadece gömülmesi, toprağın altında güvende olması gerekiyordu ki ruhu Hades'e girip huzur içinde yatabilsin.

"Sözlerinde ciddi olamazsın," dedi. "İkisinin de aile mezarlığına defnedilmesi gerekiyor. Eteo, kız kardeşlerinin yanında toprağa verilecek köylü çiftçinin biri değildi. Şehrin kralıydı o. Yalnızca ölümü için değil hayatı için de gereğince onurlandırılmalı."

"Yeğenim," dedi Kreon, "ancak kederinden kendini kaybet-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

tiğine yorabilirim bunu. Bana saygı gösterip susacaksın, yoksa kendine gelene kadar seni bir ay boyunca odana hapsederim. O zaman Polyneikes'in cenazesini kaçırırsın, biliyorum ki istediğin bu olamaz."

Ani, Haem'e, "Neden bir şey söylemiyorsun?" diye haykırdı. Bütün konuşma boyunca tabağını inceleyen Haem'in olanı biteni işittiği bir tek kızaran kulaklarından belliydi.

Bir duraksama oldu. Haem başını kaldırmadan, "Babam haklı. Hainler ve kahramanlar bir değil. Birmiş gibi muamele göremezler," demekle yetindi.

Bunlar kendi düşünceleri mi, yoksa babasının mı diye merak ettim. Masanın üzerinden uzanıp ona tokat atsa Ani ancak bu kadar dehşete kapılabilirdi.

"Kimse Eteo'yu savunmayacak demek," deyip sandalyesini arkaya ittirdi.

"Ani," dedim. Onu odasına götürüp Kreon'u daha korkunç bir şey söylemeye ya da yapmaya itmeden önce buna bir son vermesini söylemek istiyordum. Kreon ikimizi de odalarımıza kapatırsa abilerimizin cenazelerine katılıp yaslarını tutamayacaktık; düşüncesi bile korkunç bir rezaletti bu. Sabretmeli, önümüzdeki birkaç gün boyunca dayımı ikna etmeye çalışmalıydık. Haem babasına katılmıştı, bu da pazarlığımız için değerli bir başlangıçtı: Görüşlerimizle kuzenimizin aklını çelmemiştik, o yüzden herhalde abilerimizi gömmemize izin verilebilirdi. Ani'ye çok kızgındım. Acımız yetmezmiş gibi bir de daha fazla güçlük çıkarmıştı.

"Otur," dedi Kreon yüzüne bakmadan. Ani derdini tartışmaya devam etmekle mi, yoksa sinirle odadan çıkıp gitmekle mi daha iyi anlatacağını bilemez hâlde öylece dikildi. Bir an sonra, ikincisine karar verdi. Kapının sövesine çarparken meşenin meşeye vurmasıyla çıkan ses bütün avluda yankılandı.

Dayım ayağa kalktı. "Pekâlâ," dedi. "Ablan terbiye ya da sağduyu göstermekten aciz. Anlaşılan o ki şehrin yıkımını isteyen

BELONGS TO KAKIOS TEAM

bir adama methiyeler düzülmesini yeğliyor." Durumu daha kötü hâle getirmeden cevap veremeyeceğimi bildiğimden yanağımı ısırdım. Gerçi bunun için çok geçti. "Öyleyse derdimi daha açık bir dille anlatayım," dedi Kreon. "Polyneikes geleneklerimizin ve ailevi görevimizin gerektirdiği şekilde gömülecek. O –Haem'in dediği gibi– bir kahramandı. Eteokles için, açıkladığım üzere, resmi bir cenaze düzenlenmeyecek. Ablan belli ki bunun sebebini anlamaktan aciz olduğuna göre ona durumu anlayacağı dilden açıklayacağım. Bir hain için hiçbir türden cenaze düzenlenmeyecek."

Bu sözler üzerine Kreon sinirli sinirli avludan çıktı. Haem ayağa fırlayıp bana suçluluk dolu bir bakış atarak peşinden gitti. Ertesi sabah olduğundaysa, ablamın çığlığı ta dağların tepesinden, karaçam ağaçlarının arasından bile duyuldu.

Paldır küldür odasına girdiğimde titriyordu. Sarayın bu tarafındaki yatak odalarının pencerelerinde eski perdeler asılıydı çünkü burası doğuya bakıyordu ve o perdeler olmasa sabahları içerisi fazla sıcak olurdu. Ben benimkileri nadiren kapatıyordum. Her gün dağların ardından yükselen güneşi görmek hoşuma gidiyordu, sıcaklığı da beni hiçbir zaman rahatsız etmiyordu. Öte yandan Ani'nin uykusu hafifti ve geceleri perdelerini kapatırdı. O yüzden uyandığında, her zamanki gibi perdeleri açtı ve sarayın arkasındaki yamaçta, kimsenin görmemesi gereken bir şey gördü. Manzarayı ben gördüğümde, dehşet içimdeki bütün havayı dışarı atmışçasına nefesim tıkandı. Ellerimi omuzlarına koyup onu çevirdim. Yüzünü göğsüme yaslayıp manzarayı ben de görmeyeyim diye gözlerimi kapadım. Köle kızlar kısa süre sonra peşimden içeri koşarak girdiklerinde çığlık çığlığa perdeleri geri kapayıp el ele tutuşarak, tek kelime etmeden çıkıp gittiler.

Ani'yi avluya çıkardım ve hizmetçilerden birini yanımıza çağırdım.

"Ablama avlunun batı tarafında bir oda hazırlayın," dedim.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Bu akşam orada kalacak. Bir de birileri derhal gidip ona biraz şarap getirsin."

Hizmetçi dakikalar içinde mutfaktan şarap, su, bal ve şifalı bitki çayıyla çıkageldi. Bitkilerin acılığını alsın diye balı çayın içine koyup Ani'ye uzattım ve yudumları arasında kabı tuttum. Ağır ağır içerken titremesi giderek dindi. Onu yeni hazırlanan –sade ve zevksiz ama yeterince rahat– odaya götürdüm ve şarap ile bitkiler onu uyutana kadar başında bekledim. Sonra tek başıma odasına gidip perdeleri tekrar açtım. Ne kadar korkunç olursa olsun, zavallı abime onu görmeyi reddetme saygısızlığında bulunamazdım.

İlk bakışta neredeyse sanki sırtını kayaya yaslamış, ılık sabah güneşinin altında uyukluyormuş da başı öne düşmüş gibi görünüyordu. Ama elbette uyuklamıyordu. Oraya oturtulmuş, başı kayanın üstüne yaslanmış, kapkara ağzı ardına kadar açık duruyordu. Bacaklarından biri olmayacak bir açıyla dönmüştü ve sandaleti yarısına kadar ayağından kaymıştı; dışarı sürüklenirken gevşemiş olmalıydı. Kendimi uyuduğuna ikna etmeye çalıştıysam da ömrümde uykudan bu kadar uzak birini görmemiştim.

Şimdi yalnız kalınca, sarsıla sarsıla hıçkırmaya başlamıştım. Daha önce Ani'nin bağır çağır acısından kendiminkini duyamıyordum. Böylece odasında yere oturup dünyada en çok sevdiğim insandan geriye kalanlara baka baka kendimi bırakıp biraz daha acımda boğuldum. Öyle ağladım ki bütün düşünceleri, bütün sözcükleri tükettim. Dökecek her gözyaşını döktükten sonra artık ne yapmam gerektiğini biliyordum. Onu gömmem gerekiyordu elbette.

Onu sarayın önünde, kuşlar gagalasın, başıboş köpekler eşelesin diye çürümeye bırakamazdım. Dayımın böyle bir şeye izin vermeyi aklından geçirmesi bile dehşet vericiydi. Ölüye karşı görevini biliyordu, hepimiz gibi. Ne var ki onunla konuşmakla bir yere varamazdık: Ani'nin dün geceki öfke nöbeti bunu garantilemişti. Kreon fikrini değiştirmektense halkının göstereceği

BELONGS TO KAKIOS TEAM

her türlü hoşnutsuzluğa katlanmayı tercih ederdi. Dayımın asla kaldıramadığı bir şey varsa, o da kendindeki en ufak bir zayıflık belirtisiydi. O yüzden Eteo'ya bir cenaze düzenlenmesini yasaklamışken, konuyu yeniden değerlendirmezdi. Yine de abimi toprağa vermenin bir yolunu bulmak zorundaydım. Lethe Nehri'nin kıyısında dolanıp abisi Hades'e girerken kendisinin geride bırakıldığını görmesine izin veremezdim. Ölüler Diyarı'nın korkunç kralı ile kraliçesi böyle bir hatayı asla affetmezdi.

Bu durumda ne yapabileceğimi bulmaya çalıştım. Dayımın bana bugün öğretmenimle konuşmam için izin verdiğini hatırlayınca, benden istenileni yapmam gerektiğine karar verdim. Ayağa kalkıp abimden onu bırakıp gittiğim, ondan yüz çevirdiğim için af dileyerek Ani'nin perdelerini tekrar kapadım. Sandaletlerimi (kan lekeli olanlar geri dönmemiş, odama yeni bir çift bırakılmıştı) giymek üzere odama döndüm. Üstüme uzun, resmi bir tunik geçirip koyu kırmızı bir şalla omuzlarımı örttüm. Saçlarımı düzgünce örüp kulaklarımın arkasına firketeyle tutturdum. Dayım artık sarayda çocuklar gibi giyinmemize izin vermezdi muhakkak. Önceden, Eteo kralken, üstüme başıma gereğince özen göstermediğim için beni azarlardı. Biliyordum ki Sophon'u bulmak için ikinci avluya girmek istiyorsam onun istediği gibi davranmam en iyisiydi. Şehrimin kralı olmak için yaptığı onca şeyden sonra, ne kadar alçakça bir şey için olursa olsun, o gücü hükümdarlığının her alanında kullanmaya niyeti olmadığını düşünmek aptalca olurdu.

Muhafızı avludan çıkmak için kraldan izin aldığıma ikna edene kadar bir asır geçti ama sonunda –eskiden her gün uğradığım bir odadan geçmeme gerçekten de izin verilip verilmediği dayımın danışmanlarına sorulduktan sonra– kilidi açıp çıkmama müsaade etti. Eteo'nun öldüğü yerdeki taşlardan çıkmayan belli belirsiz pembeliğe bakmamaya çalışarak avlunun önce güney, sonra batı tarafından hızlıca geçtim. Sophon'un kapısını tıklatınca öğretmenim dikkatle açtı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Onu son gördüğümden beri geçen günlerde sanki yıllar geçmiş gibi yaşlanmıştı. Ağırlığını bacaklarına dayadığı sopalara vererek, ağır ağır koltuğundan kalktı.

"İokaste," dedi ve gözlerinden yaşlar fışkırdı.

"Beni bu kadar çabuk unutmuş olamazsın," dedim. Ama bana annemin adıyla hitap ettiğinin farkında olduğundan bile emin değildim. Kollarını açtı, ben de koşup ona sarıldım. "Ne yapacağımı bilmiyorum," dedim. Tıpkı biraz önce Ani'nin saçlarını okşadığım gibi o da benim saçlarımı okşadı.

"Dayını daha fazla kışkırtmamalısın," dedi, beni salıp yeniden sert koltuğuna oturarak. "Ve bu ablan için iki misli geçerli. Durumunu yanlış değerlendiriyor. Nasıl anlayamıyor ki?"

"Ben anlamasını sağlarım," dedim. "Bütün bunların, Polyn ile Eteo'nun birbirine düşmesinin ardında Kreon olduğunun farkında değil. Ani böyle düşünmüyor."

"Evet," diye başını salladı Sophon. "Ablan hep çok açık biri olmuştur. Herkesi kendi gibi sanıyor."

"Kreon, Eteo'yu gömmemizi yasakladı," dedim. Sözcükler ağır ağır yüzünün girintilerine çökerken bekledim. "Onu hata ettiğine ikna etmek için yapabileceğin bir şey var mı?"

Sophon başını ağır ağır iki yana salladı. "Sanmam. Dayın zor bir adam, İsi. Onunla yıllar boyu çalıştım; onu asla arkadaş olarak görmem. Başka insanlara karşı kapalıdır o. Haemon'u seviyor. Bir de seni elbette."

Kulaklarıma inanamadım. "Beni mi?"

"Kreon annene uzun yıllar boyu sadıktı. Babandan hiçbir zaman hazzetmedi. Yine de annenden vazgeçmesi ancak çok korkunç bir şey üzerine oldu."

"Eury Teyze'yi mi kastediyorsun?"

"Evet. Ama bu annen ve babanla olan ilişkisini bozmuş olsa da Kefaret'ten sonra her gün buraya gelmeye devam etti. Kısmen her zaman güç neredeyse orada olmak istediği için." Titrek kollarından birini odaya doğru savurdu. "Kısmen de seni görmek

BELONGS TO KMKGS TEAM

hoşuna gittiği için. Sen çok küçükken sana hikâyeler anlatırdı. Belki hatırlamazsın."

Hatırlamıyordum.

"Dayın bir kızı olmasını çok istiyordu ve sen onun hiç sahip olamadığı kızıydın. Ani doğduğunda baban çok sevinmişti. Nasıl sevinmezdi ki? Herkes ona Ani'nin annene ne kadar benzediğini söylüyordu. Babanın büyük pişmanlığı, annenin hayatına bu kadar geç girmiş olmasıydı. Onunla gençliğinde tanışmış olmayı diliyordu. O yüzden Ani onun için büyüleyiciydi; sanki nihayet onu tanımadan önce İokaste'nin nasıl olduğunu görebiliyormuş gibiydi."

"Ani babamın gözdesiydi," dedim. İnsanlar bana bunu o kadar çok söylemişti ki artık pek acıtmıyordu, eski bir yaraya bastırmaktan farkı yoktu.

"Hayır," dedi Sophon. "Hayır, gözdesi değildi. Hepinizi sevdi. Bir gözdesi varsa o annenizdi. Onu gördüğü günden öldüğü güne dek taparcasına sevdi. Ama hep çocuk istemişti. Siz olmasanız asla tatmin olmazdı. Yine de dayın sana çok düşkündü."

"Öyle olsaydı abimi gömmeme izin verirdi," dedim öfkeyle.

"Yarın Polyn'in cenazesine git. Dayının istediği her şeyi yap. Belki birkaç güne onu ikna edebilirsin," dedi Sophon. Ben naaşını leş yiyicilerin elinden kurtarmak için hiçbir şey yapamazken ısırılıp gagalanan Eteo'yu düşününce yine ağlamaya başladım. "Ama bana soruyorsan, fikrim şudur: Dayının fikrini değiştirmesi pek olası değil. Yine de rahipler ona çok büyük bir kabahat işlediğini söyleyecektir, abine ve tanrılara karşı. Öyle değilmiş gibi davranamazlar; yalancı şahitlik ettikleri için yıldırım çarpacağından korkarlar. Umut henüz tükenmedi."

Haklı olduğunu biliyordum. Yüzümdeki yaşları şalımın kenarlarına silip Sophon'un çalışma odasından çıktım. Dayım ikna edilebilirdi. Bu umuda tutunmaktan başka çarem yoktu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

22

Yazın sıcağı sönüp giderken ölülerin hatırası giderek canlanıyordu. İnsanlar kendi canlarını kaybetmekten korkmayı bıraktıktan sonra sorular sormaya başladılar. Kefaret'in bir nesli daha almaya geldiğinden kimsenin şüphesi yoktu. Ama neden? Ve neden şimdi? Kimse en derin korkusunu dile getirmek istemiyordu: Eğer hastalık elli yıl sonra geri döndüyse, belki de asla geride bırakılamayacaktı. Thebaililer yıllar önce, dünyalarını yakıp yıkan ilk salgına karşı şehrin kapılarını kapadıktan sonra tekrar açmakla hata edip etmediklerini düşünüyordu.

Şehrin kapılarını yeniden açmak kimin fikriydi? İnsanlar günler boyu bunu tartıştı. Bazıları merhum Kral Laios'un fikri olduğunu söylüyordu. Öte yandan çoktan ölüp gitmiş bir adamı suçlamakla ellerine ne geçecekti? Kimileri kapıları açma emrinin kraliçeden geldiğini düşünüyordu. Ama en yaygın görüşe göre fikir Oidipus'tan çıkmış olmalıydı. Kraliçenin kocası şehir dışından gelmemiş miydi? Öyleyse elbette şehrin kapılarını kendisi gibi insanlara açmak isteyecekti. Öte yandan onun fikri olamaz diye karşı çıkan oldu. Kapılar o şehre gelmeden önce açılmış olmalıydı, yoksa kendisi nasıl içeri girecekti? Bu da pek çoklarınca bir yanıltmaca olarak geçiştirildi. Ayrıca kapılar gelecek tek tük yabancıya açılmış olsa bile, Thebai'yi duvarlarının ötesine bakmaya Oidipus teşvik etmişti. Kendi yurdu Korinthos'la ticareti ve hem kuzeye hem de güneye doğru başka yollar açılmasını desteklemişti. Thebai'yi bir hisardan pazara çevirmişti. Bakın

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

şimdi ne hâldeydiler: Ölü çocuklarının mezarlarına adaklar bırakıyorlardı.

İokaste şehrin ona karşı tavır aldığının kısmen farkındaydı. Hiçbir zaman sevilip sevilmediğine pek kafa yormamıştı çünkü buna hiç ihtiyacı olmamıştı. Laios pek sevilen bir kral değildi ama yine de tam olarak istediği gibi yaşamış, öyle ölmüştü. Doğrusu, tam olarak istediği gibi ölmemiş olabilirdi ama yeterince yaklaşmıştı. Yine de günler kısaldıkça, İokaste şehrin soğuduğunu hissetti.

Kısa bir süre için kendine acıdı. Her şeyi doğru yapmış, arkadaşlarının ve uzmanların tavsiyelerini dinlemişti. Yine de vatandaşı suyun temiz olduğuna ikna etmek için hileye başvurduklarından, onlara yalan söylediği için ödül bekleyemezdi. Sarayın kapılarını da kapatmıştı, bu da vatandaşın kriz ânında kraliçelerinin onlardan yüz çevirdiği görüşüne katkıda bulunmuş olabilirdi. Öte yandan dört çocuğu vardı ve Sophon onu özellikle küçüklerin risk altında olduğuna dair uyarmıştı. İnsanlar muhakkak bunu anlardı, değil mi? Thebaililer –kadınlar– çocuklarını korumak zorunda olduğunu anlardı. Ne var ki bir ses kulağına, kendi bebeğini kül suyu serpilmiş kupkuru toprağa gömmüş bir kadının, dört sağlıklı çocuğu sarayda koşuşturan bir kadına pek anlayış gösteremeyeceğini fısıldıyordu. Dışarıdan daha fazla hastalık taşınmasını önlemek için şehrin kapılarını kapatmıştı. Ama insanlar başlarına gelmeyeni nasıl ölçecekti ki? Kapılar açık kalsa, çok daha fazla sayıda hastalık vakası şehrini mahva sürükleyecekti, İokaste emindi buna. Ne var ki bunu kanıtlamanın yolu yoktu. İnsanlar kayıplarını, vermek istemedikleri kayıplara göre ölçüyordu.

İokaste, her şeyden çok, kardeşiyle konuşup uzlaşabilmek istiyordu. Ne var ki aralarındaki mesafeyi aşmak mümkün değildi. Kreon kapılar açıldıktan birkaç gün sonra saraya dönmüş, salgın sırasında bırakmak zorunda kaldığı işleri yürütmeye başlamıştı. Bir kez olsun kapıları yüzüne kapamalarına izin verdiği için ab-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

lasına sitem etmemiş, nasıl olup da onu ve ailesini yüzüstü bırakabildiğini sormamış, bu adaletsizlik karşısında bir kez olsun bağırmamış, ölen karısının ardından bir damla gözyaşı dökmemişti. İokaste tavsiye istediğinde vermeye devam etse de asla kişisel konularda konuşmuyor, akşamüzeri olduğunda çıkıp gidiyordu. Artık Haem'i kuzenleriyle oynamaya getirmiyor, oğlanı evde tutuyordu. İokaste mecburi ayrılıkları için özür dilemeye, Eurydike'nin (gerçi Oidipus karısına kapıları kapattırdığı sırada kardeşinin karısının halihazırda hasta olduğunu söylemekten geri durmamıştı; şansı –ailecek şansları– vardı ki vebalı kadın dışarıda kalmıştı) başına gelenlere ne kadar üzüldüğünü göstermeye çalışmıştı. İokaste, Kreon'u ona geri getirecek sözcükleri bulamıyordu. Koluna dokunup af dilemek istediyse de salgından sonra şehir ve fark ettiği üzere kendisi de, dokunma alışkanlığını kaybetmişti.

Yapraklar dökülüp avlularda yürürken ayaklarını çizmeye başladığı zaman, bir sabah Sophon çıkagelmiş, onunla konuşmak istemişti. İokaste, hâlinden adamın sıkıntılı olduğunu anlamıştı. Doktor yazın başından bu yana on yıl yaşlanmış gibi görünüyordu. Göz altları morumsu kahverengiye bürünmüştü. Yüzündeyse tuhaf, şefkatli bir ifade vardı. İokaste ayağa kalkıp elleriyle ellerini sardı.

"Geldiğin için teşekkürler," dedi. "Ne korkunç bir yaz."

"Elinden gelen her şeyi yaptın," dedi Sophon, İokaste'nin duymaya can attığı sözcükleri dile getirerek. "Hayattasın, çocukların hayatta. Başarılıydın."

İokaste gözünden süzülen yaşları parmaklarıyla sildi. "Gerçekten inanıyor musun buna?" diye sordu. "Bana sanki herkes benden nefret ediyormuş gibi geliyor, sebebini de bilmiyorum. Her şeyi doğru yaptığımı sanıyordum."

Onu avlunun karşı tarafındaki çeşmenin yanına, üzerleri tepeleme minder dolu koltuklara doğru götürdü. Yaşlı adamın rahatı için minderleri kabartmaya gelen bir hizmetçiyi eliyle sa-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

vuşturdu. İki eline birer yastık alıp Sophon koltuğuna yerleşirken arkasına koydu.

"Bana korkunç bir şey söyleyeceksin. Belli oluyor." Yanındaki sandalyeye oturup öne eğilirken elleriyle bir minderi öyle sıkıyordu ki parmak boğumları bembeyaz kesildi.

"Nasıl?" diye sordu Sophon.

"Hayatımın yarısından uzun süredir tanıyorum seni," dedi İokaste. "Kardeşimden başka bu kadar uzun süredir tanıdığım kimse yok ve..." Cümlesinin sonunu getiremedi. Sophon yanıtını toparlamak için duraksadı.

"Herkesin senden nefret ettiği çıkarımına katılmıyorum," dedi. "Ama sana gerçeği söylemeliyim: Her gün konuştuğum Thebaililer mutlu değil. Onlara yardım etmek için daha fazlasını yapman gerekirdi diye düşünüyorlar. Ben de hep soruyorum: Kraliçe başka ne yapmalıydı? Bu insanların çoğu arkadaşın olduğumu bilmiyor. O yüzden beni bozmaktan kaçınmaya çalışmıyorlar. Onlara soruyorum çünkü ne diyeceklerini, neye inandıklarını bilmek istiyorum. Ve hiçbirinin bir cevabı yok. Hepsi aynı şeyi söylüyor. En zor zamanlarında halkına yardım etmek için yeterince çabalamadığını düşünüyorlar sadece."

"Senin yanında mı olmalıydım?" diye sordu İokaste. "Kraliçe alınları silip ateşlere mi bakmalıydı? O zaman daha fazla hayat kurtulur muydu? Tek bir hayat daha bile kurtulur muydu?"

"Elbette hayır," diye yanıtladı Sophon. "Senin yerin burasıydı. Ama şehirde dolaşan söylentiler... duysan onlardan nefret ederdin."

"Ne söylentisi?" dedi İokaste sertçe. "Herhalde hepsi onlar ölümle tek başlarına yüzleşirken bizim yazı sarayda yiyip içip kahkahalar atarak geçirdiğimizi sanıyor." Bu tasvirin tam olarak yanlış olmadığını fark edince kızardı. Oidipus ile çocuklar, çoğunlukla bu bahçede, mutlu bir yaz geçirmişti. Kardeşi ile ailesi de yanlarında olsa İokaste de keyif alabilirdi. Öte yandan hastalık ya da başka bir şey yüzünden ölen her Thebailinin ardından

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ağlayamazdı. O kraliçeydi; keder ya da acıma duygusuna teslim olamazdı.

Belki de insanlar yıllar önce, Laios öldüğü zaman şehrin kapılarını kapaması gerektiğini düşünüyordu. Ne var ki o zaman Kefaret'in üzerinden on yıllar geçmişti; bir gün geri döneceğini nasıl bilebilirdi ki? Ayrıca Thebai'nin yiyecek ve ticaret gibi daha acil ihtiyaçları vardı. Yılın birkaç ayında şehir kendi kendine yetiyor olsa da gıda malzemesi ithal etmeden nüfusunu beslemesi mümkün olamazdı. Bunun yanı sıra, İokaste hep şehrini kibre yatkın görmüştü. Bu şehrin Şehiraşırı bölgelere ihtiyacı vardı, vatandaşları her ne kadar aksini düşünmeyi tercih etse de.

"Canını sıkmak istemiyorum," dedi Sophon. "Ama bilmen gerek. Dedikoducularla mücadele etmen gerek ve ne söylediklerini bilmeden bunu yapamazsın. Kimse sana bir şey söylemedi mi? Kardeşin?"

İokaste başını iki yana salladı. "Kapılar açıldığından beri Kreon'un ağzından pek bir laf çıkmadı," dedi. "Karısı öldü. Onun yasını tutuyor. Bana sen söylemelisin. İnsanlar ne söylüyor?"

Yaşlı adam bir an için yere baktı.

"Salgını senin getirdiğini söylüyorlar," dedi. Sözcükler ağzından çabucak dökülüvermişti.

"Ben mi getirmişim? Nasıl yapabilirim ki bunu?" Düşüncenin saçmalığı karşısında kahkaha attı. "Suyu mu zehirledim? Böyle bir saçmalığa kim inanabilir ki?"

Sophon'un çapaklı gözleri bir an için onunkilerle buluştu, ardından İokaste bakışlarını çevirdi. "Bilerek buna sebep olduğunu düşünmüyorlar," diye yanıtladı Sophon. "Ama yine de senin sebep olduğunu düşünüyorlar. Şehrin tanrılar tarafından cezalandırıldığına inanıyorlar."

İokaste sinirle homurdanarak güldü. "Bazen ben de şehrin tanrılar tarafından cezalandırıldığına inanıyorum," dedi. "Yoksa neden onca masum çocuk ölürken aptal, dar görüşlü insanlar sağ kaldı ki? Ciddi olamazsın."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Keşke şaka olsaydı," dedi Sophon. Uzanıp eline dokundu. Daha kötüsü de vardı. "İnsanlar doğru ve saygın olana ters düşen korkunç bir suç işlediğine inanıyor. Senin ve Oidipus'un. İkinizin de tanrıları gücendirdiğinizi ve vebanın da sizin davranışlarınızın sonucunda geldiğini düşünüyorlar."

"Nasıl gücendirmişiz ki tanrıları?" diye sordu İokaste. "Oidipus o çirkin mabedi yıkıp yerine bir bahçe yaptı diye mi? Artık günbegün, bir hiç uğruna kör bir kâhin tanrının eteklerine kapanmıyorum diye mi? Ne zamandan beri Thebai sofuluğun yuvası oldu? Ben çocukken pek çoğunun tapınaklara gittiğini görmedim."

"Şimdi bakarsan görürsün," dedi Sophon. "İnsanlar son birkaç yılda," duraksadı, "giderek daha batıl inançlı oldu."

"Korktukları için," dedi İokaste. "Bunu anlıyorum."

"Söyledikleri her şeyi anlamıyorsun," dedi Sophon. "Oidipus'u çağırsan iyi olabilir." İokaste reddedecekti ki yaşlı adamın onu korumaya çalıştığını fark etti. Böylece ayağa kalkıp dairesine doğru ilerledi ve birkaç dakika sonra kocasıyla birlikte geri döndü.

"Konu nedir?" diye sordu Oidipus, ikisinin karşısına, çeşmenin kenarına oturarak. "İokaste'nin dediğine göre bilmemiz gereken bir şey olduğunu düşünüyormuşsun."

"Lütfen size bunların hiçbirini söylememeyi tercih edeceğimi bilin," dedi Sophon. "Ama tecrübelerime göre söylentiler sırf konusu olan kişiler tarafından bilinmiyor diye ortadan kaybolmuyor. Dedikodu giderek yayılıyor ve benim tarafımdan durdurulamaz. İnsanlar evliliğinizle tanrıları kızdırdığınızı söylüyor. Çocuklarınızla." Nefesini verdi ve omuzları öne doğru düştü.

"Nasıl?" dedi Oidipus alay ederek. "Saçmalık bu."

"Evli olamayacağınızı söylüyorlar," dedi Sophon, başını kaldırıp dehşet içindeki iki yüze bakarak. "Sizin anne oğul olduğunuzu söylüyorlar."

Oidipus kükrercesine kahkaha attı. "Bu duyduğum en aptal-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ca, en sevimsiz şey. Bunu ciddiye alan olduğunu söylüyor olamazsın?"

Sophon başını salladı. "Korkarım öyle."

"Şehre ilk kez on yıl önce geldiğimi biliyorlar?" diye sordu Oidipus. "Ve İokaste'nin ilk çocuğunu dokuz yıl önce doğurduğunu da biliyorlar?"

Sophon ile İokaste arasındaki bakışma göz açıp kapayana kadar geçen süreden kısaydı ama yine de İokaste'yi ele verdi.

Oidipus üç gün boyunca onunla konuşmadı. İokaste'nin girdiği her odadan çıkıyor, yanlarından ayrılmayan oğulları ile kızları sayesinde sohbeti havadan sudan konularla sınırlıyordu. Geceleri bile çocukları yatırırlarken İokaste'nin yanında duruyor ama dışarı çıktıkları anda onu görmezden geliyordu. Bir başka odada yatıyor, kapıyı kilitli tutuyordu. İokaste elini koluna koyduğunda sanki kirliymiş gibi hızla çekiveriyordu. Üçüncü günde İokaste pes etti. Her ne kadar hizmetçilerin görebileceği bir yerde bunu yapmak gururuna dokunsa da Oidipus'un önünde diz çöküp af diledi.

"Böyle bir şeyi nasıl sır tutabilirsin?" diye sordu Oidipus. "Nasıl?"

İokaste uzanıp ellerini ellerine aldı. "Çok üzgünüm," dedi. "Üstünden çok zaman geçti."

"Hep o kadar çok zaman geçmemişti," diye yanıtladı Oidipus.

"Geçmişti," diye itiraz etti İokaste. "Seninle tanıştığımda, on altı, hayır, on yedi yıl geçmişti. Halihazırda hayatımın yarısını olanları unutmaya çalışarak geçirmiştim. Sır saklamaya çalışmıyordum. Herkes biliyordu. Yani buradaki herkes biliyordu ve bilmemelerini çok isterdim. Sanırım tanıştığımız zaman en çok hoşuma giden şeylerden biri, başıma korkunç bir şey geldiğini bilmene katlanmak zorunda olmamamdı. Bana acımıyordun, diğer herkes gibi."

Oidipus'un yüzü birazcık yumuşadı ama pekâlâ teninde oy-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

naşan alacakaranlık yüzünden öyle görünüyor da olabilirdi. İokaste'yi bileklerinden tutup ayağa kaldırdı. Orta yaşlı bir kadının diz çökmesinin onursuz gelen bir yanı vardı.

"Bana söyleyebilirdin," diye azarladı. "O zaman değil ama sonradan."

"Biliyorum," dedi İokaste. "Söylemek istedim, sık sık. Ama sonra çabucak hamile kaldım ve ilk çocuğumuzu bekliyorduk. Birlikte bir aile kurma yolundaydık. Daha önce bu yoldan geçtiğimi düşünmeni istemedim."

"Ama geçmiştin," dedi Oidipus, ondan yüz çevirerek.

"Sana yemin ederim ki geçmedim. Hiçbir şey önceki gibi değildi. O zaman tek başımaydım. Benimle ilgilenecek kimsem yoktu. Sophon hariç ki onunla da az kalsın önünde bayıldığım için tanıştım. Çok korkunçtu. Her şey korkunçtu." Uzun zamandır saklı kalan anılar zihnine hücum ederken ağlamaya başladı. "Sonra da bebek öldü. O yüzden o yolu boşuna yürüdüm. Onu görmedim bile."

"Ne?" Oidipus yüzünü ona döndü ve başparmaklarıyla gözlerinin yaşını sildi ama sildikçe yenileri süzülüyordu. "Ne demek istiyorsun?"

"Onu alıp götürdü," diye hıçkırdı İokaste. "Kordon boynuna dolanmıştı. Onu kucaklarsam daha kötü olacağını söyleyip onu götürdü. Ve," yutkundu, "hayatımın kalanını onu düşünerek geçirdim. Büyüdüğünü, adımı söylemeyi öğrendiğini, yürüdüğünü, koştuğunu hayalimde canlandırdım. Huzur içinde onu düşünebilmek için eskiden burada tek başıma otururdum. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Burada öylece oturup onu hayal ederdim."

"Şimdi de onu düşünüyor musun?"

İokaste suçlulukla başını salladı. "Bazen. Ama zihnimde onu bulmaya çalıştığım zaman onun yerine Polyn'i görüyorum artık. Ya da bazen Eteo'yu."

"Zihnindeki hâline benziyorlar mı?" diye sordu Oidipus.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Bilmiyorum," diye fısıldadı İokaste.

"Keşke bana söyleseydin," dedi. "Benden bir parçanı saklamışsın."

"Huzurumuzu kaçırmak istemedim," dedi İokaste. "Hep tahmin edeceğinden korkuyordum. Tenimdeki çatlakları görüp anlayacağından korkuyordum."

Oidipus başını iki yana salladı. "Seninle kıyaslayacağım kimse yoktu. Bunu biliyorsun." Yanına oturdu. "Şimdi ne yapacağız?"

"Bu korkunç söylentiler konusunda mı? Bilmiyorum. Bebeğin öldüğünü kanıtlayamam."

"Sophon burada değil miydi? O şahit oldu, gerçeği söylediğini doğrulayabilir."

"Hayır," dedi İokaste. "O gün burada değildi. Olmak istiyordu ama bir şey olmuştu. Bir sebepten şehrin öbür yakasına gitmek zorunda kalmıştı sanırım. Sebebini hatırlayamıyorum. Sadece ben ve Teresa vardık."

"Kim?"

"O kâhyaydı. Buraya ilk geldiğin zaman."

"Ah, demek o. Şimdi muhtemelen ölmüştür, değil mi?"

"Bilmiyorum," diye itiraf etti İokaste. "Evet, ölmüştür herhalde. Ölmemiş olsa bile şimdi çok yaşlıdır."

Oidipus başını sallayıp elini sıktı. "Her şey yoluna girecek," dedi. "Onu bulamasak dahi eve bir mesaj gönderirim. Babam herkese Korinthos'ta doğduğumu anlatır. Yemin eder, aynı şekilde çocukluğumu bilen onlarca insan da yemin eder. Söz veriyorum."

"Mesajı ona bugün gönderir misin?" diye sordu İokaste.

"Elbette," dedi Oidipus. "Öyle bir mektuba nereden başlayacağımdan pek emin değilim ama eminim bir yolunu bulurum." Ona gülümsedi ve İokaste de ona karşılık vermek istediyse de bir kez daha hıçkırdı.

BELONGS TO KMKDS TEAM

23

Polyn'in cenaze günü erkenden uyandım. Törenin şafak sökmeden gerçekleşmesi gerekiyordu. Bir meşaleyle kıyafetlerimi ararken bir an için, Ani'nin şimdi bin yıl önceymiş gibi gelen son doğum günümde hediye ettiği, parlatılmış obsidiyen camından aynadaki yansımama rastladım. Aynadan bana bakan kızı neredeyse tanıyamadım. Eteo yokken bir parçam eksik gibi geliyordu; karşımda bir yara izi ya da eksik bir kulak ya da göz bulmayı bekliyordum. O kadar çok acıtan bir şey gözle görünür olmalı. Ayna gerçeği gösteremiyorsa hiçbir şey göstermese de olur diye düşünmeden edemedim. Böylece onu yere attım. Binlerce minik parçaya bölünmesini bekliyordum ama düzgün bir şekilde ikiye bölündü ve önce bir işe yaramaz aynam varken şimdi iki tane olmuştu.

Cenaze alayı Polyn'in birkaç gün boyunca protokole uygun biçimde beklediği ana avludan başlayacaktı. Naaşını yıkayıp yağlamış, beyaz ketenden kefene sarmıştık. Yaptığımız her şeyde, hâlâ sarayın önünde gömülmeden yatan, gizlice yası tutulan Eteo'nun bu ritüellerden nasıl da mahrum bırakıldığını düşündüm. Ablam ve ben Polyn'in *prothesis* törenini gerçekleştirmiştik: Tabutunun başında ağıt yakıp saçlarımızı yolduk, kıyafetlerimizi yırtıp göğüslerimize vura vura acımızı haykırdık. Ritüel ölülere –her neredelerse– yaşayanlar tarafından ne kadar özlendiklerini bildiriyordu. Ne var ki saatler geçtikçe ritüelin bizim için olduğunu, biz yaşayanların acımızın her zerresini ifade etmemiz için olduğunu dü-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

şünmeye başladım. Bir abim için ne kadar feryat ettiysem öbürü için de o kadar feryat etmiştim ve nasılsa ikisi de bunu biliyordu.

Ani ile benim *ekphora*'ya katılıp ebedi istirahatgâhına, anne babamızın yatmakta olduğu anıt mezara kadar abimize eşlik etmemize müsaade edildi. Ne yapıp edip dayımı Eteo'nun da defnedilmesi gerektiğine ikna etmenin bir yolunu bulmam gerekiyordu, ailemizin kalanıyla birlikte gömülmeyecek olsa bile. Sophon'un dediği gibi, Kreon batıl inançları olan bir adamdı. Onu belki annemin en küçük oğluyla Ölüler Diyarı'nda buluşmasına engel olunursa huzur içinde yatamayacağına ikna edebilirim diye düşündüm. Öte yandan Sophon böyle şeyler söylediğimi duysa kaşlarını çatardı. O dinin batıl inançtan başka şey olmadığını ve çocuk masalı olarak gördüğü şeylere inanmanın okuyup öğrenenlere yakışmadığını düşünüyordu. Tanrılarımız bize benziyorlar, derdi ama neden benzesinler ki? Bu soruya verdiğim hiçbir cevap onu tatmin etmedi, ta ki pes edip onları biz uydurduğumuz içindir diyene kadar. Bize benzeyen tanrılar yaratıyoruz çünkü başka bir şey bilmiyoruz. Bu nedenle tanrılar bizim gibi değiller de daha ziyade bizim yarattığımız şeyler. Sophon eğer atlar birbiriyle konuşabilseydi atlara benzeyen tanrılar yaratırlardı diye düşünüyordu. Belki de haklıydı. Ne var ki bunların hiçbirinin dayımı Eteo'nun sarayın önünde bırakılamayacağına ikna etmeme faydası olmazdı.

Daha önce giymediğim sade keten bir tunik giydim. *Prothesis*'te giydiğim tunik, resmi yas gösterisi olan cenaze yürüyüşünde giyilmeyecek kadar yıpranmıştı. Bana kalsa başkaları gibi özel olarak yas tutmayı tercih ederdim. Ama kraliyet ailesinin üyeleri için bu kabul görmüyordu. Sade tuniğin üzerine koyu gri keten bir kaftan giydim. Eteklerine sade, tıpkı dağlar ve vadiler gibi yükselip alçalan köşeli bir desen işlenmişti. Saçlarımı her zamanki gibi örmektense salacaktım. Ayaklarım da *ekphora* için uygun olduğu üzere çıplaktı. Bir bedeni toprağa verirken kendin de toprağa dokunmalıydın.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

Hava daha aydınlanmadan avlunun karşısına geçip ablamı bulmaya gittim. Kreon avlunun öbür tarafında kaldığını fark ettiyse de bir şey dememişti. Öte yandan ikimiz de dayımın öğrenmeyeceği umuduyla bunu gizli tutmaya çalışıyorduk. Köleler elbette onu korumak için seslerini çıkarmıyordu. Ablam aceleyle benim odama döndü ve hazırlıklarını odamda tamamladı. Hizmetçi kapıyı açıp dayımızın bizi beklediğini söyleyince başlarımıza koyu renk keten şallar örtüp peşinden dışarı çıktık.

Sabahın daha erken saatleri olmasına rağmen ana avlu insan doluydu. Thebai en son bir kraliçe ile kralı defnedeli on yıldan fazla zaman geçmişti. İnsanlar böyle kara bir günü acımızı paylaşmadan geçirmemize izin vermezdi. Ani'yle birlikte, uygun olduğu üzere gözlerimizi yerden ayırmadan, saray muhafızlarının yanına varana kadar bir hizmetçi eşliğinde, oradan Polyn'in tabutuna kadar da muhafızlar eşliğinde yürüdük. Kalabalık başlarını eğerken hışırtılı bir ses yükseldi. Başı örtülü bir rahip mağrur mağrur öne çıkıp kendini tanrıların gözünde nimetten sayan birinin katiyetiyle onlara dua etti.

Cenaze alayı şimdi Polyn'i avludan mezarlığa taşıyacaktı. Polyn'e hem yaşça hem de kan bağına göre en yakın olan o olduğu için alayın başında Ani'nin yer alması gerekiyordu. Ama Ani yerini almak üzere grubun başına doğru ilerlerken dayım bir elini kaldırdı ve muhafızlar bir araya toplanıp onu geri çektiler. Kreon yüzünü kalabalığa döndü ve o sırada yakınlarında bulunduğumuz için neredeyse tamamen tesadüf eseri bizi de konuşmasına dahil etmiş oldu.

"Yeğenime, Thebai'nin kahramanı ve savunucusuna, mezarına giden yolculuğunda eşlik edeceğim," dedi. "Bir krala bir diğerinin iştirak etmesi münasiptir." Kendinden *Basileus* diye bahsetmişti: Halkın hükümdarı. Bugüne kadar, dayıma hep *Anax* dendiğini duymuştum. *Efendi* anlamında, neredeyse konuştuğu herkese karşı üstün statüsünü belirten saygın bir unvandı bu. Ne var ki kibrinden gelen hırsı ve güce olan tutkusu yüzünden ona

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yeterli gelmemişti. Başka insanların da benim kadar şaşkın olup olmadığını merak ediyordum ama tek duyabildiğim kalabalığın onaylayan mırıltılarıydı. Artık kralları Kreon'du.

Ani öyle hızlıydı ki Kreon'un konuşmasıyla dikkatleri dağılan muhafızların yanından geçip önlerine konuşlandığını fark etmeden önce sesini duydum.

"Konuşmak istiyorum," dedi Ani. Sesi sert bir müzik gibi çınladı ve insanlar içgüdüsel olarak, her zamanki gibi dönüp ona baktı.

Dayım buna kayıtsız kaldıysa da Haem'in yüzündeki ifade ikisi adına da konuşuyordu. Ani her ne söyleyecekse, bu konuşmanın sonunda canından olmazsa şanslıydı. Kalabalık şaşkınlıkla mırıldandı ama onayladıkları anlaşılıyordu. Dayım bile bir vatandaş kalabalığının önünde matemli yeğenine engel olamazdı. Kalabalık kıpırdanıyor, herkes Ani'yi görmeye çalışıyordu. Diğer herkes gibi o da kasvetli gri renge büründüğü hâlde konuşurken ışıldıyordu.

"Thebai halkı, ölen abilerimi onurlandırmak üzere buraya geldiğiniz için size teşekkür ederim." Şok meydanda dalga dalga yayıldı. Ani bir haini mi savunacaktı? "Varlığınız, hayatlarımızın en kara gününde ben ve kız kardeşim için muazzam bir teselli. Daha beş ve yedi yaşlarındayken öksüz kaldığımızı biliyorsunuz. O günden bugüne abilerimizi hem ebeveyn hem kardeş olarak gördük. Onlar bizim yegâne ailemizdi." Gözlerimi Ani'den ayırıp Kreon'a baktım. Ablam sözleriyle dayımızı hiçe sayıp ailemizden ayırırken, muhafızları da ne yapmaları gerektiğini öğrenme umuduyla ona bakıyordu. "İkisini de eşit derecede sevdik, ikisine de eşit derecede bağlıydık. Bizi onlardan yoksun bırakan, acımasızlığına dayanılmaz bir gündü. Bugün, Polyneikes karşınızda bir kahraman olarak yatıyor. Abim Eteokles burada yatmıyor. Naaşı sarayın arkasındaki yamaca bırakıldı." Kalabalıktan bağıranlar oldu ama sözcükleri de niyetlerini de seçemedim. Eteo'yu savunduğu için Ani'ye kızgın mıydılar? Yoksa ölüye karşı

BELONGS TO KAKIOS TEAM

korkunç muamelesi yüzünden Kreon'a mı kızgındılar? Emin olamadım. "Evet," diye devam etti Ani. "Naaşı sarayın arkasındaki tepenin üstünde yatıyor ve üç gündür de orada." Kalabalığın ön taraflarından biri, "Yazıklar olsun!" diye bağırdı ve ardından devamı geldi.

"Öyleyse diyeceğim şudur," diye devam etti Ani. "Polyneikes'i, abimi, kralımızı mezarlığa, ailemin anıt mezarına götürürken, sizden abim –bir o kadar abim, bir o kadar kralımız– Eteokles'i de getirmenizi rica ediyorum. Size onun bir hain olduğunun söylendiğini biliyorum. Ama o benim abimdi ve onu sevdim. Kız kardeşim İsmene onu herkesten çok sevdi. Ve aynı şekilde," çıt çıkmadan dinlendiğinden emin olmak için durakladı, "Polyneikes de. Kavga ederlerdi –hangi iki erkek kardeş etmez ki?– ama yine de birbirlerini sevdiler. Defnedilirken ayrılırlarsa ikisi de huzura kavuşamayacak. Onlar hayatta da ölümde de beraberdi. Şimdi ve sonsuza dek beraber olmalarını sağlayın. Thebaililer, size yalvarıyorum: Lütfen ailemin mezarının kutsallığını korumak için görevimizi yerine getirmemize yardım edin."

Kalabalığın ruh hâli açıkça ortadaydı. Eteo'yla ilgili onlara her ne söylenmiş olursa olsun, şimdi Ani'ye katılıyorlardı. Yaşayanların günahları hayatta cezalandırılmalıydı, ölümden sonra değil. Tanrılar tarafından çizilen sınırlar son derece netti. Dayım kati ve çabuk davrandı. Muhafızlara kükremesiyle birkaçı kız kardeşimin etrafını sardı. Dördü onunla kalabalığın arasına girerken bir tanesi kollarını yanlarına indirdi, bir diğeri kocaman elini ağzı ile burnuna kapadı. Ani delicesine çırpındıysa da boşunaydı. Ona yardım etmek üzere öne atıldım ama dayım bunu öngörmüştü. Ellerini hoşnutsuz kalabalığı yatıştırmak için sakince sallayarak yanımdan geçerken kulağıma eğildi: "Ona yardım etmeye çalışırsan ablanı öldürürüm." Yalan söylemediğini biliyordum, bu yüzden acizlik içinde öylece durarak nefes almak için debelenip ardından bayılan ablamı izledim. Bedeni onu tutan muhafızın kollarına yığılınca adam eğilip onu kucakladı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Gördüğünüz gibi," dedi dayım, bağırmadığı hâlde herkesi susturacak kadar yüksek sesle, "gördüğünüz gibi, yeğenim iyi değil. Sözleri oldukça hoş. Değil mi?" Birdenbire etraflarındaki çok sayıda silahlı adamın farkına varan kalabalığa göz gezdirdi. Erkekler cenazeye gelirken sopalarını ve bıçaklarını evde bıraktıklarını hatırlarken gözlerinde çakan ışığı görebiliyordunuz. Bu karanlık, matemli günde bir ayaklanma çıkarmak için donanımlı değildi. Kreon başını sallayıp kalabalıktan beklediği tepkiyi almış gibi onlara katılarak sözlerine devam etti. "Kardeşlerin bir arada gömülmesi gerektiği görüşüne kim karşı çıkabilir ki? Hangi adam böyle bir saygısızlığa kalkışabilir? Size söyleyeyim, Thebai, ben karşı çıkıyorum. Şehrine ve öz abisine düşman olan birinden bahsederken nezaketi bir yana bırakmalı diyorum. Hem de tamamen. Ölüye saygısızlık etmeyi seçtiğimden değil. Ölüler Diyarı tanrılarının onları ödüllerinden mahrum bırakmamdan hoşnut olacaklarına inandığımdan değil. Bu şehrin kralı olduğum ve bu seçimleri yapmak zorunda olduğum için. Eteokles bir haindi. Bir hain ve katildi. Şayet olmasaydı, Polyneikes hâlâ tahtta olurdu. Ben de krallık sorumluluğunu üstlenmek durumunda kalmazdım, hayatımın bu kadar geç döneminde. Bu benim seçimim değildi ama Thebai'nin iç savaşa sürüklenmesine izin veremem, vermeyeceğim. İçeriden ve dışarıdan sarsılmasına izin vermeyeceğim. Bu şehir yeterince acı çekmiş bir şehir. Haddinden fazla."

Meydanın havası yine açıkça değişiyordu. Ani'ye tezahürat eden adamlar şimdi dayımın sözlerine tutunuyor, belli ki daha biraz önce desteklediklerine tamı tamına zıt bir görüşü desteklemekte bir sakınca görmüyorlardı.

"Ama ben... ben yeterince acı çekmedim," dedi Kreon. "On bir yıl önce Kefaret'te karımı kaybettiğimi hatırlarsınız. Ertesi yaz Thebai kralı ile kraliçesini kaybettiğinde de kız kardeşimi ve kayınbiraderimi de kaybettim. Ve şimdi, bu yıl, iki yeğenimi kaybettim. Ama yine de karşınızda, size şehrine düşman olanların

BELONGS TO KAKIOS TEAM

onu savunanlarla aynı muameleyi görmeyeceğini söylediğimde öfkenizle yüzleşmeye hazır duruyorum. Çünkü yeğenim için, sevdiğim bir çocuk için..." sesi çatladı ve öyle ikna ediciydi ki neredeyse ben bile inanacaktım, "kendi oğlumla beraber gözlerimin önünde büyüyen çocuk için buna izin verirsem, herkes için izin veririm. Herkes için. Ve şehrimizin –yuvamın– istikrarının böyle bozulmasına izin vermeyeceğim. Sözlerimi dinleyin ve beni iyi anlayın: Bu şehre, size ihanet eden herkes–" eliyle önce bir grubu, sonra öbür grubu işaret edip hepsini vaadine kattı, "öyle bir hain –kendi kanımdan bile olsa– şehir duvarlarının dışında, yası tutulmadan, ardından ağlanmadan ve gömülmeden çürüyüp gidecek. Thebai ayakta kalacak, hainler devrilecek. Duyuyor musunuz beni?"

Kalabalık kükreyerek onayladı. Dayım alçak sesle konuşmaya devam ederek insanları birbirlerini susturup onu duymak için kulak kabartmaya sevk etti. "Bu nedenle, yeğenimi gömebilmeyi istesem de –ve gerçekten bunu istiyorum, Thebaililer, çok ama çok istiyorum– şehrimizi ve sizleri, kendi sıradan içgüdülerim uğruna tehlikeye atmayacağım. Asabi yeğenim, oturup bugünkü davranışını düşünmek üzere birkaç gün boyunca sarayın altındaki mağaralarda kalacak. Muhafızlar: Onu götürün ve üç gün yetecek kadar su ile ekmek verin. Hücresinden çıkmadan önce şehrin Bilgelerine resmi olarak özrünü iletecektir, söz veriyorum."

Hitabette bir ustalık gösterisiydi bu. Ablamın hareketsiz bedeni meydandan çıkarılırken dayıma dönüp yalvardım.

"İzin ver onunla gideyim. İzin ver onu ikna edeyim."

Dişlerini göstermeden gülümsedi. "Ablanı ikna etmek diye bir şey hiçbir zaman olmadı, İsmene. Annene benziyor olabilir ama mizacı babasına çekmiş. Ve daha dikkatli olmazsa –çok ama çok daha dikkatli olmazsa– sonu da babasınınki gibi olacak."

Bu sözler üzerine Polyn'in tabutunu taşıyan adamlarına işaret verdi. Hiçbirini tanımıyordum. *Aristo*'lar saray avlusunda bir

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yerlerde olabilirdi ama geleneğe uygun olacağı gibi abimi mezarına onlar taşımıyordu. Ben de taşımıyordum. "Benimle gel," dedi kuzenim. Ani götürülürken yanıma gelmişti. "Benimle gel içeri dönelim, sana da düşman olmadan önce."

"Polyn'in yanında olmalıyım," dedim.

Haem eğilip bana o kadar yaklaştı ki nefesini tenimde hissedebiliyordum. "Bu Eteo'yu gömmek için tek şansın," dedi.

BELONGS TO KIKTOS TEAM

24

İokaste yıllar geçtikçe zamanın nasıl çok daha hızlı akıp gittiğine hiçbir zaman akıl erdiremedi. Dönüp saraydaki ilk yıllarına bakınca, geçmek bilmeyen saatler günlere, günler aylara dönerken hiç acele etmeden onu ezip geçen zamanın kurşun gibi ağırlığını hatırladı. Ama çocukları dünyaya geldikten sonra mevsimler sanki daha o başladığını fark edemeden geçip gider olmuştu. Saray avlusunun gölgelikli kuzey köşesindeki küçük ağacın elmaları döküldüğünde, pembe kenarlı beyaz çiçeklerin ne zaman açtığını ve nasıl olup da onları hiç görmediğini merak ediyordu. Avucundan kayıp giden günlere tutunmaya çalışırken, bazen geçmişin o korkunç günlerini, uyuyup da ertesi gün aynı çileyi sil baştan çekmeden önce aşmaya mecbur olduğu susuz bir çöl gibi önünde uzanan o günleri arıyordu.

Ve bu yıl, yazı sonsuza dek ertelemek uğruna dünyaları verebilirdi. Keşke zamanı, havanın ısınmaya başladığı ama yakıcı sıcakların daha aylarca uzakta olduğu ilkbaharın başında durdurabilseydi. Thebai feci bir sonbahardan alışılmadık denli soğuk bir kışa ağır aksak girmiş, yine de kimse pencereler ile kapılardaki boşluklardan sızan sert kuzey rüzgârından şikâyet etmemişti. Onun yerine insanlar uzun kış gecelerinde kat kat giyinip birlikte battaniyelere sarındılar. Soğuğa karşı böyle dayanıklılık gösterdikleri için birbirlerini tebrik ettiler. Herkes Kefaret'in sıcakta palazlandığını biliyordu. Hastalık tıpkı habis bir göçmen kuş gibi şehre yalnızca yazları uğruyordu. Kışlarıysa ortadan kayboluyor,

BELONGS TO KAKIOS TEAM

bütün nüfuzunu eski deri gibi döküyordu. Bu yırtıcı hayvanın yokluğunda herkes cesurdu. Ve insanlar, sobaların başında toplaşıp yün kaftanlarını en kalın tuniklerinin üstüne sıkı sıkı örterken, hava yeterince uzun süre soğuk olursa belki hastalık hepten yok olup gider diye heyecanla fısıldaşıyordu.

Vebanın, yılın en kısa gününden üç ay sonra hâlâ yağan kar tarafından yok edileceği umudu İokaste'nin bile kapıldığı bir umuttu. Ne var ki tıbbi görüşünü sorduğunda Sophon başını iki yana salladı. Vebanın yok olduğuna inanmıyordu; muhtemelen doğru zamanı kolluyor, kanatlarını açmak için ılık yaz günlerini bekliyordu. Böylece İokaste ağaçların kara renginin, tepelerinde çiçekler açtıkça beyaza, dalları sımsıkı saran yeni tomurcuklar sürdükçe kırmızıya, yapraklar açılıp meyve verdikçe yeşile dönüşünü izledi. Ve her yeni günle birlikte, içinde taşıdığı uğursuz sezileri güçlendi.

Zamanla yağmurlar azaldı, hava ısındı ve bulutlar seyrekleşti. Sarayın arkasındaki yamaçta savrulan uzun çimenler kuru sıcakta sarardığında teşhis kesindi: Kefaret dönmüştü. Haber şehirde vebadan bile hızlı yayıldı ve bir kez daha, insanlar güneşin sıcağında sokaklarda dikilip illet bu sefer de çocuklarına dokunmasın diye tanrılara dua etti. Telaş içinde tapınaklara koşup Okçu Apollon'a oklarını başka yere, başka şehirlere, bölgelere, ailelere fırlatması için yalvardılar. Şaraplar akıtıp bu katliamın Okçu'nun gözünü doyuracağı umuduyla yavru keçiler ile yeni doğmuş buzağılar kurban ettiler. Ardından, bazıları geçen yıl onları kurtaran taktiğin bir kez daha işe yarayacağı umuduyla evlerine kapandı. Kimileri korkudan ziyade öfke duyuyordu çünkü şehirde tanrıların buyruğunu hiçe sayan bir ilişki sürdüren bir kral ile kraliçe olduğu sürece hiçbir önlemin onları kurtaramayacağını biliyorlardı. Kefaret evini teğet geçip ailene el sürmesin diye dua etmenin bir manası yoktu. Şehrin tek umudu kirinden arınmasına bağlıydı. Ancak o zaman tanrı cezasına bir son verecekti.

İokaste eğer bundan kaçınmanın bir yolu varsa bu yıl da sa-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

ray kapılarını kapamak istemiyordu. Önce aile avlusunu kapayıp çocukları ve dadılarını kilitli kapılar ardında güvende tutarak Oidipus'u yatıştırdı. Oidipus'la ikisi sarayda her zamanki gibi dolaşabiliyordu ama ziyaretçiler asla fazla yaklaştırılmıyordu. Birbirlerine de fazla yaklaşmıyorlardı. Ama nihayetinde İokaste'nin başka seçeneği kalmadı. Sophon'un gönderdiği bir ulak ona hastalığın bu yıl daha güçlü olduğunu bildirdi; doktor daha bulaşıcı olduğunu düşünmüyor olsa da enfekte olanların daha fazlasını öldürüyordu. O zaman İokaste kapıların kapatılması konusunda kararsız kaldı ama yine de bu kararı vermek için kendine biraz daha zaman tanıdı.

Sonunda, onları kapıları kapamaya mecbur eden salgın olmadı. Sebep kalabalıktı.

Kapılar her gün hava karardığında kapatıldığından, kalabalık gece toplanmaya başlamış olmalıydı. Bir sabah, herkes bu kısacık ve çok sıcak gecelerde uyumakta zorlandığından muhafızlar esneye esneye ana avluyu açmaya gittiklerinde kapılara dayanmış küçük bir kalabalıkla karşılaştılar. İçerideki adamları görür görmez yuhalamaya başladıklarında muhafızlar bu kabalığa inat kapıları açmayarak tepki verdiler. İokaste uyandığında, gözcü komutanı köle oğlanlardan birini göndermişti; kraliyet avlusunda onunla konuşmak üzere bekliyordu.

"Majesteleri," dedi komutan, yere kadar eğilerek. "Dışarıda bir grup insan var ve kızgınlar. İkinci bir emre kadar kapıların kapalı kalacağını söyledim."

"Neden bu kadar kızgın olduklarını biliyor musun?" diye sordu İokaste. Adamın yüzündeki ifade çok şey söylüyordu. "Neden bugün?" diye açıklık getirdi. Adam bir an için düşündü.

"Bilmiyorum," dedi. "Ama tavsiyemi soracak olursanız," durup soruyor mu diye baktı ve İokaste başını sallayınca, "kapıları açmayın," dedi. "Hır çıkaracak türden insanlar bunlar."

"Bu profesyonel görüşün mü?" diye sordu İokaste, tebessüm etmeye çalışarak.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Evet."

"Peki içeri girip kraliçelerine isteklerini iletemezlerse ne yaparlar sence?"

"Pes ederler," dedi gözcü komutanı. "Ve evlerine giderler. Bazıları sarhoş, efendim, bu da erkeklerin aptalca davranmasına sebep oluyor. Ahmağın teki saraya çıkıp şikâyetlerini dile getirmeleri gerektiğini söylüyor, sanki gündüz vakti yapamayacakları şeymiş gibi. Hapishane kaçkınları gibi geceleri gelip sanki içeri girmeye hakları varmış gibi kapıları dövüyorlar. Hır çıkarmaya yer arayan yaygaracı ayaktakımından başka şey değiller. İstediklerini verirseniz bir dahaki sefere bu tür davranışlara daha çabuk kalkışmalarından başka işe yaramaz."

İokaste başını salladı. "Pekâlâ," dedi. "Senin yolundan gideceğim. Kapılar bugün kapalı kalsın, yarın yeniden açalım."

Ne var ki muhafızlar ertesi sabah kulübelerinden baktığında kalabalık ikiye katlanmıştı.

İokaste gözcü komutanının tavsiyesini hiçe saymak istemiyordu. Öte yandan, kendi evinde yıllar boyu kuşatıldığını hissederek yaşamıştı. Yine böyle yaşamayı reddediyordu. Oidipus'a fikrini sorduğunda aldırmıyor gibiydi. Esneye esneye, yarına bırak demişti, hepimiz içeride güvendeyiz. Böylece İokaste muhafızlarının tavsiyesini dinleyip bir gün daha sarayı kapalı tuttu.

Ne var ki üçüncü sabah olduğunda kalabalık yine artmıştı. Bunun üzerine İokaste onlarla konuşup ne istediklerini ve neden gitmediklerini öğrenmesi gerektiğine karar verdi. Artık komutanın dediği gibi sıkılınca evlerine gideceklerini düşünmüyordu. Oidipus'u avluda uzanırken buldu ve onunla gelir mi diye sordu.

"Neden? Beni görmek isterler mi sence?" diye sordu Oidipus, gözlerini güneşe karşı kısarak.

"Ne istediklerini bilmiyorum," dedi İokaste. Sesindeki tedirginliği duyan Oidipus başını kaldırıp ona baktı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Korkuyorsun sen," dedi. İokaste başını salladı. "Kapıların dışındaki insanlardan mı korkuyorsun?" diye sordu. İokaste yine başını salladı.

"Gözcü komutanı yüz kişi kadar olduklarını söylüyor," dedi İokaste. "Hatta daha bile fazla."

"Saray muhafızları senin tarafında," diye hatırlattı Oidipus.

İokaste, "Lütfen," deyip ona elini uzattı.

Oidipus kalkıp karısıyla el ele avluda ilerledi. İkinci avluya geçerlerken, "Senin söyleyemeyeceğin ne söyleyebileceğimi düşünüyorsun, bilmiyorum," dedi. İkinci avluyu ana avluya bağlayan revaka vardıklarında İokaste durdu. Oidipus'un da duyduğundan emin olmak için dönüp ona baktı. Sarayın ön tarafından bir uğultu, yüzden fazla kişi olduğuna işaret eden sesler geliyordu. İokaste önünden yürüyen muhafızlara başıyla işaret verdi. Kapıların dışında insanlar bağır çağır hakaretler yağdırsa da muhafızlar tepki vermedi. Her zaman ona öylesine sadık davranmışlardı; İokaste bunu düşünürken gözleri doldu. Kendini toparlama umuduyla ağzından derin nefesler aldı. Kocasının eline uzandı ve Oidipus elini sıktı. "Burada bekle beni," dedi. "Onlarla yalnız konuşsam iyi olacak, sanırım."

Oidipus, "Emin misin?" deyince başını sallayıp kemerli girişten halk meydanına çıktı.

Ses kulakları sağır edecek denli yüksekti. İnsanlar yuhalıyor, ona bağırıp haykırıyorlardı. İokaste sözcüklerin neredeyse hiçbirini anlayamıyordu. Gürültüyü bastıran tiz bir sesin, "Orospu," diye haykırdığını duydu. Bağrışan insanların sarsıp tekmelediği kilitli kapıların önünde bir noktaya doğru ağır ağır, sakince ilerledi. Kapılar neredeyse hiç yerinden oynamayınca içi rahatladı. Evi sağlamdı, bütün bu insanların karşısında bile. İokaste konuşmak yerine durmalarını beklemekle yetindi. Nasıl olup da şehri ona büsbütün düşman olmuştu böyle? Laios bu yüzden mi seyahate bu kadar düşkündü? Thebai'nin nihayetinde insana düşman

BELONGS TO KAKIOS TEAM

olacağını biliyor muydu? Ömründe ilk kez ilk kocasına bir soru sorabilmek istedi. Kalabalığın çirkin öfkesi yavaş yavaş yatışıp alçak sesli bir homurtuya dönüştü.

"Thebai halkı," dedi İokaste, bağırmayı reddederek. Pek iyi duyamayanlar, hiç duyamayacak kadar uzakta olanları sustururken çıkan hışırtılı seslerden bir kakofoni yükseldi. "Kapılarımın önünde toplanmışsınız ve kızgınsınız. Kefaret'in şehrimize döndüğünü biliyorum. Belki de umursamadığımı düşünüyorsunuz. Ama sizi temin ederim, elimden gelen her şeyi yapıyorum."

Biri, "Yalancı," diye haykırdı ve sözcük katılanlar tarafından tekrarlandı. İokaste yanaklarının kızarmaya başladığını hissetti.

"İstediğiniz gibi bağırabilirsiniz," dedi. "Ama gerçekleri değiştirmeyecek. Doktorlar şehrin dört bir yanında çalışıyor, gereğini yaptım."

Bir başkası, "Yalanlar," diye haykırdıysa da bu kez çabucak susturuldu.

"Onlara sorabilirsiniz," diye devam etti İokaste. "Yardımlarına ihtiyacı olan her hastaya bakmaları için onlara önden ödeme yaptığımı söyleyeceklerdir size. Hiçbir ödeme beklemeden size ve sevdiklerinize bakacaklar. Sorun onlara. Yalan söylemek için bir sebepleri yok." Kalabalık arasında bir kıpırdaşma oldu.

Bir kadın, "Nereden geldi öyleyse?" diye bağırdı. İokaste karşıya, kadına baktı. Kalçasına bir bebek oturtmuş, ufak tefek, kıyafetleri eski püskü, mat kahverengi saçları omuzlarından dökülen bir kızdı. Üzerindeki kahverengi tuniği beceriksizce dikilmiş soluk gri kumaştan yamalarla doluydu. İokaste bu insanların çoğunluğunun kötü niyetli olmadığına kanaat getirdi. Yalnızca korkuyorlardı. Ve İokaste korkmanın nasıl bir şey olduğunu biliyordu.

"Bilmiyorum," diye itiraf etti, doğruca soruyu soran kıza bakarak. "Doktorlar da bilmiyor. Ama evlerinize dönüp birkaç gün dışarı çıkmamaya çalışırsanız bunun yayılmayı kontrol altına almaya faydası olacaktır. Tavsiyeme kulak verirseniz Thebai hastalıktan daha çabuk kurtulur."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"O yüzden mi kapılarını kapadın?" dedi güneşten korunmak için hasır şapka takmış bir adam alay edercesine.

"Evet," dedi İokaste. "Şu anda çok sayıda insanın bir araya toplanması güvenli değil. Bu yüzden sizden eve gitmenizi istiyorum. Hastalık bu tür durumlarda, sıcak havada ve çok sayıda insan bir araya geldiğinde palazlanıyor. Kapıları hepimizi güvende tutmak umuduyla kapadım." Alay eden adam yere tükürdü ve İokaste kaskatı kesildi. "Hastalık pekâlâ vücut sıvılarıyla da bulaşabilir," diye ekleyip adama en yakın duranların irkilerek uzaklaştığını görmenin hazzıyla avundu. "Güvenli olduğunda kapılarımın açılması için emir vereceğim," dedi.

"Asla güvenli olmayacak," diye bağırdı bir kadın. "Cezalandırılıyoruz." Kalabalık yeniden öne atılıp kapılara hücum etti. İokaste bir adamın başının demir parmaklıklara çarpıp alnında kopkoyu bir kızarıklığın tıpkı açan çiçek gibi yayıldığını gördü. Ön taraftakiler ezilme tehlikesi içindeydi.

"Cezalandırılmak mı?" diye sordu İokaste. "Ne için?"

"Senin yüzünden," diye bağırdı biri. "Onunla ilişkin yüzünden."

İokaste az kalsın Oidipus'un kenarda durup dinlediğini unutuyordu, öte yandan kalabalık onun orada olduğunu bilemezdi. "Oidipus benim kocam," dedi. "Neden bunun cezalandırılmayı hak ettiğini düşünesiniz?"

"O senin oğlun," dedi kalabalığın ortasından ve neredeyse on bir yıl öncesinden bir ses. İokaste sesi çıkaramadı. Konuşan annesi miydi? Olamazdı, annesi yıllar önce ölmüştü. Sesin geldiği yere dikkatle baktıysa da güneşten kavrulmuş yüzler ve tükürük kaplı dişler denizinde tanıdığı kimseyi göremedi. "Oğullarım sarayda," dedi. "Daha on ve sekiz yaşlarındalar. Sözlerin art niyetli bir ithamdan ibaret."

"O oğullar değil," diye yanıtladı ses. "İlk oğlun. Hangisini kastettiğimi biliyorsun."

"Kim o?" dedi İokaste. "Seni göremiyorum."

BELONGS TO KMKGS TEAM

Kalabalık açılıp yaşlı bir kadını ortaya çıkardı. Kadının omurgası öyle yamulmuştu ki iki büklüm duruyordu. Sanki defalarca köpeklerin saldırısına uğramış gibi diş izleriyle dolu bir bastona yaslanıyordu. Eski püskü kıyafeti o kadar kirliydi ki yağ ve toz bağlamadan önceki rengini kestirmek mümkün değildi. Kopkoyu, kırış kırış yüzü bir cevizi andırıyordu.

"İlk oğlun," diye tekrarladı yaşlı kadın. İokaste başını iki yana sallayıp bir sihirbaz numarası izlediği hissinden kurtulmaya çalıştı. Tanıdığı birinin sesi, hiç görmediği bir yüzün ağzından çıkıyordu. İokaste kadının neredeyse hiç dişi olmadığını fark etti, ağzında yalnızca bir-iki koyu renkli yumru vardı. Başını örten kirli şalın altından üç beş tel ince beyaz saçı çıkıyordu. "Hatırlarsın," dedi kadın.

İokaste dünyasının yerinden oynadığını hissetti, sanki ayağı yerden kesilmişti de yanlamasına düşüyordu. Yine de ayakları üstünde durmaya devam etti.

"Sen," dedi. "Benim ilk çocuğum ölü doğdu. Sen biliyorsun bunu. Oradaydın."

Teresa'nın yüzüne habis bir tebessüm yayıldı. "Ölü doğmadı," dedi. "Sadece sana öyle söyledim çünkü onu büyütmene izin veremezdim. Ben oğullarımı büyütemedim, senin neden farkın olacakmış?"

"Ne?" dedi İokaste. "Ne söylüyorsun bana?" Kalabalık Teresa'yla konuşmasını duyabilenler ve İokaste'nin tavsiyesini dinleyip evlerine gitmek üzere dağılmaya başlayanlar olarak ikiye ayrıldı. Ama yaşlı kadının bildiklerini duymaya can atan birkaç kişi yaklaşmaya başladı.

"Kral Laios tanrılara sadakatle tapındı," dedi Teresa. İzlenmek, bir zamanlar güçlüyken şimdi görünmez olan bu kadının nasıl da hoşuna gidiyordu. Sesi her hecede giderek yükseliyor, berraklaşıyordu. "Kâhin'e kulak verdi, rahiplere danıştı. Ona bir gün öz oğlu tarafından öldürüleceğini söylediler."

"Kâhinler her zaman gerçeği söylemiyor," dedi İokaste, *gerçek*

BELONGS TO KAKIOS TEAM

sözcüğünde sesi titreyerek. "Sözleri yalnızca, senin gibiler tarafından istediğiniz gibi yorumlanan kelimelerden ibaret. Hiçbir şeyi öngörmüyorlar, hiçbir garanti sunmuyorlar. Laios, Sfenkslerden biri tarafından yaralandıktan sonra yüksekten düşerek öldü, kimse tarafından öldürülmedi."

"Hep böyle düşünmüyordun, canım," dedi Teresa, alttaki kararmış dişi üst dudağına yapışarak.

İokaste utancın etrafını sımsıcak sardığını hissetti. "Evet," dedi. "Eskiden Kâhin'den gelen her bir sözcüğe inanıyordum, yalnız ve korku içindeyken. Şimdi doğrusunu biliyorum çünkü her şeyi çarpıtıp kendi acımasız amaçlarına uydurmaya çalışan fesat bir yaşlı kadın yok etrafımda. Artık kâhinlerin mesajlarını anlayalım diye vermediklerini anlıyorum: Tanrılar, falcılar ya da sihirbazlar gibi bilgeliklerini kehanetlerle sunmuyor bize. Seni çoktan ölü biliyordum ama işte karşımda durmuş, ölen çocuğumla ilgili yalanlar uydurup hâlâ canımı sıkmaya çalışıyorsun."

İokaste, ihtiyaç duyarsa diye ana kapıların kenarında bekleyen muhafızlara işaret verdi.

Gözcü komutanı başını sallayarak yanıt verdi. Yaşlı kadını derhal tutuklayacaklardı. Arkadaşlarına mırıldandı ve kısa süre içinde yirmi adam yerini alıp hazır bekledi.

"Yalan değiller artık," dedi Teresa. "Söylediğim her şey doğru."

Kime inanacağını bilemeyen kalabalık bir kraliçeye bir yaşlı kadına bakıyordu.

"Bana hep yalan söyledin. Ama benim oğlum öldü," dedi İokaste. "Tutuklayın onu."

İnsanlar kapılardan geri çekildi; olacakları kaçırmak istemiyorlardı ama kadınla beraber tutuklanmak da istemiyorlardı. Thebai eski kralın himayesindeyken hep askeri yönü güçlü bir şehir olmuştu. Pek başka seçenekleri de yoktu: Kefaret'in ilk ziyaretiyle Hellas uzun yıllar boyu kanunsuz bir ülkeye dönmüştü. Ne var ki kraliçenin yönetiminde şehir sertliğini biraz kaybetmişti. İokaste muhafızları aşırı güç uygulamaktan alıkoymuştu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Yine de ağır silahlar kuşanmış bir birlik karşısında vatandaş tedirginliğe kapılmış, dağılmaya başlamıştı.

Adamlar kimse yollarını kesemesin diye mızraklarını doğrultarak onu götürürlerken Teresa çığlık çığlığa bağırdı.

"Korkunç, yalancı, yaşlı cadı," dedi İokaste, belli birine hitap etmeden. Ardından kapılara doğru ilerleyip Teresa'nın gözden kayboluşunu izledi. Artık dışarıda yalnızca birkaç kişi kalmıştı, aralarında daha önce konuşan hırpani kılıklı kız da vardı; şimdi bebeği arkasında, yerde emekliyordu.

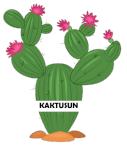
Kız tiksintiyle ona baktı. "Öyle diyorsun. Peki, sen salgını nasıl açıklıyorsun öyleyse? Bize dilencinin yalan söylediğini söylüyorsun, öyleyse sen söyle tanrılar bizi neden cezalandırıyor, şehrimizde suçluları, seni ve koca-oğlunu barındırdığımız için değilse? Neden?"

İokaste sıcakta terleyen, boynu ve omuzları leke leke olmuş kıza baktı. İçinde ona karşı merhametten başka bir duygu uyanmadı. Kız daha yirmisinde değildi ve bebeği için korkuyordu.

"Buna cevap veremem," dedi İokaste. "Kimse vebanın onca yıl önce nereden geldiğini bilmiyor, ne de şimdi bilen var. Bizim şehrimize has da değil. Bütün Hellas'ta görülüyor."

"Sana söylemesi kolay," diye yanıtladı kız. "Sarayında güvendesin, çocuklarının büyüdüğünü göreceğini biliyorsun." Ve bu sözlerin ardından İokaste'ye tükürdü. Yoğun tükürüğü kraliçenin yanağına konup ağır ağır üst dudağına süzüldü. Öyle beklenmedikti ki İokaste sanki tokat yemiş gibi irkildi. Elini ağzına götürüp giysisinin koluyla tükürüğü sildi. Gözcü komutanı bir elini kaldırdıysa da İokaste başını iki yana sallayıp kapılardan uzaklaşarak saraya döndü. Korkmuş bir kızı tutuklamakla ellerine ne geçecekti?

BELONGS TO KAKIOS TEAM

25

Haem ve ben sarayın koridorlarından ve revaklarından hızla geçerken kimse nereye ya da ne yapmaya gittiğimizi sormadı. Ben yalnızken sarayda hareketimi kısıtlamaktan daha önemli hiçbir işleri yokmuş gibi davranan muhafızlar, kuzenimin yanındayken beni görmüyordu. Aile avlusuna girince Haem aniden durdu. Sinirle ona baktım.

"Harem dairesine girmene izin veriyorum," dedim. "Hadi gel. Yardımına ihtiyacım var."

"Giremem," dedi. "Seni buraya geri getirerek yeterince risk alıyorum, babam başka yerde meşgulken..."

"Abimin cenazesinde ablama ve bana düşen rolü üstlenmekle meşgulken mi?" diye sordum. Başını salladı ama bir şey söylemedi.

"Eteo hakkında yanıldığını biliyorsun," dedim. Yine başını salladı.

"Kararına karşı geldiğimi düşünürse beni asla affetmez," dedi Haem çaresizce. "Benden başka kimsesi yok."

Cevap veremedim. Kreon şehrimizdeki ikinci ya da üçüncü en güçlü adam olmaya katlanabilseydi hâlâ iki erkek yeğeni olurdu. Şimdi yanında duran bir kız yeğeni olurdu, eğer adamlarına onu sarayın altındaki hücrelere attırmamış olsaydı. Abimin ruhunun huzur bulması ve tanrıları onurlandırmak için ne yapıp edip onu defnetme amacıyla arkasından iş çevirmiyor olsam ben de yanında olurdum. Kreon'un yalnızlığına karşı çok az şefkat besleyebiliyordum. Ve kuzenim de zayıf biriydi, şimdi görebili-

BELONGS TO KAKTUS TEAM

yordum bunu. Ağzında güç, yumuşak çenesinde en ufak bir kararlılık göstergesi yoktu. Onu sevdiğimi bir an bile nasıl düşünebildiğime hayret ettim.

Keşke Ani bana yardım edebilseydi ama başına her ne gelmekteyse bunu değiştirmek için yapabileceğim bir şey yoktu. Ailemin üyeleriyle tek tek baş etmem gerekecekti. Ben ihtiyacım olan şeyi bulmak için aceleyle odama giderken Polyn mezarına taşınıyordu. Ani'nin beklemesi gerekecekti. En azından adaletsizliklerin en korkuncunu telafi edip Eteo'yu toprağa verebilirdim. Kapımı hızla açtığımda burnuma tatlı bir çürük kokusu çarptı. Ondan geldiğini anladım. Resmi kıyafetimi çıkarıp yatağın üstüne bıraktım; üstümde sadece kömür rengi tuniğim kaldı. Gardırobumdan kalın bir atkı bulup yüzüme sararak kokudan kurtulmaya çalıştım. Cenaze alayı saraya dönene kadar ne kadar vaktim olduğunu düşündüm. Çabuk olmam lazımdı. Yatağımın yanındaki küçük bir dolabın kapısını açıp el yordamıyla Eteo'yla yıllar önce bulduğumuz anahtarı aradım. Parmaklarım anahtarın soğuk kenarlarını kavrayınca nefesimi verdim. Anahtar ilk aşamaydı.

Koşarak avluya, oradan güney köşesine gittim. Eski, hırpalanmış bir kapı kapalıydı ama kilitli değildi. Ardında sadece bahçe aletleri vardı: küçük bir kürek, bir yaba, biraz halat ve başka birkaç şey. Kürek ile halatı alıp buzhaneye doğru koştum. Kuzenim görünürlerde yoktu; yapmak üzere olduğum şeyle ilişkilendirilemeyeceğini garantilemişti. Hizmetçiler de ortalıkta yoktu. Boş koridordan köşeyi dönüp boşluğa açılan kapıda durdum. Saraydan kimsenin beni görmeyeceğinden neredeyse emin olabileceğim tek çıkış yolu burasıydı. Anahtarı eski kilitte döndürürken acaba Haem buradan çıkabileceğimi biliyor muydu, yoksa ana kapıdan çıkmaya çalışacağımı mı düşünüyordu diye merak ettim. Anahtar bir an için sıkışınca kilidin paslanmış olabileceğini düşündüm. Ama nihayetinde kapı tık etti ve havada duran elime kadar kendiliğinden açıldı. Menteşeler isyan içinde gıcırdayacak sandım ama sesleri çıkmadı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Halat kalın ve kuruydu ama yine de güç bela altı kalın, eğri büğrü düğüm attım. Halatı kapının üst tarafındaki küçük pencerenin parmaklıklarından geçirdim ve iki ucu da elime gelene kadar çektim. Var gücümle halata asıldım ama parmaklıklar kımıldamadı. Ağırlığı taşıyacaklarını ummaktan başka çarem yoktu. Küreği yere bırakıp etrafta gevşek bir taş aradım. Koridor duvarında kırık bir döşeme taşı buldum ve kapı sövesinin yanındaki boşluğa soktum.

Küreği aşağı atıp halatı iki ucundan tuttum ve atladım. Ellerim düğümlere varana kadar kayarken avuçlarım yandı. Artık yerden o kadar uzakta değildim. Kendimi bırakıp bacaklarımı bükerek yere indim. Öne doğru savrulup dizlerimin üstüne kapaklandım. Engebeli zeminde ayak bileklerimden biri burkuldu ama dışarı çıkmayı başarmıştım. Ve ben indiğimde halatın çektiği kapı az kalsın kapanacakken kapı sövesine sıkıştırdığım taş sayesinde hafif aralık kaldı. Yapmam gerekeni yaptıktan sonra tekrar içeri girebilecektim.

Durup önümde uzanan araziyi düşünecek vaktim yoktu. O kadar uzun zamandır saray duvarları arasında kalmıştım ki bir şeyleri yalnızca pencerelerden parça parça değil de bütün olarak görmenin nasıl bir şey olduğunu unutmuştum. Yine de nasıl dışarı çıkaracağımı düşünürken –ve ihtiyacım olanları bulurken– buraya ne için geldiğimi düşünmekten kaçınabilmiştim. Burada durup dağların ve ağaçların güzelliğine bakamazdım çünkü sarayın kenarından ilerleyip yamacın biraz yukarısına çıkmam gerekiyordu. Abimin paramparça bedenine bir pencerenin ardından değil de yanında durup bakmam gerekiyordu. Sonra da onu leş yiyicilerden korumak için elimden geldiğince çabuk üstüne toprak örtmenin bir yolunu bulmam gerekiyordu. Ona bundan başka verecek bir şeyim kalmamıştı.

Küreğimi alıp yamacı çıkmaya başladım. Saray dışarıdan bakınca yüksek taş duvarları ve minik pencereleriyle aman vermez görünüyordu: Odalar içeri bakıyor, daha ziyade içeriden,

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

açık alanlardan avluların yan duvarları boyunca sıralı odalara giren ışıkla aydınlanıyordu. Binanın köşesini dönerken başımı kaldırıp yamacın yukarısına baktım ve abimi gördüm. İçim altüst oldu. Tanrılar ölülere bakınca kendi ölümümüzü görmeye zorluyor bizi. Ama bu artık abimin ölüsüne, hatta bir insan ölüsüne bile pek benzemiyordu. Midem boğazımı yakarak ağzıma gelirken gözyaşlarımın yanaklarımdan süzüldüğünü hissettim. Bu benim abim değildi. Ona biraz olsun benzemiyordu bile. Bacaklarımı yamacı tırmanmaya devam etmeye ikna edebildiysem ancak bunu içimden tekrarlamam sayesindeydi. Bu benim abim değil. Benim sevdiğim adam değil.

Ölünün kokusu –doğru sözcükleri arayıp gerçekte betimledikleri şeyi aklımdan çıkarmaya çalıştım–, çürümenin kokusu burada çok daha keskindi. Ama en azından yanımda getirdiğim atkıyla bir kez daha yüzümü kapayıp ağzımdan nefes alarak ve önümdeki fiziksel işe odaklanmaya çalışarak buna kendimi hazırlamıştım. Yine de dizlerimin üstüne kapaklanıp yere istifra etmekten kendimi alıkoyamadım. Bir ceset kumaşa sarılmalı. Abim de ketene sarılmış olmalıydı. Toprağın altında olmalı abim.

Sesi beklemiyordum. Uzaktan, kızgın bir kalabalığın uğultusuna benzer bir ses geliyordu. Ama kalabalık hiç de uzakta değildi. Etrafında uçuşuyor, üstünde geziniyor, sanki aldığı saldırılar, yaralar yetmemiş gibi onu daha da tahrip ediyorlardı. Boynunun etrafına üşüşüp ölümüne sebep olan yaranın kenarlarındaki kan pıhtılarından besleniyorlardı. Tırnaklarımı avuçlarıma batırıp kendimi bakmaya zorladığımda gözlerinin olmadığını gördüm; abimin, zavallı kör abimin gözlerini oyan keskin gaga geriye iki kararmış oyuktan başka şey bırakmamıştı. Önümde, yamacın yukarısına tünemiş kuşların pis işlerine devam edebilmek için gitmemi beklediğini görebiliyordum. Kaçıp gitmeyi, arkamı dönüp geldiğim yoldan hızla aşağı koşmayı çok istedim. Ama abimin yattığı yerin yanında bir çukur kazmam gerektiğini biliyordum; onu tek başıma taşıyamazdım. Ona daha fazla baka-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

mıyordum. Böylece çok sevdiğim abime sırtımı dönüp kazmaya başladım.

Bir süre için başaramayacağımı düşündüm. Kreon ve cenaze alayı saraya dönene kadar ne kadar vaktim olduğunu kestirmek zordu. İçlerinden birinin ortadan kaybolduğumu fark etmesinin ne kadar zaman alacağını kestirmek daha da zordu. Kreon, Polyn'in hayatının kutlanacağı etkinliği bu akşamüzeri ana avluda gerçekleştirmeyi planlamıştı; beni orada görmeyi bekleyeceği kesindi. Öte yandan Ani'yle bu sabahki tartışmaları yüzünden eksiksiz bir tören düzenleme fikrinden soğumuş olabilirdi. Gölgem durmaksızın kısalırken ben ancak kendi ellerimi örtecek kadar toprak kazabilmiştim. Kreon beni burada yakalasa ne yapacağını bilmiyordum. Ama şimdi bunun pek bir önemi yoktu. Bundan daha kötü ne yapabilirdi ki bana? Kazmaya devam ettim.

Toprak kuruydu ve öyle sertti ki küreğimin kenarını kıracağından endişeleniyordum. Yine de kollarımdaki her bir kas durmam için yalvarsa da, eğilmekten sırtım ağrısa da yavaş yavaş yanımda bir toprak yığını birikti. Güneş şimdi neredeyse tam tepedeydi, demek ki öğlen olmak üzereydi. Kreon birazdan saraya döneceğinden, benim de koşarak saraya dönmem gerektiğini biliyordum ama dönemezdim. Artık bırakamayacak kadar ilerlemiştim. Beni de ablamla beraber hapse atarsa atsın. Zihnimin bir yanı susmuyor, bana endişelenmem gerekenin kendi güvenliğim olmadığını hatırlatıyordu. Tehlikede olan Ani'ydi. Ya Kreon beni cezalandırmak için onu cezalandırmaya karar verirse? Ama bu soruyu bastırdım. Benim kadar Ani'nin de istediği bir şeydi bu. İşi kendisi üstlenecek durumda değildi ama onun rahatına abiminkinden çok önem verirsem beni asla affetmezdi. Ben de kendimi asla affetmezdim. Annemle babam ölmüştü, asla bir kardeşim daha olamazdı. Eteo'yu mezarına, Hades'e, ait olduğu yere gönderecektim.

Daha fazla toprak kazdım, kazdım, kazdım ve nihayet onu alacak kadar geniş görünen bir çukur açtım. Abimin yaslandığı

BELONGS TO KAKIOS TEAM

kayaya döndüm. Hayır, yaslandığı denemez; bir insanın yapacağı şey yaslanmak. Ve bu bir insan değildi, abim değildi artık. Sadece bir şeydi, tanrıları hoş tutmak için toprağa vermem gereken bir şey. Bana ölüye dokunmamamı, böceklerden ve yıkımdan kaçınmamı söyleyen içgüdülerimi tek tek ezip geçtim. Onun –onun değil, o şeyin– yan tarafına geçip diz çöktüm. Abimden af dileyip gözlerimi kapadım ve onu ittim. Gözlerimi hafifçe aralayıp ne kadar ilerlediğine baktım. Sonra tekrar kapayıp bir kez daha onu az bir mesafe öteye itekledim. Nihayet mezarına düşmesiyle çıkan pat sesini işittim. Gözlerimi açtığımda öyle çok ağlıyordum ki zaten baksam da göremeyecektim. Abim sahip olacağı son yuvasına girmişti.

Üstünü örtüp tepesine toprak yığmak çok zaman almadı. Kharon'a kayık ücretini ödesin diye kararmış eline altın bir yüzük bıraktım. Tanrılara kısa bir dua geveleyip abimin toprağının bolluğunu gözetmelerini istedim. Sonra her biri yumruk büyüklüğünde beş büyük taş bulup mezarın baş tarafını işaretledim. Kötü bir törendi ama elimden gelenin en iyisiydi. Ve yeterliydi.

Fazla uzun süre ortadan kaybolduğumun farkındaydım. Koşarak tekrar saray duvarının etrafından dolaşıp küreği kapının altındaki çimenlerin arasına sakladım. Kimse onu sarayın dışından göremezdi, ayrıca halatla yukarı çıkarken yanımda taşıyamazdım. Kollarım kazmaktan o kadar yorulmuştu ki tırmanabileceğimden bile şüpheliydim. Ama tekrar içeri girmem gerekiyordu ve en hızlı, en güvenli yol da buydu. Uzanıp hâlâ ağırlığımı taşıyacağından emin olmak için halatın iki ucuna asıldım. Uçlardan birini öbürünün altından iki tur geçirdim, ardından birbirine geçsinler diye kollarımı kocaman açıp gevşek olan düğümü sonuna kadar sıkmak için çekiştirdim. Başka türlü ağırlığımı düğümlerden birine verdiğimde halatlar kolaylıkla ellerimden kayabilir, yukarıdaki parmaklıklardan çözülebilirdi.

Başımın üzerine uzanıp ayaklarım ilk düğümü bulana kadar

BELONGS TO KMKDS TEAM

kendimi yukarı çektim. Halatlara sımsıkı tutunup ilkinden birkaç karış yukarıdaki ikinci düğümü bulana kadar ayağımı kaldırdım. Sol kolumu kaldırıp ayağımı bir düğüme daha geçirmek için sağ kolumdan destek aldım. Üst kol kaslarım omuzlarımdan çok yanıyordu ama dayanıp tırmanmaya devam ettim. Ayaklarım son düğüme bastığında kapının altındaki taşa tutunabildim ve ağırlığımı taşa verip öne doğru eğilerek kapıyı ittirdim. Kapı usulca inildeyerek açılınca kendimi döşeme taşlarının üstüne atıp yerde nefes nefese uzandım. Etrafta beni bulabilecek hizmetçiler ya da muhafızlar var mı diye kulak kabarttıysam da kendi nefesimden başka şey duyamıyordum. Birkaç dakika sonra dizlerimin üzerine doğrulup ayağa kalktım. Kapı sövesindeki taşı ayağımla ittirdim ve cebime uzanıp bir zamanlar Eteo'ya ait olan küçük bıçağı çıkardım. Halatları kesip aşağıya saldıktan sonra kapıyı kapatıp anahtarımla kilitledim. Aceleyle koridordan geri döndüğümde avluyu sessiz sakin buldum. Çabucak odama doğru ilerledim ve tam vardığımda Haem kuzey revakından çıkıp bana seslendi.

"İşte buradasın, İsi. Uyandın mı sonunda? Babam ana meydanda bizi bekliyor. Haber gönderip ikimiz de elimizi yüzümüzü yıkar yıkamaz geleceğimizi bildirdim." Konuşurken bana doğru yürüyordu, o yüzden cümlesini bitirdiğinde yeterince yaklaşmış olduğundan mırıldanarak konuştu: "Bacaklarında çim lekesi var, ellerindeki toprakları da temizlemen gerek. Elinden geldiğince çabuk. Fazla vaktimiz yok. Dışarıda olduğunu bilmiyor. Hallettin mi?"

Başımı salladım. "Çabuk olurum."

Ardından, kıyafetimi değiştirip dizlerimi ve dirseklerimi ovalayarak temizlerken, terli saçlarımı taramaya çalışırken Kreon'un acaba ne zaman Eteo'nun güvende, toprağın altında olduğunu fark edeceğini düşündüm. Ve fark ettiğinde ne yapacağını.

BELONGS TO KIKIOS TEAM

26

İokaste kapıya sırtını dönüp ana meydandan tek başına ikinci avluya yürürken Oidipus'un gölgelerin içinden bakan gözlerini üzerinde hissedebiliyordu. Daima saray adabına uyma mecburiyetinden kurtulup eteklerini sıvayıp koşabilmek istiyordu. Onun yerine olanca hızıyla yürüdü ve kocasının beklediği revaktan geçerken duraklamadı. Oidipus'un ona yetişmek için aceleyle peşinden geldiğini duydu. Kocası adını söyleyince –elini kaldırarak– sözünü kesti.

"Kimsenin duyamayacağı bir yere gidene kadar konuşmak istemiyorum." Yürümeye devam etti, Oidipus da uzun adımlarla yanından yürüdü. İkinci avluyu geçerlerken tek bir kişiye rastlamadılar; köleler nasılsa pek ortalarda görünmemeyi beceriyordu. İokaste aile avlusuna girdiğinde nefesinin kesildiğini fark etti.

"Çocuklar nerede?" diye sordu, boş meydana bakınarak.

"Derste ya da çocuk odasındalar, her sabah olduğu gibi," diye yanıtladı Oidipus. "Odamıza gidelim." Elini tuttu ama İokaste sertçe elini çekti.

"Yan odadaki köleler duyabilir," dedi. "Konuşmamızın dilden dile dolaşmasına izin vermeyeceğim. Biz bize olacağımız bir yer istiyorum." Oidipus sersemlemiş bir hâlde avluya bakındı. Başka bir oda peyda olacak değildi.

"Hadi gidip çeşme kenarına oturalım," dedi. "Orada bizi kimse duyamaz. Ne taraftan gelseler onlar bizi duyamadan önce biz onları görürüz." Uzanıp elinden tuttu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Meydanın ortasında saklanmak," dedi İokaste, tebessüm etmeye çalışarak.

Oidipus onu çeşmeye götürdü. "Otur buraya," deyip onu çeşmenin etrafını dolaşan taş duvarın kenarına oturtup gitti. İki ağır sandalye alıp İokaste'nin yanına çekti. Konuşurlarken etraflarını gözetleyebilmek için sandalyeleri yan yana ama ters yönlere bakacak şekilde yerleştirdi. Kemerine sıkıştırdığı bir parça kumaşı çıkarıp suya daldırdı. Tıpkı İokaste'nin de böyle günlerde çocuklara yaptığı gibi uzanıp karısının sıcak, kırmızı yüzünü sildi. İokaste hiç kıpırdamadan oturdu. Oidipus işi bittiğinde bezi yere attı.

"Gerçekten o muydu? Teresa mıydı?" diye sordu.

"Evet."

"Onu tanımadım."

"Ben de tanımadım," dedi İokaste. "O olduğunu anladığımda bile. Tanınmaz hâldeydi. Korkunçtu, sanki bir maskenin arkasından tanıdık bir ses duyuyor gibiydim."

"Sana yalan söylediğini biliyorsun elbette?" diye sordu Oidipus.

İokaste bedeninin tepeden tırnağa titrediğini hissetti. "Bilmiyorum," dedi. "Neye inanacağımı bilmiyorum. O zaman doğruyu söylediğini sanıyordum ama kolaylıkla yalan söylemiş olabilir; o zaman da şimdi de. Korkunç bir kadın o."

"Ve bize kin besliyor. Laios'un ölümü için beni suçladı, sonra da onu saraydan attım. Hâline bakılırsa o zamandan beri sokaklarda yaşıyor gibi görünüyor. Bunca zaman intikamını alacağı günü bekliyordu. Beni doğrudan incitemez, o yüzden sana zarar veriyor. Bunu görebilmen gerek. O zaman da kötü kalpli yaşlı cadıydı, şimdi de öyle. Yüzü nihayet gerçek karakterini yansıtıyor."

"Ama neden şimdi bunu uydursun ki? Sonunda gerçeği söylüyor olması daha olası değil mi? Söylemiştim sana, hep yaşadığını hissetmiştim. Hep."

Oidipus elini alıp iki eliyle kavradı. "İokaste, çocuklardan birine bir şey olsa..."

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Öyle söyleme," diye tısladı İokaste, nazardan sakınmak için eliyle işaretini yaparak.

"Mecburum. Çocuklarımızdan birine bir şey olsa, ben de senin yaptığını yapardım. Biliyorum bunu. Büyümeye devam ettiklerini canlandırırdım gözümde. Asla bırakmazdım. Geçen yaz düşündüm bunu, salgın baş gösterdiğinde. Çocuklardan birine bir şey olursa inanmayacağımı düşündüm. Onlar senden de benden de daha gerçekler. Bizim asla dolduramayacağımız bir alanı kaplıyorlar. Bütün bunlar nasıl öylece kaybolabilir ki? Kaybolamaz. O yüzden benim için kaybolmazlardı, onları yanımda taşır, hayalimde canlandırırdım. Ama bu benim hayallerimi gerçekleştirmezdi, değil mi?"

İokaste cevap vermeyince Oidipus bir kez daha elini sıkıp, "Değil mi?" diye tekrarladı.

"Aynı şey değil."

"Evet, senin için çok daha kötü. Sen o çocuğu karnında taşıdın, İokaste. Dokuz ay boyunca karnındaydı."

"Başta onu istememiştim," dedi İokaste duygusuz bir sesle. "Çocuk istemiyordum. Beni çocuk yapmaya zorladılar. Laios'un vârisi olacak bir kız çocuk istiyorlardı. Böylece hamile kaldım ama kalmamayı öyle yürekten diliyordum ki tanrılar dileğimi ölümle yerine getirerek cezalandırdı beni."

Oidipus elini öyle kuvvetli sıktı ki İokaste inildedi. Oidipus özür dileyip biraz önce ezdiği kemikleri ovaladı. "Daha önce gelmiş olmayı dilerdim," dedi. "Her gün diliyorum bunu."

"Daha çocuktun," dedi İokaste. "Sorun tam olarak bu."

"Ortada bir sorun yok," dedi Oidipus. "Teresa artık hapiste ve orada ölse kimsenin umurunda olmaz. Kindar yaşlı cadaloz. Kimse senin oğlun olabileceğime inanmaz. Kimse. Gülünç bir düşünce bu. Bir yıl önce gülünçtü, şimdi daha bile gülünç."

"Nesi gülünç?" diye sordu İokaste. "Sen evlatlıksın. Baban söyledi bunu. Onun da yalan söylediğini düşünmüyorsun, değil mi?"

BELONGS TO KMKDS TEAM

İokaste'nin daha önce birkaç kez yaptıkları tartışmayı tekrarlama ihtiyacından sıkılan Oidipus gözlerini devirdi. "Hayır, yalan söylediğini düşünmüyorum. Ayrıca beni yan sokakta oturan ve beşinci bir çocuğa bakacak gücü olmayan bir aileden aldıklarını söylediğinde de yalan söylediğini düşünmüyorum. Neden öyle bir şey uydursun ki?"

"Bilmiyorum."

"Pekâlâ, asıl soru bu öyleyse, değil mi? Bize yalan söylemek için hiçbir sebebi olmayan babama mı inanalım, yoksa pek çok sebebi olan yaşlı kadının birine mi?"

"Baban çocukluğun boyunca sana yalan söylemiş," dedi İokaste. "Neden evlatlık olduğunu daha önce söylemedi sana?"

"Gerekli görmediği için, ta ki ben bir ulak gönderip sorana kadar," dedi Oidipus. "Sebepsiz yere sır tutan insanlar var bu hayatta." Sesinde bariz biçimde iğneleyici bir ton vardı. "Ayrıca babam neden birdenbire bu hikâyedeki kötü adam oldu şimdi?"

"Çünkü..." İokaste ne diyeceğini bilemedi. "Bilmiyorum. O kötü adam değil."

"İokaste, lütfen durup Teresa'nın söylediklerinin anlamını bir düşün. Gerçekten bebeğinin –diğer bütün bebeklerin aksine– doğduğunda hiç ses çıkarmamasından faydalanıp onu çaldığına inanıyor musun? Onu bir yere saklamış olabileceğine? Nereye sakladı? Sarayda bir yere mi?"

"Onu buraya saklamazdı," diye çıkıştı İokaste. "Aptalca şeyler söyleme."

"Pekâlâ." Oidipus pes ediyormuş gibi ellerini kaldırdı. "Öyleyse onu saray dışında bir yere sakladı. Nasıl oluyorsa, bebeği sorgusuz sualsiz kabul edecek kadar iyi tanıdığı birileri vardı. Peki, sen neden bu arkadaşları hiç görmedin? Ayrıca birkaç yıl sonra Teresa saraydan ayrıldığında neredeydiler?"

Arafta geçirdiği, yaşarken öylesine sonsuz gelen zamandan birkaç yıl diye bahsettiğini duyunca İokaste'nin yüzü bembeyaz kesildi.

BELONGS TO KMKDS TEAM

"Bilmiyorum. Belki ölmüşlerdi."

"Belki ölmüşlerdi," diye katıldı Oidipus. "Peki, bebeği şans eseri annemle babamın evinden bir sokak ötede oturan bir aileye vermek dışında bir sebepleri yokken haydutlarla dolu dağlarda yüz kilometrelik yolu yanlarında bir bebekle kat etmeden önce mi sonra mı öldüler? Ve o aile de istenmeyen bebeği kabul etti ama sonra fikir değiştirip onu komşularına verdi, öyle mi?"

"Öyle söyleyince kulağa gerçek gibi gelmiyor elbette," dedi İokaste. "Bana kendimi aptal gibi hissettirmeyi bırak."

"O zaman aptalca davranmayı bırak," dedi Oidipus. "Kulağa imkânsız geliyor çünkü öyle. Senin bir bebeğin oldu ve öldü. Annemle babam buradan yüzlerce *stadion* uzakta bir yerdeki istenmeyen bir çocuğu evlat edindi. Bu iki hikâye seninle tanışana kadar birbirinden bağımsızdı. Biliyorsun."

İokaste, "Hayır," diye haykırıp sandalyeden fırladı. "Sen biliyorsun. Sen biliyorsun çünkü her zaman zehir gibi akıllı olmak zorundasın. Sen biliyorsun çünkü sen olsan asla kötü niyetli yaşlı bir kadına aldanmazdın ki onu evinden kovmasaydın muhtemelen benden bu kadar nefret ediyor olmazdı. Sen biliyorsun çünkü bir konuda benim haklı senin haksız olabileceğimizi kabul etmektense başka herhangi bir şeyi kabul etmeyi tercih edersin. Bu kadar korkunç bir konuda bile. Ve durumu düzeltmeye çalışmak yerine orada öylece oturup beni düzeltiyor, küçümsüyor, bana aptal olduğumu söylüyorsun. Nasıl yapabiliyorsun bunu?"

"Üzgünüm."

"Değilsin. Üzgün olsan hiç böyle davranmazdın. Bu konuda sakin olmaya çalıştım. Geçen yıl babana ulak gönderdiğimizde sakin olmaya çalıştım. Ve cevabını gönderip durumu düzeltmediği gibi kötüleştirdiğinde de sakin olmaya çalıştım. Sense bunu görüp bana yardım etmeye çalışmak yerine sanki her şey harikaymış ve bütün korkularım mantıksız ve aptalcaymış gibi davranmakla yetindin. Bak şimdi ne oldu. Yeniden gündeme geldi ki geleceğini de biliyordum. Geleceğini söylemiştim. Ve o in-

BELONGS TO KMKDS TEAM

sanların inandığı şey de bu. Bu yüzden benden nefret ediyorlar. Bu yüzden bizden nefret ediyorlar. Çıkıp hepsine teknik olarak mümkün olduğu inkâr edilemez bir şeye inandıkları için aptal olduklarını söylesene? Hadi. Hadi git söyle onlara. Gidip hepsinin aptal olduğunu çünkü en iyisini senin bildiğini söyle. Şehrin kalanına da bana davrandığın gibi davran."

"Üzgünüm," dedi Oidipus bir kez daha.

"Hayır," dedi İokaste. "Bu sefer başka. Ben odamıza gidiyorum. Odama gidiyorum. Bu gece seni orada istemiyorum. Seninle aynı yatağı paylaşmak istemiyorum. Seni görmek istemiyorum."

"Nerede yatmamı istersin?" diye sordu Oidipus.

"Umurumda değil. Çocukların odasında yat, bahçede yat, nerede istersen orada yat. Ama bana yaklaşma. Katlanamıyorum."

O gece Oidipus kullanılmayan bir odada, minderleri fazla yumuşak olan fazla sert bir sedirde yattı. Sık sık uyanıp acaba karısı ne kadar böyle kızgın olacak diye düşündü. İokaste'nin çileden çıktığı pek nadirdi, çocuklar yüzünden bile. Rahatsızlık içinde yan tarafına dönerken Oidipus karısının daha önce böyle bağırdığını duyduğundan bile şüpheliydi. Anlaşılabilir bir durum diye düşünüyordu. O kokuşmuş yaşlı dilencinin yüzü herkesi dehşete sürüklerdi. Ayrıca İokaste'nin canını nasıl sıkacağını ondan iyi bilen yoktu. Yıllar boyu pratik etmişti bunu. Yine de İokaste herhalde yarın sakinleşirdi. Ona kızgın kalamazdı, olanlarda hiçbir –hiçbir– suçu yokken.

Ne var ki sabah güneşi pencerelerden içeri dökülüp de Oidipus uyku mahmurluğuyla gözlerini açtığında karısı yatağın kenarında belirip onu öpmemiş, ağır sözleri için özür dilememişti. İki köle kadın İokaste'nin kapısını çalıp yanıt alamazken Oidipus avlunun öbür tarafından utana sıkıla izledi. İokaste gerçekten böyle ulu orta cezalandırıyor muydu onu? Kapıyı yumruklayıp şımarık bir çocuk gibi davranmayı kesmesini söylemek istiyor-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

du. Ama bir kocanın odasına girmek için karısına yalvarması nasıl görünecekti?

Akşamüzeri olduğunda Oidipus endişeye kapılmıştı. İokaste neredeyse koca bir gün boyu odasından çıkmamıştı. Karnı acıkmış olmalıydı. Yine de bir düşününce, Oidipus karısının gece odasından çıkmadığından emin olamazdı, değil mi? Belki de bütün günü odasında surat asıp Oidipus'u aptal durumuna düşürüp kendini suçlu hissettirerek geçirmek için birilerini mutfağa gönderip ekmek ve meyve getirtmişti. Oidipus bu tuzağa düşmeyecekti. Ne de olsa başka kimse endişeli gibi durmuyordu. Çocuklar annelerinin nerede olduğunu sorunca dadıları İokaste'nin baş ağrısını çektiğini söylemekle yetinmişti ki bu sıklıkla olan bir şeydi.

Hava kararırken Kreon aile avlusuna girdi; tuhaf bir hâli vardı.

"Böldüğüm için kusuruma bakma," diye geveledi. "İokaste'yi arıyordum da."

"Başı ağrıyor sanırım," diye yanıtladı Oidipus. "Bütün gün odasından çıkmadı."

Kreon, "Odasından mı?" diye sorunca Oidipus'un içinde karısına karşı bir öfke dalga dalga kabardı; belli ki tuhaflığını herkes fark ediyordu.

"Evet," dedi. "Dün gece erkenden yattı ve henüz odasından çıkmadı."

"Gidip durumuna bakan oldu mu?" diye sordu Kreon.

"Hayır."

"Acaba biz bir gidip..." Kreon kapıyı işaret etti.

"Biz bir gidip ne?" Oidipus şaşkın şaşkın gözlerini kırpıştırarak kayınbiraderine baktı.

"Bir ihtiyacı olmadığından emin olmak için gidip bir bakalım mı?"

"Eminim bir ihtiyacı olsa isterdi. Ama ben sana engel olmayayım," dedi Oidipus.

Böylece Kreon gidip kapıyı tıklattı. "Benim, kardeşin," diye seslendi.

BELONGS TO KMKGS TEAM

Oidipus bir an için nefesini tutup cevap gelecek mi diye kulak kabarttı. Ne var ki Kreon kapıyı ikinci kez, sonra üçüncü kez çaldıktan sonra pes etti.

"Uyuyor herhalde," dedi.

"Öyle sanıyorum," diye yanıtladı Oidipus. "Baş ağrısı tuttuğunda uykusu ağır oluyor. Biliyorsun."

"Eh, ne yapalım, onu yarın göreceğimi ve daha iyi hissedeceğini umduğumu söylersin," dedi Kreon ve dönüp geldiği yoldan süklüm püklüm geri döndü.

Ertesi sabah hâlâ İokaste'den eser yoktu. Oidipus avluda, İokaste'nin divanlarından birinde rahatsız bir gece geçirmişti. İokaste kapıyı açacak olsa uyanacağına emindi. O yüzden belki de onu cezalandırmıyordu. Belki gerçekten de çok kötü bir baş ağrısı çekiyordu. Eğer öyleyse, özür dilemediği hâlde odasına girerse küçük düşmezdi, değil mi? Derin bir nefes alıp İokaste'nin kapısını tıklattı. Odalarının kapısını. Evlendikleri zaman ayrı dairelerde yaşamaktansa aynı yatak odasını paylaşmaya karar verdiklerinde saray adabını bir kenara bırakmışlardı. Öte yandan Oidipus hiçbir zaman karısından ayrı tek bir gece geçirmek istememiş, şimdiye kadar da geçirmemişti.

Hâlâ cevap yoktu. Oidipus tokmağı çevirip kapıyı ittirdiyse de kapı açılmadı. İokaste kapısını ona kapamıştı. Yatak odalarının kapısını ona kapamıştı. Oidipus öfkesinin giderek kabardığını hissedebiliyordu. Ya İokaste hastaysa ve yardıma ihtiyacı varsa? Bir anlık sinirle kapıyı kilitlerken İokaste'nin bunu düşünmediğine emindi.

Oidipus bunun böyle sürmesine daha fazla izin veremezdi. Dadıları ne kadar yatıştırsa da çocuklar huysuzlanmaya başlamıştı. Antigone durmaksızın sızlanıyor, normalde onu eğlendiren Eteokles yanındaysa son derece uysal olan İsmene bile somurtup tek bir kaşık yemek yemiyordu. Çocukların hâlinden usanan Oidipus küçük bir ahşap tabureyi döşeme taşlarına çar-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

pıp yere saçılan kıymıkları seyretti. Çocukların dördü de ağlamaya başladı ama karısı yine de ortaya çıkmadı.

"Pekâlâ," diye bağırdı. "Belli ki annenizi istiyorsunuz. Gidip derslerinize girin, ben annenizi yanınıza getireceğim."

Eliyle bir köleyi yanına çağırıp İokaste'nin kapısını kırmaları gerektiğini söyledi. Bir papirüs kâğıdını bile kıramayacak olan köle oğlan kuşkuyla başını salladı.

"Gidip Kreon'u getir," dedi Oidipus iç çekerek. "O yardım eder."

Kayınbiraderini beklerken kapıyı inceledi. Kalın meşe panellerden yapılmıştı ve yalnızca sol tarafında, ortada bir kilidi vardı. Sağ tarafta da iki parlak pirinç menteşe vardı ve kilidi kırmak mı, yoksa menteşeleri kırmak mı daha kolay olur, kestirmek zordu. Ya da paneller kırılabilir miydi?

Kreon oğlanın peşinden aceleyle içeri girdi, ardından köleyi yolladı.

"Çocuk kapıyı kırmak için yardımımı istediğini söylüyor?" diye sordu, kaşlarını çatarak.

"İokaste kapıyı içeriden kilitlemiş."

"Başka anahtar yok mu peki?"

"Sanmıyorum," dedi Oidipus. "Daha önce kapıyı kilitlediğini görmedim. Deneyelim mi?" Geri çekilip sert ahşap yüzeyi inceledi.

"Omuz atarak kapıyı kırabileceğimizi sanmıyorum," dedi Kreon. "Masif meşe ağacı bu, değil mi?"

"Daha iyi bir önerin var mı?" diye sordu Oidipus. "Yerde yatıyor olabilir, bilincini kaybetmiş olabilir."

Kreon ıslık çalıp oğlanı geri çağırdı ve muhafızları getirsin diye yolladı. Birkaç dakika sonra gözcü komutanı yanında dört adamla birlikte çıkageldi. Oidipus sorunu açıklayınca komutan başını salladı. Muhafızlarından ikisi gidip balta getirdi ve komutanları kapıyı kırmaları için talimat verdi.

Çıkan ses hayret vericiydi. Baltaların metal bıçakları eski ah-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

şaba vurdukça çıkan gıcırtılar kulak tırmalıyordu ama birkaç darbenin ardından kapıda neredeyse sıyrık bile yoktu.

"Af buyurun," dedi gözcü komutanı, Kreon ile Oidipus'a. "Kırılmaması tuhaf. Devam edin," diye ekledi, muhafızlara dönerek.

"Ahşap paneli bir yerinden kırdıklarında gerisi çabucak gelir," dedi Kreon. İki muhafız geri çekilip baltalarını arkadaşlarına verdi, diğer iki muhafız yorulmamış kollarıyla baltaları savurdu. Nihayet kapının sol üst tarafında küçük bir ışık huzmesi belirdi.

"Baltalarınızı oraya vurun," dedi Oidipus eliyle göstererek. Gözcü komutanı hafifçe bir kaşını kaldırdı. Başını geriye atmasıyla muhafızlar Oidipus'un söylediğini yaptı. Kulakları sağır eden bir gürültünün koptuğu birkaç dakikanın ardından ahşabın bir parçası kırılıp içeri göçtü.

"Zorlayın," dedi gözcü komutanı, Oidipus daha fazla tavsiye vermeye kalkışmadan. Dört asker hep birlikte kapıya yüklenince panelin biraz gevşediğini hissettiler.

"Hadi," dedi Oidipus. "Bu kadarı yeterlidir herhalde."

Adamlar geri çekilip tekrar kapıya yüklendiler. Nihayet, ahşabın parçalanma sesiyle beraber kilide en yakın panel söküldü. Muhafızlardan biri içeri uzanıp el yordamıyla anahtarı aradı. İokaste anahtarı kapıdan çektiyse içeri girmek için kilidin etrafındaki ahşabı biraz daha parçalamaları gerekecekti. Ama muhafızın yüzü gevşedi. Anahtar elindeydi ve önce ters yöne, ardından doğru yöne çevirdi. Kilit çıt diye açılınca adamlar geri çekildi. Oidipus başıyla teşekkür edip kapıyı açtı.

"Neredesin, sevgilim?" dedi. "Kapıyı kilitleyip sonra da iyi hissetmediğini mi..." Korkunç bir inilti koyuverdi.

Kreon öne atıldı. "Ne oluyor?" diye sordu. Ardından: "Olamaz."

İokaste tavandaki bir kancadan sallanıyordu. Kimse kancanın önceden oraya ne amaçla takıldığını hatırlamıyordu. Ama şimdi bir halatın ucunda kraliçeyi taşıyordu. Kraliçenin üzerinde,

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Oidipus'un daha önce gördüğünü hatırlayamadığı sade, beyaz bir elbise vardı. Bir çocuğun geceliğine benziyordu; yıllar önce buraya gelirken getirilmiş, o zamandan beri de giyilmemiş gibiydi. İokaste'nin yüzü şişmiş ve morarmış, saçları başına yapışmıştı. İlmiği boğazına geçirip yataktan atlamış olmalıydı.

"Doktoru getirin," dedi gözcü komutanı adamlarına. "Hemen gidin."

Ne var ki bunun için çok geçti.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

27

Kuzenimin peşinden, Polyn'in anma töreninin başladığı ana meydana çıktım. Beş telli lirimi getirmeyi unutmuştum, o yüzden çabucak tekrar gidip almak zorunda kaldım. İki abimi birden kaybettiğimi hissettirecek kadar iyi çalabileceğimi umuyordum. Yazdığım sözler gereğince muğlaktı ama Polyn kadar Eteo için söylendiklerini ben bilecektim. Eteo da bilecekti. Günlerdir prova yapmamıştım. Thebai bir kız kardeşin abileri defnedilmeyi beklerken oturup *phorminx* çalmasını büyük bir saygısızlık olarak görürdü. Ama ben ne söylemek istediğimi biliyordum; hepsini içimden prova etmiştim. Ve bana verildiğinde bile eski olan bu enstrümanın titrek sesi şarkıma çok uygun olacaktı.

Keşke Ani de burada olup benimle birlikte telaşlı telaşlı yürüseydi diye geçirdim içimden. Ya da daha ziyade o kendi hızında yürürdü, Haem ile ben de onu geride bırakmamak için yavaşlardık.

"Ablamı gördün mü?" diye sordum kuzenime.

Başını iki yana salladı. "Hücrelerde, ana meydanın altındaki mağaralarda," dedi. "Bundan eminim. Ama babamla bunu konuşmadım. Sabah verdiği cezayı akşamüzeri ertelemeye yanaşmaz."

Bunu lafın gelişi söylemediğini bir an sonra anladım. Ani bu sabah hapse atılmıştı, ardından ben Eteo'yla ilgilenmiştim ve şimdi buradaydık. Bana sanki Ani bir aydır hapisteymiş gibi geliyordu. Toplaşan kalabalıktan uzaklaşıp düşüncelerimle baş başa

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

kalmak istiyordum ama elbette öyle bir şey yapamazdım. Güneş hızla batarken her ne kadar henüz ihtiyaç olmasa da hizmetçiler meşaleleri yakmaya başlamıştı. Meydan hiç tamamen karanlık kalmasın diye meşalelerin her biri bronz şamdanlar içinde duvarların etrafına yerleştirilmişti. Kreon sunağın önünde, böylesine sadakatle inandığı tanrılara son bir sefer adaklarını adıyordu. Buna rağmen rahipleri nasıl olup da tanrılar bir adam gömülürken bir başkasının gömülmemesini hoşgörüyle karşılarmış gibi davranabiliyordu? Akıl almaz bir durumdu. Ölüler Diyarı'nın korkunç efendisi ölüler için alacağının ödenmesini ya istiyordu ya da istemiyordu. İkisinin arası olamazdı ve aksini söyleyen her rahip tanrılara karşı dayımdan daha saygılı davranmıyordu.

Avluda bir terslik vardı. Hizmetçiler her zamanki gibi ortalıkta görünmeden işlerine koşuyor, rahipler monoton sesleriyle konuşuyor, müzisyenler enstrümanlarını çalıyor, insanlar bir araya toplanıyordu. Ama bir terslik vardı, sanki sunakların üzerinde yanan tütsüler zehirlenmiş ya da avludaki herkes başka bir dilde konuşmaya başlamış gibiydi. İnsanların gözlerini üzerimde hissettim, bir sürü insanın gözleri üstümdeydi. Elbette insanlar bana dik dik bakacaktı –kirli bir birlikteliğin çocuğu olarak yetişmiştim, bakışlara alışkındım– ama bu sefer bakışlar her zamankinden fazlaydı. Haem karşıdan kaşlarını çatarak bana baktı. O da hissetmişti.

"Ne oluyor?" diye sordum. Başını iki yana salladı. Ama ikimiz de cevabı biliyorduk, gözcü ana kapılardan koşarak girip dayımın önünde secde ederek sanki bu onu kurtarmaya yetecekmiş gibi alnını taşlara dayamadan bile önce.

"Af buyurun, *Basileus*," dedi.

Dayım ibadetinden alıkonulmaktan rahatsız olmuş gibi görünse de beklediğim kadar rahatsız olmadı. Belki de yeterince dua etmişti. Ya da belki de tanrıların bugün onu duymayacağını fark etmişti.

"Ne istiyorsun?" diye hırladı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Af buyurun," dedi adam tekrar. "Nasıl oldu bilmiyorum. Ya da ne zaman."

Kreon sanki adamı bir yudum acı domuz yağıymış gibi tükürüp atmak istercesine dudaklarını birbirine yapıştırdı. "Söyle," dedi. "Emin ol bir daha sormayacağım."

Adam topukları üzerine doğrulurken gri tuniği karnının üzerinde gerildi. "Bir tek benim nöbetim değildi, kralım," dedi. "Ama arkadaşlarımla kura çektik ve bu haberi size vermek bana düştü. Yeğeniniz, hain olan, gömülmüş."

Kreon'un yüz ifadesi, onu hayatım boyunca tanıdığım hâlde benim için bile anlaşılmazdı. Öfkesi ağzının etrafındaki çizgilerden açıkça okunuyordu. Yine de yüzünde başka bir şeye daha rastladım. Rahatlamış olabilir miydi?

"Devam et," dedi.

Adam dört bir yanından mızraklarını ona doğrultmuş muhafızların çıkagelmesini bekleyerek telaşla etrafına bakındı. Saraya kadar koşup dayımın önünde secde etmekten yorulmuş, göğsü inip kalkıyordu.

"Bugün içinde bir vakit oldu, *Basileus*. Belki bu akşamüzeri. Hain bu sabah açıktaydı, bir köpeğin onu yediğini kendi gözlerimle gördüm."

Bununla dayımın gözüne girebileceğini sanıyorsa yanılıyordu. Kreon'un yüzünden tiksinti dolu bir ifade gelip geçti. Göğsümün sıkıştığını hissettim. Eteo'nun nihayet güvende olduğunu bilmek bile onu gömmeden önceki zararı geri çeviremezdi.

"Bugün gömüldü, senin nöbetinde?" diye sordu Kreon.

"Nöbette altı kişiydik, majesteleri." Adam tek başına onun suçu olmadığını açıklayacağım diye öyle hızlı konuşuyordu ki sözcükleri geveliyordu. "Her kim yaptıysa yanımızdan gizlice geçip gitti."

"Ne kadar süre için," diye sordu Kreon, şimdi adamın apaçık korkusunun tadını çıkara çıkara, "görevini ihmal ettin?"

"*Basileus*, uzun bir süre değildi. Sizi temin ederim, hiç uzun

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

değildi. Ancak kışlaya gidip yerimi alacak arkadaşımı çağıracak kadar süre geçti."

Kreon başını salladı. "Hepinizi idama göndermeliyim," dedi ılımlı bir tonla. Polyn ile Eteo'nun öldüğü gün kaç tanesini öldürttükten sonra sarayda ne kadar az muhafız kaldığını hatırlıyordu belki de. "Sen kışlaya dönene kadar geçen süre içinde bir grup adamın sarayın arka tarafına geçip yetişkin bir adamı gömdüğüne inanmamı mı bekliyorsun benden? Ne kadar uzun süre uyudun?"

Gözcü koşarak içeri girdiğinde avlu oldukça sessizleşmişti ama haberin meydanda yayıldığı duyulabiliyordu. Hain gömülmüştü; birileri oğlanı gömmüştü; ölü kralların ikisi de artık toprağın altındaydı; birileri prensesin sözlerini dikkate almıştı; Kreon'un kanunu çiğnenmişti; tanrıların kanunu yerini bulmuştu.

Ortamın havası bir ateşin yakınlarında bırakılıp fazla ısınmış bir lirin telleri gibi gergindi. Ahşap genleştikçe teller birbiri ardına kopuyordu. Bir tel koptuğunda, hem kendi işlerini hem kardeşlerininkini yapma çabasıyla diğerleri daha da geriliyordu. Kreon bile, diye fısıldaşıyordu insanlar, öz yeğeninin mezarından çıkarılmasını emredemez. Oğlanı gömülmekten alıkoyarak tanrılara itaatsizlik etmeye kalkışması yeterince kötüyken bir de onu topraktan çıkarmak düşünülemez bir şeydi. Kreon gerçekten de gözcüden böyle korkunç bir suç işlemelerini istemek üzere miydi?

"Yemin ederim," dedi adam, yere kapanarak; göbeği yere yapışıp taşların aralarına sokuldu. "Uyumuyordum. Şimşek gibi geçip gitmiş olmalılar."

Gerginlikten midem ağzıma gelirken elimden bir şey gelmiyordu. Kreon'un Eteo'yu gözetlemeleri için muhafızlara emir vereceği aklımdan bile geçmemişti. Yine de dışarıdayken kimseyi görmemiştim, uzaklarda bir çoban bile yoktu. Duvarların dışında, sarayın altımızdaki tepenin üzerinden neredeyse sarktığı yerde etraf genellikle sakindi. Keçiler diğer tepelerde otla-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

nır, yamacın aşağılarında zeytinler yetişirdi. Ama keçi çobanları ya da çiftçiler saray etrafındaki arazileri kullanmazdı. Herhalde Eteo'yu gözetleme görevi verilen adamlar buna gerek olmadığına kanaat getirmişlerdi. Her ne kadar bu sözcüğü aklıma getirmekte bile zorlansam da şansım vardı. Kendimi düzelttim: Bu konuda şansım vardı.

Bir adamın, "Haklıydı," dediğini duydum. "Kız haklıydı."

İnsan toplulukları ilginç şeyler; bireylerden oluşsalar da kendilerine has karakterleri var. İnsanlar adamın ne söylediğini anlayınca bu sabah ablamın onlardan ne talep ettiğini hatırladılar. Doğrusunun yapılmasını, Eteo'nun gömülmesini istemişti ve şimdi Eteo gömülmüştü. Yine de kız hapisteydi, değil mi? Saray meydanının altında? Onlar abim Polyn'in ruhunu onurlandırmak için müziğin başlamasını, şarapların akmasını beklerlerken kız ayaklarının altında mıydı? Peki, öyleyse diğer kral nasıl gömülmüştü?

Benim bununla bir ilgim olabilir mi diye düşünmek hiçbirinin aklına gelmedi. Hâlâ en küçük çocuktum, görmezden gelebilecekleri çocuktum. Haem'in yanımda hızlı hızlı soluduğunu hissettim. O da ne kadar kıl payı kurtulduğumu fark etmişti. Yoksa gözcünün genç prensten, babasının tahtının vârisinden, göz yumması için rüşvet aldığını itiraf etmesini mi bekliyordu?

Gerçeği asla bilemeyecektim çünkü o an anladım ki bir önemi yoktu. Ardından gelen kaos içinde de ona sormadım. Önemli olan, Thebai halkının ablamın haksız yere hapsedildiğini anlamaya başlamasıydı. Ve eğer yeraltındaki bir hücredeyken abisinin gömülmesini sağlayabiliyorsa, demek ki mutlak gücü elinde tutan kralda olmayan bir güce sahipti. Tanrıların gözdelerinden olmalıydı, yoksa başka kim ona yardım etmiş olabilirdi ki? Bu sabah, kral katı ama vatansever bir lider gibi görünüyordu. Şimdiyse halkın gözünde, gözdelerine eziyet ederek tanrılarla aralarını açan kibirli bir ahmaktı. Hem bir kızdan korkan yetişkin bir adamdan daha acınası ne olabilirdi?

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Birdenbire öfke avluda tıpkı şehrin dışındaki ovalarda yetişen buğdayları savuran rüzgâr gibi dalga dalga yayılmaya başladı. İnsanlar bağırıyor, ayaklarını yere vuruyor, ıslık çalıyor ve ellerini çırpıyordu. Kreon'un dönüp baktığı muhafızlar kenara çekilip öylece durdular. Birliğe yeni alınmışlardı ve bu tür durumlara dair tecrübeleri yoktu. Dayım aralarında tanıdığı birini aradı ama her ne kadar benim tanıdığım –kör ve sağırlarmış gibi mızrakları yanlarında duran– yaşlıca birkaç adam orada olsa da, görünüşe bakılırsa dayım onları görmemiş ya da gördüyse bile ona itaat etmeyeceklerini fark etmişti.

Kalabalık ayaklarını vura vura, "Ani, Ani," diye haykırdı. Ablam hücresinin duvarlarının gümbür gümbür titrediğini ve insanlar botları ile sopalarını yere vururken dökülen tozu fark etmiş olmalıydı.

Her ne kadar kopardıkları gürültüden kimse beni duyamayacak olsa da Haem'e, "Gidip onu getireceğim," diye fısıldadım. "Bir ayaklanma çıkmadan."

Yakınlarında durduğum yaşlıca muhafızın kolunu tuttum. "Beni Ani'ye götürebilir misiniz?" dedim. "Beni ablama götürün."

Adam sanki duymamış ya da ne istediğimden emin değilmiş gibi etrafa bakındı. Sonra çabucak başını sallayıp uzaklaştı. Ona yetişmek için koşarak peşinden gittim.

Meydanın en uzak köşesinde, taht odası ile tapınakların arkasındaki tenha ve izbe bir köşede, yıllar içinde kararmış göçük bir kapı vardı. Nereye açıldığını bir an bile düşündüysem eğer, dış duvarlar arasındaki boşluğa inşa edilmiş bir sandık odasına açıldığını sanıyordum. Beyaz taşlar zaman içinde toz bağlayıp griye dönmüştü. Muhafız kemerine uzanınca bir anahtar çıkaracak sandım ama kabzasından tuttuğu bir hançer çıkardı. Kabzasıyla kapıya beş kez vurup hançeri kemerine geri soktu. Ahşabın taşa sürtme sesiyle beraber ağır bir kilidin yuvasında dönme sesi duyuldu. Kapı önümüzde ardına kadar açılınca, ardında küçük bir

BELONGS TO KAKIOS TEAM

dolap değil, loş ışıklı bir merdiven buldum. Kapıyı içerden açan muhafız beni görünce kaşlarını kaldırarak arkadaşına baktıysa da bir şey söylemeden kenara çekildi.

Sarayın altındaki tüneller karanlıktı. Muhafız bir duvar şamdanındaki meşaleyi alıp yolumuzu aydınlatmak için önden gidince rahatladım. Ayaklarımın altındaki basamaklar düzgün ve aşınmış, içerinin havası küflüydü. Mağaraların çatısından damlayan su nemli duvarlarda pas kahvesi tortular bırakmıştı.

Dolambaçlı koridorda döne döne ilerlerken ayaklarımızın – onun botlarının, benim sandaletlerimin– sesi duvarlardan sekip yankılanıyordu. Hangi yöne gittiğimizi kestiremiyordum; bana yol gösteren gökyüzü olmayınca kaybolmuştum. Ama nihayetinde uzun, düz bir yola çıktık ve adam başını yarı çevirip, "Artık yaklaştık," dedi.

"Neredeyiz acaba?" diye sordum.

"Pazar meydanının altından geçiyorsunuz," dedi. "Hücreler yamacın öbür tarafına açılan mağaraların içine inşa edilmiş. Merak etmeyin, *Potnia*, ablanız karanlıkta yalnız değil. Öte yandan güneş batmak üzeredir."

Resmi unvanımı duyunca irkildim; kimse yıllardır bana "Prenses" dememişti. Yakın zaman öncesine kadar unvanı taşıyamayacak kadar küçüktüm. Öte yandan uzun zaman önce bu saygın unvanı kullanan olmuştu. Kim olduğunu çıkaramadım. Herhalde babamdı. Şimdiye dek üşümediğim hâlde titredim.

Eşlikçimin vadettiği gibi tünelin öbür ucuna vardığımızda karanlık biraz daha dağıldı. Sonra muhafız sağa dönüp daha kısa bir koridora girdi. Sol tarafta, her biri kalın çam ağacından kalaslarla kapatılmış, tepelerinde mahkûmun görünebileceği küçük mazgalları olan üç küçük kapı vardı. Ama şimdi dışarıdan o kadar az ışık giriyordu ki neredeyse içinden geçtiğimiz tüneller kadar karanlıktı.

"Ablanız en sondakinde," dedi muhafız.

Ablamı görmek için sabırsızlansam da ilerlemeden önce te-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

reddüt ettim. Birdenbire gözlerimin önünde korkunç bir manzara belirdi: Ani'nin ufak tefek bedeni yere yığılmış, ablam hücresinde ölü yatıyordu. Sanki duvarlar ve tavan üstüme kapanıp beni eziyormuş, sanki ciğerlerimdeki bütün hava çekilmiş gibi hissettim. Tökezleyince muhafız tutunmam için elini uzattı. "Aman dikkat," dedi.

"Af buyurun."

"Af mı?" diye güldü. "Thebai'de buraya kendi isteğiyle inen tek kişi siz olmalısınız. Ayrıca hava da kararıyor. Cesur bir kızsınız siz. Şimdi, şu çam kütüğünü kaldırmama yardım edin de ablanız ait olduğu yere dönebilsin."

O uzun adımlarla önden giderken ben cesur olduğumu düşünen bu yabancıyı takip etmeye odaklanıp zihnimden ölü ablamın görüntüsünü atmaya çalıştım.

"Hadi bakalım," dedi muhafız, ikimiz kütüğü yerinden çekerken. Kütüğün ondan taraftaki ucunu yere bırakıp kapı sövesine yasladı. Kapı kendiliğinden açıldı.

Ve kâbusum gözlerimin önünde capcanlı duruyordu. Küçük, pis bir karyolanın yanında, ablam kendi şalından yaptığı bir ipe asılıydı. Ben çığlık çığlığa bağırırken muhafız hızlı davranıp meşalesini bıraktığı gibi fırladı ve onu belinden tutarak kaldırdı. Kemerine uzanıp hançerini çekti ve kumaşı kesti. Ablam kollarına yığıldı.

Eğilip ayağımın yanındaki meşaleyi aldım. Cızırdayan alevi titreşerek yeniden canlandı. Muhafız arkasını dönünce Ani'nin boynundaki beyaz ipe karşı kırmızıya çalan mor yüzünü gördüm. Sonra öksürdü. Az kalsın korku ve rahatlamayla meşaleyi yeniden bırakıveriyordum.

"Ani!" diye haykırdım. "Yaşıyor musun?"

Cevap vermedi ama muhafız başını salladı. "Boğazı yüzünden birkaç dakika konuşamayacak, *Potnia*. Şansınız varmış ki tam zamanında geldiniz."

Ablam gözlerini açıp yukarı baktı.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Onu ana avluya geri götürmem gerek," dedim. "Bana yardım eder misiniz?"

Muhafız yere baktı. "Sizin için onu mağaralardan çıkarırım. Ama saraya götüremem. Üç kızım var. Dayınız..."

"Anlıyorum," dedim. Söylemediği sözcükleri ikimiz de biliyorken tartışmanın manası yoktu. Dayım muhafızlara ölüm cezası vermekte hiç tereddüt etmiyordu. Adam bu riski alamazdı.

O ablamı taşırken elimde meşaleyle yanından yürüdüm. Nihayet yamaca çıktığımızda Ani'yi indirip ayaklarının üstüne bıraktı. "Ayakta durabilir misin?" diye sorunca Ani tereddütle başını salladı. Yine de muhafız onu bıraktığında düşmedi.

"Teşekkürler," dedim muhafıza. "Eğer bir gün gücüm yeterse, bugün aileme verdiğiniz hizmet için büyük bir ödül alacaksınız."

Muhafız gülümsedi. "Teşekkürler, *Potnia*." Alacakaranlıkta hava hâlâ etrafı görecek kadar aydınlık olduğundan meşaleyi elimden aldı. O tekrar mağaralara dönerken ben ablama destek olmak için koluna girdim. Hava giderek kararırken yamaçtan yukarı, şehir duvarlarına doğru ağır ağır çıktık.

"Aklın neredeydi, kardeşim?" diye sordum.

"Senin geleceğini bilmem gerekirdi," diye fısıldadı. "Haem gelir diye umuyordum."

Ne demek istediğini anlamam bir an aldı.

"Seni bulup indirmesini mi istiyordun?" Ablamın dramatik jestlere hep düşkünlüğü olmuştu ama bu onun için bile aşırıydı. Gözleri ışıldadı.

"Ben Thebai'nin kraliçesi olacağım, İsi. Meşru vâris benim. Taht bana ait. Beni kendi elimle ölmekten kurtarmış olsa Haem'in beni destekleyeceğini biliyorum."

Aniden durdum. "Ciddi misin sen?"

İlerlememiz için beni aceleyle kolumdan çekiştirdi. "Tabii ki ciddiyim. Hiç bu kadar ciddi olmamıştım. Abilerimiz öldü, ben de ya kraliçe olacağım ya da öleceğim. Hayatımın kalanı boyunca bir çocuk gibi yaşamayacağım."

BELONGS TO KMKISS TEAM

"Ama az kalsın ölüyordun. Ya gelen Haem olsaydı ve kapıyı zamanında açamasaydı? Ya da ipi kesecek bir bıçağı olmasaydı?"

"Aptal değil o," diye çıkıştı. "Beni orada asılı görünce bir şeyler yapardı." Başımı iki yana salladım. "Onu babasından ayırmak zorundayım," dedi. "Yoksa bana bir faydası olmaz."

"Onu sevdiğini sanıyordum," dedim ve Ani kolumu sıktı.

"Seviyorum," dedi. "Bir bakıma."

"Eh, gelmediği için üzgünüm," dedim. "Ama beni idare etti. Bu akşamüzeri Eteo'yu gömdüm."

Ani başını salladı ama canı yanınca yüzünü ekşitti. "Bir yolunu bulacağını biliyordum," dedi.

Şehrin kenarına varmış, tenha pazar yerine doğru birkaç basamağı çıkıyorduk. Eteo'yu soracağını düşünmüştüm ama gereğince defnedildiğinden fazlasını bilmemekten memnun gibiydi.

"Abilerimizin senin için önemli olduğunu sanıyordum," dedim.

"Önemliydiler, İsi. Ama onlar geçmişte kaldı ve ben şimdi buradayım. İkisi de gömüldü demiştin?" Başımı salladım. "Öyleyse tartışacak bir şey kalmadı," diye devam etti, saray kapılarına doğru aceleyle ilerlerken. Sonra duraksayıp, "İsi, bu akşamüzeri çok tuhaf bir şey duydum, senin gelip beni almanı beklerken."

"Ne duydun?"

"Muhafızlar birkaç kez bana bakmak için hücremin önünden geçti," dedi. "İki muhafız, hapiste olup olmadığımı kontrol ediyorlardı. Nasıl kaçabileceğimi düşündüler, bilmem." Şimdiden kendini düşünmeye başlamıştı.

"Ve biri bir şey söyledi..." diye üsteledim.

"İkisi de Polyn'i mezarına, aile mezarlığımıza taşımaya yardım etmişti," dedi Ani. Kaygan taşların üzerinde ilerlemeye devam ederken başımı salladım. "Ve Polyn'i içeri koymaları için mezar açıldığında..." Duraksayıp onu dikkatle dinliyor muyum diye başını kaldırdı.

"Evet," dedim.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Mezarın boş olduğunu söylediler. Sence tuhaf değil mi?"

"Tuhaf sözcüğünün düşündüğüm şey için uygun olduğundan emin değilim," dedim. "Boş muymuş?"

"Annemle babam başka bir yere gömülmüş demek ki," dedi. "Ama aklıma bir sebep gelmiyor, bütün gün aradığım hâlde." Birdenbire içimde ona, ailemin son üyesine karşı bir sevgi kabardı.

"Ben de düşünürüm," dedim. "Mantıklı bir açıklamasını buluruz."

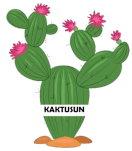
"Eh, bu artık senin sorumluluğun olacak," dedi. "Benim vaktim olmayacak." Biraz önce sevginin kabardığı göğsüm öfke doldu.

"Nedenmiş?" Bazen, Ani'ye karşısındakini soru sormak zorunda bırakmanın hazzını vermekten kaçınamıyordun.

"Çünkü saraya girdiğimizde," dedi ablam, "Thebai halkı beni şehrin hükümdarı yapacak. Biliyorum bunu. O yüzden artık benim hayatım bu olacak."

O konuşurken saray kapılarına vardık. Ana avluya girdiğimizde kalabalık sessizleşti. Ama yalnızca bir an için. Ardından *Basileia*, Anassa, kraliçe diye adını haykırmaya başladılar.

BELONGS TO KAKTOS TEAM

28

İokaste'yi tavandan asılı görünce Oidipus'un yüreği ortadan ikiye ayrıldı. Muhafızlardan biri tepesine uzanıp İokaste'nin hayatını alan halatı kesti ve bedeni kocasının kollarına düştü; sanki Oidipus'la birlikte hayatlarının başında onu eşikten geçiriyormuş gibi görünüyorlardı. Oidipus bir an için onu öylece tuttuktan sonra yatağa yatırdı; şimdi canlıyken olduğundan daha ağırdı. Kreon geri çekilip Oidipus'un karısının bedenine sımsıkı tutunup ağlamasına müsaade etti.

Sophon geldiğinde yapabileceği bir şey olmadığı açıktı. Ne var ki onu almaya giden muhafızlar mesajlarını iletirken aradıkları adamın odada kraliçenin dört çocuğuyla birlikte oturmasına aldırmamıştı. Çabuk gel, demişlerdi. Kraliçenin sana ihtiyacı var. Sophon aceleyle peşlerinden giderken çocuklar da onun peşinden gitmişti çünkü kraliçe anneleriydi ve öğretmenlerine ihtiyacı varsa onlara da ihtiyacı olabilirdi. Ayrıca iki gündür onu görmemişlerdi ve anneleri doktoru yanına çağırıyorsa, çocukları görüp şarkılarını, elyazılarını ve hikâyelerini beğeniyle dinleyip görmek de isterdi. Böylece Sophon'un peşinden annelerinin odasına kadar koştular. Bir adamın ağladığını duyabiliyorlardı ki kulağa fena halde tuhaf geliyordu çünkü erkekler asla ağlamazdı. Özellikle de babaları, her ne kadar annelerinin dairesinde başka hiçbir adam görmemiş olsalar da. Ama babaları neden ağlasındı ki?

Kır saçlı gözcü komutanı soluklanmak için ölümün belli belirsiz kokusunun bulaşmadığı temiz havaya çıkmış, revaktan ko-

BELONGS TO KAKTUS TEAM

şarak annelerini görmeye gelen çocukları görmüştü. Yanındaki muhafıza, "Durdur onları," diye mırıldanıp yatak odasının kapısını arkasından kapadı. Muhafız bir an için ne yapacağını bilemeyerek öylece durdu. Eğitimi yakın dövüş üzerineydi, böyle bir durumda hangi protokolü uygulayacağını bilmiyordu. Ama bir oğlu ile bir kızı vardı. Oğlu Ani'yle, kızı Eteo'yla yaşıttı; ciddi yüz ifadesi ara sıra, küçük erkek kardeşinin komik hâllerinin cazibesine kapıldığı zamanlarda yumuşayıp neşe saçan, uzun boylu bir kızdı.

"Hadi gel," dedi muhafız, en hızlı koşan çocuğa, Eteo'ya uzanarak. "Elim sende." Eteo'nun koluna dokunup bir embesil gibi gülerek avlunun öbür ucuna koştu. Gözcü komutanı muhafıza kükremek üzereydi ki sözlerinin gereken etkiyi yaptığını fark etti. Eteo abisini dürtüp beklenmedik oyunun sevinciyle ciyaklayarak muhafızın peşinden koştu. Polyn, İsi'nin başına dokunup onu ebe yapınca İsi küçük, cılız bacaklarıyla kardeşlerinin peşinden koşmaya başladı. En küçüklerini seçmek kolay bir zafer getirmeliydi ama boyu şimdiden Ani'ye yetişen İsi kısa sürede ablasını yakaladı.

Gözcü komutanı kapıyı hafifçe aralayıp içeri baktı.

"Çocuklar dışarıda," dedi. "Haberiniz olsun."

Oidipus duyacak hâlde değildi. Yatağın kenarına diz çökmüş, başını karısının karnına yaslamıştı. Sophon yatağın başına doğru eğildiyse de nabız yoklamaya gerek yoktu. İokaste öleli saatler olmuştu. Kreon yüzünde acıdan ziyade şaşkın bir ifadeyle diğerlerinden geride duruyordu. Komutanın sözlerini işitince kaşlarını çattı.

"Çocukları mutfağa götürün," dedi. "Hizmetçilere söyleyin onlara göz kulak olsunlar. Ben gelip bizzat alana kadar çocukları buradan uzak tutsunlar. Anlaşıldı mı?"

"Elbette, efendim," dedi gözcü komutanı. Saçları ve sakalı beyazlamıştı; kraliçe ölünce Thebai'nin başına kimin geçeceğinin bugün belirleneceğini bilecek kadar yaşı vardı.

BELONGS TO KMKGS TEAM

Sophon sırtındaki kemikler çatırdayarak doğrulup ayağa kalktı. Oidipus'un titreyen bedenine bakıp odanın karşısındaki Kreon'un yanına gitti.

"Nasıl oldu bu?" diye sordu.

Kreon başını iki yana salladı. "Bilmiyorum. O söylentiler canını çok sıkıyordu, kayıp bebekle ilgili söylenenler. Biliyorsun."

Sophon şaşırmışa benziyordu. "Bebek ölü doğmuştu. Bunu biliyordu."

"Kesin olarak bilmiyordu belki de," diye yanıtladı Kreon.

"Eminim ki biliyordu. Onu kendine karşı böyle vahşi bir davranışa itecek başka bir şey olmalı."

"Sanmıyorum." Kreon aradığı cevapları burada bulamayacağını fark eden yaşlı adamı izledi.

"Oidipus." Sophon usulca konuşmuş, Oidipus cevap vermemişti. Doktor ayaklarını sürüye sürüye yatağın yanına gidip elini Oidipus'un omzuna koydu.

"Oidipus, seninle bir dakikalığına konuşmam gerek. Beni affet ama bunu erteleyemeyiz."

Oidipus yutkunup hıçkırıklarını bastırdı. Arkasını dönüp yüzünü iki adama çevirerek yere oturdu. "Ne oldu?"

"Neler olduğunu bana anlatman gerek," dedi Sophon.

Oidipus güç bela İokaste'nin kraliçe olarak yerine getirdiği son görevi aktardı: Kapılarda toplanan kalabalığı yatıştırıp evlerine yollamak. Sophon'a Teresa'dan ve iğneleyici sözlerinden bahsederken sesi çatladı. Yine de Sophon yalnızca başını sallayıp tıpkı ürkek bir köpeği sakinleştirmeye çalışır gibi konuşmadan onu anlatmaya teşvik etmekle yetindi. Karısının yüzüne tüküre-rek şüphesiz ki sabrını taşırıp onu deliliğe sürükleyen genç kadını, ardından saraya girdikten sonra karısıyla kavga ettiklerini anlatan Oidipus'u sonuna kadar dinledi.

"Başka nasıl kendine bunu yapmış olabilir ki? Çocuklara? Bana?" diye sordu. "Delirmediyse eğer?"

Sophon cevap vermek yerine İokaste'nin genç kadınla na-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

hoş konuşmasından sonra kendini kötü hissedip hissetmediğini sordu.

"Kötü mü? Ne kastettiğini anlamıyorum," dedi Oidipus. "Üzgündü, o yüzden buraya dönüp kendini odasına kapadı. Başı ağrıyor olabilirdi. Ne kadar sık ağrı çektiğini biliyorsun, özellikle de o tür şeylerden sonra."

"Buraya gelmeden önce başka kimseyle konuşmadı mı? Çocuklara uğrayıp onlarla oynamadı ya da başka bir şey yapmadı mı?"

"Hayır, elbette yapmadı. Bir soluklanıp çocuklarla oynasa hâlâ hayatta olurdu. Eminim buna."

"Sanmam," dedi Sophon.

"Ne demek istediğini anlamıyorum." Oidipus sinirlenmeye başlamıştı.

"Vebaya yakalandığını düşünüyorsun." Kreon yaşlı adamın sorularının amacını anlamıştı. "Yüzüne tüküren kadının ona veba bulaştırdığını düşünüyorsun."

Sophon başını salladı. "Evet," dedi. "İokaste'yi neredeyse otuz yıldır tanıyorum. Öz çocuğuyla ensest bir ilişkisi olduğu için öldürmedi kendini. Düşüncesi bile akıl almaz bir şey. İnsanların bunu ima etmesinden nefret ediyordu ve eminim kızgın ve üzgündü. Ama bu kendi canını almasına yetmezdi. İnsanlar ellerindeki en iyi seçeneğin bu olduğuna inandıkları zaman kendilerini öldürürler. Nadiren yanılmazlar elbette. Ama korkunç bir acı içindelerse ya da kısa süre sonra acı çekeceklerini –kesin olarak– biliyorlarsa, anlaşılmaz bir seçim değil bu."

"Vebadan kurtulanlar var," dedi Oidipus. "Kendine bu şansı tanırdı."

"Bana kalırsa öleceğini düşünüyordu," diye yanıtladı Sophon.

"O yaşlı cadının suçu bu," dedi Oidipus. "Gün bitmeden idam edilecek. Kendi ellerimle yapacağım bunu."

"Duruma bir faydası olur mu?" diye sordu Kreon.

"Neden söyleyesin ki bunu?" diye sordu Oidipus, kendini

BELONGS TO KAKIOS TEAM

zorlayıp ayağa kalkarak. "Bu senin fikrin miydi? Teresa'yla işbirliği mi yapıyordun?"

"Karını kaybettiğinin farkındayım," diye yanıtladı Kreon. "Senden benim de ablamı kaybettiğimi unutmamanı istiyorum."

"Onu kaybettin ha? Ondan kurtulmak için sabırsızlanıyordun, değil mi? Yıllar boyu sinsi sinsi bu saraya girmenin yolunu aradın. Nihayetinde sana danışmadan hiçbir şey yapmadı. Bu hariç." Karısının bedenini işaret etti.

"Başka seçeneğim yoktu," dedi Kreon. "Yardım edecek birilerine ihtiyacı vardı. Senin ilgilenmediğin bütün o konularda. Onu destekleyecek birilerine ihtiyacı vardı."

"Öyleyse beni karıma iyi bakamamış olmakla mı suçluyorsun?" dedi Oidipus hesap sorarcasına.

"Beyler, lütfen," dedi Sophon. "Hepimiz çok sevdiğimiz birini kaybettik. Birbirimizi suçlamanın sırası değil. Bir yararı olmaz, dahası, hiçbirimiz İokaste'nin istediği buymuş gibi davranamayız. Lütfen pişman olabileceğimiz şeyler söylemeden önce tartışmaya ara verelim."

"Pişman olacağım hiçbir şey yok benim," dedi Oidipus. "Onu saraydan atın ve bir daha içeri almayın. Ben buradayken almayın. Ben hayatta olduğum sürece almayın."

Duvarın dibinde sessizlik içinde durmakta olan yaşlı gözcü komutanı tereddütle öne çıktı.

"Muhafızlar senin emrinde değil," dedi Kreon sakinlikle. "Karına itaat ettikleri gibi şimdi bana itaat edecekler."

"Gülünç olma," dedi Oidipus.

"Gülünç değil bu," diye cevapladı Kreon. "Thebai'nin kralı değilsin ve asla olmayacaksın. Karın kraliçeydi ve onun oğlu kral olacak. O zamana kadar sen ya da ben naip olacağız. Şehrimizin kanunlarında açıkça belirtilmiş."

Oidipus sarf ettiği efordan nefes nefese, parmaklarını birer pençe gibi kıvırarak kayınbiraderinin üstüne atıldı. Muhafız aralarına girip Sophon'un sakinlik çağrısını tekrarladıktan sonra yol göstersin diye yaşlı adama baktı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

"Beyler, bundan tiksinecek bir kadının naaşının başında belli ki sürdürmeye can attığınız bu tartışmayı böldüğüm için üzgünüm," dedi Sophon. "Ama eğer vebaya yakalandıysa bedeni hâlâ bulaşıcıdır."

Kreon ile Oidipus, aralarında ellerini ikisinin göğsüne koymuş, bir ona bir öbürüne bakan muhafızla birbirine bakıyordu.

"Onu gömmemiz gerek," dedi Sophon. Oidipus itiraz etmek üzere ağzını açınca Sophon parmağını kaldırdı. "Şüpheci yaklaştığını biliyorum, o yüzden izin ver sana teşhisimi aktarayım. Ama ona daha fazla yaklaşma." Oidipus karısına baktı; şişmiş yüzü ona hiçbir şey söylemiyordu.

"Ateşi olduğuna şüphe yok," dedi Sophon. "Şakaklarının etrafındaki saçların nemli olduğunu görebilirsiniz. Hâlâ telleri birbirine yapışık."

"Bu mu?" diye sordu Oidipus. "Saçları yeterince düzgün görünmüyor diye mi söylüyorsun vebaya yakalandığını?"

"Hayır," diye yanıtladı Sophon. "Vebaya yakalandığını söylüyorum çünkü yakalandığına inanıyorum. Tarif ettiğin kadını saraya gelirken gördüm. Yanında çocuğu vardı; bir kızdı herhalde. İkisi de yolun kenarında ölü yatıyor. Saçlarını ve kıyafetlerini tarif ettiğinde o olduğunu anladım. Karının ateşi olduğuna dair işaretler halihazırda gözüme çarpmıştı. Ayrıca, ki en önemli konu da bu olabilir..."

Oidipus elini alnından geçirdi. Şok, acı ve öfke yüzünden yanıyordu.

"Bana kalırsa ateşin var," dedi Sophon. "Hastalığı İokaste ölmeden önce ondan kapmış, şu an ilk evrelerinde olabilirsin. Karantinaya alınman ve bir an önce ateşini düşürmemiz gerek. Birilerine buz getirteceğim, sen seni tedavi etmeme izin verir vermez. Korkmanı istemiyorum. Hastalığın etkileri değişken ve pekâlâ atlatabilirsin. Ben atlattım ne de olsa. Ama lütfen bil ki tavsiyelerime uymanı ve çocuklarından uzak durmanı yürekten diliyorum."

Oidipus'un omuzları çöktü, daha fazla itiraz edecek hâli kal-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

mamıştı. Odanın öbür tarafındaki bir sedire doğru ağır aksak gidip üstüne çöktü ve sırtını duvara yasladı. Sophon rızasını aldıktan sonra gözcü komutanından İokaste'nin bedenini sarmasına yardım etmesini istedi. Yatağın çarşaflarını çıkarıp kraliçenin etrafına sardılar. Sophon bir başka muhafızı buzhaneye gönderdi ve taşıyabildiği kadar buz getirip banyoya koymasını istedi. Kreon geride durup sessizlik içinde adamları izliyordu. Ablasının naaşını sarmalarına yardım edemezdi ama defnedilirken yanlarında olabilirdi.

"Şehir duvarının hemen dışında veba kurbanlarına ayrılmış bir mezarlık var," diye mırıldandı Sophon'a. Yaşlı adam başını salladı. "Onu doğruca oraya götürürüz." Gözcü komutanına döndü.

"Teşekkürler, beyefendi, bu konudaki vefakâr hizmetleriniz için. Kraliçeyi götürmeme yardım eder misiniz?"

Gözcü komutanı duldu ve çocuğu yoktu. Adamlarının birinden bu riski almasını istemektense Kreon'a yardım etmeyi tercih etti.

"Olur, efendim," diye yanıtladı komutan. "Şimdi mi?"

"Şimdi."

"Önden haber yollayıp şehirden çıkmamız gerekeceğini bildiririm," diyerek kapıdan çıkıp gitti. Bu sırada buz gelmişti. Sophon büyükçe bir parçayı bir tül beze sarıp Oidipus'u sedire uzanmaya ikna ettikten sonra buzu alnına koydu. "Kıpırdamadan yat," dedi. "Ateşin ne kadar düşerse o kadar iyi hissedersin."

Oidipus cevap vermedi. Teşhisini öğrendikten sonra daha fazla ayakta durup dövüşecek kadar iyi hissediyormuş gibi yapamaz olmuştu. Ama yine de etrafında olup bitene katlanamıyordu.

"Usulüne göre gömülebilirdi," dedi, gözleri kapalı. "Böyle değil."

"Başka yolu yok," diye yanıtladı Kreon. "Ne kadar çabuk gömülürse herkes o kadar güvende olur. Üzgünüm. Sen de benim kadar iyi biliyorsun ki çocuklarını tehlikeye atmayı asla istemezdi."

Oidipus inildedi ama bir şey söylemedi.

BELONGS TO KMKDS TEAM

"Onu taşımak için bir sedyeye ihtiyacımız olacak," dedi Sophon.

Kreon, "Adamlar bir sedye yaparlar," deyip emri vermek üzere odadan çıktı.

"Ona bunu yapmalarına izin veremezsin," dedi Oidipus.

"Yapılacak başka hiçbir şey yok," diye yanıtladı doktor.

"Çocuklar ne olacak? Ziyaret edebilecekleri bir mezar isteyecekler, Tanrı aşkına. Annelerini kaybettiler."

"Bir çaresini düşünürüz," dedi Sophon. "Şimdi bunu dert etme."

Oidipus'a ne kadar uzun geldiyse Sophon'a çok daha uzun gelen bir süre sonra Kreon ile gözcü komutanı derme çatma bir sedyeyle geri döndü. Sedyeyi yatağın üzerine, İokaste'nin yanına koyup kraliçeyi üstüne yerleştirdiler. Birbirlerine bakıp başlarını salladıktan sonra onu kaldırdılar. Ağır ağır ilerlerlerken Sophon kapıyı açık tutuyordu. Üç adam birlikte, saraydan son kez ayrılan kraliçelerine selam veren muhafızların yanından geçti. Avlunun öbür tarafındaki mutfağın yakınlarından bir koşuşturmaca sesleri duyuldu ama Sophon gölgeliğe doğru baktığında bir şey göremedi. Adamlar devam edip ikinci avludan geçerlerken Kreon şehre kraliçenin öldüğünü nasıl bildireceğini düşünüyordu. Onu taşımaya öyle odaklanmışlardı ki kimse yatak odasının kapısının ikinci kez çarparak kapandığını duymadı.

Kölelerin hepsi olanları biliyordu. Sarayda haberlerin, hatta dedikoduların bile yayılması hiçbir zaman bir dakika almamıştı. Kreon belki de duyuruda bulunmak için çok geç kalmış olabileceğini düşündü. Bu skandal bütün hastalıklardan hızlı yayılacaktı. Yine de bütün saray çalışanları mutfaklarından, kışlalarından ve nöbet yerlerinden çıkıp kraliçelerini selamladı. Kreon çenesini kilitlemiş, kaskatı duruyordu ama –onca insanın, İokaste'den genç onca insanın ölümüne şahit olan– Sophon acısını daha fazla gizleyemedi. Yaşlar yanaklarından nemli sakalına süzüldü. Yine de götürdüler kraliçeyi.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Halka açık avluya girdiler ama kapılar hâlâ kapalı olduğundan, sedyenin ahşabını tutmakta zorlanan komutanlarını izleyip ona yardım edebilmeyi dileyen muhafızlardan başka kimse yoktu. Gökyüzü bulutlarla kaplı olsa da bugün yağmur yağmayacaktı. Adamlar pazar yerine açılan ana kapılara vardıklarında muhafızlar kapıyı açıp yol verdiler.

Üç adam hiç konuşmadan sola dönüp yola devam etti. Pazar kapalı olduğundan etrafta onları görecek kimse yoktu. Şehir duvarlarında yer alan, Şehiraşırı bölgeye açılan küçük kapıya kadar ilerlediler. Kireç çukurundan gelen kokuyu duymamak mümkün değildi. Kreon kolunu yüzüne kapayıp burnunu örtmeyi çok istediyse de sedyeyi tek eliyle taşıyamazdı.

Kireç çukurunun başında nöbet tutan yoktu çünkü buna gerek yoktu. İnsanlar mecbur kaldıklarında ölülerini getiriyordu. Buradaki yolculuklar her daim kısa ve acımasızdı. Adamlar yüklerini bir an için yere bırakıp ne tarafa gideceklerini kararlaştırdılar. Kreon çukurun içindekilere bakıp tepeden tırnağa titredi. Çoğu insanın sevdiklerinin onurunu korumak için gözden çıkarabilecekleri çarşafları yoktu, bu yüzden cesetlerin üzerlerinde öldükleri zamanki kıyafetleri vardı ya da çıplaktılar. Kreon ile gözcü komutanı kollarını ve omuzlarını ovalayıp son bir gayrete hazırlandı.

"Şuraya." Sophon çukurun öte tarafını işaret etti. "O tarafta çukurun kenarında bir kavanoz kireç var. Onu aşağı indirip kireci üzerine serpeceğiz."

Kreon ile gözcü komutanı başlarını sallayarak onayladı. İkisinin de konuşacak dermanı yoktu. Eğilip son bir kez İokaste'yi kaldırdılar.

"Hayır," dedi bir ses. "Yapamazsınız."

Arkalarını dönünce karşılarında Oidipus'u buldular. Ya öfkeden ya hastalıktan ya da hepsi yüzünden deliye dönmüştü. "Onu buraya bırakamazsınız. Bırakamazsınız."

BELONGS TO KMKDS TEAM

Sophon ona doğru gidip ateşten kızarmış gözlerine baktı. "Bırakmamız gerek, dostum," dedi. "Başka seçenek yok."

Kreon ile gözcü komutanı yollarına devam etmişti. Oidipus, Sophon'un arkasına bakıp daha da ilerlediklerini görünce haykırdı. "Hayır."

Sophon'u göğsünden ittirdi. Yaşlı adam dengesini kaybettiyse de düşmeden toparlanıp karısının peşinden sendeleyerek giden Oidipus'un arkasından baktı.

Oidipus'un onları yakalaması imkânsızdı. İki sağlıklı adam bir ceset taşırken bile ateşli nöbet geçiren bir adamdan daha hızlı ilerliyordu. Bu yüzden Oidipus yüzü kan ter içinde onlara yetiştiğinde kraliçeyi çukura atmışlardı. Sophon bir an için kocasının da kendini peşinden atacağından korktuysa da Oidipus kendini çukura atmadı. Dizlerinin üstüne kapaklandı ve Kreon ile komutan durmuş soluklanırken oturup ağladı. Kreon, gözcü komutanının omzuna hafifçe vurarak emeği için teşekkür etti. Komutanın kaşlarını kaldırarak sessizce sorduğu soruya başını sallayarak cevap verdi. Son görevi tek başına yerine getirmeyi yeğliyordu. Gözcü komutanı selam verip yeniden şehre doğru sarayın yolunu tuttu. Kreon çukurun yanına bıraktığı küreğe uzanıp ablasının naaşının üstüne kireç atmaya başladı.

Oidipus gözlerinin önünde olup bitenlerin hiçbirine katlanamıyordu. Güç bela yeniden ayağa kalkıp Kreon'un elindeki küreği kapmaya çalıştı. İki adam bitmek bilmeyen bir süre boyunca toplu mezarın kenarında sendeleyerek mücadele verdi. Kreon dengesini sağlamak için küreği bırakmak zorunda kalınca Oidipus elinden kaptığı küreği kafasına doğru savurdu. Kreon darbeden kaçındıysa da Oidipus küreği bir kez daha savurmak için hazırlanıyordu. Kreon etrafında kendini savunmak için kullanabileceği bir şeyler aradı. Kreon'u seçimini yaparken izleyen Sophon haykırarak engel olmaya çalıştı. Ne var ki fazla uzaktaydı ve rüzgâr sesini dağlara doğru sürükledi.

Oidipus küreği bir kez daha, bir balta gibi savurduğunda

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

Kreon başını eğip nasır tutmuş ellerine toz halindeki kireçten topladı. Oidipus üçüncü kez ona vurmaya kalkıştığında kireci gözlerine savurdu.

Her dereceden hastalığı ve yarayı tedavi etmiş Sophon biliyordu ki kostik toz gözlerini iç ederken Oidipus'un çıkardığı sesin benzerini bir daha asla duymayacaktı. Kreon kirecin ıslak insan dokusuna temas ettiğinde ne olacağını biliyor olamazdı. Yüzünün ifadesi, uzaktan bile, katıksız bir dehşeti yansıtıyordu. Ellerini yumup gözlerine götürebilmek için nihayet küreği bırakan Oidipus'tan koşarak uzaklaştı. Ne var ki Oidipus acısının şiddetinden durup inildemekten başka bir şey yapamadı.

Kreon'un yüzündeki dehşetin yerini başka bir şey almıştı. "Şimdi sen inliyorsun," dedi usulca. "Şimdi biliyorsun acının ne olduğunu. O ses benim boğazımdan da koptu geçen yaz. Eury'nin ateşi olduğunu ve evden ayrıldığını bildiren mesajını gördüğüm zaman değil. Oğlumu üzmek istemedim, anlayacağın, o yüzden sesimi çıkarmadım." Oidipus'un onu göremeyeceğine güvenerek yeniden kayınbiraderine doğru yürüdü. "Sekiz gün sonra, tekrar evimizi açtığım zaman. Ne gördüm biliyor musun? Kendi evinin duvarı önünde uzanan ölü karımı gördüm. Yası tutulmuş ama gömülmemişti. Pencerelerin altında, oğlumuzun sesine kulak verip hastalandığını duymama umuduyla oturmuş olmalı. Ona hastalık bulaştırmadığını duyacak kadar yaşayacağı umuduyla. Ve yığıldığı yerde ölmüştü; bir başına, kocası ile oğlundan birkaç metre ötede, onlara dokunmaktan, onlarla konuşmaktan aciz hâlde. Onun dışarıda bizi bekleyen o tahrip olmuş bedenini gördüğümde, işte o zaman –inanırsın, eminim– senin gibi inledim ben de. Ama başkası için, kendim için değil."

Adından Sophon, Oidipus'un ızdırap dolu nefeslerinden ve Kreon'un ağır ağır yaklaşan ayak seslerinden başka bir şey duymadı.

"Hadi gel," dedi Kreon, yaşlı adamın yanına vardığında. "Şehre dönmemiz gerek."

Sophon yüzüne baktı. "Onu burada bırakamayız."

BELONGS TO KAKIOS TEAM

"Ben bırakabilirim," dedi Kreon zalimce. "Artık naip benim. Thebai asla kör bir adamı, bir muhaciri kralı olarak kabul etmez. Ayrıca burada ölmesi çocuklarına veba bulaştırmasından iyidir. Ablam hayatta olsa aynı şeyi söylerdi."

"Ablan onu çok sevdi," dedi Sophon.

"Çocuklarını daha çok sevdi," diye yanıtladı Kreon. "Benimle saraya gelmeni emrediyorum. Karantinaya girip kölelere çocukları nasıl koruyacaklarını anlatacaksın. Halihazırda onlara hastalık bulaştırmış olabilir. O durumda onlara bakıp hayatlarını kurtarman gerek. Burada kalıp ölü bir adamı iyileştirmeye çalışmayı seçersen sana engel olamam. Ama hayatını heba etmiş olursun. Benimle şehre dön. Kapılar ben döndükten sonra kapanacak. Bir daha asla açılmayacak."

Sophon bakışlarını öteye, bin bir acıyla yıkılan adama çevirdi, ardından da bir krala dönüşen adama baktı.

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

29

Ayakkabılarımı tekrar giydim. Yeniden çimenleri ayaklarımın altında hissetmekten usanacağımı hiç sanmıyordum ama yanılmıştım. Ayak parmaklarımın arasına girip çıkan her bir çimen tanesini hissetmek ne kadar keyif verse de çimenlerin altına saklanmış taşların üzerinde yürümenin rahatsızlığı ağır basıyordu. Ayrıca, sandaletlerin sert derisi yüzünden başta ayaklarım su topladıysa da ayakkabıları taşımaktansa giymek daha kolaydı. Şehirden uzağa yol aldıkça sandaletlerin derisi yumuşadı ya da ayaklarımın derisi sertleşti. İlk kez Thebai'nin dışında, dağ yollarındayım. Yüklerimizi taşıyan bir eşeğimiz var. Genç bir eşek ve yalnızca ara sıra huysuzluğu tutuyor. Günlük yolculuk limitimizi o belirliyor. Belli bir mesafeden (bölgenin ne kadar dağlık olduğuna göre değişiyor) sonra gecelemek için duruyor ve o zaman ne Sophon ne de ben onu aksine ikna edebiliyoruz.

Dönüp dağların aşağılarına bakınca dalgalanan çimenlerin arasından Sophon'un kel kafasını görüyorum; bir kuş yuvasında kocaman bir yumurta gibi görünüyor. Ona hâlâ kızgın olsam da attığımız her adımda öfkemin akıp gittiğini hissediyorum. Öfkemi yatıştıran hareket etmek mi, yoksa Thebai ile arama koyduğum mesafe mi, bilmiyorum. Dağın zirvesinden öbür tarafa dolaştığımızda –bu akşamüzeri bir vakit– ömrümde ilk kez şehrimin görüş alanından çıkacağım. Ablam kraliçe olup bir hükümdar olarak ilk gününde Kreon'un infazını emrettikten sonra burada kalamazdım. Sebeplerini anlasam da –Kreon ona ve ai-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

lemize düşman olmuş, abilerimize komplo kurmuştu– onu infaz etmek yerine sürgüne gönderebilirdi. Haem'in bunu asla atlatamayabileceğini ona söylediğimde ya atlatmayı bileceğini ya da şehirden ayrılacağını söyledi. Bunlardan hangisinin gerçekleşeceğini umursadığından şüpheliyim. İnsanların kendi gücünden korkmadığını bilmesini istiyor. Eminim şimdi anlamışlardır.

Bir gün Thebai'ye dönmeyi düşünüyorum ama yollar tehlikeli ve planlarım suya düşebilir. Bir ya da iki gece daha dışarıda uyuyacağız. Üstüme çiy yağmış, kaslarım sert zemin yüzünden kasılmış hâlde uyanmaya aldırmıyorum. Ama ben Sophon'dan onlarca yıl gencim ve onu yanımızdaki bütün battaniyelere sarıp sarmalasam da Sophon yerde yattığımızda sabahları kalkmakta güçlük çekiyor. Yine de asla şikâyet etmiyor.

Arkamdan bana doğru tepeyi tırmanırken bu kayanın üstünde oturup onu beklediğimin farkında değil. Dengesini kaybedip düşmek istemediği için bütün dikkatini önündeki engebeli zemine veriyor. Taşların üzerinden yürürken bir sopadan destek alıyor, ben de öyle. Ölü bir çam ağacının yanında bulduğum bir dalın üstündeki ince dalları küçük bir bıçakla kesip attım. Ağaç çoktan öldüğünden akıp elime yapışacak özü kalmamış. Bu yüzden daha narin ama sopamı dikkatle kullanıyorum ve tekinsiz patikalarda ağırlığımı taşıyor.

Sophon'a el sallıyorum ama başını kaldırıp bakmıyor. Ayaklarımın dibinde bir dere olduğunu, mataralarımızı doldurabileceğimizi bilsin istiyorum. Su için endişeleniyor. Bunun bir zamanlar su kıtlığı görmüş Thebai'de yıllar geçirmenin sonucu olduğunu söylüyor. Yine de ben doğduğumda öyle olmadığı için bunu anlayamayacağımı söylemiyor hiçbir zaman. Sessizce endişelenmekle yetiniyor. Ben de onu rahatlatmaya çalışıyorum: Susuz kalmayacağız. Gezginler iki şehir arasında hep bu yolu kullanırdı. Eğer susuzluktan ölen çok olsaydı şimdiye kadar bir yerlerde kanıtlarını görürdük, yol kenarında cesetlere rastlardık. Ama yine de endişeleniyor. O yüzden artık yalnızca önden gidip

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

su bulmaya çalışıyorum, sonra da ona bildirmek için el sallıyorum. Ne var ki ancak başını kaldırıp bakmayı akıl ederse bir işe yarıyor.

O kendini, ben onu ölesiye suçluyoruz. Aramızdaki mesafe aşılabilir mi bilmiyorum. Neden bana annemin kendini utançtan öldürmediğini, vebaya yakalandığını hiçbir zaman söylemedi? Kreon'un annemin bahsinin bile açılmasını yasakladığını ve –annemin öldüğü gün– ona eğer çocuklardan herhangi birine konuyu açacak olursa derhal saraydan sürüleceğini söylediğini söyledi. Biz de hiçbir zaman sorgulamamıştık çünkü zaten her şeyi bildiğimizi sanıyorduk. Annemiz kendini asmıştı ve herkes sebebinin utancı olduğunu söylüyordu. Hakkında öyle usulca ve acımasızca konuşuyorlardı ki doğru olduğuna kanaat getirmiştik. Ama doğru değildi. Çocukluğumu annemin bizi yaşayacak kadar sevmediğine inanarak geçirdim. Gerçekse tam tersiydi. Bizi o kadar çok seviyordu ki bizi korumak için ölmüştü. Sophon eskiden derslerde bana geçmişi değiştirmenin mümkün olabileceğini söylerdi. Şüphemi dile getirdiğimde, ölümcül olduğu ancak günler sonra anlaşılan bir yara örneğini vermişti. Şimdiye kadar bunu hiç anlayamamıştım.

Aşağımda kıvrıla büküle uzanan patikada Sophon gözden kayboldu. Henüz sesini duyamıyorum ama bulunduğum noktaya yaklaşıyor olmalı. Kayanın üstünden kalkıp patikanın biraz daha yukarısındaki daha küçük bir taşın üstüne oturdum. Yorgun kemikleri dinlensin diye o kayanın yüksek ve düz yüzeyine ihtiyacı olacak. Onun hızını benimkine göre daha uygun bulan eşek, Sophon'un önünden yorgun argın ilerliyor. Serin dağ suyu Sophon'un ne kadar hoşuna gidecekse, nehir kenarında yeni biten çimenler de eşeği o kadar memnun edecek.

Korinthos'un nasıl bir yer çıkacağına dair hiçbir fikrim yok. Thebai, Kefaret'in hüküm sürdüğü iki yazdan sonra bir daha kapılarını açmadı. Ani nihayet şehri yeniden açtığında çoğu insan memnun oldu. Ama bunun üzerinden çok geçmedi, haber he-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

nüz yeterince uzağa yayılmadı, bu yüzden önümüzde Thebai'ye doğru gelen herhangi birini görmüyoruz. Şehre giriş yokken bu dağları geçmenin bir manası olmayacağından, bu yolları kullanma alışkanlığı yıllar önce bırakılmış olmalı.

Ya da belki, Sophon'un korktuğu gibi, veba şehrin dışında içindekinden daha çok sayıda can almıştı. Daha önce, ilk Kefaret'te o daha çocukken böyle olmuş. Sophon çok sayıda insan öldüğünden bütün dünyanın değiştiğini söylemişti. Önceden kalıcı görünen şeyler geçici olmuştu. O yüzden belki de şehre vardığımızda içinde haydutlar ya da iskeletler veya vahşi köpekler ya da ıssızlıktan başka şeye rastlamayacağız. Belki de şehir sınırlarına yaklaştığımızda çok geç olduğunu ve orada bizi bekleyen hiçbir şey olmadığını, bilgi bile edinemeyeceğimizi göreceğiz. Ama ben Korinthos'un da tıpkı benim şehrimin kendince kurtulduğu gibi hastalıktan kurtulmuş olduğunu düşünmeyi yeğliyorum. Bana kalırsa insanlar hayatlarını ellerinde kalanlardan yeniden inşa edecek. Ve içlerinden birinin bana yardım edebileceğine inanıyorum.

İçlerinden biri on yıl önce kapılarından giren kör adamı, o adamın büyüdüğü yeri hatırlayacaktır. Adamın gözleri kör olmuştu ama önceden yakışıklı olduğu belliydi. Herhalde sakallıydı ve yanında Thebai yakınlarında tanıştığı, henüz kapıların kapandığından haberleri olmadığından şehre doğru yol alan gezginler vardı diye tahmin ediyorum. Herhalde onlara Kefaret'ten kıl payı kurtulduğunu ve onlara kendilerini nasıl koruyacaklarını anlatabileceğini söylemiş olmalıydı. Babam akıllı ve becerikliydi. Gezginler boşuna yolculuk ettikleri için hayal kırıklığı ve bitkinlik içinde geri döneceklerdi, babam da onlara yurduna kadar eşlik etmiş olmalıydı. Hâlâ orada olabilir. Hayattaysa şimdi kırklarında olurdu.

Beni göremeyecek ama Thebai'den ben çocukken ayrıldığından bunun bir önemi yok. Beni görmek olsa olsa durumu daha karmaşık bir hâle getirir. İnsanların kokuları ve sesleri değişmi-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

yor, büyüdüklerinde ya da yaşlandıklarında bile. Ama ben onu görünce tanıyacağımı biliyorum, Sophon da tanır elbette. Sophon o kadar uzun süre içinde öyle çok badire atlatmış ki söylediğine göre insanların görünüşleri onun için birer maskeden ibaretmiş. Maskenin ardındaki gerçek kişiyi görebiliyor o.

Yalnızca bir gece daha dışarıda yatarsak onun için daha iyi olacağını biliyorum ama umarım iki gece yatarız. Çünkü böylece babamı yeniden görmenin nasıl bir şey olacağını hayal edebileceğim iki gecem olacak.

Bunca yıldır sesimi duymamış olsa da adını söyler söylemez tanıyacak beni.

BELONGS TO KIKIOS TEAM

YAZARIN NOTU

Antik Yunanlar kendilerini "Grek" (Graeci kelimesi daha sonra, Romalılar tarafından ortaya atılmış bir sözcük) olarak görmüyordu. Onlar Helenlerdi. Karşıtlıkları yüceltirlerdi. Örneğin bütün dünyayı tarif edecekleri zaman ikiye ayırırlardı: Helenler ve Helen olmayanlar ya da özgür insanlar ve köleler. Ama aynı zamanda, belki de büyük çoğunlukla, kendilerini yaşadıkları şehir-devletin vatandaşları olarak tanımlarlardı. Thebai'nin de çevresinin de yüklü bir mitik tarihi bulunuyordu: Yunan mitlerindeki feci ölümler içinde hayret verici denli çoğu, Aktaion'un bir geyiğe dönüşüp kendi tazıları tarafından parçalandığı ve Pentheus'un kendi Mainad annesi tarafından lime lime edildiği Kithairon Dağı'nda ya da yakınlarında gerçekleşti. Belki de bu hikâyelerden çıkan ahlak dersi kırsalın şehirden daha tehlikeli olabileceğidir. Ama her zaman değil.

BELONGS TO KMKDS TEAM

BELONGS TO KAKTOS TEAM

Sonsöz

Oedipus'un hikâyesini ilk ne zaman okuduğumu (çocukken, Yunan mitlerini anlatan bir kitapta mıydı? Yoksa gençliğimde, bir tane daha geçmiş zaman kipi olduğunu öğrenip de gözlerimi devirdiğim o Yunanca derslerinde mi?) hatırlayamasam da Sofokles'in oyununu izlemeden uzun yıllar önce okuduğuma eminim. Belki de doksanların başlarında Yunan tragedyalarının pek rağbet görmediği Birmingham'da büyümemin bir sonucudur bu. Ya da belki oyunlar sahneleniyordu da benim dikkatimi çekmemişti. Ödevler ya da cumartesileri çalıştığım bir iş veya gitar çalan bir serseri oğlan beni fazlasıyla meşgul ediyordu şüphesiz.

Mitin başka versiyonları olduğunu öğrenince şaşıp kaldığımı hatırlıyorum: *Odysseia*'nın 9 ila 12. bölümleri üniversitedeki ilk dönemimde okutuldu, o yüzden Oidipus'un hikâyesinin değişmez olmadığını (hiçbir zaman da olmamış olduğunu) öğrendiğimde on dokuzumdaydım. 11. Kitap'ta Homeros, Odysseus'un "Oidipus'un Ölüler Diyarı'ndaki güzel annesi Epikaste"yi gördüğü ânı betimiyor. Homeros'un versiyonunda Oidipus miti on dizede anlatılıverse de Sofokles'inkinden belli belirsiz bir farkı var: *Kral Oidipus*'ta (ya da Yunanca adıyla *Oidipus Tyrannos*. Elbette sizi *Oidipus Rex* demekten alıkoyamam, ne var ki ne Romalı ne de bir dinozor olduğundan benim dilim varmıyor) kritik bir doruk noktası olan "kendi gözünü çıkarma" sahnesinin bahsi geçmiyor. Ayrıca Epikaste ne zaman İokaste oldu?

Bu nedenle Oidipus hikâyesi –benim için– bir tiyatro oyunun-

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

dan önce bir kitaptı. Öyle sıkı örülmüş bir hikâye ki (Aristoteles'e göre en kusursuz Yunan tragedyasıdır ki Aristoteles'le terş düşmeyi pek istemezsiniz, belki tıp ve anatomi konuları dışında), dehşet verici sonunu getirmeden durmak neredeyse imkânsız. Bugünlerde sahnedeyken kendime bunu söylüyorum, ayrıca hikâyenin can alıcı bölümlerini oyunda sergilendiği sırayla sahneleyebilmenin de heyecan verici bir yanı var. Ne olacağını hiç bilmeyen bir seyirciye rastlarsanız, kritik an geldiğinde, neredeyse hiç şaşmaksızın nefeslerinin kesildiğini görürsünüz. Bunun hikâyeyi anlatan kişiyle hiç, kurgudaki kaçınılmaz anların ağırlığıyla çok ilgisi var.

Ama çoğu insan oyun metinlerini okumuyor ve her ne kadar Yunan tragedyaları sevindirici bir sıklıkla sahnelense de *Kral Oidipus*, örneğin bir *Hamlet* kadar sık sahnelenmiyor. Çoğumuzun okul müfredatında da yeri yok. Bu nedenle uzun süre boyunca bu hikâyeyi roman olarak yeniden yazmanın eğlenceli olacağını düşündüm durdum. Hazır böyle bir işe kalkışmışken de, hikâyenin sizi en çok cezbeden kısmını yeniden anlatmak da güzel olurdu, özellikle de bu kısım sanki hikâyenin geleneksel olarak göz ardı edilmiş bir parçasıymış gibi geliyorsa.

Oidipus'un zekâsını bilmeyen yok; Sfenkslerin neredeyse çözülmez bilmecesini çözüp Thebai Kralı olma hakkını aklıyla kazanıyor. Yine de zekâsı aynı zamanda trajik olarak kusuru da: Zekâsı ne kadar keskinse ökfesi de o kadar keskin. Daha önce deneyenleri şaşkına çevirmiş bir bilmeceyi çözen bir adam karşımızdaki. Ne var ki aynı keskinlik (bir kenahet tarafından babasını öldüreceğine dair uyarılmış ve kaderinden köşe bucak kaçan) bir adamın, küçük çaplı bir yol kavgasında, bir üç yol ağzında katliama karışacak birine nasıl dönüştüğünü açıklıyor.

Kral Oidipus'ta İokaste'nin yaklaşık 120 repliği var. İnsanlar evliliği hakkındaki korkunç gerçeği, zekâ küpü kocasından epey önce anlayanın o olduğunu nadiren hatırlıyor. Oidipus durumu kavradığında çoktan ölmüş olması da bu yüzden. Oidipus zeki

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

ama İokaste daha zeki. Ayrıca bu mitin ilk versiyonu, Homeros'un bahsettiğim o on dizesi de onu, Oidipus'un annesini anlatıyor. Oidipus'un hikâyesiyse, Odysseus "güzel Epikaste"yi gördükten sonra, onun hikâyesine ekleniyor. Bu nedenle Oidipus'a daha az yer verip hikâyeyi onun bakış açısından anlatmak istedim. Mit –sıklıkla olduğu gibi–, hangi açıdan bakarsanız bakın bütünlüğünden bir şey kaybetmiyor.

Sofokles'in oyununda İokaste'nin kâfirliği ilgi uyandırıyor; tanrılara ve kehanetlere güvenilmeyeceğini söylüyor Oidipus'a. Yine de korkunç bir şeyler döndüğünü anladığında yüzünü Apollon tapınağına dönüp ondan *lusis*, yani bir *çözülme* istiyor. Dini şüphecilik ve korkuyla gelen ani inanç arasındaki etkileşim, karakterinin ana unsuruydu. Bana göre o Thebai'nin hikâyesindeki en cesur karakter ve her zaman da öyle kalacak.

Antigone'ye gelirsek, Sofokles'in Thebai'de geçen üç oyunundan ilkidir. Oyunlar sıklıkla *Oidipus Kolonos'ta*'yla beraber bir üçleme olarak sunulsa da on yıllar arayla yazılmış her bir oyun kendi üçlemesi içinden sıyrılıyor. Zaman akışının birbirini takip etmemesinin sebebi de bu. Oyundaki gerginlik her zaman hoşuma gitmiştir: Antigone aynı anda kanunlara uyan ve anarşist, itaatkâr ve bozguncu, özgürlük savaşçısı ve terörist. Tanrıların kanunlarına uyarken insanlarınkini dinlemiyor. Yunan felsefesi terimleriyle söylersek Antigone, *nomos*'a karşı *phusis*'i destekleyenleri temsil ediyor: Toplumsal kanun ve kurallara karşı doğanın kanunları. Ona karşı çıkmak, yerçekimine karşı çıkmaya benziyor. Antigone tanrıların yasasına uyup abisini gömüyor; bu meseleler onun için her şeyden önemli. Anouilh'nin, 1940'ların başlarında yazdığı *Antigone*'de onu İsmene'nin küçük kız kardeşi (Sofokles'te büyük olan Antigone'dir) olarak işlemesi ilginçtir. Sofokles'in gözünde Antigone ölçüsüz de olsa itaatkar bir kız kardeşken Anouilh için asi biridir.

Bana kalırsa İsmene, Antigone'nin göz alıcı parlaklığından seçilmiyor bile. Sofokles bu küçük kız kardeşe ancak altmış rep-

BELONGS TO KAKIOS TEAM

lik ayırabiliyor. Ayrıca Antigone bile dayısının gölgesinde kalıyor: Her karakterin repliklerini sayarsanız (inanın bana, bütün oyuncular bunu yapıyor. Çoğunluğu da karakterlerinin adının oyunda geçmesindense daha fazla replikleri olmasını tercih eder) oyunun başrolü Kreon'a ait; oyuna adını veren yeğeninin-kinin yarısı kadar daha fazla repliği var.

Kreon ile Antigone arasındaki çatışma, ortamdaki ya da sahnedeki bütün havayı soğuruyor, oyunun insanı ele geçiren boğuculuğu da bundan kaynaklanıyor. Ama ben bunun bir romanda orantısız kaçacağını düşündüm, böylece nerede bir açıklık bulabilirim diye Yunan dünyasını didik didik etmeye karar verdim. Koro (taraflı, yaşlı, erkek, yani dayısından taraf olanlar) bize Antigone'nin ölüme gelin gittiğini söylüyor. Yanlılıkları bir yana, Antigone benim gözüme epeydir davasının haklılığından çok kendi fedakârlığının ihtişamıyla ilişkili görünüyordu. Bu nedenle karakterinin bu tarafına odaklanıp ana rolü İsmene'ye vermeye karar verdim.

Görünüşe bakılırsa Antigone MÖ beşinci yüzyıla kadar ortaya çıkmıyor, Oidipus'un bu tarihten önceki versiyonlarında adı geçmiyor. İsmene, Thebai'de güçlü bir isim (Thebai yakınlarında İsmenos adlı bir nehir ve aynı isimli bir tepe ile köy vardı) olsa da mitlerde ilk yer aldığı zamanlarda bazen Oidipus'un ailesinin bir parçası olarak karşımıza çıkmıyor. İki erkek kardeş de –Polineikes ve Eteokles– ölüm ve hayat arasında mekik dokumaya devam ediyor: Bazen biri öbürünü öldürüyor, bazen birbirlerini öldürüyorlar, bazen de biri ölüyor, diğeri kalıyor. *Tebai'ye Karşı Yediler*'de Eshilos bu kardeş çatışmalarına çok daha geniş bir perspektiften bakıyor. Bense açıyı daraltıp birbirine katlanamayan iki adamı, aslında iki oğlanı seçip daha büyük bir iç savaş yerine bu çatışmayı kullandım. Bir başka deyişle, onların hikâyesini fazlasıyla esnek ve fazlasıyla çabuk işledim. Yine de en azından ikisi de toprağın altına girdi ki kız kardeşlerinin onlar için istediği de buydu.

BELONGS TO KAKIOS TEAM

Bu romandaki haliyle Thebai, bugün Yunanistan'ı ziyaret ettiğinizde göreceğiniz yerle benzerlikler taşıyor. Korint'ten uzaklığı (ve denizden de; Thebai diğer Yunan şehir devletlerine kıyasla denizden şaşırtıcı ölçüde uzak kalıyor) gibi göl ve dağlar da gerçek. Saray ve avluları hayali; tarihi Thebai'ye ne kadar borçluysam Miken ile Knossos'a da o kadar borçluyum. Meraklısıysanız, İsi ile İokaste'nin Yunan müzelerinde yer alan bazı eşyaları kullandığını fark edersiniz. Miti fazlasıyla esnek ve fazlasıyla çabuk işlediğimi söylemiştim, arkeolojide de bir o kadar bonkör davrandım. Öte yandan Sofokles'in mitik Thebai'sinin de beşinci yüzyıl Atinalılarından bir şeyler aldığı çıkarımına vardım, bu nedenle şehri (ve hikâyeyi) kendime göre yeniden işleme geleneğini sürdürüyorum.

Daha geri plandaki karakterlerden bazılarını merak ederseniz, Teresa elbette, özellikle gerçek olduğunu söylediği, Oidipus'un ise çirkin bir yalan olduğuna inandığı şeyi söyleyerek onu çileden çıkarabilme becerisi olmak üzere birkaç özelliğini Teiresias'tan alıyor. Karakteri kadın olarak canlandırmam da anakronistik bir cinsiyet körlüğünün sonucu değildi ama yine de yaptığım bu olabilir (kim bir kötü kadın yazmak istemez ki?). Teiresias'ın erkekten kadına, sonra yeniden erkeğe dönüşmesi mitinin bir parçası. Söylediğine göre kadınlar çok daha üstün bir cinsmiş. Eh, elçiye zeval olmaz.

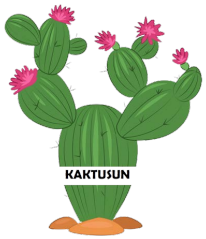
Homeros'un piyesinde, Sofokles'in oyunlarında ve hikâyenin çoğu versiyonunda olduğu gibi bu romanda da Laios büyük oranda sahne arkasında kalıyor. Ölümüyle yarattığı kaostan başka bir işlevi yok (öte yandan oyuna adını veren kahramanımızın üç yolun birleştiği yerdeki sarayda babasıyla buluştuğu ve onu öldürmek yerine olağanüstü bir sohbetin ardından ikisinin kendi yollarına gittiği bir *Oidipus* yorumu izlemiştim. Fevkaladeydi). Laios'un kadınlara ilgisizliği ile genç erkeklere karşı saldırgan ilgisi, hikâyesinin bazı versiyonlarında, onu konuk eden ev sahiplerinin oğluna (Antik Yunanlar için misafirlik ilişkilerinin

BELONGS TO KAKTÜS TEAM

saygınlığını hiçe saymak en az tecavüz kadar korkunç bir suç olarak görülüyordu) tecavüz etmesiyle işleniyor. Bu kitaptaki karakteri de buradan kolayca şekillendi.

Sophon'a, tıp bilgisine sahip adama gelirsek, kendisi hikâyeye eklenen modern bir kurgu karakter. Yine de eli dardaki Atinalılar adına tıp tanrısı Asklepios'a bir tapınak yaptıran Sofokles'le birkaç harften fazla ortak yönü var. Sofokles büyük çapta ilgi gören ve üretken bir oyun yazarı olduğu kadar hünerli bir generaldi de. Ben de onun bu çok yönlü bilge tarafını memnuniyetle kullandım.

Sofokles, Atina'dan pek uzak olmayan Kolonos'ta doğdu, Thebai oyunları içinde en az sahnelenen *Oidipus Kolonos'ta* da bu nedenle burada geçiyor. Oyun, Kral Oidipus'a kıyasla çok az sahnelendiğinden, çoğu insan Oidipus'un hikâyesinin başlangıcına kıyasla çok daha iyi sonlandığını unutuyor. Sürgüne gönderilen kör bir adam olarak yanında ona rehberlik eden kızıyla birlikte Yunanistan'a gidiyor ve nihayetinde ölüp defnedileceği Kolonos'a yerleşiyor. Tanrılar –sıklıkla da düşmanları– ona kemiklerinin gömüldüğü topraklara şans getireceğini söylemişti. Burası da minotor hikâyesindeki meşhur Atina kralı Theseus'un hükümdarlığı (mitik tarihine göre) Kolonos oluyor. Onu Thebai'ye geri götürüp şansa kendisi konmak isteyen Kreon'un son hamlesini savuşturduktan sonra, dilediği gibi Atina halkına son, kalıcı bir hediye vererek ölüyor. Trajedilerin bile mutlu sonu olabilir.

BELONGS TO KAKTUS TEAM

BELONGS TO KAKTOS TEAM